

142

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९३-९४

भक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - नगपूर

१९९३ - ९४

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

नियोजन विभाग,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९९३ - ९४

शुध्दी पत्रक

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	बाब/तक्ता क्रमांक	रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/अस्पष्ट	शुध्द/बरोबर
१	२	३	४	५	६	७
		तक्ते				
१.	१३३	६. २	१०	१४	अस्पष्ट	१०१७
२.	१३६	६. ११	११	२	अस्पष्ट	३८५५९८
३.	१५९	८. २	५	३४	अस्पष्ट	३४६९९
४.	१७६	९. ५	८	५	अस्पष्ट	४०७५
५.	१७९	९. ५	१५	९	अस्पष्ट	३२३६
६.	१७९	९. ५	७	८	अस्पष्ट	२२०
७.	२३४	१४. ३	४	३	अस्पष्ट	५१०२५१

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९९३-९४

दृष्टिकोनात जिल्हा

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	नागपूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०. ३५ ते २१. ४४	१६. ४ ते २५. ४
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८. १५ ते ७९. ४०	७२. ६ ते ८०. ४

ब] हवामान [१९९३]

१] किमान तापमान	सेल्सिअस	१०. ३ [नागपूर शहर]	२. ५
२] कमाल तापमान	सेल्सिअस	४५. ५	४८. ६
३] पर्जन्या[सरासरी][१९९३] मी. मी.		१३२४. २	उ. ना.

क] प्रशासकीय विभाग [१९९३]

१] तालुके	संख्या	१४	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	-	८५
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
५] शहरे	संख्या	२३	३३६
६] गावे [स्कूप]	संख्या	१८७८	४३०२७
१] निर्जन	संख्या	२४३	२६१५
२] वस्ती असलेली	संख्या	१६३५	४०४१२
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	९९३१	३७७७१३

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१. ३. १९९४]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	१	१२
३] नगरपरिषद	संख्या	१०	२३१
४] कटक मंडळे	संख्या	१	७
५] ग्रामपंचायती	संख्या	७७०	२७२४५
[गट ग्राम पंचायती धरून]			

१	२	३	४	५
६] पो लि स स्टेशन [३१. ३. ९३]		संख्या	४२	८६७
७] पो लि स चौकी [३१. ३. ९३]		संख्या	उ. ना.	१४४७
[तीन] लोकसंख्या [१९९१]				
१] ग्रामीण लोकसंख्या	"०००"	१२५६	४८३९६	
२] नागरी लोकसंख्या	"०००"	२०३१	३०५४२	
३] एकूण लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	३२८७	७८९३८	
४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	६१९	८७५८	
५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९९१]	टक्केवारी	१८. ८३	११. ०९	
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	४५८	७३१८	
७] अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [टक्केवारी	टक्केवारी	१३. ९३	९. २७	
८] पुरुष [१९९१]	"०००"	१५१०	४०८२६	
९] स्त्रिया [१९९१]	"०००"	१५७७	३८११२	
१०] स्त्रिया पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषामध्ये स्त्रियाचे प्रमाण	९२२	९३४	
११] घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	३३१	२५७	
१२] साक्षरतेचे प्रमाण [१९९१]				
१] एकूण	टक्केवारी	७३. ६४	६४. २	
२] पुरुष	टक्केवारी	८१. ७९	७६. ६	
३] स्त्रिया	टक्केवारी	६४. ७४	५२. ३	
४] राज्यामध्ये जिल्ह्यांचा क्रमांक	संख्या	२	-	
[चार] कृषी [अत्यायी]			[९३-९३]	[९३-९४]
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९८६	३०७५८	
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	— " —	१४०	५२८२ [१७. ७]	
३] शेतीत उपलब्ध नसलेली जमीन				
अ] बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	१०२	१२१२	
ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	— " —	१५०	१७१४	
एकूण [अ + ब]		२५२	२९२६	

१	२	३	४	५
[चार]	४] मडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन			
	१] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	५२	१३६३
	२] झाडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	२२	१२०
	३] लागवडी योग्य परंतु मड जमीन	हजार हेक्टर	७०	२८८
	५] मडीत जमीन			
	१] चालू मड	हजार हेक्टर	२२	२१२
	२] इतर मड	हजार हेक्टर	४१	१०२६
	६] मिकाखालील क्षेत्र			
	१] मिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३१	१८०६५
	२] दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	४४	३३४०
	३] एकूण मिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	५७५	२१४०४
	७] ओलित क्षेत्र			
	१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	११३	२५१४
	२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	१४७	३२२२
	८] महत्वाच्या मिकाखालील क्षेत्र [अन्न धान्ये]	हजार हेक्टर	२४१	१४१८८
	९] वहित धारण जमीन	[१९२०-२१ अस्थायी]	[१९२०-२१] अंतिम	
	१] ३ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	११४०	६००२३
	२] ३ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	९७०	३२९६८
	३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	४५	१७०६
	१०] जमीन महसूल वसुली [१९९३-९४]	लाख रुपये	१५.५५	७६९१
	११] जिल्हा परिषदांचा उपकर [१९९३-९४]	हजार रुपये	५२६३	२०१९४७
	१२] मंचायत समितींच्या उपकर	हजार रुपये	२४४०	२००००
[पाच]	पशुसंवर्धन [पशुगणना]		[१९९२ अस्थायी]	[१९९२] अस्थायी
	१] एकूण पशुधन	संख्या "०००"	१०४८	३६१८६
	२] गाई व बैल	संख्या "०००"	६३४	१७३०८
	३] म्हशी व रेडे	संख्या "०००"	६८	५४४०
	४] मेंढया	संख्या "०००"	१७	} १२९५७
	५] शेळ्या	संख्या "०००"	३०८	
	६] कोंबडया व बदके	संख्या "०००"	५९१	३०४८४

१	२	३	४	५
[सहा]	सहकार [१९९२-९३]		[३१.३.९३]	[१९९२-९३]
१]	सहकारी संस्था	संख्या	४२४८	१२६९९४
२]	प्राथमिक कृषी सहकारी	संख्या	५९७	१९८५८
३]	प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थांची संभासद संख्या	हजारात	२२९	८३१४
४]	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	३६७	१८०५३
५]	प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	रु. कोटीत	५२	९९३
[सात]	जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र		[९३ - ९४]	[१९९३-९४]
१]	मोठे प्रकल्प	संख्या	१	२१
२]	मध्यम प्रकल्प	संख्या	१२	१७६
	लाभ क्षेत्र १ व २ चे	हजार हेक्टर	२७८	२१८६
३]	लघु प्रकल्प [गुळठ भाग]	संख्या	६७३	१७००
	लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४२	७१०
४]	सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	६५	१३७३
[आठ]	उद्योग [डिसेंबर १९९३]			
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१६०७	३०००१
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१३४०	२६१०२
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून]	संख्या	१	९४
			[९२ - ९३]	[१९९२-९३]
४]	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टन	८	२९६८
५]	सर्व मृत गिरण्यांची संख्या	संख्या	९	१८८
[नऊ]	वीज [३१.३.९४]			
१]	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	१९०१	३९६६१
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१८७८	३९४१३
३]	वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [३१.३.९३]	संख्या "०००"	५७	[३१.३.९४] १८२६
४]	गोबर गॅस संयंत्रे [३१.३.९४]	संख्या	१२७९८	[३१.३.९२] ४१५०१२

= पाच =

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९३]

१] रुग्णालय	संख्या	३०	८३०
२] दवाखाने	संख्या	१४०	५७०२
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४५	१६८०
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	१५१
५] स्वात्मिक बाल विकास गट योजना	संख्या	४	-
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणी मुले	संख्या	१७८७०	-

[अकरा] शिक्षण [१९९३-९४]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२३२५	६०३९७
२] एक शिक्षकी शाळा	संख्या [१९२-९३]	४३४	११२३७
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	४८५	११२३०
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१३	२९५
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३६	३८

[बारा] दुय्यम शिक्षण

१] दुय्यम शाळा	संख्या	६२१	११९१५
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	३७०	६६०२
३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१२	२०३
४] प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३१	३३

[तेरा] उच्च शिक्षण

१] संस्था	संख्या	१००	१२६०
२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	६१	१३१९

[चौदा][अ] प्रौढ शिक्षण [३१.३.९४]

१] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	३००	४५८२
२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	९	१३३

क्रमशा:.....

१-----३-----३-----४-----५

चौदा] ब] तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण [१९९३-९४]

१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	९	३७७
१. शासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.	संख्या	५	१२६
२. अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था. --		४	२५१
२. शासकिय व अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थाची प्रवेश क्षमता.	संख्या	९३५	५८०५६
३. पदवी अभ्यासक्रमांक तांत्रिक संस्था.	संख्या	उ. ना.	११४
त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	उ. ना.	[पैकी ५ शासकिय] २०१६०
४. पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था --	संख्या	उ. ना.	३१८
त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता --	संख्या	उ. ना.	३७३०४
५. व्यवसाय प्रशिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट]	संख्या	७६	३८५२
त्याची प्रवेश क्षमता	"०००"	९	२२७

पंधरा] परिवहन आणि दळणवळण [३१. ३. ९४ अखेर]

१. एकूण रेल्वे मार्ग लांबी [३१. ३. ९३ अखेर]	कि. मी.	४५४	५४५९
२. रस्त्यांनी जोडलेली गावे अ] बारमाही	संख्या		२५४७५
ब] हंगामी	उ. ना.		८८२२
३. एकूण रस्त्यांची लांबी [गुठठांकित]	कि. मी.	७६८०	१४५२३७
४. राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	--	२८५	२९५३
५. राज्य महामार्गाची लांबी	--	९७४	३१४३७
६. महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	--	७९३	४०१४२
७. इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	--	११३४	४०३४०
८. ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	--	४४९४	६५३७९

सोळा] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

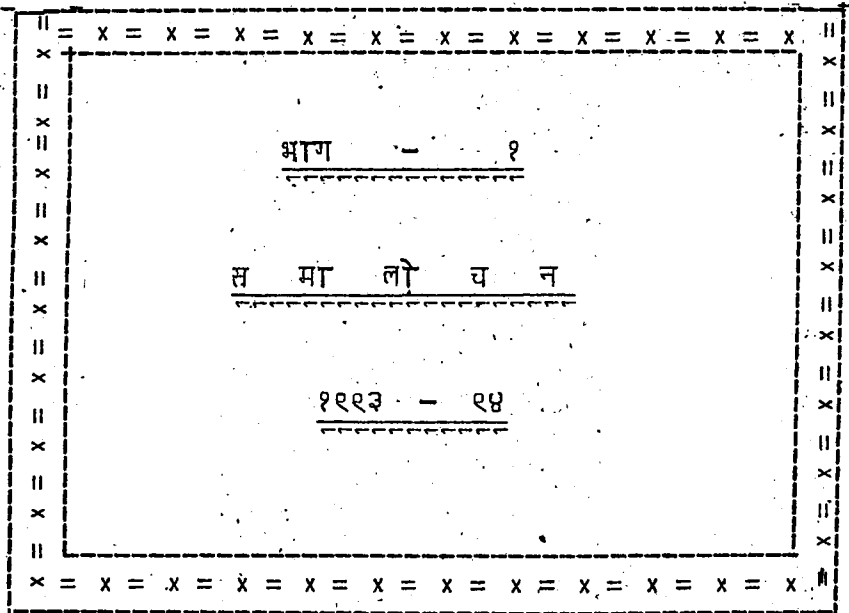
१. दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबे १९८१] [लाखात]	१. १२	३४
२. मार्च १९९४ अखेर जुने लाभार्थी	संख्या	४७२५ ११४०४
नवीन लाभार्थी	--	उ. ना. २०६२६७

= सात =

१	२	३	४	५
[सतरा]	<u>रोजगार निर्मिती [१९९३-९४]</u>			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस	१.७	९७६
		[लाखात]		
	ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	— " —	४	११३३
[अठरा]	<u>आदिवासी करीता कल्याणकारी योजना</u>			
			[३१.३.९४]	[३१.३.
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	संख्या/ विद्यार्थी	१०	७२०
[एकोनीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>			
	<u>१९९३-९४</u>			
	अ] मागास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	९	१९२
	ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	६२९	१२५९२
[वीस]	<u>जिल्हा नियोजन [१९९३-९४]</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	२८.३६	७५३.६९
	२] अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	— " —	२४.९२	५१४.१
[एकवीस]	<u>नागरी पुरवठा [१९९३]</u>			
	१] रास्त भावाची दुकाने १९९३-९४	संख्या	१३३६	४०४२९
	२] पुरविलेला स्कूप साठा	"०००" टन	४७	११८१
	३] शासकीय गोदामे	संख्या	२२	[२०.६.९३] १७७०
	४] साठविण्याची क्षमता	"०००" टन	उ. ना.	[जून ९३ अखेर] ११९२

टीप :- १] उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

भाग - १

स मा लो च न

१९९३ - ९४

जिल्हा - नागपूर

१. स्थान व भौगोलिक वैशिष्ट्ये

१.१ भौगोलिक स्थान :

गोंड राजा बखत बुलंद यांनी अठराव्या शतकात नागपूर बसविले. व या शहराच्या नावावरूनच नागपूर जिल्हा हे नांव या जिल्ह्यास देण्यांत आले. पुढे भोसले घराण्याने नागपूरला आपली राजधानी केली व या शहराचा आणि जिल्ह्याचा विकास केला. सन १८१७ मध्ये सिताबर्डीच्या युद्धात ब्रिटीशांनी भोसले राजावर विजय मिळविला. सन १९५३ मध्ये भोसले घराण्याचा हास होऊन ब्रिटीश राजवटीस सुरुवात झाली. मध्य प्रांत व व-हाड या प्रांताची राजधानी ब्रिटीशांनी नागपूर येथे ठेवली. सन १८६७ मध्ये ग्रेट इंडियन पेनीनसुला रेल्वे [मध्याची मध्य रेल्वे] मुळे या शहराचा इतर प्रमुख शहरांशी संबंध जोडण्यांत आला. व त्यामुळे नागपूर शहराचा आणि जिल्ह्याच्या विकासास गती मिळाली.

सन १९४७ ला स्वातंत्र्या प्राप्त झाल्या नंतर मध्य प्रदेशाची निर्मिती झाली तेव्हा पासून १९५६ पर्यंत नागपूर हे राजधानीचे ठिकाण होते. भाषावार प्रांत रचनेनंतर नागपूर हा जिल्हा विदर्भासक मुंबई राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. तेव्हा पासून नागपूरच्या राजधानीचे स्वरूप संपुष्टात आले. दिनांक १ मे १९६० रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीनंतर नागपूर करारानुसार नागपूरला उपराजधानीचे स्थान देण्यात आले. नागपूर हा जिल्हा उत्तर अक्षांश २०.० ३५ ते २१.० ४४ व पूर्व रेखांश ७८.० १५ ते ७९.० ४० चे दरम्यान पसरलेला आहे. जिल्ह्याचे मुख्यालय नागपूर येथे असून ते भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण आहे. जिल्ह्याचे उत्तरेस मध्यप्रदेशातील छिंदवाडा व शिवनी जिल्हा व पूर्वेस भंडारा, दक्षिणेस चंद्रपूर आणि पश्चिमेस वर्धा जिल्हा आहे.

१.२ क्षेत्रफळ व प्रशासकीय विभाग :

नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ ९९३१ चौ. कि. मी. असून महाराष्ट्राच्या क्षेत्रफळाच्या ३.२३ टक्के आहे. तालुक्याच्या पुनर्रचनेपूर्वी पूर्ण जिल्हा पांच विभागात विभागलेला होता. व त्या पांच विभागाचे मुख्यालय अनुक्रमे नागपूर, काटोल, सावनेर, रामटेक व उमरेड येथे होते. उपविभागीय अधिका-यांकडे त्या त्या उपविभागाची प्रशासकीय जबाबदारी होती. १ मे १९८१ नंतर तालुक्यांची पुनर्रचना करण्यांत येऊन एकूण १४ तालुके निर्माण करण्यांत आले. नागपूर - शहर हा तालुका सोडल्यास सर्व तालुक्याचे मुख्यालय पंचायत समितीचे जे मुख्यालय होते तेच ठेवण्यांत आले. नागपूर जिल्ह्यांत नागपूर-शहर, सावनेर, पारशिवनी, रामटेक, मौदा, कामठी, कुडी, भिवापूर,

उमरेड, नागपूर [ग्रामीण], ढिंगणा, काटोल, नरखेड व कळमेश्वर असे चौदा तालुके असून तेरा पंचायत समित्या आहेत.

१९९१ चे जनगणने प्रमाणे नागपूर जिल्ह्यांत ११ गणना शहरे तसेच एकूण १८७८ खेडी असून त्यापैकी १६३५ लोकवस्ती असलेली व २४३ ओसाड खेडी आहेत. जिल्ह्यामध्ये ७७० ग्रामपंचायती असून १० कृषि उत्पन्न बाजार समित्या आहेत. जिल्ह्यामध्ये १० नगरपालिका, १ कटक मंडळ व १ महानगरपालिका कार्यरत आहे.

१.३ भौगोलिक वैशिष्ट्ये :

भौगोलिक-दृष्ट्या नागपूर जिल्हा हा साधारणतः तीन विभागा-मध्ये विभागल्या जातो. उत्तरेकडील टेकड्यांचा प्रदेश, पश्चिमेकडील डोंगराळ भाग व कन्हान, वेणा नदीच्या खो-यांतील सखल भाग, उत्तरेकडील टेकड्यांच्या प्रदेशात पिल्कापार, महादगड, गरमसूर, पिपरडोह, जामगड, चापेगडी ह्या प्रमुख टेकड्या असून इशान्येस अंबागड आहे. रामटेकच्या टेकडीवर प्रसिध्द कालीदास स्मारक उभारण्यात आले आहे. जिल्ह्याची समुद्र सपाटीपासून कमीत कमी उंची २७४ मीटर व जास्तीत जास्त उंची ६५२ मीटर आहे.

१.४ भूगर्भरचना :

नागपूर जिल्हा हा गोंडवाना प्रदेशात येत असून येथील भूगर्भाची रचना विविध प्रकारच्या खनिजयुक्त खडकांपासून झाली आहे. जिल्ह्यातील कन्हान खो-यात कोळसा, खापा, सावनेर व रामटेक विभागात - मॅगनीज, शिवापूर व उमरेड तालुक्यामध्ये - कच्चे लोखंड व चुनखडी दगड, रामटेक व सावनेर तालुक्यातील कांद्री, पटगोवारी व देवलापार विभागात डोलामाईट दगड फार मोठ्या प्रमाणात आढळून येतो. या शिवाय फेल्सपार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन ही खनिजे व इमारतीकरीता उपयुक्त असणारे दगड या जिल्ह्यात सर्वत्र आढळून येतात. एकंदरीत या जिल्ह्याची भूगर्भरचना उपयुक्त खनिजामुळे अतिशय समृद्ध आहे.

१.५ नद्या :

जिल्ह्याच्या पश्चिम सीमेवरून वर्धा व पूर्व सीमेकडून वेनगंगा नदी वाहते. वेनगंगा नदीमुळे भंडारा जिल्ह्याची आणि वर्धा नदीमुळे अमरावती जिल्ह्याची सीमा निश्चित झालेली आहे. जाम व वेणा ह्या नद्या वर्धा नदीच्या उपनद्या असून जाम नदी काटोल तालुक्यातून वाहत जावून वर्धा नदीस मिळते. वेणा नदी कवडस पठारातून उगम पाऊन नागपूर तालुक्यातून वाहते. कन्हान नदी सातपुडा पर्वतातून उगम पाऊन वेनगंगेस मिळते.

पेंच, कोलार आणि नागनदी ह्या कन्हान नदीच्या उपनद्या आहेत. कन्हान व पेंच नदीपासून नागपूर शहरास मिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा होतो. कन्हानच्या खो-यातील जमीन अतिशय सुपीक समजली जाते.

१. ६ वने :

नागपूर जिल्ह्यांत २६१८ चौ. कि. मी. वनक्षेत्र असून जिल्ह्यांच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या २८ टक्के आहे. अधिकांश वनक्षेत्र रामटेक, पारशिवनी, उमरेड, भिवापूर, काटोल व नरखेड या तालुक्यांत विखुरलेल्या स्वरूपात आहे.

१. ७ हवामान व पर्जन्य :

जिल्ह्यातील हवामान विषम स्वरूपाचे असून उन्हाळ्यात उष्ण व हिवाळ्यात थंड असते. १९९३ वर्षातील जून महिन्यांत नागपूर विमानतळ येथील उष्णतेचे जास्तीत जास्त प्रमाण ४५.७ डीग्री सेल्सिअस पर्यंत नोंदल्या गेले तर डिसेंबर ९३ महिन्यांत उष्णतामान कमीत कमी ७.४ डीग्री सेल्सिअस असल्याचे आढळून येते.

जिल्ह्याचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान १००४ ते १२७४ मिली मीटर असून सर्वांत जास्त पाऊस भिवापूर व कामठी तालुक्यात पडतो. परंतु सन १९९३ या वर्षात काटोल तालुक्यात पावसाचे प्रमाण इतर तालुक्यापेक्षा कमी होते. साधारणतः जून ते ऑक्टोबर या महिन्यात ५९ ते ८२ दिवस पाऊस पडतो. त्यातही पावसाचे प्रमाण जून, जुलै व ऑगस्ट या महिन्यात अधिक असते.

१. ८ जमीन व तिचे प्रकार :

नागपूर जिल्ह्यांत प्रामुख्याने काळी, भोरांड, खरडी व बरडी प्रकारची जमीन आढळून येते. मध्यम-काळी जमीन प्रामुख्याने सावनेर व कळमेभवर, तालुक्यात वर्धा नदीच्या खो-यात आणि नागपूर व कामठी जवळपास आढळून येत असून कापसाचे उत्पादना करीता उपयुक्त समजली जाते. प्रामुख्याने या जिल्ह्यांत "भोरांड" प्रकारची जमीन सर्वत्र तालुक्यामध्ये आढळून येत असून ज्वारीच्या पिका-करीता उपयुक्त समजली जाते. खरडी व बरडी जमीन रामटेक तालुक्याचे उत्तरेस व काटोल तालुक्याचे डोंगराळ प्रदेशात आढळून येते.

२. लोकसंख्या

२. १ जनगणना :

१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे नागपूर जिल्ह्याची लोकसंख्या

३२, ८७, १३९ असून त्यापैकी १७, १०, ४०४ पुरुष व १५, ७६, ७३५ स्त्रिया आहेत. सन १९८१ ते १९९१ हया दश वर्षांमध्ये नागपूर जिल्हयाची लोकसंख्या २६. ९७ % नी वाढलेली आढळते. जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागपूर तालुक्याची नागपूर शहर धरून लोकसंख्या ४९. ४३ % सावनेर तालुका ५. ७० % पारशिवनी तालुका ३. ८५ % रामटेक तालुका ३. ८९ % मौदा तालुका ३. २८ % कामठी तालुका ५. ५६ % कुडी तालुका ३. २८ % भिवापूर तालुका २. २९ % उमरेड तालुका ३. ९८ % नागपूर [ग्रामीण] तालुका ४. ०९ % हिंगणा तालुका ३. ४८ % काटोल तालुका ४. २५ % नरखेड तालुका ३. ९४ % कळमेश्वर तालुका २. ९८ % रवढी आहे.

२.२ लोकसंख्येची घनता [१९९१] :

१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे क्षेत्रफळ व लोकसंख्येच्या दृष्टीने विचार करता नागपूर जिल्हयाचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्र राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या ३. २१ % आहे. व लोकसंख्या ४. १७ % आहे. नागपूर जिल्हयाकरीता लोकसंख्येची घनता दर चौ. कि. मी. मागे ३३१ असून हे प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता दर चौ. कि. मी. मागे २५६ आहे तर भारताचे दर चौ. कि. मी. मागे २६७ आहे.

२.३ नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :

१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये ६१. ७८ % व ग्रामीण भागामध्ये ३८. २२ % लोक वास्तव्य करीत आहे. जिल्हयाची नागरी लोकसंख्या २०, ३०, ९१४ असून त्यापैकी एकट्या नागपूर शहरात १६, २४, ७५२ रवढी लोकसंख्या वास्तव्य करीत आहे. म्हणजेच एकूण नागरी लोकसंख्येपैकी ८० % नागरी लोकसंख्या नागपूर शहरामध्ये व उर्वरित २० % नागरी लोकसंख्या कामठी, कामठी कटक मंडळ, काटोल, नरखेड, मोवाड, सावनेर, खापा, कळमेश्वर, मोहपा, रामटेक, उमरेड, दिगडोड, वाडी, चिचोली, वलनी, सिल्लेवाडा कन्हान [पिपरी], टेकाडी कांद्री, महादुला कोराडी व तोतलाडोड हया नागरी विभागात विभागली गेली आहे.

२.४ लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण :

जिल्हयात दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण १९९१ च्या जनगणने प्रमाणे ९२२ असून महाराष्ट्राच्या ९३६ च्या तुलनेत हे प्रमाण कमी आहे. ग्रामीण भागात हे प्रमाण ९३३ असून नागरी भागात हे प्रमाण ९१५ आहे.

२. ५ अनुसूचित जाती व जमाती : [१९९१]

जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्येत अनुसूचित जातीचे नवबोधदासह प्रमाण १८.८४ टक्के असून अनुसूचित जमातीचे प्रमाण १३.९२ टक्के आहे. हेच प्रमाण राज्याकरीता अनुक्रमे ७.१४ व ९.१९ टक्के असे आहे.

२. ६ कामगार :

१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण मुख्यतः काम करणारे १२, ३२, ७६९ असून ६४, ८६६ सिमांतिक कामगार आहेत. उरलेले २०, ५४, ३७० हे काम न करणारे आहेत. मुख्य कामगारांपैकी २, १४, ६४६ शेतकरी, २, ८०, १८१ शेतमजूर, २५, ३५१ घरगुती उद्योग, उत्पादन, प्रक्रिया, दुसुस्ती व सेवा विभागात काम करणारे असून ६, ४७, ७२५ कामगार इतर व्यवसायात गुंतलेले आहेत.

२. ७ लोकसंख्येची वयोगटानुसार रचना :

१९८१ च्या जनगणने नुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये ० ते १४ या वयोगटात ९, ८८, ५१४, १५ ते १९ या वयोगटात २, ५९, ९३६, २० ते २४ या वयोगटात २, ३६, ३०७, २५ ते २९ या वयोगटात १, ९१, ६५६, ३० ते ३४ या वयोगटात १, ६३, ४३१, ३५ ते ३९ या वयोगटात १, ५३, ८५३, ४० ते ४९ या वयोगटात २, ५५, १९९, ५० ते ५९ या वयोगटात १, ६५, ६४५, व ६० वर्षांपेक्षा अधिक या वयोगटात १, ६८, ६७१ लोकसंख्या आहे. वय अनिर्देशित लोकसंख्या ६, ५९९ इतकी आहे.

२. ८ साक्षरता [ग्रामीण व नागरी] :

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे एकूण लोकसंख्येपैकी ७३.६४ % लोकसंख्या साक्षर असून ग्रामीण भागात ६१.६८ % व नागरी भागात ८०.९१ % आहे. साक्षरतेचे प्रमाण स्त्री व पुरुष ह्यांचे साठी अनुक्रमे ६४.७४ % व ८१.७९ % आहे.

२. ९ वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबाची संख्या :

१९९१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील कुटुंबाची संख्या ६१०७९५ एवढी असून त्यापैकी २४४१६५ ग्रामीण भागात व ३६६६३० नागरी भागात आहेत. एकूण कुटुंबाच्या संख्येत बेघर कुटुंबाचा समावेश असून त्यात संस्था कुटुंबाचा समावेश नाही. एकूण निवासी घरांची संख्या ७७३१७० एवढी असून ग्रामीण भागात ३१३७०० व नागरी भागात ४५९४७० घरे आहेत.

३. वने

३.१ जिल्हयांतील एकूण वनक्षेत्र :

जिल्हयांतील एकूण वनक्षेत्र २८१८ चौ. कि. मी. असून ते जिल्हयाच्या एकूण क्षेत्राच्या २८ टक्के आहे. या जिल्हयांतील बहुतांश वनभाग रामटेक तालुक्यातील पेंच नदीच्या दोन्ही किनाऱ्यावर सातपुडा टेकड्यांच्या पायथ्याशी आहे. तसेच काटोल तालुक्याचा पश्चिम भाग, नरखेड, उमरेड, कुही, हिंगणा आणि भिवापूर या तहसीलीमध्ये कमी अधिक प्रमाणात वनक्षेत्र आहे. एकूण वनक्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागांमध्ये विभागणी करण्यांत येते त्यापैकी अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसूल विभागाच्या देखरेखेखाली येते. राखीव व सुरक्षित वनक्षेत्र वनविभागाच्या देखरेखेखाली येते. एकूण वन व्याप्त क्षेत्राच्या मानाने राखीव वनक्षेत्र ५२ टक्के, सुरक्षित वनक्षेत्र २९ टक्के, व अवर्गीकृत वनक्षेत्र १८ टक्के एवढे आहे.

३.२ वनोत्पादन :

रामटेक, सावनेर, हिंगणा, नरखेड, भिवापूर व कुही या परिक्षेत्रांमध्ये उत्तम दर्जाची सागवानी झाडांची वने आढळून येतात. सागवानी झाडासोबतच या जिल्हयांमध्ये सालई, धावडा, खेर, बांबू, पळस व तेंदू या जातींची झाडे आढळून येतात. वनोत्पादनापासून सन १९९३-९४ या वर्षामध्ये ६५८.०१ लाख रुपये एवढे उत्पन्न झाले. ते गेल्यावर्षाच्या तुलनेत अंदाजे १५ टक्क्याने कमी झाल्याचे दिसून येते.

३.३ वनविकास कार्यक्रम :

धूप, जोंराच्या पाण्याचा निसरा व पूर घापासून जमीनीचे संरक्षण व जमीनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या दृष्टीने वने महत्त्वाची कामगिरी बजावतात. त्यादृष्टीने वनविकासाकरीता जिल्हास्तरावर [अ] मध्यवर्ती सोप वाटीकांची स्थापना [ब] निकृष्ट वनाचे पुनर्वनीकरण [क] औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागणाऱ्या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना [ड] वैरण सांधन संपत्तीचा विकास [इ] किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास, वनसमुप योजना व कंत्राटदारांचे उच्चाटन इत्यादी महत्त्वांच्या योजना राबविण्यांत येतात. नागपूर जिल्हयांमध्ये सन १९९३-९४ या वर्षात वन विभागातील बिगर आदिवासी व आदिवासी योजने अंतर्गत एकूण ३०.०२ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले. १९९२-९३ वर्षाच्या तुलनेत ९३-९४ वर्षात वन विभागातील योजनेवर ७.८३ % नी खर्च कमी झाला आहे.

४. कृषि४.१ जमीनीचा वापर :

१९९२-९३ वर्षात जिल्ह्यांतील एकूण भौगोलिक क्षेत्र ९८६ हजार हेक्टर होते. त्यापैकी ६९.४६ टक्के क्षेत्र लागवडी लायक असून ५.९५ टक्के क्षेत्र कायम गुरे चरण व इतर चराईची जमीन याखालील होते. तसेच २४.५८ टक्के क्षेत्र शेतीकरीता उपयुक्त नसलेले क्षेत्र होते. सन १९९२-९३ या वर्षामध्ये लागवडीलायक ६८५ हजार हेक्टर क्षेत्रापैकी ५३१ हजार हेक्टर क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र असून ते एकूण क्षेत्राच्या ५३.८४ टक्के एवढे होते. व लागवडीलायक क्षेत्राच्या ५८.३० टक्के एवढे होते. दुबार पिकाखालील क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्राच्या ८.२८ टक्के होते.

४.२ वहिताखालील जमीनीचे धारण जमीनी व त्याचे क्षेत्र याचेगटावार वर्गीकरण :

वहितीखालील जमीन धारणाचे गटाप्रमाणे भूधारकांची व क्षेत्राची टक्केवारी खालील प्रमाणे होती.

अ. क्र.	धारणगट - हेक्टर	भूधारक [टक्केवारी]		क्षेत्र [टक्केवारी]	
		१९८०-८१	१९८५-८६	१९८०-८१	१९८५-८६
१	२	३	४	५	६
१.	२ पर्यंत	४१	४६	१४	१८
२.	२ ते ५	३७	३७	३४	३६
३.	५ ते १०	१६	१४	३२	३१
४.	१० ते २०	५	३	१६	१३
५.	२० ते ५०	१	-	४	२
६.	५० व त्यावरील	-	-	-	-

सन १९८५-८६ मधील एकूण खात्यापैकी वैयक्तिक खाती ९६.८७ टक्के, व संयुक्त खाती ३.१२ टक्के होती. १९८०-८१ च्या तुलनेत दोन हेक्टर पर्यंतच्या गटात ५ टक्के व २ ते ५ हेक्टर पर्यंतच्या गटात विशेष फरक नाही. परंतु ५ ते १०, १० ते २० व २० ते ५० हेक्टर पर्यंतच्या गटात अनुक्रमे ३, २ व १ टक्क्यांनी घट झालेली आहे.

४. ३

पिक पधदती :

१९९२-९३ मध्ये जिल्ह्यांत एकूण पिकाखालील ५७५०७० हेक्टर क्षेत्रापैकी अन्न धान्ये पिकाखालील २४०७८० हेक्टर क्षेत्र म्हणजेच ४१.८७ टक्के एवढे होते. अन्न धान्ये पिकापैकी सर्वांत जास्त क्षेत्र ज्वारी पिकाखाली म्हणजे ३०.९० टक्के होते. डाळी वर्गीय पिकाखाली १४.३० टक्के, गव्हाखाली ७.९६ टक्के, धानाखाली ५.३५ टक्के इतके होते. तसेच एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी कापूस या या पिकाखाली ९.१८ टक्के, मूळ व भाजीपाला या पिकाखाली ५.६५ टक्के, व गळीताचे पिकाखालील क्षेत्र २४.१५ टक्के होते.

४. ४

पिकाचे उत्पादन :

१९९३-९४ या वर्षामध्ये तुण धान्याचे उत्पादनात १९९२-९३ च्या तुलनेत १५ टक्क्यांचे वाढ झाल्याचे आढळून येते. तसेच कडधान्याचे उत्पादनात जवळजवळ ९२ टक्क्यांचे वाढ झालेली आढळते. तेलबियांचे उत्पादनामध्ये सुद्धा २९ टक्क्यांचे वाढ झालेली आढळते. तेलबियांमध्ये प्रामुख्याने भुईमुगाचे उत्पादन सर्वांत जास्त होते.

४. ५

मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन :

जिल्ह्यांमध्ये ज्वारी, गहू, धान, कापूस, हरभरा, तूर, शेंगदाणा, जवस, तीळ, मिरची व संत्री ही महत्त्वाची पिके आहेत. सन १९९३-९४ मध्ये ज्वारीचे दर हेक्टरी उत्पादन ९८० कि. ग्राम. गहू १२०१ कि. ग्राम. धान १४०५ कि. ग्राम. तूर ६२७ कि. ग्राम. हरभरा ५३८ कि. ग्राम. भुईमुग १०१० कि. ग्राम. जवस ३४२ कि. ग्राम. तीळ २५० कि. ग्राम. मिरची १३३ कि. ग्राम. व हळद ९२९ कि. ग्राम. होते. तसेच कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन १५० कि. ग्राम. एवढे होते. कापसाचे दर ९३-९४ वर्षांमध्ये हेक्टरी उत्पादन ९३-९३ वर्षांच्या तुलनेत ३८ टक्केनी वाढ झाल्याचे आढळते.

४. ६

अधिक उत्पन्न देणा-या पिकांचे क्षेत्र :

तुणधान्याखालील संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या पिकांमध्ये प्रामुख्याने गहू, ज्वारी, भात[धान] या पिकांचा समावेश होतो. ज्वारीच्या एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या ज्वारीचे क्षेत्र ९४ टक्के, गव्हाचे एकूण क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या गव्हाचे क्षेत्र ७५ टक्के, व एकूण धान या पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या धानाचे क्षेत्र ७९ टक्के एवढे होते. तसेच संकरीत कापसाखालील क्षेत्र एकूण कापसाखालील क्षेत्राच्या ७२ टक्के एवढे होते.

४.७

फळे व भाजीपाला :

नागपूरची शहरी बाजारपेठ जिल्ह्याचे मध्यभागी आहे. तसेच सिंचनाचे सोयीमुळे भाजीपाल्याचे उत्पादन जिल्ह्यामध्ये विस्तृत प्रमाणात घेण्यात येते. १९९२-९३ वर्षांत जिल्ह्यांतील एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी फळे व भाजीपाला या पिकाखालील क्षेत्र ५.४० टक्के एवढे होते.

४.८

रासायनिक खताचे वाटप :

जिल्ह्यांत सन १९९३-९४ मध्ये २४, ६८४ मे. टन. रासायनिक खताचे वाटप करण्यांत आले. १९९२-९३ च्या तुलनेत १९९३-९४ मध्ये रासायनिक खताचे वाटप १७ टक्क्यांनी वाढल्याचे दिसून येते.

४.९

पीक संवर्धन :

पीक संवर्धन मोहिमेअंतर्गत जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना भात विकासा कार्यक्रमाअंतर्गत बियाणाचे वाटप केल्या जाते. ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून या योजनेअंतर्गत राज्यशासनाने बिगर आदिवासी योजनेअंतर्गत रु १.७७ लाख खर्च केले असून केंद्र पुरस्कृत योजनेतून रु ५.३२ लाख खर्च केलेले आहे. आदिवासी उपयोजनेतून रु ०.९२ लाख खर्च केलेत. कडधान्य उत्पादन कार्यक्रमाअंतर्गत बिगर आदिवासी योजनेतून राज्यशासनातर्फे रु ३.१७ लाख व केंद्र शासनातर्फे रु ९.५२ लाख तसेच आदिवासी उपयोजनेतून राज्यशासनातर्फे ०.३० व ०.९१ लाख रु बियाणे वाटप, जिवाणू संवर्धन, पीक संरक्षण, मिनी किट वाटप व तुषारसंच वाटप इ. करीता खर्च करण्यांत आलेत. विशेष अन्नधान्य उत्पादन कार्यक्रमाअंतर्गत भाताचे उत्पादनाकरीता बिगर आदिवासी उपयोजनेतून केंद्र पुरस्कृत योजनेसह शासनाने बियाणे वाटप, पीक-संरक्षण औषधी, पीक संरक्षण कार्यक्रम, सुधारित अवजारे इ. करीता अनुक्रमे रु ८.७७ लाख व ०.५६ लाख खर्च केले आहेत. मागासवर्गीय, नवबौध्द व आदिवासींना दारिद्र्यरेषेच्या वर आणण्याकरीता बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजने-अंतर्गत अनुक्रमे रु १५.०० लाख व १०.०० लाख खर्च करण्यात आले. यात लाभार्थींना विहिरी बांधणे, बैलजोडी घेणे, सुधारित अवजारे, जमीन सुधारणा निविडा वाटप इ. करीता अर्थसहाय्य देण्यांत येते. फलोत्पादन विकासाकरीता बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजना मिळून एकंदर रु २७.०४ लाख खर्च करण्यांत आले असून त्यांत गावठी बोरे, संत्री, आंबा, मिरची इ. च्या कलमा व रोपे वाटप करण्यात आले. तसेच अल्पशुधारक व सिमांतिक शेतकऱ्यांना फलोत्पादनाच्या विकासासाठी भांडवल अनुदान योजना राबविण्यांत आली.

४. १०. शेतमाल साठवणूकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी :

जिल्ह्यामध्ये एकूण १० कृषि उत्पन्न बाजार समित्या कार्यरत असून त्या सर्व ठिकाणी शेतक-यांनी आपलेल्या विक्री योग्य मालाच्या साठवणूकीची सोय उपलब्ध आहे. तसेच इतरही सोयी उपलब्ध आहेत. सन १९९३-९४ मध्ये जिल्ह्यातील कृषि उत्पन्न बाजार समितींचे आवारात तांदूळ ४५४५५ मे. टन., गहू १६८४५ मे. टन., ज्वारी २३६९ मे. टन., कापूस २०१२१ मे. टन., तूर १२६५६ मे. टन., मूग ३३८ मे. टन., उडिद ११५ मे. टन., हरभरा ५६८३ मे. टन., भुईमूग २६४१ मे. टन., जवस २०४५ मे. टन., तीळ३३ मे. टन., सोयाबीन ९७९६० मे. टन., सुकलेली मिरची १९१५३ मे. टन., व संत्री ६९६०५ मे. टन., कृषि उत्पादनाची विक्री करण्यांत आली.

४. ११. जमीन सुधारणा :

विभागीय मृदसंधारण अधिकारी, नागपूर यांचे मार्फत जमीन विकासाची कामे घेतली जातात. उदा. जमीनीला बांध घालणे व उतारावर समतल घालणे इत्यादी उपायांद्वारे जमीनीचा विकास करण्यांत येतो. कामा-वरील खर्च हा रोजगार हमी योजनेतून केल्या जातो. सन १९९३-९४ मध्ये या योजनेअंतर्गत ९३.३० लाख रुपये खर्च करण्यांत आला. याशिवाय जमिनी सुधारणा ह्या कार्यक्रमांतर्गत महसूल विभागामार्फत अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिह-स्तांकितांना अर्थ सहाय्य देण्यात येते. या योजनेवर सन १९९३-९४ या वर्षामध्ये ०.१० लाख रुपये खर्च करण्यांत आले. तसेच विशेष घटक योजनेअंतर्गत जिल्हा कृषि अधिका-यामार्फत निवडक अनुसूचित जातीच्या व नवबौध्द शेतक-यांना जमीन सुधारणे करिता अर्थसहाय्य देण्यांत येते. ओलिताच्या सोयीची उपलब्धता वाढविण्याकरिता शेतक-यांना विहरिरी बांधण्यासाठी जिल्ह्यांतील भूविकास अधिकार्यामार्फत कजचे वाटप करण्यांत येते.

४. १२. इतर विकास कार्यक्रम :

कृषि विकासाच्या दृष्टीने जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निर-निराळे कार्यक्रम राबविले जातात. उदा. [१] तालुका बीजगुणन क्षेत्राचा विकास [२] एकात्मिक भात विकास कार्यक्रम [३] कडधान्य व तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम [४] सागासवर्गीय नवबौध्द व आदिवासी कुटुंबाना दारिद्र्यरेषेवर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य [५] सुधारित शेतकी उतारे व साधने विकत घेण्यासाठी अर्थसहाय्य

[६] तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम [७] तुषार व ठिबक सिंचन योजना तसेच फलो-
त्पादन कार्यक्रमांतर्गत खालील विकासाच्या योजना राबविण्यात येतात. [१]
बागायती रोप मळ्याचे बळकटीकरण [२] गावठी बोर व आंब्याच्या झाडाचे
पुनरुज्जीवन व ग्रामपंचायतींना आंब्याच्या झाडाच्या नुतनीकरणासाठी प्रोत्साहन
सहाय्य योजना [३] अल्पभूधारक सिमांतिक शेतकऱ्यांना फलोत्पादन विकासासाठी
भांडवली अनुदान.

पीक संवर्धन व फलोद्यान या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी व
आदिवासी योजनेअंतर्गत नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९३-९४ साठी १७.२६ लाख
रुपये खर्च करण्यात आला. तसेच मृद जलसंधारण या योजनेअंतर्गत ९३.३० लाख रुपये
खर्च करण्यात आला.

५. जलसिंचन

५.१ जलसिंचनाची कामे :

जिल्ह्याचा कृषि विषयक उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण
आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक महत्त्वाची बाब होय. जिल्ह्या-
मध्ये विहिरी, लहान पाटबंधारे, मध्यम प्रकल्प, मोठे प्रकल्प व उपसा सिंचन योजना
याद्वारे तसेच नदीनाल्यावर पंप बसवून सिंचन केल्या जाते. जिल्ह्यामध्ये सन
१९९२-९३ मध्ये एकूण निव्वळ पिकाखालील क्षेत्रापैकी फक्त २१.२६ टक्के हेक्टर क्षेत्र
निव्वळ ओलिताखाली होते. सन १९९२-९३ मध्ये जिल्ह्यात एकूण सिंचन विहिरीची
संख्या ५५०१९ एवढी होती, पैकी ४३८६३ विहिरी फक्त बागायतीसाठी उपयोगात
आणल्या गेल्या.

५.२ निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र :

सन १९९२-९३ मध्ये एकूण ओलिताचे क्षेत्रापैकी तुण धान्ये ४१.८५
टक्के, कडधान्ये १४.३१ टक्के, उस ०.६५ टक्के, मिरची व मसाल्याचे पदार्थ ८.१९
टक्के, फळे व भाजीपाला १४.४१ टक्के, कापूस २.१७ टक्के, गळीताची पिके ५.७०
टक्के, व इतर पीक १२.७२ टक्के, एवढे ओलित करण्यांत आले.

५.३ सिंचन क्षेत्र :

जिल्ह्यामध्ये सन १९९२-९३ मध्ये निव्वळ भिजणारे क्षेत्र ११३४५१
हेक्टर एवढे होते. पैकी विहिरीद्वारे ६४६२८ हेक्टर आणि तळी व कालवे याद्वारे
४८८२३ हेक्टर सिंचन करण्यांत आले.

५. ४

सिंचन प्रकल्प :

जिल्ह्यामध्ये मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पांची वेंच प्रकल्पांचे काम पूर्ण झालेले आहे. मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पांची रामटेक तलाव, वेणा प्रकल्प, कान्होलीबारा, मकरधोकडा, पांढरावोडी, केसरीनाला, चंद्रभागा, उमरीनाला, मोरधाम, कोलारनदी, खेरानाला, या ११ प्रकल्पांची कामे पूर्ण झालेली आहे. जाम नदी व सायकी मकरधोकडा प्रकल्पांची कामे प्रगती पथावर आहेत. शिवाय पेंढरीनाला व हीवरानाला हे दोन प्रकल्प मंजूर झालेले आहेत. परंतु एका प्रकल्पाचे आर्थिक तरतुदीमुळे एका प्रकल्पाचे वन जमीनीसुद्धा कामाला सुरुवात झालेली नाही. पूर्ण झालेल्या प्रकल्पांखालील एकूण लाभ क्षेत्र २६८७९५ हेक्टर असून १९९३-९४ या वर्षामध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र फक्त ७१२२२ हेक्टर म्हणजेच २६.५० टक्के एवढे आहे.

६. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकीय सेवा

६. १

पशुधन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९२ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनाची संख्या १०४७५५१ एवढी आहे. हीच पशुधनाची संख्या १९८७ मध्ये ११२१४०७ एवढी होती. १९९२ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनाची गाई व बैल ६०.५० टक्के, म्हशी रेडे ८.३८ टक्के, मेंढया-बकरे ३१.९९ टक्के, व इतर पशुधन ०.१३ टक्के आढळून येते. १९८७ ते १९९२ या पाच वर्षांचे काळात पशुधनाची संख्या ६.७ टक्क्यांनी कमी झाल्याचे आढळून येते तर कुक्कुटांची संख्या ३७ टक्क्यांनी वाढलेली आढळते. शेतीला जोडधंदा म्हणून विस्तृत प्रमाणात ग्रामीण भागात कुक्कुटपालनाचा व्यवसाय करण्यात येतो. १९९२ च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि.मी. मागे पशुधनाची घनता १०५ आढळून येते.

६. २

पशुउत्पादन व दुग्ध उत्पादन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये शेतीला जोडधंदा म्हणून दुग्ध व्यवसाय केला जातो. जिल्ह्यामध्ये गाईचे व म्हशीचे बाबतीत मिश्र जातीची जनावरे आढळून येत असली तरी ग्रामुख्याने गौळाऊ जातीच्या गाई विस्तृत प्रमाणात आढळतात. तसेच नागपूर पासून ३० किलोमीटरच्या परिसरात शाहीवाल जातीची जनावरे आढळतात. आणि इतर भागात गौळाऊ जातीची आढळतात. म्हशीचे बाबतीत नागपूर जिल्ह्यामध्ये आढळणा-या म्हशी ह्या नागपूरी म्हशी म्हणूनच ओळखल्या जातात. तसेच मु-हा जातीच्या म्हशी या ब-याच प्रमाणात आढळतात.

६. ३

पशुवैद्यकीय सेवा :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १ पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालय, ३६ दवाखाने व ३७ पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे आहेत. ह्याशिवाय १ फिरते पशुरोग नियंत्रण पथक व २ फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने आहेत. कृत्रिम गर्भधारणे करीता जिल्ह्यामध्ये १६९ कृत्रिम रेतन केंद्रे आहेत. रुग्णालये, दवाखाने व मदत केंद्रांमध्ये उपचार केलेल्या पशुंची संख्या सन-१९९३-९४ मध्ये ४९३४३९ एवढी आहे. तसेच १६९ कृत्रिम गर्भधारण केंद्रांमध्ये ४१८१३ पशुवार गर्भधारणा करण्यांत आली आणि १९०६०८१ जनावरांना विविध पशुवैद्यकीय संस्थांद्वारे लसी टोचण्यांत आल्या. सर्वदरीत गेल्या वर्षीच्या तुलनेत

कृत्रिमरित्या गर्भधारणा केलेल्या जनावरांच्या संख्येत २ टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे आढळते, आणि लस टोचलेल्या जनावरांच्या संख्येत मात्र ०.७५ टक्क्यांनी घट झाल्याचे आढळून येते.

६.४ पशुधन विकासाचे कार्यक्रम

पशुधन विकासाकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील महत्वाचे कार्यक्रम राबविले जातात. १] पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशु प्रथमोपचार केंद्र बांधणे. २] तोंडाचे व गोयाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य. ३] मध्यवर्ती अंडी उबवण्याकरीता यंत्रे खरेदी व निवासी व बिगर निवासी इमारतीचे बांधकाम. ४] आधारभूत ग्राम केंद्राची/विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना. ५] संकरीत कालवडी जोडासण्याकरीता सहाय्य. ६] अनुसूचित जाती व दुर्बल घटकासाठी बदकांच्या पिल्लांचे गट वाटप इत्यादी. तसेच दुग्ध व्यवसाय विकासाकरीता १] दुग्ध उत्पादक/दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था/संघ महासंघ यांना व्यवसाय-स्थापण्यासाठी आर्थिक सहाय्य. २] भाकड-गाभण म्हशींचा पुरवठा [वाहतूक व खाद्य अनुदानासह] ३] देशी गाईचे वाटप ४] मुंबईच्या तबेल्यातील एक वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांचा पुरवठा इत्यादी योजना राबविण्यांत येतात.

सन १९९३-९४ या वर्षात पशुसंवर्धन व दुग्ध विकास विभागाव्दारे जिल्हा योजनेअंतर्गत [आदिवासी व बिगर आदिवासीसाठी] १४.४५ लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

७. मत्स्यव्यवसाय

७.१ मत्स्योत्पादन :

नागपूर जिल्हयामध्ये एकूण १०,७६९ हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय ६९० किलो मीटर लांबीचे नदीचे पात्र देखील मत्स्यव्यवसायासाठी उपयुक्त आहे. जिल्हयामध्ये साधारणतः मरळ, कतला, मगर, कटवा, पोष्टी, कोलस, झिंगा इत्यादी प्रकारचे मासे आढळून येतात. सन १९९३-९४ मध्ये मत्स्य व्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या १०,७६९ हेक्टर क्षेत्रामासून ६६१९ मे. टन भूजल मत्स्योत्पादन घेण्यांत आले. त्याचे एकूण मूल्य ९९२.८५ लाख रुपये एवढे आहे. तसेच मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रांना मत्स्य व्यवसायासाठी २५० लाख मत्स्य बीजे पुरविण्यांत आली.

७.२

मत्स्य विकास उत्पादनाचे कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये मत्स्य व्यवसायाचा विकास करण्याकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यांत येतात.

- १] मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना.
- २] अवस्थेद पाण्यांतील मत्स्य संवर्धन.
- ३] मत्स्य व्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य.
- ४] मच्छीमार सहकारी संस्थांचा विकास.
- ५] मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण.
- ६] मत्स्य व्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे.
- ७] मच्छीमारांना विमा हप्त्या भरण्याकरीता अनुदान.

तसेच इतरही महत्वाच्या योजना राबविण्यांत येतात. सन १९९३-९४ मध्ये मत्स्योत्पादन कार्यक्रमांतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत एकूण ७.४३ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले.

८. विद्युत

८.१

विद्युतीकरण :

१९९१ चे जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये १६३५ वस्ती असलेली व २४३ ओसाड अशी एकूण १८७८ गावे आणि २३ शहरे आहेत. मार्च १९८७ पर्यंत सर्व गावाचे व शहराचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाद्वारे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यांत आलेले आहे. म्हणजेच तेव्हापासूनच नागपूर जिल्ह्यामध्ये १०० टक्के विद्युतीकरण झालेले आहे.

८.२

विद्युतीकरण केलेले शेतीचे पंग :

जिल्ह्यामध्ये ३१ मार्च १९९३ पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळा-मार्फत एकूण ५७१९८ शेतीचे पंगाना वीज पुरवठा करण्यांत आला. गेल्यावर्षीच्या तुलनेत यात अंदाजे ६.०२ टक्क्याने वाढ झालेली आहे.

८.३

विद्युत वापर :

सन १९९३-९४ मध्ये १०५२७१३ हजार कि. वॅटस तास विद्युत वापर करण्यांत आला. त्यापैकी घरगुती वापरासाठी २७ टक्के, व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी ६ टक्के, औद्योगिक वापरासाठी ५६ टक्के, सार्वजनिक दिवाबत्ती

साठी २ टक्के, कृषि कामाकरीता ५ टक्के, व इतर कामाकरीता ४ टक्के, विद्युत वापर करण्यांत आला. तसेच जिल्ह्यामध्ये ५३७४८५ विद्युत संबंधने [कनेक्शनस] दिल्या गेलेले आहेत. यावस्तु असे आढळून येते की, मागील वर्षाच्या तुलनेत १९९३-९४ या वर्षात वीजेच्या वापरात १३.५७ टक्के, व संबंधनात ३.९२ टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे.

८.४

विद्युत उत्पादन केंद्रे :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये खापरखेडा व कोराडी या ठिकाणी कोळशाचे सहाय्याने विद्युत निर्मिती केली जाते. तसेच पंच प्रकल्पांमार्फत जलविद्युत निर्माण केली जाते.

९. खाणकाम व उद्योग

९.१

खनिज उत्पादने :

नागपूर जिल्हा खनिजांचे बाबतीत समृद्ध आहे. जिल्ह्यामध्ये आढळणारी महत्त्वाची खनिजे म्हणजे कोळसा, मॅंगनीज, डोलोमाईट व चुन्याचे दगड, पांढरी माती व लोखंड हीं होत. जिल्ह्यामध्ये सावनेर ते कन्हान [कामठी] या उत्तर पश्चिम भागामध्ये कोळशाचे भरपूर साठे आढळून आले आहेत. शिवाय उमरेड येथे उच्च प्रतिका कोळसा आहे. नागपूर जवळील वोखारा येथे कोळशाचा साठा आढळल्याचा अंदाज घेण्यांत आला आहे. मॅंगनीज या खनिजाचे साठे मुख्यत्वेकरून नागपूर व भंडारा जिल्ह्यामध्ये असल्यामुळे मॅंगनीज उत्पादनाचे बाबतीत नागपूर जिल्ह्याला भारतामध्ये महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झालेले आहे. मॅंगनीज सावनेर व रामटेक या परिसरामध्ये मुख्यत्वेकरून आढळून येते. कच्चे लोखंड भिवापूर तालुक्यामध्ये भिवापूर नजीक ३ किलोमीटर परिसरामध्ये आढळून येते. तेथील दगडामध्ये ५५ ते ५८ टक्के, लोखंडाचे प्रमाण असल्याबाबतचे अनुमान काढण्यांत आलेले आहे. चुन्याचे दगड सावनेर, पारशिवनी व रामटेक तालुक्यामध्ये आढळून येतात. चांगल्या प्रतीचे चुन्याचे दगड कोंद्रीजवळ पोटगवारी व देवलापार येथे आढळून येतात. तसेच पांढ-या मातीचे साठे शेमडा, चोरखेरी, खेरीखापरी व बाजारगांव येथे आढळून येतात. अम्ल आणि टंगस्टन हे देखील नागपूर जिल्ह्यामध्ये आढळून येतात. अत्यंत महत्त्वाचे म्हणजे इमारती बांधकामाच्या उपयोगात वापरल्या जाणारी कन्हान नदीतील रेती उत्कृष्ट दर्जाची समजल्या जाते. त्या रेतीचा साठा नागपूर जिल्ह्यामध्ये भरपूर प्रमाणात आढळून येतो. इतर खनिजात पीगमेंट, फेल्स्पार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन, मॅटीमोनी व इमारतीस उपयुक्त दगड नागपूर जिल्ह्यामध्ये थोड्याफार प्रमाणात आढळून येतो.

९.२ उद्योग व कामगार :

नागपूर हे शहर हे महाराष्ट्रातील इतर औद्योगिक शहरांपैकी एक होय. जिल्ह्यामध्ये औद्योगिकरम प्रामुख्याने नागरी भागातच आढळून येते. जिल्ह्यामध्ये प्रामुख्याने आढळणारे उद्योग म्हणजे कापसापासून सरकी काढणे व गासंड्या बांधणे, सुत गिरणी, लाकूड कटाई, कापड गिरण्या, पेपर व स्ट्रॉबोर्ड तयार करणे, रसायने व रासायनिक पदार्थ, केरोमॅगजीन, प्रकाशनासंबंधी उद्योग, औषधीकारखाने, यंत्रसामुग्री तांत्रिक अवजारे व सुटेभाग, मूलभूत धातू व मिश्र धातू, रबर प्लॅस्टीक वगैरे हे होत. जिल्ह्यात नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या सन १९९३ मध्ये १६०७ होती व १३४० चालू कारखान्यामध्ये ५३७२० कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यांत आला.

९.३ औद्योगिक वसाहत :

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाचे विकासाकरीता महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत नागपूर पासून ८ कि. मी. अंतरावर हिंगणा येथे औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आली आहे. त्याचे एकूण क्षेत्र ७४६.६५ हेक्टर असून १२५८ भूखंडांपैकी ११७९ भूखंडांचे निरनिराळे उद्योग सुरु करण्याकरीता वाटप करण्यांत आलेले आहे. शिवाय कामठी रोडवर उपलवाडी येथे देखील औद्योगिक वसाहत कार्यरत आहे.

९.४ बुटीबोरी औद्योगिक वसाहत :

नागपूर विभागात नागपूर पासून ३० कि. मी. अंतरावर हैद्राबादला जाणा-या महामार्गावर बुटीबोरी येथे २५०० हेक्टर जागेवर औद्योगिक वसाहत उभारली गेलेली आहे. औद्योगिक वसाहतीसाठी मूलभूत सोई पुरविण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारचे उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळामार्फत कार्य करीत आहेत. औद्योगिक वसाहतीत आतापर्यंत ५६० भूखंडांचे वितरण उद्योजकांना केलेले आहे. त्यापैकी २२३ उद्योगांनी इमारतीच्या बांधकामाचे नकाशे मंजूर केलेत व प्राथमिक कार्यवाही सुरु केलेली आहे. यातील २५ मोठ्या उद्योगांची रु २ हजार कोटीची गुंतवणूक लवकरच पूर्ण होईल. औद्योगिक वसाहतीत ३ मोठे उद्योग तर ६ लघुउद्योग सुरु झालेले आहेत. सध्या सुरु असलेल्या व जवळच्या भविष्यात सुरु होणा-या उद्योगांची समावेश होऊन ही औद्योगिक वसाहत देशात मोठी औद्योगिक वसाहत होईल.

ही वसाहत या विभागातील फार मोठ्या गुंतवणुकीचे रोजगाराचे साधन ठरणार असल्यामुळे नवीनतम मूलभूत सोई येथे उपलब्ध करून देण्याचा शासन प्रयत्न करित आहे. त्यानुसार आजमितीला येणा-या कोठल्याही, उद्योगाला वीज, पाणी व दुरध्वनी ताबडतोब पुरविल्या जाऊ शकेल अशी व्यवस्था आहे. वीजेसाठी २२० किलोवॉट ची ४ सबस्टेशने प्रस्तावित आहेत. त्यापैकी १ सबस्टेशन उभारलेले आहे. कायमस्वामी गाण्याच्या सोईसाठी वडगाव व नांद धरणातून व तसेच कृष्णा नदीतून पाणी घेण्यात येत आहे. नांद धरणातून पाणी घेण्यासाठी टाकण्यात येणाऱ्या २५ किलोमीटर पाईप लाईनचे काम डिसेंबर ९४ मध्ये संपले आहे. सध्या दुरध्वनी बुटीबोरी येथील ग्रामीण दुरध्वनी केंद्रावरून घेण्यात आली आहे, पण डिसेंबर ९४ पासून कार्यान्वित होणा-या बुटीबोरी येथील टेलीफोन एक्सेज मार्फत दुरध्वनी पुरविण्यात येईल. ह्या एक्सेजची क्षमता १२०० लाईन्स एवढी असून ऑप्टिकल फायबर या नवीनतम तंत्रज्ञानावर आधारित असल्यामुळे देश विदेशांच्या संपर्कासाठी त्याचा फायदा होईल. औद्योगिक वसाहतीपासून विमानतळ केवळ २२ किलोमीटर अंतरावर आहे. त्याचेही विस्तारीकरण होत आहे. नागपूर शहरापासून औद्योगिक वसाहतीला जाणा-या महामार्गावर ही वसाहत असल्या-मुळे दळणवळणासाठी या मार्गावरील रेल्वे क्रॉसिंगवर पुंल बांधण्याचे काम हाती घेण्यात आले आहे. जकात नाका सोईच्या ठिकाणी नेण्यात येत आहे व महामार्गाला समांतर असा पेट औद्योगिक वसाहतीत जाणारा रस्ता निर्माण करण्याचे प्रयत्न होत आहेत. सध्या औद्योगिक वसाहतीत येणा-या उद्योगात निर्यातप्रमुख उद्योगही असल्यामुळे त्यांच्या सोईसाठी कंटेनर कार्गो रेशन मार्फत डेपो उभारण्यात येणार असून निर्यात फोन सुरू करण्यात येत आहे. उद्योगांना वित्तीय सहाय्य पुरविण्यासाठी २ राष्ट्रीयकृत बँकानी बुटीबोरी येथे शाखा उघडल्या असून त्यातील एक बँकेची औद्योगिक शाखा आहे. वसाहतीच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने मोठे पोलिस स्टेशन उभारण्यासाठी शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्यात आला आहे.

वरील विवेचनावरून असे दिसले की बुटीबोरी येथील औद्योगिक वसाहतीमुळे नागपूर विभागातील इतर जिल्ह्यातील लोकांना रोजगार मिळेल व अनेक पुरक उद्योग येथे सुरू होऊ शकतील.

९.५ नागपूर जिल्ह्यात स्थायी लघुउद्योगातर्गत सुरुवातीपासून तर ३१.३.९७ पर्यंत ४५४८ उद्योगांची नोंद झाली असून २७८३८ कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. तसेच १.४.९४ ते ३१.१०.९४ पर्यंत ३५० स्थायी उद्योगांची नोंद झाली असून ५०१ कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. अस्थायी उद्योगातर्गत सुरुवातीपासून ३१.३.९४ पर्यंत ३७६८ लघुउद्योगांची नोंद झाली असून ६६८६३ कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्याचे दिसून येते. १.४.९४ ते ३१.१०.९४

या कालावधीत ६८५ अस्थायी लघुउद्योगांची नोंद झाली, असून त्यांत १३७८ कामगार कार्यरत असल्याचे आढळून येते.

मध्यम आणि मोठ्या उद्योगांतर्गत ९५ उद्योग अस्तीत्वात असून एकूण गुंतवणूक ९४३.८१ कोटी रुपयाची असल्याचे आढळून आले. यात ३८९९३ कामगार कार्यरत आहेत. मध्यम आणि मोठ्या उद्योगांतर्गत कापड गिरण्या, लोखंड उद्योग, फेरोगॅनीज, ट्रेक्टर्स, विपलेले पोते, औषधी, छपाई, व फुट कॅनींग, कांच व चीनी मातीचे उद्योग व वनस्पती उद्योग इत्यादी उद्योग कार्यरत आहेत.

९. ६

सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी नवीन बीज भांडवल योजना :

सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वतःचा छोटा उद्योग किंवा व्यवसायामधून स्वयंरोजगारासाठी प्रवृत्त करण्यासाठी पूर्वीच्या योजनेत काही ठक्क फेरबदल करून अधिक व्यापक पध्दतीने नवीन बीजभांडवल योजना १ ऑक्टोबर ९३ पासून लागू करण्यात आली आहे. याकरीता १८ ते ५० वयोगटातील किमान सातवी पास व्यक्ती किंवा समूह यांना प्रकल्प किंमतीच्या १५ टक्के पर्यंत, जास्तीत जास्त १.५० लाख रुपये किंवा आर्थिक दुर्बल किंवा अ.जा. जमातीवैकी १ लाख रुपयापर्यंत प्रकल्प किंमत असल्यास २० टक्के व २२.५ टक्के पर्यंत मदत मिळू शकते. सदर रक्कम दरसाल १० १/२ व्याज दराने असून पुढील सात वर्षात परतफेड करावयाची आहे. ही योजना पूर्णपणे जिल्हा उद्योग केंद्रांमार्फत राबविण्यात येत आहे.

सन १९७८-७९ ते १९९३-९४ पर्यंत नवीन व जुन्या बीज भांडवल योजनेअंतर्गत साधारण, टी. एस. पी. व ओ. टी. एस. पी. योजनेखाली ५२५.१८ लाख रुपयाची तरतूद करण्यात आली असून लक्ष ४९३८ लाभाधीचि होते. त्याप्रमाणे ६२४.११ लाख रुपये आर्थिक व ५०३३ लाभाधीचि भौतिक लक्ष साध्य करण्यात आले तसेच विशेष घटक योजनेअंतर्गत ६८.६२ लाख रुपयाची तरतूद निर्धारित करण्यात आली असून लक्ष ७९२ लाभाधीचि होते. त्याप्रमाणे आर्थिक व भौतिक साध्य अनुक्रमे ५३.६८ लाख रुपये व ६३३ लाभाधीचि गाठण्यात आले.

९. ७

छोट्या उद्योगास बीज भांडवल :

या योजनेचा मूळ उद्देश निमशाहरी व ग्रामीण भागात अति लहान उद्योगांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून त्यांचा विकास साधणे व त्याद्वारे अधिक संधी व स्वयंरोजगार निर्माण करणे असा आहे. उद्योग घटक हा एक लाखापेक्षा कमी लोकवस्तीच्या ठिकाणी असावयास पाहिजे.

ज्या छोट्या उद्योगांची २.०० लाख रुपया पर्यंत यंत्रसामुग्री मध्ये स्थीर भांडवली गुंतवणूक असेल अशा उद्योजकाकाला संपूर्ण कल्प राशीच्या २० टक्के किंवा ३० टक्के अ.जा. अ.ज. उमेदवारासाठी, इतकी रक्कम बीज भांडवलाच्या स्वस्मात कर्ज म्हणून मिळू शकते. वित्तीय महामंडळ किंवा बँका यांनी कर्ज मंजूर केलेल्या उद्योजकांनाच असे कर्ज देता येते. यात वय व शिक्षणाची अट नाही.

नागपूर जिल्ह्यात नागपूर सहकारी औद्योगिक व कुंतलापूर औद्योगिक वसाहत काटोल अशी दोन सहकारी औद्योगिक वसाहती कार्यरत आहेत. त्यामध्ये अनुक्रमे ५२ व ३२ तयार भूखंड प्राब्यापैकी ४३ व ३२ दिल्या गेलेल्या भूखंडांच्या संख्या आहे. व त्यात चालू असलेल्या उद्योग घटकांची संख्या अनुक्रमे ४६ व ७ आहे. नागपूर जिल्ह्यांत प्रस्ताविक औद्योगिक संस्था खालील प्रमाणे आहेत.

- १] त्रियदर्शनी इंदीरा सहकारी औद्योगिक वसाहत, बुटीबोरी.
- २] सहकारी औद्योगिक वसाहत, सावनेर.
- ३] निर्भय को-ऑपरेटिव्ह सहकारी औद्योगिक संस्था, भाडिवाडी, पारडी.

९.७ नागपूर जिल्ह्यांची औद्योगिक स्थिती :

जिल्हा - नागपूर	कोटी रुपये
" अ " औद्योगिक क्षेत्रे	
१] मोठी क्षेत्रे	"४" हिंगणा, कळमेवर, बुटीबोरी, पारशिवनी.
२] लहान क्षेत्रे	"६" कामठी, नरखेड, रामटेक, कुडी, भिवापूर.
३] विकास केंद्रे	"०" उमरेड, काटोल, सावनेर.
" व " नियोजित क्षेत्रे	४१५८ हेक्टर
१] एकूण भूखंड	१९३३
२] पैकी वाटप	१५९७
३] वाटपान उमलब्ध	" बुटीबोरी ३०७, कळमेवर ५, पारशिवनी ७, नरखेड १७ ३३६
४] बांधकाम सुरु असलेले घटक	१२२
" क " क्षेत्रात अस्तित्वात असलेले घटक	०
१] संख्या	७६६
२] गुंतवणूक	८५
३] रोजगार	१८७३०

जिल्ह्यातील औद्योगिक प्रगती :-

अ. अस्तित्वात असलेले लघु उद्योग घटक :-

१] संस्था	४५४८
२] गुंतवणूक	१६७
३] रोजगार	२७८३८

ब अस्तीत्वात असलेल्या मोठे व मध्यम उद्योगाची प्रगती :-

१] संख्या	९५
२] गुंतवणूक	२४४
३] रोजगार	३८९२३

क. सहकारी औद्योगिक वसाहती :-

१] एकूण	२
२] भूखंड	८४
३] एकूण सुरू असलेले उद्योग	५६
४] रोजगार निर्मिती	५३२

ड. नियोजित वसाहती :-

३

तसेच काटोल येथे सहकारी औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आलेली आहे. कळमेरुवर येथे ११६.७६ हेक्टर जमिनीवर मिनी औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आलेली आहे. यात एकूण ७९ भूखंड आहेत. या औद्योगिक वसाहती-मध्ये महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महासंघामार्फत भूधारकांना उद्योग उभारण्याकरीता पाणी, वीज व रस्ते इत्यादी सेवा उपलब्ध करून देण्यांत येतात.

१०. वाहतूक व दळणवळण

१०.१. लोहमार्ग :

नागपूर जिल्हयामध्ये दुहेरी रॅड लोहमार्ग १७५.५४ कि.मी. लांबीचे व रकेरी रॅड लोहमार्ग १४६.८८ कि.मी. लांबीचे आहेत. तसेच अरंड लोहमार्गाची [नेरोगेज] लांबी १३१.२३ कि.मी. आहे. नागपूर शहर हे भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण असून ते दिल्ली, मद्रास, मुंबई व कलकत्ता इत्यादी प्रमुख शहरांना लोहमार्गांनी जोडलेले आहे. नागपूर जिल्हयामध्ये महत्त्वाच्या रेल्वे मार्गाची विद्युतीकरण पूर्ण करण्यांत आलेले असून नागपूर पासून मद्रास पर्यंत नागपूर ते दिल्ली पर्यंत तसेच नागपूर पासून मुंबई पर्यंत सर्वच प्रवासी गाड्या विद्युत इंजिनांद्वारे धावू लागलेल्या आहेत.

१०.२. रस्त्यांची लांबी :

जिल्हयामध्ये मार्च १९९४ पर्यंत ६२३९ कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम ग्रामीण भागात व १४४१ कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम नगरपरिषदेच्या हद्दीत पूर्ण करण्यांत आले. ग्रामीण भागात १६०१ कि.मी. व नागरी भागात २४६ कि.मी. लांबीच्या डांबरीकरणाचे काम पूर्ण करण्यांत आलेले आहे. तसेच सिमेंटच्या रस्त्यांची लांबी नागरी भागात १६ कि.मी. आहे. ३१ मार्च १९९४ पर्यंत जिल्हयामध्ये मूळभागीय रस्त्यांची लांबी ग्रामीण भागात ४५२३ कि.मी. व नगरपालिका हद्दीत १२०५ कि.मी. आहे. मागील वर्षाच्या तुलनेत मूळभागीय रस्त्यांच्या लांबी मध्ये

२. ११ टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे.

१०. ३ नोंदणी करण्यांत आलेली वाहने :

जिल्हयामध्ये निरनिराळ्या प्रकारच्या नोंदणी झालेल्या मोटार वाहनांची संख्या मार्च १९९५ अखेर २७९३०२ एवढी आहे. त्यात ८३ टक्के मोटार सायकली व स्कुटर ६ टक्के, मोटारी व जीप ५ टक्के, मालमोटारी व ६ टक्के इतर वाहने आहेत. मागील वर्षाच्या तुलनेत नोंदणी केलेल्या वाहनात १९९३-९४ या वर्षी ९ टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

१०. ४ टपाल व तार कार्यालये :

जिल्हयामध्ये मार्च १९९४ अखेर ३३८ टपाल कार्यालये व ११५ तार कार्यालये कार्यरत आहेत. दरलास लोकसंख्येमागे १०. २८ टपाल कार्यालये व ३. ५० तार कार्यालये पडतात. जिल्हयामध्ये दूरध्वनींची संख्या ४४४९९ इतकी आहे. सन १९९२-९३ च्या तुलनेत १९९३-९४ मध्ये १८. ८७ टक्क्यांनी दूरध्वनींच्या संख्येत वाढ झालेली आहे. तसेच जिल्हयामध्ये पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या १७०१ आहे.

१०. ५ दूरदर्शन :-

जिल्हयामध्ये दूरचित्रवाणीची सोय उपलब्ध करण्यात आली असून दूरचित्रवाणीद्वारे ग्रामीण जनतेला ज्ञान मिळण्याचे दृष्टीने महाराष्ट्र शासनातर्फे काही ग्रामपंचायतींना अनुदान तत्वावर सामुहिक दूरदर्शन संघ पुरविण्यांत आलेले. ३१ मार्च १९९३ अखेर वाटन केलेल्या दूरदर्शनची संख्या ९०१ इतकी आहे.

११. कामगार व रोजगार

११. १ जिल्हयांत निरनिराळ्या उद्योगामध्ये मार्च १९९४ अखेर २३५३१२ कामगार असून ते १०१२२२ शासकीय, ८७६२६ निमशासकीय व ४६४६४ खाजगी क्षेत्रामध्ये आहेत. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये ८० टक्के व खाजगी क्षेत्रामध्ये २० टक्के रोजगार आहे.

११. २ रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून स्पष्ट होते की, सन १९९३ मध्ये ३७६७८ उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरीता आपली नावे नोंदविली होती. त्यापैकी फक्त १४८३ उमेदवारांना रोजगार मिळाल्याचे आढळले. त्यात ६८ टक्के अनुसूचित जाती जमाती व ३२ टक्के इतर वर्गाचे उमेदवार होते. १९९२ वर्षीच्या तुलनेत १९९३ वर्षी रोजगार मिळालेल्या उमेदवारांच्या संख्येत २७ टक्क्यांनी घट झालेली आढळते.

११.३ मजुरीचे दर :

सन १९९३-९४ या वर्षामध्ये कुशल कारागीर उदा. सुतार, लोहार, चांभार यांचे सरासरी मजुरीचे दर अनुक्रमे ४५.०० रुपये, ५०.०० रुपये, व ३०.०० रुपये प्रती दिवस याप्रमाणे तर अकुशल कामगार उदा. शेतमजूर व गुराखी यांना अनुक्रमे देण्यांत येणारे सरासरी मजुरीचे दर २०.०० रुपये व १५.०० रुपये, प्रती दिवस असे असल्याचे आढळते.

१२. सहकार

१२.१ सहकारी संस्था :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या ३१ मार्च १९९३ अखेर ४२४८ असून त्यातील एकूण सभासदांची संख्या ८९६ हजार आहे. त्यापैकी सहकारी पत संस्था २८ टक्के असून सहकारी पतसंस्थेमध्ये कृषी पतसंस्था ५०, ४६ टक्के व इतर सहकारी पतसंस्था ४९, ५४ टक्के आहेत. तसेच एकूण सहकारी संस्थेमध्ये सहकारी विंगर पतसंस्था ह्या ७२ % आहेत. विंगर पतसंस्थेमध्ये नमूद करण्यालायक म्हणजे परबांधणी संस्था ३७ % विणकर सहकारी संस्था १६ % ग्राहक भांडारे ११ % दुग्ध व्यवसाय संस्था संघ ८.२ % इतर औद्योगिक संस्था ३४ % व कामगार कंत्राटदार संस्था ३ % आहेत.

१२.२ सभासदांची संख्या व कर्ज वाटप :

सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या ३१ मार्च १९९३ अखेर ९५४ हजार एवढी आहे. त्यापैकी सर्वात जास्त सभासदांची संख्या ही प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांच्या सभासदांची संख्या ३, १७, ८९ म्हणजेच २३ टक्के आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थेमाफत ३१ मार्च १९९३ रोजी संपणा-या वर्षामध्ये २२३५१ शेतकरी सभासदांना ६९३ लाख रुपये अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यांत आले. तसेच मार्च १९९३ अखेर कर्जाची एकूण थकबाकी १६०५ लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक माफत ३० जून १९९२ रोजी संपणा-या वर्षामध्ये १२५७९ लाख रुपये अल्प मुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यांत आले. तसेच ३१ मार्च १९९३ अखेर अल्प मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी १७९९ लाख रुपये व मध्यम मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी ४७७ लाख रुपये इतकी आहे व दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी ३१.७२ लाख रुपये आहे.

१३. अधिकोष

१३.१ नागपूर जिल्ह्यामध्ये वर्गीकृत अधिकोष शाखा कार्यालयांची एकूण संख्या सन १९९३-९४ या वर्षात २७० आहे. त्यापैकी ५८ टक्के शाखा ह्या रकट्या नागपूर शहरामध्ये व ४२ टक्के शाखा ह्या जिल्ह्यातील इतर भागामध्ये आहेत. जिल्ह्यामध्ये सहकारी बँकांच्या शाखांची संख्या १२८ आहे. शिवाय १४ भूविकास बँकांच्या शाखा आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे वर्गीकृत बँकांच्या शाखांची संख्या ८.२१ रवटी आहे.

१४. वाजार भाव

१४.१ घाऊ बाजार भाव :

जून १९९४ ला संपणा-या वर्षाकरीता धान्यामध्ये गव्हाचे सरासरी घाऊ बाजार भाव दर कि्वंटलमागे ४३९ रुपये असल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत सन १९९३-९४ मध्ये गव्हाचे भावात ४ टक्क्याने वाढ झालेली आहे.

ज्वारीचे सरासरी घाऊ बाजार भाव १९९३-९४ मध्ये दर कि्वंटल मागे ३०९ रुपये होते. तर तांदळाचे सरासरी घाऊ बाजार भाव १९९३-९४ मध्ये दर कि्वंटल मागे ६३५ रुपये होते. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत ज्वारीचे व तांदळाचे भावात अनुक्रमे १४ % व ८ % वाढ झालेली आढळून येते.

१९९३-९४ वर्षात विविध धान्यामध्ये तूर व हरभरा यांचे भाव दर कि्वंटल मागे अनुक्रमे २५१ व १०२० रुपये असे होते. तेल-वियामध्ये जवस, तीळ व शेंगदाणा यांचे भाव अनुक्रमे ११९०, १३१८ व २६१ रुपये होते. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत तीळ वगळता सर्व तेलवियांचे भावात घट झाल्याचे आढळून येते. रोखीचे पिकामध्ये नागपूर जिल्ह्यामध्ये कापूस व संत्री ही महत्त्वाची पिके होत. कापसाची खरेदी महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन तर्फे होत असल्यामुळे कापसाचे जातवार भाव शासनाने निर्धारित केलेले आहेत. संत्र्याचे भावामध्ये वाढ झालेली आढळते.

१४.२ फिरकोळ बाजार भाव :

सन १९९३ मध्ये जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्त्वाच्या जीवनावश्यक वस्तूंच्या सरासरी फिरकोळ किंमती दर किलो मागे गुढील प्रमाणे आहेत. तांदूळ [मध्यम] ८.०४ रुपये, गहू [लोकवन] ५.७७ रुपये, ज्वारी [गटरी] ५.९५ रुपये, वाजरी ४.६० रुपये, हरभरा डाळ १४.५२ रुपये, तूरडाळ १७.६७ रुपये,

मसूर डाळ १२.८६ रुपये, साखर [सु. बा] ११.८० रुपये, गूळ १३.८७ रुपये, भूर्हमूंगाचे तेल ३३.९३ रुपये, वनस्पती तूप ४४.११ रुपये, म्हशीचे दुध प्रती लिटर ११.०० रुपये, बोकडाचे मांस ५०.०० रुपये, हळद ४७.२७ रुपये, मिरची २६.२९ रुपये, बटाटे ४.८२ रुपये, कादि ४.८० रुपये, केळी प्रती डझन ५.९४ रुपये, चढावत्ती ७३.४२ रुपये किलो, जळाऊ लाकूड प्रती मण [४० किलो] ५३.०४ रुपये साडी [सूती] १०८.२० रुपये प्रती नग, सद-याचे कापड प्रती मीटर ३९.३७ रुपये, धुण्याचे साबण दोन वड्या १०.१४ रुपये, आंधोळीचा साबण ५.६० रुपये, प्रती वडी, विड्याची पाने प्रती शेकडा ६.४६ रुपये, सुपारी प्रती किलो १०६.२५ रुपये, एकंदरीत गेल्या वर्षीच्या तुलनेत जवळजवळ वरील सर्वच वस्तूंच्या किंमतीत वाढ झाल्याचे आढळते.

१४.३ गाहक किंमतीचा निर्देशांक :

मायाभूत वर्ष १९८२ बरोबर १०० धरून १९९३-९४ मध्ये सरासरी सर्वसाधारण निर्देशांक २७३ व अन्नगट निर्देशांक २५७ आहे. पान सुपारी, तंबाखू इत्यादी ३६८ इंधन व दिवावत्ती २६९ घरे निर्देशांक ३३६ कापड बिछाना व पादत्राणे निर्देशांक २०८ व संकिर्ण निर्देशांक २७० आहे. सन १९९३-९४ मध्ये १९९२-९३ च्या तुलनेत सर्वसाधारण निर्देशांकांमध्ये ६ टक्के वाढ झालेली आढळते.

१५. शैक्षणिक सुविधा

१५.१ नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९२-९३ या वर्षात प्राथमिक शाळांची एकूण संख्या २१६६ आहे. माध्यमिक शाळांची संख्या ४५५, उच्च माध्यमिक शाळा १२९ व सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालये ५१ आहेत.

१५.२ सन १९९२-९३ मध्ये एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या ८४९१३३ आहे. त्यापैकी प्राथमिक शाळेमध्ये ४२७९७० [५०.४० %] माध्यमिक शाळेमध्ये २०९४१८ [२४.६६ %] उच्च माध्यमिक शाळेमध्ये १४३४८६ [१६.८९ %] महाविद्यालयीन ६२२२४ [७.३३ %] व पूर्व प्राथमिक शाळेमध्ये ६०३५ [०.७२ %] विद्यार्थी आहेत.

१५.३ या शिवाय नागपूर जिल्ह्यामध्ये शिक्षण विषयक मदती महाविद्यालये ११, विधी महाविद्यालये १, वैद्यकीय महाविद्यालये २, आयुर्वेदिक महाविद्यालये २, व अभियांत्रिक महाविद्यालये ६, आहेत. या शिवाय औषध निर्माण पदवी औषध निर्माण पदविका महाविद्यालये अनुक्रमे १ व ३ आहेत. नागपूर जिल्ह्याकरीता दर लाख लोकसंख्येमागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या ८६ येते.

१५.४ ग्रौढ शिक्षण :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये पूर्णपणे साक्षरतेचा प्रसार व्हावा या दृष्टी-
कोनातून ग्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम जिल्हा ग्रौढशिक्षण अधिका-यामार्फत राबविल्या
जातो. सन १९९३-९४ मध्ये जिल्ह्यात एकूण ३०० ग्रौढशिक्षण केंद्रे अस्तित्वात आहेत.
तसेच प्रटावरील उमेदवारांची संख्या ९००० इतकी आहे.

१६. सार्वजनिक आरोग्य सेवा :

१६.१ सार्वजनिक आरोग्याचे दृष्टीने जिल्ह्यामध्ये वैद्यकीय सेवा ही
शासनातर्फे, जिल्हापरिषदांतर्फे, नगरपालिकातर्फे, तसेच धर्मादाय संस्थेतर्फे उपलब्ध
करून दिल्या जाते. नागपूर जिल्ह्यांत सन १९९३ मध्ये ३० रुग्णालये १४० दवाखाने,
४५ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व २५ सुतिकागृहे कार्यरत आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे
रुग्णालयाची संख्या ०.९१ येते हे प्रमाण महाराष्ट्राच्या तुलनेत फारच कमी आहे.
महाराष्ट्रात दरलाख लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या ३ आहे. नागपूर जिल्ह्यात
दरलाख लोकसंख्येमागे सार्वजनिक वैद्यकीय संस्थातील खाटांची संख्या १५४ आहे. हेच
प्रमाण महाराष्ट्र राज्यकरीता १७७ आहे. तसेच उपचार केलेल्या आंतर रुग्णांची
संख्या ४,४१,१०० व बाह्य रुग्णांची संख्या ४५,०९,५०० इतकी आहे.

१६.२ जन्म-मृत्यू प्रमाण :

नागपूर जिल्ह्यांत सन १९९१ या वर्षातील जन्म ५४,८२७ आणि
मृत्यू १५,८९१ नोंदविल्याचे आढळून येते. ग्रामीण भागामध्ये जन्म-मृत्यूची नोंद
होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाटते. परंतु सन १९९२-९३ च्या नमुना पाहणीतील
सरासरी आकडेवारीवरून नागपूर जिल्ह्याकरीता दर हजारी जन्माचे प्रमाण ३० व
मृत्यूचे प्रमाण १० इतके आहे.

१६.३ कुटुंब कल्याण कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये ३१.३.१९९४ रोजी एकूण ७४ कुटुंब नियोजन
केंद्रे कार्यरत आहेत. सन १९९३-९४ मध्ये निबीजीकरण केलेल्यांची एकूण संख्या २३२८७
आहे. त्यापैकी ७९३ पुरुष नसवंदी व २२२९४ स्त्रियांची नसवंदी करण्यांत आली.
शिवाय २२६६५ स्त्रिया लूप पध्दतीचा वापर करीत असल्याचे आढळते. लोकसंख्येला
आळा घालण्याकरीता शासनामार्फत कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्यांत येतो.
याशिवाय माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणीचा कार्यक्रम जिल्ह्यात
ग्रामीण व नागरी स्तरावर राबविण्यांत येतो.

यामध्ये डी. पी. टी., पोलिओ, बीसीजी, गोवर डी. टी. तसेच १० वर्षे व १६ वर्षे वयोगटातील मुला-मुलींना व गरोदर स्त्रियांना विषमज्वर प्रतिबंधक व धनुर्वात प्रतिबंधक लस टोचण्यांत येते.

१७. कमजोर घटकाचे कल्याण :

१७. १ कमजोर घटकाचे कल्याणाकरीता महाराष्ट्र शासनातर्फे निरनिराळ्या योजना जिल्हा स्तरावर राबविण्यांत येतात. उदा. कृषी विभागांतर्गत १] मागासवर्गीय नवबोधदांना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी विशेष अर्थ सहाय्य योजना. २] अनुसूचित जाती/नवबोध शेतक-यांसाठी विशेष घटक योजना संकरीत कालवडी जोपासण्यासाठी सहाय्य [दुग्ध कार्यक्रम] लाभधारकांकडे असलेल्या दुधाळ जनावरांना वैरणीसाठी व औषधीसाठी अर्थ सहाय्य [केंद्र पुरस्कृत योजना] सहकार विभागांतर्गत आदिवासी/अनुसूचित जाती/नवबोध यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य, जमिन सुधारणेकरीता अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थ सहाय्य देणे. ग्रामीण व लघु उद्योग विभागांतर्गत सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीजभांडवल अर्थ सहाय्य, दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना जनता साडी व धोतर संचाचे सवलतीच्या दरात वाटप, शिक्षण विभागांतर्गत शैक्षणिकदृष्ट्या मागासलेल्या भागातील प्राथमिक शाळेतील अनुसूचित जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती, गृहनिर्माण योजनेंतर्गत मध्यम उत्पन्न गट गृहनिर्माण तसेच ग्रामीण भागातील भूमिहिन मजुरांना घर बांधणीसाठी जागा देणे व झोपड्या बांधण आणि सिमांतिक शेतकरी व कामगारासाठी निवा-याची तरतूद इंदिरा आवास योजना वगैरे, नगर विकास योजनेंतर्गत गलिच्छ वस्ती सुधारणा कार्यक्रम, मागास वर्गीयाचे कल्याण या विभागांतर्गत १] मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे. २] माध्यमिक शाळामध्ये शिक्षण-या मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्त्या देणे. ३] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देणे. ४] विमुक्त जाती व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती. ५] मागास वर्गीयांना मंगलौरी कौले व जी. आय. शीटन् व गवती छत्रे बदलण्यासाठी व्यक्तिगत आर्थिक सहाय्य देणे. ६] हरीजन वस्त्यांची सुधारणा ७] गलिच्छ वस्त्यांत असलेल्या मुलांना शालान्त पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती कामगार व कामगार कल्याण विभागांतर्गत संजय गांधी स्वावलंबन योजना तसेच समाज कल्याण विभागांतर्गत देखील व-याच योजना राबविण्यांत येतात.

१७. २

विशेष घटक योजना :

माननीय पंतप्रधानांच्या २० सुत्री कार्यक्रमांतर्गत बाब ७ मध्ये

विशेष घटक योजना समाविष्ट करण्यांत आली असून महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक १८.६.८२ च्या निर्णयान्वये ही योजना सुरु करण्यांत आली आहे. या योजनेअंतर्गत प्रत्येक रंचायत समितीमधून ७० या प्रमाणे नागपूर जिल्हयातून एकूण ४९० अनुसूचित जाती व नवबौध्द शेतक-यांची निवड करण्यांत आली आहे. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौध्द कुटुंबाजवळ ६ हेक्टर पर्यंत जमीन आणि ज्या कुटुंबाचे शेती व्यतिरिक्त इतर वार्षिक उत्पन्न ३,६०० रुपयाचे आत असते अशाच कुटुंबांना ही योजना लागू आहे. अशा प्रत्येक कुटुंबाकरीता ९,६५० रुपयाचे अनुदान ३ ते ४ वर्षांमध्ये जमीन सुधारणा, सुधारित अवजारे, बैलगाडी व बैलजोडी निविष्टा संघ व लघुसिंचन या वावीवर खर्च करण्याकरीता देण्यांत येतात. सन १९९३-९४ मध्ये ५५३.१५ लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

१७.३ एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम :

जिल्हयांतील दारिद्र्य रेषेखाली जीवन जगणा-या कुटुंबांना आर्थिक सहाय्य देवून त्यांचे राहणीमान उंचाविण्याकरीता एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना राबविण्याचे केंद्र शासनाचे धोरणानुसार २० कलमी कार्यक्रमांतील तिस-या कलमानुसार महाराष्ट्र शासनाने ठरविले आहे. नागपूर जिल्हयांतील दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगणा-या कुटुंबाची गणना मार्च १९८२ ते जून १९८२ या कालावधीमध्ये घेण्यांत आली. या योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना राष्ट्रीयकृत व इतर पॅकाजून कर्ज स्माने मदत मिळवून देवून त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास हातभार लावणे हा या कार्यक्रमाचा मूळ उद्देश आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासनाने जिल्हा पातळी-वर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा स्थापन केली आहे. या योजनेअंतर्गत सन १९९३-९४ मध्ये ७२.४१ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले.

१७.४ संजय गांधी स्वावलंबन योजना :

जिल्हयांतील वेकारांना त्यांचा स्वतंत्र व्यवसाय सुरु करण्याकरीता संजय गांधी स्वावलंबन योजनेअंतर्गत महसूल विभागामार्फत प्रत्येकी २,५०० रुपये पर्यंत कर्जाचे वाटप करण्यांत येते. त्याकरीता प्रत्येक तालुक्यामध्ये स्वतंत्र समिती स्थापन करण्यांत आलेली आहे.

१८. इतर

१८.१ जिल्हा परिषद, नगरपरिषद व ग्रामपंचायत यांचे उत्पन्न व खर्च :

सन १९९३-९४ मध्ये नागपूर जिल्हा परिषदेचे एकूण उत्पन्न ११८२९.१४ लाख रुपये असून खर्च ११५०८.७३ लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १ महानगरपालिका, १० नगरपालिका, व १ कटक मंडळ आहे. नगरपालिकांची स्वनिर्मित उत्पन्नाची साधने म्हणजे जकात कर, घरे व जमिनीवरील कर, नगरपालिकेच्या मालकत्तेतून मिळालेला कर व इतर उत्पन्न होय. सन १९९३-९४ मध्ये सर्व नगरपालिका, महानगरपालिका, व कटक मंडळ यांचे एकूण उत्पन्न १३४३३.१६ लाख रुपये व खर्च १२७०१.८२ लाख रुपये झाला.

तसेच नागपूर जिल्ह्यांत १९९३-९४ मध्ये एकूण ७७० ग्रामपंचायती आहेत. सन १९९३-९४ मध्ये सर्व ग्रामपंचायतींचे एकूण उत्पन्न ५७७.२८ लाख रुपये व खर्च ४१०.०० लाख रुपये झालेला आढळतो.

१८.२ जिल्ह्यांत प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल :

जिल्ह्यामध्ये महसूल विभागांमार्फत जमीन महसूल गोळा केल्या जातो. १९९३-९४ या वर्षात नागपूर जिल्ह्यामध्ये गोळा झालेला एकूण जमीन महसूल १५.५५ लाख रुपये आहे. जिल्ह्यामध्ये जमीन महसूल देणा-या खातेदारांची संख्या ३,९१,७७६ आहे.

नागपूर जिल्ह्यांत १९९३-९४ वर्षातील एकूण कायम चित्रपट गृहांची संख्या ३३, फिरते चित्रपट गृहांची संख्या १० व सरकार-मान्य व्हिडीओ केंद्राची संख्या १०६ असून एकूण वसूल झालेला करमणूक कर ४९३.७३ लाख रुपये आहे. ह्या व्यतिरिक्त विक्रीकर, वाहनकर, नोंदणी फी, आयकराचा जिल्ह्याला मिळालेला वाटा तसेच विद्युत व सिंचन यामासून मिळालेले उत्पन्न इत्यादी बाबीमासून उत्पन्न प्राप्त होते.

१८.३ गृहनिर्माण योजना :

नागपूर जिल्ह्यांत गृह निर्माण योजनेअंतर्गत खालील योजना राबविण्यात येतात.

१] मध्यम उत्पन्न गट गृह निर्माण योजना. २] भूसंपादन व भूविकास. ३] खेड्यातील गावठाणांचा विस्तार व घर बांधणीसाठी जागांची तरतूद ४] ग्रामीण क्षेत्रातील भूमिहीन मजुरांना घर बांधणीसाठी जागा देणे व झोपड्या बांधणे आणि सिमांतिक शेतकरी व भूमिहीन कामगारासाठी निवा-याची तरतूद इत्यादी. उरोक्त योजनेवर नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९३-९४ मध्ये १४.८९ लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

१८.४ वृत्तपत्रे व नियतकालिके :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९३-९४ या वर्षात १९ मराठी दैनिके, १२ हिंदी दैनिके, ५ इंग्रजी दैनिके, तसेच एकूण ८१ साप्ताहिके, ९ पाक्षिके व

३६ मासिके, मराठी, हिंदी व इंग्रजी साप्तेतून प्रकाशित करण्यांत आलेत. जिल्ह्या-
मध्ये ६२५ मुद्रणालये आहेत.

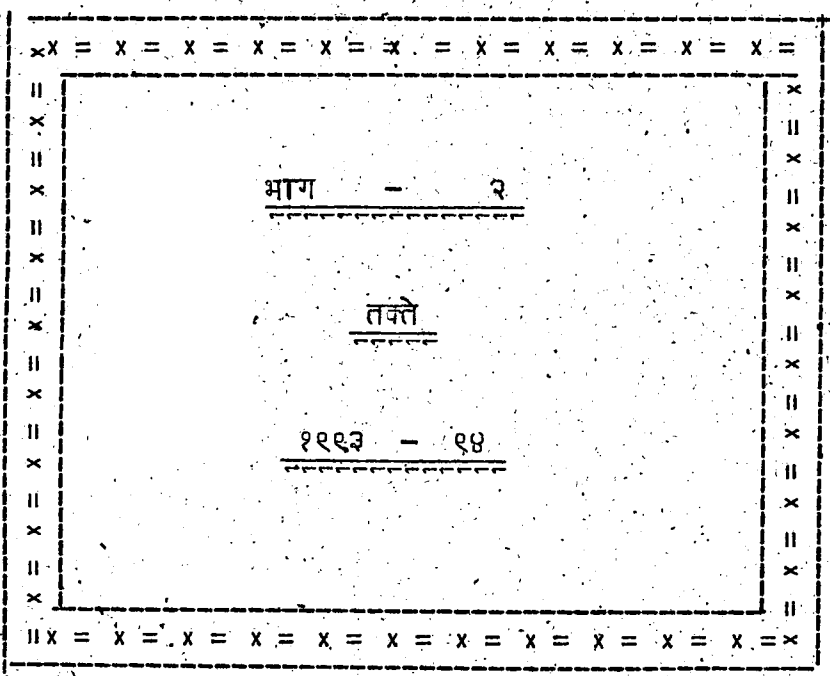
१८. ५ वाचनालये :

नागपूर जिल्ह्याचे मुख्यालयी एक अ वगचे शासकीय प्रादेशिक
ग्रंथालय आहे व तसेच जिल्हास्तरावर एकूण १६१ ग्रंथालये कार्यरत आहेत. शिवाय
वेगवेगळ्या संस्थेकडून जिल्ह्यांतील ग्रामीण व नागरी भागामध्ये ग्रंथालये चालविली
जातात. ग्रंथालयाचा विकास करण्याकरीता शासनामार्फत व्यवस्थापनेकरीता अनुदान
देण्यांत येते.

१८. ६ पोलीस व गुन्हे :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९३-९४ या वर्षात सुरक्षितेच्या दृष्टीने ४२
पोलीस ठापी, ९५ आऊट पोस्ट व ४२ लॉकअप स्थापन केली आहेत. सन १९९४
मध्ये एकूण ३१३४९ गुन्हे नोंदविण्यात आले. त्यापैकी सर्वात जास्त गुन्हे विशेष
किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलनात्र ठरविलेले गुन्हे १६७१६ इतके आहेत.

= x = x = x = x = x = x = x =
= x = x = x = x = x =
= x = x = x = x = x =
= x = x = x =
= x = x =
= x =
x

भाग - २

तर्को

१९९३ - ९४

अनुक्रमिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९३ - ९४ वर्षाकरीता

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४
		<u>१. क्षेत्र व लोकसंख्या</u>	
१.	१.१	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्राळ, घरे व लोकसंख्या	१ - ३
२.	१.२	१९५१ पासूनचा लोकसंख्येमधील दशवार्षिक भरक	४ - ७
३.	१.३	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या-गटानुसार गावाचे तालुकावार वर्गीकरण.	८
४.	१.४	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहराचे तालुकावार वर्गीकरण	९
५.	१.५	१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे-यांची संख्या .	१० - १२
६.	१.६	लोकसंख्येचे [अ] वयोगटानुसार लोकसंख्या व [ब] धर्मानुसार लोकसंख्या वर्गीकरण.	१३
७.	१.७	१९९१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांची माहिती.	१४ - १६
८.	१.८	भ्रिंती/छवरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घराचे [१९९१ च्या जनगणनेनुसार] वर्गीकरण.	१७ - १८
९.	१.९	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार-ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबाचे वर्गीकरण १९९१ च्या जनगणनेनुसार.	१९
१०.	१.१०	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर [१९९१ ची जनगणना]	२०
		<u>२. हवामान</u>	
११.	२.१	निवळक केंद्रातील गर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण गर्जन्य [मिलीमिटर] १९९३ या वर्षाकरीता.	२१ - २३
१२.	२.२	निवळक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान [१९९३]	२४

१	२	३	४
		३. कृषी	
१३.	३. १	जमीनीचा वापर १९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३ या वर्षांकरिता	२५ - २८
१४.	३. २	तालुकावार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र [१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३]	२९ - ३७
१५.	३. ३	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन सन १९९३-९४ करिता.	३८ - ३९
१६.	३. ४	विविध साधनांनी ओलिताखालील असलेले तालुकावार क्षेत्र [१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३]	४० - ४१
१७.	३. ५	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे तालुकावार क्षेत्र [१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३]	४२ - ४८
१८.	३. ६[अ]	तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी [१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३]	४९ - ५०
१९.	३. ६[ब]	कुपनलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप [१९९३-९४]	५१
२०.	३. ७	विहिरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे [१९९३-९४]	५२
२१.	३. ८	मध्यम व मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे. [३० जून १९९४ चे]	५३ - ५६
२२.	३. ९	वहित धारण जमिनींची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ ओलिताखालील असलेली वहित धारण जमिनी आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितांच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनींची संख्या [कृषी गणना १९८५-८६]	५७ - ५८
२३.	३. १०	तालुकावार कृषी विषयक अवजारे [पशुगणना १९९२]	५९
२४.	३. ११	दुष्काळ टंचाई, टंचाई सदृश्य परिस्थितीची माहिती [१९९३-९४]	६० - ६१
२५.	३. १२	टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती. [१९९३-९४]	६२ - ६३
		४. पशुसंवर्धन	
२६.	४. १	तालुकावार पशुधन [१९९२ च्या पशुगणनेनुसार]	६४ - ६७
२७.	४. २	जिल्ह्यातील पशु वैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या [१९९३ - ९४]	६८ - ६९

१	२	३	४
२८.	४. ३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या [१९९३-९४]	७०
२९.	४. ३[अ]	विविध पशु वैद्यकीय संस्थांचे कार्य [१९९३-९४]	७१
३०.	४. ४	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या [१९९३-९४]	७२
३१.	४. ५	जिल्हयातील वन क्षेत्र [१९९३-९४]	७३
३२.	४. ६	जिल्हयातील मुख्य व गौण वन उत्पादने [१९९३-९४]	७४
३३.	४. ७	जिल्हयातील भूजल मत्स्य व्यवसाय [१९९३-९४]	७५
५. <u>रोजगार, उद्योग, शनिकर्म व वीज</u>			
३४.	५. १	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या [१९९३]	७६ - ८४
३५.	५. २	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण [१९९३]	८५ - ८७
३६.	५. ३	कामाच्या दिवसाच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण [१९९३]	८८ - ९०
३७.	५. ४	उद्योगांच्या महत्त्वांच्या बाबींची आकडेवारी [१९९२-९३]	९१ - ९२
३८.	५. ५	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी [१९९३]	९३ - ९४
३९.	५. ६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम [१९९३-९४ या वर्षाकरीता]	९५
४०.	५. ७	कर्मचारी गणना १९९२ जिल्हयातील कर्मचाऱ्यांची संख्या	९६
४१.	५. ८	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार [३१ मार्च १९९४ ला संयणा-या वर्षाकरीता]	९७
४२.	५. ९	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या	९८
४३.	५. १०	वीजेचा वापर [१९९३-९४ वर्षाकरीता]	९९
४४.	५. ११	आर्थिक गणना १९९० कृषी व बिगर कृषी आस्थापना स्वयंकार्यरत उद्योगासह	१०० - १०१
४५.	५. १२	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्व-साधारणपणे नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या	१०२

१	२	३	४
४६.	५. १३	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या.	१०३ - १०४
४७.	५. १४	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या.	१०७ - १०८
४८.	५. १५	बिगर कृषी सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट मिळून]	१११
४९.	५. १६	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्व-साधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	११२
५०.	५. १७[अ]	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील आस्थापनांची व नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	११३
५१.	५. १७[ब]	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची व त्या उद्योगात नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या.	११४
५२.	५. १८[अ]	घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११५
५३.	५. १८[ब]	घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११६
५४.	५. १९[अ]	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११७
५५.	५. १९[ब]	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११८
५६.	५. २०[अ]	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११९
५७.	५. २०[ब]	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१२०

१	२	३	४
		६. सहकार	
५८.	६. १	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था [३१. ३. १९९३]	१२१ -
५९.	६. २	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती [३१. ३. ९३]	१२२
६०.	६. ३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वगळता वर्गवारी [३१. ३. ९४]	१२४
६१.	६. ४	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेचे कार्य [वर्ष १९९३-९४]	१२५ - १२६
६२.	६. ५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३ रोजीची]	१२७ - १२८
६३.	६. ६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९४ ला संवर्णा-या वर्षाकरीता]	१२९ - १३०
६४.	६. ७	जिल्ह्यातील लॅम्पस [] संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३१ - १३२
६५.	६. ८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९३]	१३३
६६.	६. ९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९४]	१३४
६७.	६. १०	जिल्ह्यातकिल आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९३]	१३५
६८.	६. ११	जिल्ह्यातील बिगर कृषी प्रतसंस्थांचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३६
६९.	६. १२	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३७ - १३८
७०.	६. १३	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सेवा संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३९
७१.	६. १४	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था व सामाजिक सेवा संस्थांचे महत्त्वाचे कार्य [३१. ३. ९३]	१४० - १४१
७२.	६. १५	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती [१९९३ - ९४] वर्षाकरीता]	१४२ - १४४
७३.	६. १६	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे [१९९२ - ९३]	१४५

१	२	३	४
		७. <u>वैद्यकीय व आरोग्य सेवा</u>	
७४.	७. १	सार्वजनिक संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती [१९९३]	१४६
७५.	७. २	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या [१९९३]	१४७ - १४८
७६.	७. ३	विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या [१९९२]	१५०
७७.	७. ४	माता बाल संभोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी [१९९३-९४]	१५१ - १५२
७८.	७. ५	जिल्ह्यांतील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या [३१. ३. ९४ रोजीची]	१५४ - १५५
		८. <u>शिक्षण</u>	
७९.	८. १	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता	१५७ - १५८
८०.	८. २	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या व विद्यार्थ्यांची संख्या [१९९१-९२ व १९९२-९३]	१५९
८१.	८. ३	पुर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी [३०. ९. ९२ व ३०. ९. ९३ रोजीची]	१६० - १६१
८२.	८. ४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था [१९९१-९२ व १९९२-९३]	१६२
८३.	८. ५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती [१९९२-९३]	१६३
८४.	८. ६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च [१९९२-९३ व १९९३-९४].	१६४
८५.	८. ७	जिल्ह्यांतील व्यवसाय मार्गदर्शन [कनिष्ठ विद्यालये] व तांत्रिक शाळा [८ वी ते १२ वी][१९९३-९४]	१६५
८६.	८. ८	जिल्ह्यातील ग्रीड शिक्षण केंद्रे [१९९३-९४]	१६६
८७.	८. ९	शिक्षणाकरीता प्रशिक्षण संस्था [१९९१-९२ व १९९२-९३]	१६७
		९. <u>दळपवळण व वाहतूक</u>	
८८.	९. १[अ]	रेल्वे मार्गाची लांबी [३१ मार्च १९९४ अखेर]	१६८
८९.	९. १[ब]	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [३१. ३. ९४]	१६९

१	२	३	४
९०.	९. २	प्रकार व गृष्ठ भागानुसार रस्त्यांची लांबी [३१.३. ९४ अखेर]	१७०
९१.	९. ३	वायरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या [३१.३. ९४ अखेर]	१७१
९२.	९. ४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची [प्रवासी] वाहतूक आकडेवारी [१९९३-९४]	१७२
९३.	९. ५	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना १९९३-९४ या वर्षाकरीता	१७३ - १८३
९४.	९. ६	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संघ यांची आकडेवारी [१९९३-९४]	१८४
		१०. <u>स्थानिक संस्था</u>	
९५.	१०. १	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४]	१८५
९६.	१०. २	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४]	१८६ - १८७
९७.	१०. ३	जिल्हा परिषदांचे बाबवार उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४]	१८८ - १८९
९८.	१०. ४	महानगरपालिका/नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४]	१९० - १९१
		११. <u>नियोजन</u>	
९९.	११. १	विविध विकास शिक्षाखाली झालेल्या योजनांतर्गत खर्च [१९९३-९४]	१९२ - १९३
१००.	११. २	योजना खालील महत्वाची भौतिक साधने [१९९३-९४]	१९४ - १९८
१०१	११. ३	रोजगार हमी योजना [१९९३-९४]	१९९
१०२	११. ४	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे त्यावरील रोजगार खर्च [१९९३-९४]	२००
१०३	११. ५	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व 'टंचाई' संबंधी केलेल्या उपाय योजना [१९९३-९४]	२०१ - २०३
१०४	११. ६	सैकरीत व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जातीय व त्याखालील क्षेत्र [१९९३-९४]	२०४ - २०८
१०५	११. ७	जिल्ह्यातील रासायनिक - खताचे वाटप [१९९३-९४]	२०९

१	२	३	४
१०६.	११. ८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने [१९९३-९४]	२१०
१०७.	११. ९	दुग्ध संस्थांची तालुकावार माहिती [१९९३-९४]	२११
१०८.	११. १०	अवर्षण, प्रवण कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [१९९३-९४]	२१२
१०९.	११. ११	एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती त्यावरील तरतूद व खर्च [१९९३-९४]	२१३ - २१४
११०.	११. १२	वीस कलमी कार्यक्रम [१९९३-९४]	२१५ - २१६
१११.	११. १३	विशेष घटक योजना [१९९३-९४]	२१७
११२.	११. १४	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९३-९४]	२१८
		१२. <u>किंमती व निर्देशांक</u>	
११३.	१२. १	निवडक शेतीमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती [३०. ६. ९४ ला संघना-या वर्षाकरीता]	२१९ - २२०
११४.	१२. २	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या वस्तुंच्या सरासरी किरकोळ किंमती [१९९३]	२२१ - २२२
११५.	१२. ३	केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक [१९९३-९४]	२२५
		१३. <u>न्याय व प्रशासन</u>	
११६.	१३. १	जिल्ह्यातील पोलिस दलांची एकूण संख्या [९३-९४]	२२६
११७.	१३. २	गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी [१९९४]	२२७ - २२८
११८.	१३. ३	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार [१९९३-९४]	२२९
११९.	१३. ४	तुरुंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण [१९९३-९४]	२३०
१२०.	१३. ५	दिवाणी व कौजदारी न्यायालयांत निकालांत काढलेली कामे [१९९३]	२३१

१	२	३	४
		१४. <u>बँकींग व विमा</u>	
१२१.	१४. १	बँक कार्यालये, वगीकृत बँका यांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे [१९९३-९४]	२३२
१२२.	१४. २	संयुक्त भांडवली संस्था [३१ मार्च १९९४]	२३३
१२३.	१४. ३	उत्तरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्यांची रक्कम [१९९३-९४]	२३४
		१५. <u>संकीर्ण</u>	
१२४.	१५. १	चित्रपटगृहांविषयी आकडेवारी [१९९३-९४]	२३५
१२५.	१५. २	जिल्ह्यातमिल गोळा केलेली अल्प बचतीची रक्कम [१९९३-९४]	२३६
१२६.	१५. ३	तालुकावार गोळा केलेला जमीन महसूल [१९९३-९४]	२३७
१२७.	१५. ४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे, आणि नियतकालिके [३१ मार्च १९९४]	२३८
१२८.	१५. ५	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व सादर [१९९३-९४]	२३९
१२९.	१५. ६	मागणी व वसूल केलेले धान्य [१९९३-९४]	२४०
१३०.	१५. ७	१९९२ मधील लोकसभा निवडणूक व १९९० मधील विधानसभा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी	२४१ - २४३
१३१.	१५. ८	अधिकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या प्रवासी वंगल्यांची तालुकावार यादी [३१. ३. ९४]	२४४ - २४५
१३२.	१५. ९	निवडक निर्देशांकांचा कल [१९९३-९४]	२४६ - २५१

= x = x = x = x = x = x = x

= x = x = x = x = x = x

= x = x = x = x = x

= x = x = x

= x = x

= x

==: तपता क्रमांक १.१ ==

१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रात घरे व लोकसंख्या
जिल्हा - नागपूर.

- १ -

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	ए. क्र. ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ [च. कि. मी.]	दर चौ. कि मी. मध्ये लोकसंख्या	गावांची संख्या			आठडे हजारात		लोकसंख्या [हजारात]		
					वस्ती असलेले	ओलांड	शहरांची संख्या	वापरातील निवास गृहाची संख्या	कुटुंबाची संख्या	ए. क्र.	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा	ए. क्र.	२९३१.०	३३१	१६३५	२४३	२३	६१९	६५४	३२८७	१७१०	१५७७
	ए. क्र.	ग्रामीण	२५२९.८	१३१	१६३५	२४३	-	२४९	२६०	१२५६	६५०	६०६
		नागरी	३३१.२	६१३२	-	-	२३	३७०	३९४	२०३१	१०६१	९७०
	तालुका											
१.	नागपूर शहर	ए. क्र.	२१७.६	७४६८	-	-	१	२९३	३१४	१६२५	८४७	७७८
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	२१७.६	७४६८	-	-	१	२९३	३१४	१६२५	८४७	७७८
२.	भावनेर	ए. क्र.	६१२.०	३०६	१२६	६	५	३६	३८	१८७	९८	८९
		ग्रामीण	५८८.३९	१९५	१२६	६	-	२२	२४	११५	६०	५५
		नागरी	२३.६१	३०४५	-	-	५	१४	१४	७२	३८	३४
३.	भार शिवनी	ए. क्र.	९१९.०	१३७	१०९	६	२	२३	२७	१२६	६६	६०
		ग्रामीण	९१३.९९	९८	१०९	६	-	१६	१९	९०	४७	४३
		नागरी	५.०१	७१८५	-	-	२	७	८	३६	१९	१७

क्रमशः.....

:: तालिका क्रमांक १.१ [पुढे चालू] ::

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
४. रामटेक	एकूण	७३४.०	१७४	१३९	१५	३	३४	२६	१२८	६६	६२	
	ग्रामीण	७३०.४७	१३३	१३९	१५	-	१८	२०	९७	५०	७७	
	नागरी	३.५३	८७८२	-	-	३	५	६	३१	१६	१५	
५. मौदा	एकूण	९५२.०	११३	१२२	२	-	२१	२२	१०८	५५	५२	
	ग्रामीण	९५२.०	११३	१२२	२	-	२१	२२	१०८	५५	५२	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
६. कामठी	एकूण	४५५.०	४०३	७३	२	४	३३	३४	१८३	९५	८८	
	ग्रामीण	४३५.६३	१६५	७३	२	-	१४	१५	७२	३७	३५	
	नागरी	१९.३७	५७३१	-	-	४	१९	१९	१११	५८	५३	
७. कुडी	एकूण	८२९.०	१३०	१५५	३१	-	२२	२२	१०८	५५	५३	
	ग्रामीण	८२९.०	१३०	१५५	३१	-	२२	२२	१०८	५५	५३	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८. भिवापुर	एकूण	६९२.०	१०८	१०८	२९	-	१५	१६	७५	३८	३७	
	ग्रामीण	६९२.०	१०८	१०८	२९	-	१५	१६	७५	३८	३७	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
९. उमरेड	एकूण	९८८.०	१३३	१३८	५३	१	२६	२६	१३१	६८	६३	
	ग्रामीण	९७५.०५	८९	१३८	५३	-	१८	१८	८७	४५	४२	
	नागरी	१२.९५	३३९८	-	-	१	८	८	४४	२३	२१	
१०. नागपूर [ग्रामीण]	एकूण	६८३.५	१९६	१५१	११	१	२८	२९	१३४	७१	६३	
	ग्रामीण	६७९.१५	१६५	१५१	११	-	२३	२४	११२	५९	५३	
	नागरी	४.३	५११६	-	-	१	५	५	२२	१२	१०	

::: तालिका क्रमांक १.१ [मूढे चालू] :::
=====

- ३ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
११.	हिंगणा	एकूण	६९८.०	१६३	१२१	३४	१	२४	२४	११४	६१	५३
		ग्रामीण	६९८.०	१६३	१२१	३४	-	२०	२०	१७	५१	४६
		नागरी	-	-	-	-	१	४	४	१७	१०	७
१२.	काटोल	एकूण	८०७.०	१७२	१६८	२०	१	२८	२९	१३९	७२	६७
		ग्रामीण	७९६.६४	१७१	१६८	२०	-	२३	२४	११२	५८	५४
		नागरी	१०.३६	२६०६	-	-	१	५	५	२७	१४	१३
१३.	नरखेड	एकूण	८०३.०	१६१	१३३	२१	२	२६	२७	१२९	६७	६२
		ग्रामीण	७८७.८९	१२९	१३३	२१	-	२१	२२	१०२	५३	४९
		नागरी	१५.११	१७८७	-	-	२	५	५	२७	१४	१३
१४.	जंभेसवर	एकूण	५४१.०	१८१	९२	१३	२	१९	२०	९८	५१	४७
		ग्रामीण	५२७.६७	१५०	९२	१३	-	१६	१६	७९	४१	३८
		नागरी	१३.३३	१४२५	-	-	२	४	४	१९	१०	९

टिप :- १] आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२] क्षेत्रांक १९८१ च्या जनगणना प्रकाशनातून घेण्यात आले आहे.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन व प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. १९.१०.९३ च्या पत्रान्वये पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे.

:: तालुका मांक १.२ ::

१९५१ मगसूनया लोकसंख्येमधील दशावार्धिक करक [लोकसंख्येचे आकडे हजाराने]

जिल्हा - नागपूर.

जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण व्यक्ती			मुख्य			स्त्रिया			दूर धो. कि.मी. मधील लोकसंख्या	दशावार्धिक करकाची टक्केवारी		
		एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी		एकूण	ग्रामीण	नागरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
जिल्हा	१९५१	१२३३	६५६	५७७	६३०	३३३	२९७	६०३	३२३	२८०	१२४	+१६.४७	+३.३५	+३८.१३
	१९६१	१५१२	७२५	७८७	७८४	३६८	४१६	७२८	३५६	३७२	१५२	+२२.५४	+१०.३८	+३६.३६
	१९७१	१९४२	८८७	१०५५	१०११	४५५	५५६	९३१	४३१	५००	१९६	+२८.७९	+२२.३७	+३३.९८
	१९८१	२५८९	११२०	१४६९	१३४५	५७७	७६८	१२४३	५४२	७०१	२६१	+३३.२६	+२६.१७	+३९.२२
	१९९१	३२८७	१२५६	२०३१	१७१०	६५०	१०६१	१५७७	६०६	९७०	३३१	+२६.९६	+१२.१४	+३८.२६
तालुका														
१. नागपूर [शहर]	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	१६२५	-	१६२५	८४७	-	८४७	७७८	-	७७८	७४६८	-	-	-
२. जावनेर	१९५१	१३४	९९	३५	६८	५०	१८	६६	४९	१७	९६	-	-	-
	१९६१	१४९	११७	३२	७६	६०	१६	७३	५७	१६	११०	+१०.५६	+१७.६९	+१०.४२
	१९७१	१८१	१४२	३९	९३	७३	२०	८८	६९	१९	१५७	+२१.५८	+२१.५५	+२१.६९
	१९८१	२२५	१६९	५६	११६	८७	२९	१०८	८१	२७	१९५	+२३.८४	+१८.५६	+४३.०१
	१९९१	१८७	११५	७२	९८	६०	३८	८९	५५	३४	३०६	-	-	-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
३. मारशिवनी	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१२६	९०	३६	६६	४७	१९	६०	४३	१७	१३७			
४. रामटेक	१९५१	१४७	१३७	१०	७४	६९	५	७३	६८	५	६३			
	१९६१	१७५	१६३	१२	८९	८३	६	८६	८०	६	७५	+१९.१९	+१९.१८	+१९.२४
	१९७१	२१४	१९४	२०	११०	९९	११	१०४	९५	९	८४	+२२.४०	+१८.९४	+७०.४४
	१९८१	२९३	२६४	२९	१५२	१३७	१५	१४१	१२७	१४	११६	+३६.७८	+३६.०७	+४३.६८
	१९९१	१२८	९७	३१	६६	५०	१६	६२	४७	१५	१७४			
५. मोदा	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१०८	१०८		५५	५५		५२	५२		११३			
६. कामठी	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१८३	७२	१११	९५	३७	५८	८८	३५	५३	४०२			
७. कुही	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१०८	१०८		५५	५५		५३	५३		१३०			

:: त.ता.क्रमांक १.२ [मुठे चालु] ::

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
८. भिवापुर	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	७५	७५	-	३८	३८	-	३७	३७	-	१०८	-	-	-
९. उमरेड	१९५१	१५८	१३९	१९	८०	७०	१०	७८	६९	९	६३	-	-	-
	१९६१	१९२	१६६	२३	९७	८५	१२	९५	८४	११	७७	+२१.४२	+२१.८६	+१८.२३
	१९७१	२३६	२०९	२७	१२०	१०६	१४	११६	१०३	१३	९४	+२२.८०	+२३.२५	+१९.४४
	१९८१	२८४	२५०	३४	१४४	१२६	१७	१४०	१२३	१६	११३	+२०.२०	+१९.५६	+२५.१७
	१९९१	१३१	८७	४४	६८	४५	२३	६३	४२	+२१	१३३	-	-	-
१०. नागपुर [ग्रामीण]	१९५१	६४६	१६१	४८५	३३१	८१	२५०	३१५	८०	२३५	३०८	-	-	-
	१९६१	८२८	१३८	६९०	४३६	७०	३६६	३९२	६८	३२४	३९४	+२८.२३	+१६.४१	+४२.२४
	१९७१	११०७	१७७	९३०	५८३	९२	४९१	५२४	८४	४४०	५४०	+३३.७०	+२८.२४	+३४.७९
	१९८१	१५५१	२४७	१३०४	८११	१२९	६८३	७३९	११८	६२१	७५६	+६०.००	+३९.३३	+४०.१३
	१९९१	१३४	११२	२२	७१	५९	१२	६३	५३	१०	१९६	-	-	-
११. विंगगा	१९५१													
	१९६१													
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	११४	९७	१७	६१	५१	१०	५३	४६	७	१६३	-	-	-

कुमशा:.....

::: तालुका क्रमांक १.२ [मुढे घालु] :::

- ७ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१२. काटोल	१९५१	१४८	१२०	२८	७७	६३	१४	७१	५७	१४	९३	-	-	-
	१९६१	१६८	१३८	३०	८६	७०	१६	८२	६७	१५	१७५	+१३.१७	+१३.७६	+१०.६२
	१९७१	२०४	१६५	३९	१०५	८५	२०	९९	८०	१९	१२६	+२१.१३	+२१.१६	+२५.४२
	१९८१	२३७	१९०	४७	१२२	९७	२४	११५	९२	२३	१४७	+१६.३७	+१४.२५	+२१.११
	१९९१	१३९	११२	२७	७२	५८	१४	६७	५४	१३	१०२	-	-	-
१३. नरखेड	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	१२९	१०२	२७	६७	५३	१४	६२	४९	१३	१६१	-	-	-
१४. कळमेघवर	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	९८	७९	१९	५१	४१	१०	४७	३८	९	१८१	-	-	-

टिप :- १] आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२] नवीन तालुका यानुसार १९८१ ची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे दशवार्षिक वाढ देता येत नाही.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. १९.१०.९३ च्या पत्रान्वये पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे]

= :: तालुका क्रमांक १.३ :: =

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या - गटानुसार गावाचे तालुकावार वर्गीकरण

[लोकसंख्या श्रेण्यात]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेले गावे										एकूण		ओसाड गावांची संख्या				
		२०० ते ४९९	५०० ते ९९९	१००० ते १९९९	२००० ते ४९९९	५००० ते ९९९९	१००००	संख्या	लोकसंख्या									
१.	नागपूर[शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	जावनेर	२५	१८	२७	९४	४२	२२६	२०	२७९	१०	३२६	२	१३९	-	-	१२६	११५१	६
३.	गारसिक्की	१६	१५	३७	१३१	२८	१९०	१६	२४५	७	१८२	२	१३८	-	-	१०९	९०२	६
४.	रामटेक	२५	३०	४४	१६०	४४	३०७	२१	२९५	४	१२९	१	५२	-	-	१३९	९७३	१५
५.	मौदा	७	६	४५	१६२	४२	२९८	१७	२२५	१०	३०५	१	८१	-	-	१२२	१०७७	२
६.	जामटी	५	७	१७	६०	२९	२०९	१५	२०९	६	१८०	१	५९	-	-	७३	७२४	२
७.	कुही	१८	१५	६१	२१०	५०	३३०	२१	२८१	३	९०	२	१५४	-	-	१५५	१०८०	३१
८.	निवापूर	१९	२०	३९	१४१	३४	२३७	१२	१५५	३	८२	-	१	११९	१०८	७५५	२९	
९.	उदरेड	३०	३१	५५	१७४	३७	२४३	८	११३	६	१७०	२	१४३	-	-	१३८	८७३	५३
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	३७	२८	४६	१४९	४०	२८५	१९	२५६	७	२२४	१	६१	१	१३२	१५१	११२५	११
११.	हिंगगा	३२	२९	३७	१३३	३०	२०६	१३	१७५	५	१९१	४	२४७	-	-	१२१	९७१	३४
१२.	काटोल	४१	३४	५१	१७६	४४	२९४	२५	३२६	६	१८८	-	-	१	१०६	१६८	११२३	२०
१३.	नरखेड	३२	२६	३५	११८	३६	२६३	२१	२८७	७	२०७	२	१२०	-	-	१३३	१०२२	२१
१४.	ऊळमेश्वर	१५	१३	२१	६९	३१	२१५	१८	२३८	५	१४०	२	१११	-	-	९२	७८७	१३

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा चुकणार नाहीत.
 आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई याचे दि. २७. १२. ९३ चे पत्रानुसार]

==: तालुका क्रमांक १.४ ==

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकाधार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर.

[लोकसंख्या "०००"]

लोकसंख्येप्रमाणे शहरांची संख्या

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	५००० पेक्षा		५००० ते ९९९९		१०००० ते १९९९९		४९९९९ ते ९९९९९		१००००० व त्याहून अधिक		एकूण शहरे			
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	जिल्हा एकूण	१	२	४	२६	११	१६६	५	१३३	१	७९	१	१६२५	२३	२०३१
तालुका															
१.	नागपूर[शहर]	-	-	२	-	-	-	-	-	-	-	१	१६२५	१	१६२५
२.	सावनेर	-	-	-	-	४	५२	१	२०	-	-	-	-	५	७२
३.	पारशिवर्नी	-	-	-	-	२	२७	-	-	-	-	-	-	२	३७
४.	रामटेक	-	-	२	११	-	-	१	२०	-	-	-	-	३	३१
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	१	२	-	-	२	२९	-	-	१	७९	-	-	४	११०
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवानूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	-	-	-	-	१	४४	-	-	-	-	१	४४
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	१	२२	-	-	-	-	१	२२
११.	दिंगणा	-	-	-	-	१	१७	-	-	-	-	-	-	१	१७
१२.	काटोल	-	-	-	-	-	-	१	२७	-	-	-	-	१	२७
१३.	नरखेड	-	-	१	८	१	१९	-	-	-	-	-	-	२	२७
१४.	कळमेश्वर	-	-	१	७	१	१२	-	-	-	-	-	-	२	१९

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. २०.१०.९३ च्या पत्रानुसार]

जिल्हा - नागपूर.

[आठवे शेकड्यात]

अ. क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी एकूण	जिल्हा एकूण बेरीज	तालुके													
				नागपूर [शहर]	सावनेर पार-शिवनी	रामटेक मोदा	कामठी	कुही	मिवा-पूर	उमरेड	नागपूर [ग्रामीण]	डिंगणा	काटोल	नर-खेड	कळमे-शहर		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१. शेतकरी	ग्रामीण	२०२४	-	१६८	१३५	१६७	११०	१०२	१२२	१४३	१३२	११४	१२२	१२०	२२०	१३५	
	नागरी	१२३	३८	१७	४	६	-	४	-	-	१२	-	-	११	२०	१०	
	एकूण	२१४७	३८	१८५	१३९	१७३	११०	११६	१२२	१४३	१४४	११५	१३२	२०१	२४०	१४५	
२. शेतमजूर	ग्रामीण	२५६३	-	२२३	१६१	१६८	२४६	१४२	२५४	१२३	१८६	१८४	१८५	२४३	२१९	१५२	
	नागरी	२३२	३७	४३	७	१५	-	४	-	-	४२	-	-	२९	४५	१७	
	एकूण	२८०२	३७	२६६	१६८	१८३	२४६	१५६	२५४	१२३	२२८	१८४	१८५	२७२	२६४	१६९	
३. वसुंधर, जंगल काम, सिंगोरी, मच्छीमारी, कळबागा मळे वगैरे क्षेत्रात काम करणारे.	ग्रामीण	१३८	-	१२	१६	२०	८	६	१३	६	१२	१८	७	८	४	७	
	नागरी	२६	६४	४	२	२	-	४	-	-	६	१	-	२	२	२	
	एकूण	२३४	६४	१६	१८	२२	८	१०	१३	६	१८	१९	८	१०	७	९	
४. खागकाम आणि दगड खणकामात काम करणारे.	ग्रामीण	१०३	-	३३	१८	१३	-	२	-	१	१२	८	२	१	-	६	
	नागरी	१५३	३८	५३	३२	७	-	८	-	-	८	-	-	-	-	-	
	एकूण	२५६	३८	८६	५०	२०	-	१०	-	१	२०	८	२	१	-	६	
५. वस्तु निर्माण प्रक्रिया, सैवा व दुस्त्या व घरगुती उद्योग धंद्यात काम करणारे	ग्रामीण	७२	-	२	४	६	६	३	७	७	२	६	४	५	११		
	नागरी	१७४	१४१	११	१	२	-	२	-	-	१२	-	-	१	३	२	
	एकूण	२४६	१४१	२०	५	८	६	५	७	७	२१	६	५	६	१४	२	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
६.	घरगुती उद्योगा	ग्रामीण	३३४	-	४०	३८	३३	२८	३४	१०	७	१४	४३	४७	१०	६	२४
	व्यती रिश्त इतर	नागरी	११२५	११३	११	१२	११	-	२०	-	-	९	३०	३१	५	४	१०
	उद्योग धंद्यात काम	एकूण	१४५९	११३	५१	५०	४४	२८	१२४	१०	७	२३	७३	७८	१५	१०	३४
७.	बांधकाम करणारे	ग्रामीण	१२१	-	११	८	११	३	७	३	३	८	३८	११	८	२	८
		नागरी	५१५	४३६	११	५	८	-	३६	-	-	३	७	४	३	१	१
		एकूण	६३६	४३६	२२	१३	१९	३	४३	३	३	१२	४५	१५	१०	३	९
८.	व्यापार आणि	ग्रामीण	१४५	-	११	८	१०	१३	१०	११	९	८	२०	१५	१५	९	७
	वाणिज्य क्षेत्रात	नागरी	१२१२	१०६३	२३	८	१३	-	४६	-	-	१९	६	४	१३	१०	७
	काम करणारे	एकूण	१३५७	१०६३	३४	१६	२३	१३	५७	११	९	२७	२६	१९	२८	१८	१४
९.	वाहतू, साठवण	ग्रामीण	५२	-	४	५	६	५	८	२	२	४	११	४	४	२	३
	आणि दळणवळण	नागरी	६४७	५७५	१०	५	४	-	२८	-	-	५	१०	१	४	२	२
	क्षेत्रात काम करणारे	एकूण	७०६	५७५	१३	१०	१०	५	३६	२	२	९	२१	५	८	४	५
१०.	इतर काम करणारे	ग्रामीण	३१४	-	२४	२०	२१	२२	२०	२५	१७	१७	५२	३२	२७	२१	१५
		नागरी	१५१५	१२४५	३८	११	२१	-	१०९	-	-	२१	१२	१८	१९	१२	९
		एकूण	१८२९	१२४५	६२	३१	४३	२२	१२९	२५	१७	३८	६४	५०	४६	३४	२४
११.	एकूण काम करणारे	ग्रामीण	५८८०	-	५३३	४१२	४५५	५२०	३५०	५२७	३८७	४१०	४२१	४३२	५०९	४८८	३६७
	[१ ते १० ची बेरीज]	नागरी	५७२९	४५५०	२२१	९५	९७	-	३३०	-	-	१३६	६६	५९	८५	१९	६१
		एकूण	११६०९	४५५०	७५४	५०७	५५२	५२०	६८०	५२७	३८७	५४६	५५७	४९१	५९४	५८७	४२८

::: त्र्यता क्रमांक १.५ [पूढे ढालू] :::

- १२ -

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.
१२.	सिमांक्षिक काम करणारे	ग्रामीण	४६३	-	३९	३३	३८	६९	२०	४०	२२	३०	३४	२३	६५	२४	३७
		नागरी	१८५	९४	१२	८	८	-	१६	-	-	१८	२	-	२	१२	१३
		एकूण	६४२	९४	५१	४१	४६	६९	३६	४०	२२	४८	२५	२३	६७	३६	५०
१३.	एकूण काम न करणारे	ग्रामीण	६२१८	-	५७२	४५७	४७९	४८८	३५४	५१३	३४६	४३४	६११	५१६	५४२	५१०	३८३
		नागरी	१४३२५	११६०४	४८९	२६०	२००	-	७५९	-	-	२८२	१५१	११४	१८६	१६१	११८
		एकूण	२०५४३	११६०४	१०६८	७१८	६८०	४८८	१११३	५१३	३४६	७१६	७६२	६३०	७३५	६७१	५०१
१४.	एकूण लोक- संख्या [११ ते १३ चे बेरीज]	ग्रामीण	१२५६२	-	११५१	९०२	९७३	१०७७	७२४	१०८०	७५५	८७३	११२५	९७१	११२३	१०२२	७८७
		नागरी	२०३०२	१६२४८	७२२	३६३	३०५	-	११०५	-	-	४३६	२१९	१७४	२७३	२७३	१९२
		एकूण	३२८७१	१६२४८	१८७३	१२६५	१२७८	१०७७	१८२९	१०८०	७५५	१३०९	१३४४	११४५	१३९६	१२९५	९७९

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरीज जुळणार नाहीत.

आधार :- १२९१ चे जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांचे दि. १२.१०.९३ चे पत्र]

==: त.ता.क्र.सं. १.६.==

- १३ -

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर

अ) वयोगटानुसार लोकसंख्या

[आऊट गेअर]

बाब	सर्व वयोगट	० - १४	१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३९	४० - ४९	५० - ५९	६० व त्यावरील	वय अनिर्दिष्ट
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण	२५८८८	९८८५	२५९९	२३६३	१९१७	३१६३	२५५२	१६५६	१६८७	६६
ग्रामीण	१११२५	४३२७	१००८	८९१	७६३	१३५८	११५८	७७६	८२१	२४
नागरी	१४६६३	५४८८	१५९२	१४७२	११५४	१८०५	१३९४	८८०	८६६	४२

ब) धर्मानुसार लोकसंख्या

बाब	अवधर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	हिंदू	जैन	मुस्लिम	शिख	इतर	धर्म न सांगणारे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण	२५८८८	३४३२	२८३	२०१३४	१६९	१७६४	९१	१३	३
ग्रामीण	१११२५	१३७२	३०	९५०५	२४	२५०	१०	२	१
नागरी	१४६६३	२०६०	२५३	१०६२९	१४४	१५१४	८१	११	१

टिप :- आऊट गेअर मध्ये येणाऱ्या बेरजा वृष्णार नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

==:: त.ता क्रमांक १.७ ::==

- १४ -

१९२१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांची माहिती

जिल्हा - नागपूर.

[आकडे हजारत]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			एकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
	जिल्हा एकूण	एकूण	६१९	३२०	२९९	४५८	२३६	२२२	१०७७	५५६	५२१
		ग्रामीण	२२०	११४	१०६	२३६	१२१	११४	४५६	२३५	२२०
		नागरी	३९९	२०६	१९३	२२२	११५	१०७	६२१	३२१	३००
तालुका											
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	३१६	१६३	१५३	१८१	९३	८८	४९७	२५६	२४१
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	३१६	१६३	१५३	१८१	९३	८८	४९७	२५६	२४१
२.	नावनेर	एकूण	३७	१९	१७	२५	१३	१२	६२	३२	२९
		ग्रामीण	२२	११	१०	१६	८	७	३८	१९	१७
		नागरी	१५	८	७	९	५	५	२४	१३	१२
३.	मारशिवनी	एकूण	२३	१२	११	१८	९	८	४१	२१	१९
		ग्रामीण	१५	८	७	१५	८	७	३०	१६	१४
		नागरी	८	४	४	३	१	१	११	५	५

क्रमशः.....

::: तालिका क्रमांक १.७ [घुटे घालू] :::

- १५ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
४. रामटेक	एकूण	१७	८	८	४७	२४	२३	६४	३२	३१
	ग्रामीण	१२	६	६	४२	२१	२१	५४	२७	२७
	नागरी	५	२	२	५	३	२	१०	५	४
५. मौदा	एकूण	१६	८	८	११	५	५	२७	१३	१३
	ग्रामीण	१६	८	८	११	५	५	२७	१३	१३
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६. कामटी	एकूण	४२	२२	२१	९	५	४	५१	२७	२५
	ग्रामीण	१२	६	६	५	३	३	१७	९	९
	नागरी	३०	१५	१५	४	२	२	३४	१८	१६
७. कुहा	एकूण	२५	१३	१२	५	३	३	३०	१६	१५
	ग्रामीण	२५	१३	१२	५	३	३	३०	१६	१५
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८. भिवापूर	एकूण	१७	९	९	१४	७	७	३१	१६	१६
	ग्रामीण	१७	९	९	१४	७	७	३१	१६	१६
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९. उमरेड	एकूण	२५	१३	१२	३०	१५	१५	५५	२८	२७
	ग्रामीण	१९	१०	९	२०	१०	१०	३९	२०	१९
	नागरी	६	३	३	१०	५	५	१६	८	८

क्रमशः.....

==: त.ता.क्रमांक १.७ [पुढे पालु] :=

- १६ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१०. नागपूर[ग्रामांण]	एकूण	२८	१४	१३	२१	११	१०	४९	२५	२३
	ग्रामांण	२१	११	१०	१९	१०	९	४०	२१	१९
	नागरी	६	३	३	२	१	१	८	४	४
११. हिंगगा	एकूण	१५	८	७	२६	१४	१३	४१	२२	२०
	ग्रामांण	१२	६	६	२५	१३	१२	३७	१९	१८
	नागरी	३	२	२	१	१	१	४	३	३
१२. जाटोल	एकूण	२३	१२	११	३४	१७	१६	५७	२९	२७
	ग्रामांण	१९	१०	९	३१	१६	१५	५०	२६	२४
	नागरी	४	२	२	३	२	१	७	४	३
१३. नरखेड	एकूण	२१	११	१०	२५	१३	१२	४६	२४	२२
	ग्रामांण	१७	९	८	२२	११	१०	३९	२०	१८
	नागरी	४	२	२	३	२	२	७	४	४
१४. कळमेश्वर	एकूण	१५	८	७	१३	७	६	२८	१५	१३
	ग्रामांण	१३	७	६	११	५	५	२४	१२	११
	नागरी	२	१	१	२	२	१	४	३	२

टिप :- आकडे पुनर्जात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ जणगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. १०. १०. ९३ च्या पत्रान्वये पुनर्विलेख्या माहितीच्या आधारे]

भिंती/छप्परे यासाठी-वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घराचे [१९९१] च्या
जनगणनेनुसार] वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

अ.क्र.	बांध	एकुण/ग्रामीण/ नागरी	संख्या [१९९१ प्रमाणे]
१	२	३	४
	एकुण जनगणना घरे	एकुण	७७३१७०
	भिंतीची	ग्रामीण	३१३७००
		नागरी	४५९४७०
	भिंतीची सामुग्री		
१.	गवत, पाने, वेळू व बांबू	एकुण	६६२५५
		ग्रामीण	३२५४०
		नागरी	३३७१५
२.	माती	एकुण	२५२६४५
		ग्रामीण	१९०६३५
		नागरी	६२०१०
३.	कच्च्या विटा	एकुण	७६८७०
		ग्रामीण	२१२५०
		नागरी	५५६२०
४.	लाकूड	एकुण	२०७७०
		ग्रामीण	२१८०
		नागरी	१८५९०
५.	पक्क्या विटा	एकुण	३०४३८५
		ग्रामीण	६०८२०
		नागरी	२४३५६५
६.	गॅल्व्हनाईड लोखंडी, किंवा इतर धातुचे पत्रे	एकुण	३७६०
		ग्रामीण	८३०
		नागरी	२९३०
६.	दगड	एकुण	३०९०
		ग्रामीण	११८०
		नागरी	१९१०
८.	सिमेंट काँक्रीट	एकुण	४४३६५
		ग्रामीण	३९५५
		नागरी	४०४१०
९.	वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त इतर सामुग्री	एकुण	१०३०
		ग्रामीण	३१०
		नागरी	७२०

१	२	३	४
२. छप्परासाठी वापरलेली सामुग्री			
१.	गवंत, नाने, वेळू, माती कट्या विटा किंवा बाबू	एकुण ग्रामीण नागरी	५२८२० ३३७४० १९०८०
२.	कौल, तुफत दगड कंकर	एकुण ग्रामीण नागरी	४४५१०५ २३४८१५ २१०२९०
३.	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातुचे पत्रे.	एकुण ग्रामीण नागरी	३७९२५ ७०३५ ३०८९०
४.	अस्पेटॉस सिमेंटचे पत्रे	एकुण ग्रामीण नागरी	२२२७० ३७१५ १८५५५
५.	विटा व चुना	एकुण ग्रामीण नागरी	१०३९५ ३५३० ६८६५
६.	दगड	एकुण ग्रामीण नागरी	१२६० ३७५ ८८५
७.	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट	एकुण ग्रामीण नागरी	१६०२१५ १३२३० १४६९८५
८.	इतर वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री	एकुण ग्रामीण नागरी	४३१८० १७२६० २५९२०

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी/क्षेत्रातील कुटुंबाचे

वर्गीकरण १९९१ च्या जनगणनेनुसार

जिल्हा :- नागपूर

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
	१. एकूण कुटुंबे	२४४१६५	३६६६३०	६१०७९५
	२. घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	२१०१५५	२३३८००	४४३९५५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	२०९९५	११९४२०	१४०४१५
	क] इतर	१३०१५	१३४१०	२६४२५
१.	<u>एक ते दोन व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१. एकूण कुटुंबे	३६३१५	४६९१०	८३२२५
	२. घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	२६८००	२२०५५	४८८५५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	५९७५	२२५९५	२८५७०
	क] इतर	३५४०	२२६०	५८००
२.	<u>तीन ते पाच व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१. एकूण कुटुंबे	११६७९०	१७५५७५	२९२३६५
	२. घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	९९५०५	१०२९६५	२०२४७०
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	१०५२५	६५७८०	७६३०५
	क] इतर	६७६०	६८३०	१३५९०
३.	<u>सहा ते आठ व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१. एकूण कुटुंबे	७६९३०	१११४९५	१८८४२५
	२. घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	७०३६०	८१३१५	१५१६७५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	४१४५	२६४५०	३०५९५
	क] इतर	२४२५	३७३०	६१५५
४.	<u>नऊ पेक्षा जास्त व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१. एकूण कुटुंबे	१४१३०	३२६५०	४६७८०
	२. घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	१३४९०	२७४६५	४०९५५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	३५०	४५९५	४९४५
	क] इतर	२९०	५९०	८८०

आधार :- १] जनगणना प्रकाशन [एच २ भाग ब] घरबांधणी अहवाल.

= : : तक्ता क्रमांक १.१० : : =

- २० -

जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर [१९९१ ची जनगणना]

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	एकूण ग्रामीण नागरी	एकूण जनगणना घरे	जनगणनेच्या सुरुवातीला रिकामी असलेली घरे	राहणे	दुकान आणि राहणे	जनगणना घरांचा वापर यंत्रशाळा कुटीरो- धोगासह]आणि राहणे	हॉटेल धर्मशाळा पर्यटन घरे	उपहार घरे सोडून दुकान आणि कार्यालये	व्यवसायिक घरे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	एकूण	७७३१७०	५१८८५	५७०६७५	२५२५	२०९३०	१३५०	२३१७५	६९००
	ग्रामीण	३१३७००	१७११०	२६६२२५	३२१०	८९०५	४२५	३४२५	१७१५
	नागरी	४५९४७०	३४७७५	३०४४५०	६३८५	१२०२५	९२५	१९६८०	५१८५

= : : तक्ता क्रमांक १.११ [मुठे चालू] : : =

अ. क्र.	एकूण ग्रामीण नागरी	कारखाने यंत्रशाळा छपरे इत्यादी	रेस्टॉरंट मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्रे इत्यादी पुजास्थाने सोडून	पुजास्थाने देवळे चर्च मशिदी गुरुद्वार वगैरे	इतर
१	२	११	१२	१३	१४	१५
१.	एकूण	१७०४०	२४२५	१०४०	६१६०	६१२२५
	ग्रामीण	३८७५	५२५	३४०	३४४०	४४४३५
	नागरी	१३१६५	१९७०	७००	२७२०	१७४९०

आधार :- १] जनगणना प्रकाशन [एच २ भाग ब] घरबांधणी अहवाल.

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसाची संख्या व एकूण पर्जन्य [१९९२ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[मिली मिटर मध्ये]

अ. क्र.	माहिना	केंद्र क्र. १ नागपूर [शहर]		केंद्र क्र. २ साविनेर		केंद्र क्र. ३ पारशिवनी		केंद्र क्र. ४ रामटेक					
		सरासरी दिवसाची संख्या	पर्जन्य	सरासरी दिवसाची संख्या	पर्जन्य	सरासरी दिवसाची संख्या	पर्जन्य	सरासरी दिवसाची संख्या	पर्जन्य				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१.	जानेवारी	११.३	-	-	१३.७	-	-	१४.९	-	-	१४.६	-	-
२.	फेब्रुवारी	१७.५	२	२५.५	१६.२	१	१९.४	२०.०	३	२९.७	२१.२	२	६.०
३.	मार्च	१८.०	५	७२.९	१७.४	४	४३.८	१७.३	३	३५.५	१८.८	४	२८.५
४.	एप्रिल	१६.३	-	-	११.९	-	-	९.९	-	-	१५.३	-	-
५.	मे	२०.४	३	२०.७	१४.४	३	३.०	११.७	-	-	१३.३	-	-
६.	जून	२०४.५	९	१८४.२	१७२.२	१०	२०७.०	१५९.१	९	२०९.०	२०१.०	१३	१४१.८
७.	जुलै	३६८.३	२१	४२३.३	३०५.१	२०	४१३.२	३४३.४	२०	४०४.०	३७२.९	२०	४६५.५
८.	ऑगस्ट	२३८.४	१७	२१३.६	२३१.३	१५	१७३.५	२४९.०	१७	२२८.७	२९७.३	१४	२९७.७
९.	सप्टेंबर	१८६.९	१८	३३२.९	२०५.५	१३	१७५.०	१७४.७	१६	९९.२	१९७.७	१२	१७४.७
१०.	ऑक्टोबर	५१.५	७	५१.१	४६.२	३	१५.४	४९.१	९	६९.४	४९.७	७	६१.७
११.	नोव्हेंबर	१६.५	-	-	१६.६	-	-	१०.६	-	-	१४.१	-	-
१२.	डिसेंबर	११.९	-	-	१०.२	-	-	७.२	-	-	७.३	-	-
एकूण		११६१.७	८२	१३२४.२	१०६०.२	६९	१०५०.३	१०६६.९	७७	११७५.४	१२२३.३	७२	११७५.९

अ. क्र.	महिना	केंद्र क्र. ५ मांदा			केंद्र क्र. ६ कामठी			केंद्र क्र. ७ कुही			केंद्र क्र. ८ भिवानूर			केंद्र क्र. ९ उमरेड		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
३१	२	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२९	
१.	जानेवारी	१४. ६	-	-	१४. ३	-	-	१२. १	-	-	१२. १	-	-	१२. १	-	-
२.	फेब्रुवारी	२१. २	२	८. ४	६. ६	२	१०. ४	१७. २	२	१८. ७	१४. २	१	१२. ०	१७. २	१	४. ६
३.	मार्च	१८. ८	४	२. १	२१. ०	४	४६. २	१४. ७	३	२०. २	१४. ७	४	२०. ३	१४. ७	१	२. ४
४.	एप्रिल	१५. ३	-	-	२१. ८	-	-	१३. २	-	-	१३. २	-	-	१३. २	-	-
५.	मे	१३. ३	-	-	१४. ७	-	-	१४. ३	-	-	१४. ३	-	-	१४. ३	-	-
६.	जून	२०१. १	८	१४५. ४	१६५. ६	१२	३३५. ९	१९२. ३	११	१५८. ६	१९२. २	१२	१९४. १	१९२. २	८	१०७. ७
७.	जुलै	३७२. ९	१८	४३७. ८	३४१. ३	१८	४३४. ३	३९३. २	१९	३७४. ०	३९३. २	२०	५४१. ३	३९३. २	२०	३४३. ०
८.	ऑगस्ट	२९७. ३	१६	२७२. ६	२७१. ५	१५	२२०. ५	३२४. १	१५	२२५. ८	३२४. १	१७	३३१. २	३२४. १	१३	२३१. ०
९.	सप्टेंबर	१९७. ७	१५	३५९. २	२१२. ६	१२	१४८. ५	२१९. ९	१७	२२६. ४	२१९. ९	१८	२०१. ३	२१९. ९	१२	१३१. ०
१०.	ऑक्टोबर	४९. ७	८	२९. ०	४९. ७	६	१४३. ३	५१. ७	७	१५७. ८	५१. ७	६	८३. ७	५१. ७	४	२४. ०
११.	नोव्हेंबर	१४. १	-	-	३. ४	-	-	१५. ४	-	-	१५. ४	-	-	१५. ४	-	-
१२.	डिसेंबर	७. ३	-	-	२३. ८	-	-	६. ३	-	-	६. ३	-	-	६. ३	-	-
एकूण बेरीज		१२२३. ३	७१	१२४६. ५	११४६. ६	६९	१३३८. ९	१२७४. ३	७६	११६८. ६	१२७४. ३	७६	१३८३. ९	१२७४. ३	५९	८४३. ०

==: तक्ता क्रमांक २.१ [मुढे घाल] ==:

- २३ -

अ. क्र.	महिना	केंद्र क्र. १० [नागपूर - ग्रामीण] पुर्जन्य			केंद्र क्र. ११ हिंगणा पुर्जन्य			केंद्र क्र. १२ काटील पुर्जन्य			केंद्र क्र. १२ नरखेड पुर्जन्य			केंद्र क्र. १३ कळमनगर पुर्जन्य		
		सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य	सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य	सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य	सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य	सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य	सरासरी दिवसांची संख्या	पुर्जन्य			
१	२	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
१.	जानेवारी	१४.३	-	-	१४.३	-	-	१४.७	-	-	१४.७	-	-	१३.७	-	-
२.	फेब्रुवारी	६.६	२	८.४	६.६	२	२०.०	१७.६	-	-	१७.६	-	-	१६.२	२	७.६
३.	मार्च	३१.०	५	४९.३	२१.०	१	४५.०	१३.९	१	२८.२	१३.९	४	२६.२	१७.४	५	५७.०
४.	एप्रिल	२१.८	-	-	२१.८	-	-	१२.९	-	-	१२.९	-	-	११.९	-	-
५.	मे	१४.७	१	५.२	१४.७	-	-	१६.४	-	-	१६.४	-	-	१४.४	-	-
६.	जून	१६५.६	११	१६९.६	१६५.६	९	१४६.५	१७०.४	१३	१७८.६	१७०.४	१३	१८५.२	१७२.२	११	२०७.४
७.	जुलै	३४१.३	१८	२६२.७	३४१.३	१९	४१८.०	२८५.६	१६	२४६.४	२८५.६	१५	३४८.८	३०५.१	२०	३००.४
८.	ऑगस्ट	२७१.५	१४	२५६.४	२७१.५	१४	२३४.०	२२५.५	१४	१४८.८	२२५.५	१२	१८१.३	२३१.३	१७	२४१.४
९.	सप्टेंबर	२१२.६	१८	३३७.१	२१२.६	१३	२३१.०	१७८.६	१४	१२३.२	१७८.६	१६	१४०.३	२०५.५	१६	२३८.६
१०.	ऑक्टोबर	४९.७	८	११५.२	४९.७	३	४५.०	४३.७	६	४३.६	४३.७	४	१०३.८	४६.२	८	६३.४
११.	नोव्हेंबर	३.४	-	-	३.४	-	-	१६.४	-	-	१६.४	-	-	१६.१	-	-
१२.	डिसेंबर	२३.८	-	-	२३.८	-	-	८.४	-	-	८.४	१	१.४	१०.२	-	-
एकूण बेरीज		११४६.३	७७	१२०३.९	११४६.३	६१	११३९.५	१००४.१	६४	७६८.८	१००४.१	६५	९८७.०	१०६०.२	७९	१११५.८

आधार = जिल्हाधिकारी, नागपूर.

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान

[वर्ष - १९९३]

जिल्हा : नागपूर

[आकडे डिग्री सेल्सियस मध्ये]

अ.क्र.	महिना	१. केंद्र : नागपूर विमानतळ		२. केंद्र : नागपूर शहर	
		कमाल	किमान	कमाल	किमान
१	२	३	४	५	६
१.	जानेवारी	३३.०	११.०	२१.३	१२.४
२.	फेब्रुवारी	३७.४	९.३	३५.३	११.७
३.	मार्च	३९.०	१५.७	३८.६	१७.२
४.	एप्रिल	४४.६	२१.१	४२.८	२२.५
५.	मे	४६.०	२३.४	४५.५	२१.२
६.	जून	४५.७	२१.९	४३.९	२४.०
७.	जुलै	३५.३	२२.६	३६.०	२२.६
८.	ऑगस्ट	३३.७	२१.८	३३.८	२२.३
९.	सप्टेंबर	३३.८	२१.७	३३.४	२२.४
१०.	ऑक्टोबर	३४.८	१४.२	३४.४	१७.०
११.	नोव्हेंबर	३१.७	८.४	३१.७	१२.७
१२.	डिसेंबर	२९.८	७.४	२९.४	१०.३
वार्षिक		४६.०	७.४	४५.५	१०.३

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, भारत सरकार, नागपूर.

= : : तजता क्रमांक = ३.१

- २५ -

जमिनीचा वापर [१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३ या वर्षाकरीता]

[क्षेत्रफळ ०० हेक्टर मध्ये]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेततीला उपलब्ध नसलेले		पडीत जमीनी व्यतिरिक्त		पडीत जमीन		सुल्वळ कसलेले क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	नाग- लागवडी- लायक क्षेत्र [१९११- १५-१६]
					खालील जमीन	पडीत एकूण क्षेत्र	लागवडी नसलेली जमीन	लागवडी नसलेली जमीन	कायम चरण व इतर वापरात नसलेली जमीन	कसलेल्या जमीनी मध्ये समाविष्ट नसलेली जमीन			

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
जिल्हा	एकूण	१९८७-८८	२८६४	१८१०	८७१	२२९	११७०	३७१	५८७	१३३	१०२१	४१४	३५४	७६८	५०२५	१०११	६०३६	६२२७
		१९८८-८९	२८६४	१७७८	८८६	३४७	१२२३	३६२	५५८	१०१	१०२१	३१९	४२५	८१४	५०१८	१२०७	६२२५	६२९५
		१९९२-९३	२८६४	१४०२	५३६	४८७	१०२३	६९६	५८७	२२०	१५०३	२२०	४०५	६२५	५४११	४४०	५७५१	६८५२

तालुका

१. नागपूर [शहर]	१९८७-८८	२०९	-	५४	४३	९७	३७	१५	-	५२	२	१५	१७	४३	१६	५९	९७
	१९८८-८९	२०९	१	४७	५४	१०१	३८	१७	-	५५	३	५	८	४४	५	४९	९०
	१९९२-९३	२०९	-	७२	-	७२	४१	-	-	४१	७	६१	६८	२८	५	३३	१३७
२. सावनेर	१९८७-८८	६०६	२२	४५	५०	९५	२७	२४	-	१२१	१८	१९	३७	३३१	८८	४१९	३९५
	१९८८-८९	६०६	२१	६०	४६	१०६	२८	१२	-	४०	२३	२०	४३	३९६	८९	४८५	४६७
	१९९२-९३	६१९	-	४३	३२	७५	१०८	१३	-	१२०	१९	१४	३३	३९१	४२	४३३	५३२

क्रमशः.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
३.	पारशिवनी	१९८७-८८	७८७	२६३	५९	१२	७१	२८	३४	-	५२	९७	२३	१२०	२८१	९४	३७५	४२९
		१९८८-८९	७८७	२२३	५७	१५	७२	२८	२८	-	५६	११	७२	८३	३५३	४८	४०१	४६४
		१९९२-९३	७८७	२७१	६३	३३	९६	२२	३१	३	५६	११	२०	३१	३३३	३०	३६३	३८९
४.	रामटेक	१९८७-८८	११४३	६३९	४०	२७	६७	३५	३०	१२	७७	१८	१९	३७	३२३	४२	३६५	४०७
		१९८८-८९	११४३	६२९	८०	२९	१०९	४०	४९	१७	१०६	९	२	११	२८८	१२९	४१७	३५६
		१९९२-९३	११४३	५८०	२७	६१	८८	८६	२१	-	१०७	३०	३८	६८	३००	७	३०७	४५४
५.	मौदा	१९८७-८८	६०९	-	६६	-	६६	२५	२८	-	५३	१४	३९	५३	४३७	४१	४७८	५१५
		१९८८-८९	६०९	-	६५	२२	८७	४	१८	३	२५	५३	७६	१२९	३६८	७	३७५	५०४
		१९९२-९३	६१३	३	५१	३	५४	२	३	१०	१५	१०	४६	५६	४८५	३५	५२०	५५३
६.	कामठी	१९८७-८८	४२३	-	८०	११	९१	-	२१	१८	३९	४	१६	२०	२७३	७६	३४९	३११
		१९८८-८९	४२३	-	३४	११	४५	६	१७	१४	३६	१९	१९	३८	३०४	१४३	४४७	३६१
		१९९२-९३	४२४	१	१०	१२	२२	४९	२०	२०	८९	९	६	१५	२९७	४९	३४६	३८१
७.	कुही	१९८७-८८	८२९	९०	६४	५	६९	१९	१७	३८	७४	५७	३५	९२	५०४	१३२	६३६	६५३
		१९८८-८९	८२९	९१	७९	१०	८९	२६	१०	४२	७८	२२	१९	४१	५३०	१२०	६५०	६३९
		१९९२-९३	८२९	१६	१५	३	१८	५५	२७	१३७	२१९	७	१४	२१	५५५	४२	५९७	७६८
८.	भिवानपुर	१९८७-८८	७०२	९४	४८	१२	६०	१४	१६	४	३४	५६	१४	७०	४४४	८४	५२८	५३२
		१९८८-८९	७०२	११०	४७	२०	६७	६	३५	५	४६	६६	१६	८२	३९७	१०६	५०३	४९०
		१९९२-९३	७०२	८६	१४	६९	८३	२७	४२	९	७८	७	३१	३८	४१७	३१	४४८	४९१

= : : तक्ता क्रमांक ३.१ पुढें चालू : : =

- २७ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
९. उमरेड	१९८७-८८	९७९	२५०	५५	१८	७३	३२	९८	३४	१६४	५६	३३	८९	४०३	१३५	५३८	५५८	
	१९८८-८९	९७९	२३९	६५	२०	८५	३३	१३४	११	१७८	१६	१२	२८	४४९	८६	५३५	५२१	
	१९९२-९३	९७९	१८६	३४	३१	६५	५९	१२८	२०	२०७	१५	३४	४९	४७२	३३	५०५	६००	
१०. नागपूर[ग्रा]	१९८७-८८	६१६	२७	१४२	२०	१६२	४५	३९	८	९२	२०	६	२६	३०९	१२५	४३४	३८८	
	१९८८-८९	६१६	३४	१०२	२०	१२२	१६	२९	८	५३	२२	५७	७९	३२८	८६	४१४	४३१	
	१९९२-९३	६२०	१७	२०	४२	६२	६३	३९	८	१००	३६	३७	७३	३६८	२७	३९५	५१२	
११. हिंगणा	१९८७-८८	८०३	१५९	६१	४२	१०३	५३	२७	-	८०	१९	५६	७५	३८६	१६	४०२	५१४	
	१९८८-८९	८०३	१५१	७५	४७	१२२	५९	२६	-	८५	२०	१३	३३	४१२	४७	४५९	५०४	
	१९९२-९३	७८६	१०८	६०	६८	१२८	४७	९१	१२	१५०	९	३९	४८	३५२	२८	३८०	४५९	
१२. काटोल	१९८७-८८	८४२	१४८	६८	१२	८०	१७	७०	-	८७	२२	२२	४४	४८३	४८	५३१	५४४	
	१९८८-८९	८४२	१४८	७९	१५	९४	३४	७१	-	१०५	२२	७९	१०१	३९४	८७	४८१	५२९	
	१९९२-९३	८४२	८७	२	३३	३५	५२	९१	-	१४३	२५	३२	५७	५२०	२८	५४८	६२९	
१३. नरखेड	१९८७-८८	७६८	६७	३१	२७	५८	१८	७०	१९	१०७	१२	३६	४८	४८८	७०	५५८	५७३	
	१९८८-८९	७६८	७६	५१	२७	७८	१९	७७	-	९६	११	८३	९४	४२४	१०२	५२६	५३७	
	१९९२-९३	७६८	४६	८३	२७	११०	५१	५८	१	११०	९	१२	२१	४८१	५०	५३१	५५४	

कमशा.....

= : : तक्ता क्रमांक ३.१ पुढे चालू : : =

- २८ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१४. कळेश्वर	१९८७-८८	५४८	५१	५८	२०	७८	२१	३८	-	५९	१९	२१	४०	३२०	४४	३६४	३८१	
	१९८८-८९	५४८	५५	४५	११	५६	२६	३५	१	६२	२२	२२	४४	३३१	१५२	४८३	४०२	
	१९९२-९३	५४३	१	४२	७३	११५	३४	३४	-	६८	२६	२१	४७	३१२	३३	३४५	१९३	

टिप :- १९८७-८८ व १९८८-८९ चे आकडे पुर्ण सुधारत आहे. १९९२-९३ चे आकडे अस्थायी स्वरुपाचे असून ते जिल्हा त्तु व पिळे अहवालवरून घेण्यात आली आहे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

२] जिल्हा त्तु व पिळे अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टर मध्ये]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	ज्वारी एकुण	बाजरी	मका	दरी	हतर तृण	एकुण तृण	हरभरा	तूर	मूग	हतर कडधान्ये	एकुण कडधान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
	जिल्हा एकुण	८७-८८	३९१४४	५९१२८	१२६६४६	५६८५६	१८३५०२	-	७२१	-	२३८	२८२७३३	२०९६९	४१३२	१६४२०	८९३०४	
		८८-८९	५००१९	५९५४८	११८२६२	४६३२७	१६४६६६	१५४	७६३	-	५८	२७५२०८	२६५६१	५२३२६	५२०५	१७४८१	१०१६५३
		९२-९३	३०७५३	४५७८६	५८७६३	१६६२९	७४३२२	१२४	५५२	-	६८९३	१५८५००	१७९७९	३४३३६	३०२१	२६९४४	८२२८०
	<u>तालुका</u>																
१.	नागपूर [शहर]	८७-८८	२८५	६९४	१६२१	-	१६२१	-	६०	-	-	२६६०	७८	१२२६	१२	२२०	१६०६
		८८-८९	२१६	६५४	१५७०	४	१५७४	-	५५	-	-	२४२९	६०	९५३	१२	२२८	१२५३
		९२-९३	२२६	५३०	१६४	१	१६५	-	२९	-	३	९५३	३	१६४	१२	३१०	४८९
२.	सावनेर	८७-८८	२१९	२२०२	१७७२६	-	१७७२६	-	१४	-	-	२०१६१	१७८३	६४००	२०५	५३३	९०११
		८८-८९	८४३	३३५९	१७०२७	१	१७०२८	१०	३	-	-	२१३१३	१९७८	७६४०	२०४	६४५	१०४६७
		९२-९३	१३१	२४७०	६९४२	-	६९४२	-	१	-	-	९५४४	१२७५	७०३२	१९०	५५७	९०५४
३.	पारशिवनी	८७-८८	२०४६	४५१९	९९६७	१६७	१०१३४	-	५३९	-	१७	१७२५५	१५१३	६२५७	१५८	६२९	८५५७
		८८-८९	२७०२	४८७४	९१०५	१३७	९२४२	-	३२	-	-	१६८४०	३५४६	७५५८	१६४	५१७	११७८५
		९२-९३	३६३३	४१९२	१६५३	१००	१७५३	-	३६	-	-	९६०४	२०४१	२१०१	१००	५६९	८८११
४.	रावटेक	८७-८८	७०००	२२२३	४४९४	७५१२	१२००६	-	१	-	२३	२२०५३	१४९३	२२४०	११९	४३२	४२८४
		८८-८९	१६६२३	३७१२	३५७५	६९२९	१०५०४	-	६१०	-	१९	३१४६८	१४०६	२१८९	१०१	६७१	४३६७
		९२-९३	४०९१	३४००	८९९	११३	१०१२	-	४३१	-	-	८९२४	१२५९	३३७४	१६७	३९५२	७७५२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
५. मौदा	८७-८८	७१५०	१०९२६	२००२	९५२१	११७२३	-	१८	-	-	२९८१७	२६६६	४२६३	२०	४८५	७४३४
	८८-८९	९५७२	३४२६	१०००	६०००	७०००	-	-	-	-	१९९९८	३८७१	४४९६	३६	४६२	८८५५
	९२-९३	५६९८	२४१२	२३९	६४८	८८७	-	-	-	-	९००४	१९५०	१४२८	२५	४०२	३८०५
६. कावठी	८७-८८	१८९२	७१२८	५९३९	५३	५९९१	-	३	-	६	१५०१९	८५९	३१५५	३६	४४३	३४८३
	८८-८९	१५६१	७५१०	६०८४	६४३	६७२७	-	१६	-	७	१५८२१	११६९	३२३०	३६	४४३	३४८३
	९२-९३	१४१०	४८०५	१८५०	४८	१८९८	-	१	-	-	८११४	११७७	१२७०	२९	३५०६	५९८२
७. कुंही	८७-८८	८८४६	६८८०	२२८४	१४१५५	१७१३९	-	-	-	-	३२८६५	१५६९	३३१७	६०	१३४५	६२९१
	८८-८९	८९९४	७९२२	१८६१	११४४९	१३३१०	-	-	-	-	३०२२६	१६४२	२२२५	८५	६५७७	१०४९९
	९२-९३	१०५१२	७८१८	१००३	७८७८	८८८१	-	-	-	-	२७२११	१६६४	१०	१६५	१२८६६	१४७०५
८. भिवापुर	८७-८८	५३१७	५७६४	३७४	१८१८३	१८५५७	-	-	-	-	२९६३८	२०५१	१०२७	४०	६५१०	२६२८
	८८-८९	३६१०	५५२०	३४९	१५६७२	१६०२१	-	-	-	-	२५१५१	९३६	१९७९	१३९	१४२७	४४८१
	९२-९३	२२२८	३१४३	१३६	७५९६	७७३२	-	६	-	-	१३१०९	९२९	९७०	३९	११५९	३०९७
९. उमरेड	८७-८८	३१७३	६३७९	५५०८	७०५६	१२५६४	-	३०	-	-	२२१७६	२१७९	१७३४	१९२	४४७	४५५१
	८८-८९	२२२३	६४३४	७५९६	५५५६	१३१५२	-	-	-	-	२१८०९	२१७९	१९०१	२३५	५५०	४८६५
	९२-९३	२०४५	५४५४	२८५	२४५	५३०	-	१	-	-	८०३०	१५६४	२४२७	१३२	५०५	४६२८
१०. नागपुर [ग्रा]	८७-८८	५७८	४७७५	१२०१९	१०	१२०२९	-	-	-	१	१७३८३	८९१	३१६३	३८५	७७३	५२१२
	८८-८९	२९८	३९७८	१०५५१	६	१०५५७	-	११	-	-	१४८४७	८७६	२९१२	३६६	७५८	४९१५
	९२-९३	८१	२१९९	९३४५	-	९३४५	-	७	-	३७२२	१६१६०	८२२	२५१५	७१	३१५	३७२३
११. टिंगणा	८७-८८	३५४	९४०	१४३५७	-	१४३५७	-	१४	-	-	१५६६५	३८०	४४६३	३३४	७४६	५४२३
	८८-८९	५१८	२३९७	१५०९८	-	१५०९८	-	२	-	-	१८०५५	१५४६	५३८८	३३७	३७९	७५८०
	९२-९३	२४	१९२७	९६९५	-	९६९५	-	-	-	-	११६३६	४८५	६६६	६१	२४५	१४५७

= : : त.ता क्रमांक ३.२ पुढे चालू : : =

- ३१ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१२ काटोल	८७-८८	७४४	१४२१	१९६९८	-	१९६९८	-	१९	-	४८	२१९३०	२२६७	४०३०	१४२५	२३७५	१००९७
	८८-८९	८४३	३००६	१५६४	-	१५०६४	४६	२२	-	३	१८९८४	३५६५	५११५	२१४६	२५११	१३३३७
	९२-९३	३९८	२१५३	९८३२	-	९८३२	३९	२२	-	८	१२४५२	१९४७	३४९९	१२८२	१८८९	८६१७
१३ नरखेड	८७-८८	४२७	२४८४	१५२५०	-	१५२५०	-	२१	-	१३५	१८३१७	२४३०	४६९६	८९८	१२३२	९२६६
	८८-८९	१०५१	२४४०	१०४९९	-	१०४९९	९८	१९	-	१०	१४११७	२९९१	३९२३	१०८१	१४८७	९४२२
	९२-९३	२३२	२२९५	१४४६३	-	१४४६३	८२	२६	-	-	१७०९८	१९२२	२९३२	५२६	-	५३८०
१४ कळेश्वर	८७-८८	३१३	२७९३	१४७०७	-	१४७०७	-	३	-	८	१७८२४	७२०	२७४२	२५९	७५१	४४७२
	८८-८९	९६५	४३१६	१८८२०	-	१८८२०	-	३	-	१९	२४१२३	७९३	३८८७	२७३	९६३	५९१६
	९२-९३	५८	२१८१	१२५७	-	१२५७	३	२	-	३१६०	६६६१	९४१	२९४८	२२२	६६९	४७८०

क्रमशा...

क्र.क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	रकून जन्म धान्ये	उत्त	मसाल्याचे पदार्थ	फळे व भाजीपाला खाणे पिके	संकिर्ण खाणे पिके	रकून खाणे पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	रकून तंतू पिके	भूईपुंग	जवस	करडई
१		२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
	जिल्हा रकून	८७-८८	३७२०३७	७१८	२६७५८	२७८६७	-	४२७३८०	५७६०५	१०३८	५८६४३	२०७१९	३१३५६	६८
		८८-८९	३७६८६१	८८०	२७९२५	३०७१०	६८	४३६४४४	५९०६१	७८७	५९८४८	२६४७२	३२९६४	१८५
		९२-९३	२४०७८०	९५९	२७१६१	३२५०४	६७५८१	३६८९८५	५३३५३	४८४	५३८३७	१७४९४	१७०२१	३५
३	नागपूर [शहर]	८७-८८	४२६६	१७	८०	६०६	-	४२६९	१५०	१	१५१	६	३४५	-
		८८-८९	३७५२	१४	२३	५३७	-	४३२६	३१	-	३१	४	-	-
		९२-९३	१४४३	१	६५	४०६	२४५	२८५९	२६	५	३१	१	१७१	१
२	सावनेर	८७-८८	२९१७२	३६	२९१	२८४२	-	३२३४१	२७६२	१८	२७८०	२९४४	२४६	-
		८८-८९	३१८८०	५२	३४६	३०९३	-	३५२७१	६०२१	१२	६०४०	५२३३	१७९	१
		९२-९३	१८५२८	३२	४३९	३३२७	४६९३	२७१५९	८८२८	१०	८८३८	२४५०	१०२	-
३	पारशिवनी	८७-८८	२५८१२	४७	२५६	१७३५	-	२७८५०	१७७८	३९	१८१७	१६६	१९११	३
		८८-८९	२८६२५	१०७	८५४	१८४०	-	३१४२६	२६००	१२९	२७२९	३१३	२०७१	१०
		९२-९३	१८४१५	१२०	३४८	२३६१	२८९०	२४१३४	२०९३	२२	२११५	२१४	१५९२	-
४	रामके	८७-८८	२६३३७	५५	६४५	७९६	-	२७८३३	२३०	१८५	४१५	१५	३१८०	-
		८८-८९	३५८३५	७१	६३४	१००२	५	३७५४७	९४	७२	१६६	६	१७१०	-
		९२-९३	१६६७६	१२२	७११	१५७८	६१०५	२५१९२	१०९	५१	१६०	८	१५६५	-
५	मौदा	८७-८८	३७२५१	९३	५३३०	३४४	-	४३०१८	-	-	-	-	३१३५	-
		८८-८९	२८८५३	१७४	४६४६	२६३८	-	३६३११	-	-	-	२२	१३६	-
		९२-९३	१२८०२	१६६	२९७५	२१०९	१७८५९	३५९१८	-	२३	२३	-	२४३१	१०

१	२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
६ कामठी	८७-८८	१८५०१	२२३	२४७१	२११९	-	२३३१४	६६०	७	६६७	२९	३९७१	१
	८८-८९	१९६७२	२३५	२५८६	२३६८	-	२४८६१	६२५	६	६३१	४	४९६३	१
	९२-९३	१४०९६	४१२	२६३९	१५८४	२२९०	२१०२१	३९२	-	३९२	९८	१०६१	-
७ कुडी	८७-८८	३९१५६	७२	८२६१	९८१	-	४८४८०	८	२६८	२७६	६	६५२३	-
	८८-८९	४०७२५	६५	८४९०	१०९०	३१	५०४०१	१०	२९८	३०८	३	६४४४	-
	९२-९३	४१९१६	५८	१०६७१	७०५	२३५२	५५७०१	-	८८	८२	४	११७६	-
८ भिवापुर	८७-८८	३२२६६	-	४३१८	२९२	-	४३८७६	१७९१	२६	१०१७	-	४३८७	३
	८८-८९	३९६३२	-	४८२७	३८१	३२	३४८७३	२१३०	२४	२१५४	-	४९१३	१
	९२-९३	१६२०६	२	३६२४	२६५	२८०९	३२९०६	१०४२	९	१०५१	-	३८००	७
९ उमरेड	८७-८८	२६६९८	-	३३८८	४२६	-	३०५१०	७५५४	३	७५५७	५	४०६८	-
	८८-८९	२६६७४	-	३६२३	५००	-	३०७९७	७६५४	३	७६५७	६	४०६२	-
	९२-९३	१२६५८	१०	३२१४	८७३	४०८२	२०८३७	६२८७	१	६९८८	३००	३०८८	३
१० नागपुर[गा]	८७-८८	२२५२५	१०	६१३	२१६२	-	२५३८०	९७५७	२०	९७७७	९३	२८३२	३६
	८८-८९	१२७५२	८	१५१	२३४२	-	२२२६७	१०२४०	४	१०२४४	८८	२९१२	-
	९२-९३	१९८८३	-	७८२	२३०४	२५२१	२५४२०	३५६०	-	३५६०	४१	१६१२	१
११ हिंगणा	८७-८८	२१०८८	२२	१०६	१५०२	-	२२७१८	१४३१४	५८	१४३७२	१६३	६१	६
	८८-८९	२५५२५	३०	६१७	१८२७	-	२८०६२	५४३७	८२	१५५१९	१३७	२५	-
	९२-९३	१३०९३	६	३५२	२०३८	२४३७	१७९३३	१५७८७	-	१५७८७	१२८	१८	-

= : : तक्ता क्रमांक ३.२ [पुटे चालू] : : =

- ३४ -

१	२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
१२ काटोल	८७-८८	३२०८७	१९	२२२	४४९७	-	३६७६५	४३६८	१६६	४५३४	७५०५	८६	६
	८८-८९	३२३२१	१०	३४०	४६६३	-	३७३३४	५७१	१७	५८८	७८७२	४७	-
	९२-९३	२१०६९	३	४१५	५१९८	८०२७	३४७१८	३९२५	१३६	४०६१	६५८२	७७	२
१३ नरखेड	८७-८८	२७५७३	७५	३४९	५३६४	-	३३३६१	८५८८	२४२	८८३०	८०६४	३११	३
	८८-८९	२३५९३	६४	३००	४२०४	-	२८१६७	८१३१	१३३	८२६४	१००२०	११६९	२
	९२-९३	२२४७८	६	३९७	५१४३	४४३२	३२४४९	५१११	१३२	५२४३	६२२०	१००	१
१४ फळेश्वर	८७-८८	२२२९६	४९	४२९	४१९१	-	२६२६५	५६४५	५	५६५०	१७२३	२९३	११
	८८-८९	३०८३२	५०	४८८	४२१६	-	३४७९३	५५१७	-	५५१७	२७६५	४३२६	१७०
	९२-९३	११४४१	१६	५२९	४५४३	६१३९	२२६६८	५४९३	६	५४९९	१४४८	२२८	-

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	इतर गळीतगळी-धान्ये	एकूण गळीतगळी-धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-याची पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके	एकूण अखाद्य पिके	लागवडी-खालील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडी खाली असलेले क्षेत्र	लागवडी खालील क्षेत्र [निष्कळ]
१		२	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
	जिल्हा एकूण	१९८७-८८	६४९१२	११७०५५	१०	-	१०	१४६	२४०	१७६०९४	६०३४७४	१०१११५	५२२३५९
		१९८८-८९	६५७१७	११५३३८	१९	-	१९	१८२	५६६	१८५९५३	६२२३९७	१२०६३६	५०१७६१
		१९९२-९३	१०४३४७	१३८८८७	-	-	२१	१५३	१३१८७	२०६०८५	५७५०७०	४४०१८	५३१०५२
१.	नागपूर [अ]	१९८७-८८	३१३	६६४	-	-	-	३६	३६	८८५	५८५६	१५५१	४३०५
		१९८८-८९	४९२	४२६	-	-	-	४	४४	५७५	४९०१	५३८	४३६३
		१९९२-९३	४२	२१५	-	-	-	२	१६४	४१२	३२७१	४३०	२८४१
२.	सावनेर	१९८७-८८	३६१४	६८०४	१०	-	१०	६	१०	९६१०	४१९५१	८८२२	३३१२९
		१९८८-८९	१७४३	७१५५	१९	-	१९	१	९	१३२२४	४८४९५	८९०८	३९५८७
		१९९२-९३	२६५०	५२०२	-	-	१६	९	२०८४	१६१४९	४३३०८	४२१५	३९०९३
३.	पारशिवनी	१९८७-८८	५७६५	७८४५	-	-	-	४	-	९६६६	३७५१६	९४३५	२८०८१
		१९८८-८९	३५५२	५९४६	-	-	-	४	१	८६८०	४०१०६	४७८३	३५३२३
		१९९२-९३	७०५५	८८६१	-	-	-	४	१२६७	१२२४७	३६३८१	३०४६	३३३३५
४.	रामटेक	१९८७-८८	५०४९	८२४४	-	-	-	-	-	८६५९	३६४९२	४२३०	३२२६२
		१९८८-८९	२२२६	३९४२	-	-	-	-	-	४१०८	४१६५५	१२८७१	२८७८४
		१९९२-९३	३७०१	५२७४	-	१	१	-	३२	५४६७	३०६५९	६८१	२९९७८
५.	मौदा	१९८७-८८	१६०६	४७४१	-	-	-	-	-	४७४१	४७७५९	४१०३	४३६५६
		१९८८-८९	१०१८	११७६	-	-	-	-	-	११७६	३७४८७	७३१	३६७५६
		१९९२-९३	१३३५८	१५७९९	-	-	-	२९	१८३	१६०३४	५१९५२	३५०७	४८४४५

शं		२	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
६.	कामठी	१९८७-८८	६९२८	१०९२९	-	-	-	२१	११६१७	३४९३१	७६५९	२७२७२	
		१९८८-८९	१४१९४	१९१६२	-	-	-	३६	१९८२९	४४६९०	१४२९५	३०३९५	
		१९९२-९३	११६८७	१२८४६	-	-	-	२८१	१३५१९	३४५४०	४८६५	२९६७५	
७.	कुही	१९८७-८८	८३२४	१४८५३	-	-	-	१	१५१३०	६३६१०	१३२२२	५०३८८	
		१९८८-८९	७८७१	१४३१८	-	-	-	६	१४६३७	६५०३८	११९९३	५३०४५	
		१९९२-९३	१३४२	२५२३	-	-	-	१३६६	३९७७	५९६७८	४१९८	५५४८०	
८.	भियापूर	१९८७-८८	२७१५	७१०५	-	-	-	-	८९२२	५२७९८	८४०४	४४३९४	
		१९८८-८९	८२८०	१३१९४	-	-	-	१	१५३५०	५०२३४	१०५६५	३९६५९	
		१९९२-९३	१७०३५	२०८४२	-	-	-	२	२१९२४	४४८३०	३११६	४१७१४	
९.	उमरेड	१९८७-८८	११६४५	१५७१८	-	-	-	३	२३३१७	५३८२७	१३४७२	४०३५५	
		१९८८-८९	१०८५८	१४९३३	-	-	-	३	४९	२२६४२	५३४३९	८५८०	४४८५९
		१९९२-९३	१५८६९	१९२६०	-	-	-	५५	३३३२	२९६३५	५०४७२	३२९९	४७१७३
१०.	नागपूर[गा]	१९८७-८८	५१६१	८१२९	-	-	-	११	१७९४१	४३३२१	१२४६९	३०८५२	
		१९८८-८९	५८२३	८८२३	-	-	-	३	९०	१९१६०	४१४३७	८५९४	३२८३३
		१९९२-९३	८७१८	१०३७२	-	-	-	१४६	१४०७८	३९६६८	२७४०	३६८२८	
११.	डिंगणा	१९८७-८८	२७०९	२९३९	-	-	-	६७	१७४५९	४०१७७	१५७५	३८६०२	
		१९८८-८९	१९४७	२१०९	-	-	-	६९	१४५	१७८४२	४६९११	४६६१	४१२५०
		१९९२-९३	२१९६	२३४२	-	-	-	६	१८८२	२००२१	३७९५४	२७८८	३५१६६
१२.	काटोल	१९८७-८८	४१७५	११७७२	-	-	-	१४	२३	१६३४३	५३१०८	४७७०	४८३३८
		१९८८-८९	२२६८	१०१८७	-	-	-	२५	२०	१०८२०	४८१५४	८७४६	३९४०८
		१९९२-९३	९२१०	१५८७१	-	-	-	२६	१३३	२००९१	५४८०९	२७७९	५२०३०
१३.	नरखेड	१९८७-८८	५१९९	१३५७६	-	-	-	६	२२४१२	५५७७३	७००९	४८७६४	
		१९८८-८९	४७५४	१५९४५	-	-	-	६२	१५२	२४४२३	५२५९०	१०२१७	४२३७३
		१९९२-९३	८८४७	१५१६८	-	-	-	१५	२४१	२०६६७	५३११६	५०४७	४८०६९

= :: : तक्ता क्रमांक - ३.२ [पुढे चालू] : :: =

- ३७ -

१	२	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
१४. कळमेश्वर	१९८७-८८	१७०९	३७३६	-	-	-	४	-	९३९०	३६३५५	४३९४	३१९६१
	१९८८-८९	६९१	७९५२	-	-	-	४	१४	१३४८७	४८२८०	१५१५४	३३१२६
	१९९२-९३	२६३७	४३१३	-	-	-	५	२०४७	११८६४	३४५३२	३३०७	३१२२५

टीप :- १९८७-८८ व १९८८-८९ चे आकडे पुर्ण सुधारित आहे. १९९२-९३ चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे असून ते जिल्हा ऋतू व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेले आहे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १
२] जिल्हा ऋतू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर

मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन सन १९९३-९४ करीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पन्न [किलो मध्ये]	उत्पादन [शंभर मेट्रीक टन]
१	२	३	४
१.	तांदूळ	१४०५	५१७
२.	गहू	१२०१	६७४
३.	ज्वारी	९८०	११५१
४.	बाजरी	-	-
५.	बाली	-	-
६.	मका	-	-
७.	नाचणी	-	-
८.	इतर धान्ये	५००	१
९.	एकूण धान्ये	१११२	२३४३
१०.	हरभरा	५३८	१६३
११.	तूर	६२७	३४५
१२.	उडीद	६७९	१९
१३.	मूग	७३२	४१
१४.	मसूर	४००	२
१५.	इतर कडधान्ये	४४५	५३
१६.	एकूण कडधान्ये	५८६	६२३
१७.	जवस	३४२	७७
१८.	तीळ	२५०	३
१९.	भुईमूग [शेंगा]	१०१०	१९८
२०.	मोहरी व राई	-	-
२१.	एरंडी	-	-
२३.	नारळ [०००] नग	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ३१३ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४
२३.	उस	४७६६६	१४३
२४.	कापूस [०० गाठी] [स्ई]	१५०	४५३
२५.	ताग	१४३	१
२६.	मेस्टा [०० गाठी]	-	-
२७.	तंबाखू	१०००	१
२८.	एकूण औषधी व मादक द्रव्ये	-	-
२९.	आले	११२०	२८
३०.	मिरची [लाल]	१३३	२१
३१.	हळद	९२९	९२
३२.	बटाटे	४०००	४

टीप :- १] उसाचे उत्पादन द्वेस केनच्या स्वस्पात आहे.

२] आले व हळद याचे उत्पादन प्रत्यक्ष टनात आहे.

३] कापसाचे उत्पादन "००" गाठीच्या स्वस्पात असून १ गाठ = १७० किलो ग्रॅम.

४] ५० हेक्टर पेक्षा कमी क्षेत्र व ५० टनापेक्षा कमी उत्पादन असणा-या पिकांच्या माहितीचा समावेश नाही.

आधार :- कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

विविध साधनांनी ओलिताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र

[१९८७-८८ व १९८८-८९ व १९९२-९३ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिताखालील	ओलिताखालील
			पृष्ठभागीय	त्रिहीरी	निव्वळ क्षेत्र	एकूण क्षेत्र
१	२	३	४	५	६	७
	जिल्हा एकूण	१९८७-८८	२६७९३	३०२९७	५७०९०	७१५३०
		१९८८-८९	२३५२६	३८३२१	६१८४७	९१८००
		१९९२-९३	४८८२३	६४६२८	११३४५१	१४६९६७
१.	नागपूर [शहर]	१९८७-८८	२४६	४५३	६९९	८३५
		१९८८-८९	१९०	६१०	८००	९९३
		१९९२-९३	-	६७३	६७३	१०४०
२.	सावनेर	१९८७-८८	१०१२	२०९६	३१०८	४७३०
		१९८८-८९	१०००	४३८४	५३८४	९०५४
		१९९२-९३	४३	२६९६	२७३९	६६९३
३.	पारशिवनी	१९८७-८८	११००	२३६६	३४६६	३८५६
		१९८८-८९	१९४८	३४८५	५४३३	११२२२
		१९९२-९३	६८२५	१८०६	८६३१	१०९८२
४.	रामटेक	१९८७-८८	३३७४	६९८	४०७२	४८५९
		१९८८-८९	३९०३	५९५	४४९८	५४६९
		१९९२-९३	४६०९	१०१६	५६२५	६१२०
५.	मौदा	१९८७-८८	८२९३	२६४	८५५७	९५०७
		१९८८-८९	३८७४	३८११	७६८५	९११०
		१९९२-९३	१७८४७	२३४७	२०१९४	२२४२५
६.	कामठी	१९८७-८८	२०४७	२४४१	४४८८	५४०५
		१९८८-८९	१९३९	५१४५	७०८४	११०९४
		१९९२-९३	२०८०	४२६०	६३४०	८१९१
७.	कुडी	१९८७-८८	५०२३	२५१	५२७४	६५४१
		१९८८-८९	३६८४	५९२	४२७६	५८४७
		१९९२-९३	१२५५८	३१०४२	४३६००	४८८६०
८.	भिवापूर	१९८७-८८	१८१२	१२५	२००७	२४२१
		१९८८-८९	९२९	१७९	११०८	२०२२
		१९९२-९३	९७१	११५५	२१२६	२८३७
९.	उमरेड	१९८७-८८	२७२५	६६	२७९१	४३३५
		१९८८-८९	१५९३	४६८	२०६१	३४७९
		१९९२-९३	२३३८	१७७३	४१११	७४१०
१०.	नागपूर [ग्राम]	१९८७-८८	२८०	३६९३	२९७३	३६१९
		१९८८-८९	-	१५६३	१५६३	२२६०
		१९९२-९३	९७	२५४७	२६४४	२६४४
११.	हिंमंगा	१९८७-८८	४८२	११८३	१६६५	२६०५
		१९८८-८८	८५७	४२५८	५११५	८०२४
		१९९२-९३	१८०	१५२९	१७०९	४३३३
१२.	काटोन	१९८७-८८	-	६५८५	६५८५	७०९६
		१९८८-८९	५८९	५६५७	६२४६	७२३८
		१९९२-९३	१२९	४७३५	४८६४	८११५

= : : तक्ता क्रमांक ३.४ पुढे चालू : : = - ४१ -

१	२	३	४	५	६	७
१३.	नरखेड	१९८७-८८	-	७७३१	७७३१	९६१६
		१९८८-८९	१८६०	४६९९	६५५९	८२८२
		१९९२-९३	२२४	४९४५	५१६९	९१५०
१४.	कळमेश्वर	१९८७-८८	३९९	३२७५	३६७४	६०९५
		१९८८-८९	११६०	२८७५	४०३५	७७०६
		१९९२-९३	९२२	४१०४	५०२६	८१७६

टीप :- १९८७-८८ व १९८८-८९ चे आकडे पुर्ण सुधारित आहे. १९९२-९३ चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे असून ते जिल्हा ऋतु व पिके अहवालान्वरून घेण्यांत आलेले आहे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

२] जिल्हा ऋतु व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

: : तक्ता क्रमांक - ३.५ : : =

४२ -

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे तालुकावार क्षेत्र
[१९८७-८८, १९८८-८९ व १९९२-९३ या वर्षाकरिता]
जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्रफळ - हेक्टर मध्ये]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	बाजरी	इतर धान्ये	एकूण धान्ये	हरभटा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	उस	मिरची	हळद	एकूण मसाले मसाले पदा
		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१६
	जिल्हा एकूण	१९८७-८८	२३७९६	१९२८०	७८	११	-	१	४३१६६	३८९२	१०६	३९९८	७१८	-	-	२३२७
		१९८८-८९	१८२७१	२१२८३	-	१०	-	८८	३९६५२	९१५४	४६२३	१३७७७	८८०	-	-	२९९१
		१९९२-९३	३२८३७	२८५९७	२२१०	६९५९	३	९१२	६१५०८	६४६५	१४५६०	२१०२५	९५८	१११०५	१२२	१२०३
	तालुका															
१.	नागपूर [शहर]	१९८७-८८	१८५	४७६	-	-	-	-	६६१	-	-	-	१७	-	-	-
		१९८८-८९	१८४	४७०	-	-	-	४४	६९८	१४	१	१५	१४	-	-	१६
		१९९२-९३	१५३	३९३	-	-	-	-	५७०	१	६०	६१	१	१	२८	२९
२.	सावनेर	१९८७-८८	१७	१८८५	-	-	-	-	१९०२	४४१	१५	४५६	३६	-	-	१८१
		१९८८-८९	८४३	२३२८	-	-	-	३	३१७४	९८७	७४७	१७३४	५२	-	-	२०६
		१९९२-९३	१३१	४७०	६३७	-	-	१	१२७२	२७५	५१७	७९२	३२	३५८	-	४३९
३.	पारशिवनी	१९८७-८८	२०१०	७८७	-	-	-	-	२७९७	३५	२	३७	४७	-	-	१२७
		१९८८-८९	२६८४	८६०	-	-	-	२२	३५६६	१५६४	६३५	२१९९	१०७	-	-	१४६
		१९९२-९३	२६६५	३०८३	-	-	-	-	५७४८	४६३	१५	४७८	११९	३३३	-	३४८
४.	रामटेक	१९८७-८८	४१२८	४२१	-	-	-	-	४५४९	-	-	-	५५	-	-	१२४
		१९८८-८९	३७९१	१०६६	-	-	-	-	४८५७	९	-	९	७१	-	-	८१
		१९९२-९३	३९५३	१०९७	-	-	-	-	५०५०	२८	-	२८	१२२	१२५	-	१४२

: : तक्ता क्रमांक - ३.५ [पुढे चालू] : : =

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
५. मौदा	१९८७-८८	६५४८	२१४६	-	-	-	-	-	८६९४	-	-	-	९३	-	-	५३९
	१९८८-८९	२३६९	३०००	-	-	-	-	-	५३६९	२०३७	४१०	२४४७	१७४	-	-	६२९
	१९९२-९३	४३८१	१७२०	-	-	-	-	-	६१०१	३७	१	३८	१६६	१२५	१	१६६
६. कामठी	१९८७-८८	१८४९	१९०६	२	-	-	-	१	३७५८	११५	१३	१२८	२२३	-	-	२७५
	१९८८-८९	५६१	१५१०	-	-	-	-	१६	२०८७	६९९	३४१	१०४०	२३५	-	-	४३८
	१९९२-९३	७८१	४४५०	-	२	-	-	३१	५२६४	४३५	११	४४६	४१२	५१०	-	५८४
७. कुही	१९८७-८८	४६७९	१२६७	-	-	-	-	-	५९४६	३७	१	३८	७२	-	-	१६७
	१९८८-८९	३५७९	१४७१	-	६	-	-	-	५०५६	८०	२८	१०८	६५	-	-	२५३
	१९९२-९३	९१०७	६९०९	१००३	६२३९	-	-	-	२३९५८	१६३२	१२७१६	१४३४८	५७	८६०३	७	८८३९
८. भिवापूर	१९८७-८८	१६१३	६१५	-	७	-	-	-	२३३५	-	-	-	-	-	-	९६
	१९८८-८९	६२६	१०५२	-	४	-	-	-	१६८२	२८	-	२८	-	-	-	२०७
	१९९२-९३	५३०	१७८८	-	१५	-	-	-	२३३३	८९	६	९५	२	१३६	७२	२१३
९. उमरेड	१९८७-८८	१९९०	१९५०	-	४	-	-	-	३९४४	६	-	६०	-	-	-	३०
	१९८८-८९	१०१४	२०१८	-	-	-	-	-	३०३२	६०	१०	७०	-	-	-	४८
	१९९२-९३	९७३	२४२५	-	३	-	-	-	३४०१	१६३	-	१६३	१०	६४	४	८८
१०. नागपूर[गा.]	१९८७-८८	१७	१७३३	-	-	-	-	-	१७५०	१६३	१५	१७८	१०	-	-	३६
	१९८८-८९	२९८	-	-	-	-	-	-	२९८	८७९	-	८७९	८	-	-	६२
	१९९२-९३	८७	-	-	-	-	-	८४८	९३५	८२२	३४४	११६६	-	६०	-	६०
११. हिंमणा	१९८७-८८	५	९१७	-	-	-	-	-	९२२	१७०	४	१७४	२२	-	-	४३
	१९८८-८९	५१८	१३९७	-	-	-	-	२	१९१७	४०९	२३९०	२७९९	३०	-	-	५६
	१९९२-९३	-	१८१५	-	-	-	-	-	१८१५	-	२३९	२३९	६	११९	-	१९६

= : : तक्ता क्रमांक ३.५ [पुढे चालू] : : =

- ४४ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	
१२.	काटोल	१९८७-८८	७४४	१४२१	७६	-	-	-	२३४१	५२३	१२	५३५	१९	-	-	२११
		१९८८-८९	८४३	१८१७	-	-	-	-	२६६०	७६६	१४	७८०	१०	-	-	२७४
		१९९२-९३	-	२०७५	-	-	-	-	२०७५	१०७८	३७	१११५	९	२७१	१	३३४
१३.	नरखेड	१९८७-८८	-	२१३४	-	-	-	-	२१३४	१८६२	४०	१९०२	७५	-	-	२५८
		१९८८-८९	५१	२४४०	-	-	-	१	२४९२	१०२४	३४	१०५८	६४	-	-	२८०
		१९९२-९३	८	२१९३	-	-	-	१	२२०१	१२०१	७५	१३४६	६	२६३	११	३५८
१४.	फळमेश्वर	१९८७-८८	११	१६२२	-	-	-	-	१६३३	४८६	४	४९०	४९	-	-	२४०
		१९८८-८९	९१०	१८५४	-	-	-	-	२७६४	५९८	१३	६११	५०	-	-	२९५
		१९९२-९३	५८	१८०	५७०	-	३	७	८१८	२४१	५३९	७८०	१६	१३७	१	२२९

= : : तक्ता क्रमांक ३.५ [पुढे चालू] : : =

- ४५ -

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	बटाटे	एकुण फळे	संकीर्ण भाजीपाला खाद्य पिके	एकुण खाद्य पिके	कापूस	एकुण तंतू पिके	भुईपुंग	करडई	एकुण गळी-ताची धान्ये	संकीर्ण अ-खाद्य पिके	एकुण अखाद्य पिके	ओलिताचे एकुण क्षेत्र
१		२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
	जिल्हा एकूण	१९८७-८८	-	२०३२५	२०८	७०७४२	३०१	३०१	३२१	२	३८०	९७	७७८	७१५२०
		१९८८-८९	-	१८५४८	-	७५८४८	२९८९	२९८९	१३२९	१३	१२६२६	३३७	१५९५२	९१८००
		१९९२-९३	६२	२११७८	१७५७५	१३४२७	३१९२	३३२८	१७९०	४	८३७३	९८७	१२६८८	१४६९६७
	तालुका													
१.	नागपूर [शहर]	१९८७-८८	-	१५७	-	८३५	-	-	-	-	-	-	-	८३५
		१९८८-८९	-	१९६	-	९३९	६	६	-	-	-	४८	५४	९९३
		१९९२-९३	-	२८४	-	९४५	५	५	-	-	२१	६९	९५	१०४०
२.	सावनेर	१९८७-८८	-	२०१४	६५	४६५४	६	६	५६	-	५६	१४	७६	४७३०
		१९८८-८९	-	२०१५	-	७१८१	२८	२८	९२	१	१८१६	२९	१८७३	९०५४
		१९९२-९३	४	२१९१	-	४६९३	८२८	८३८	४५०	-	१०५३	१०९	२०००	६६९३
३.	पारशिवनी	१९८७-८८	-	८१२	३२	३८५२	२	२	२	-	२	-	४	३८५६
		१९८८-८९	-	९३१	-	६९४९	६००	६००	११९	१०	३६६४	५	४२७३	११२२२
		१९९२-९३	-	१२८५	१७५२	९७३०	३६२	३६२	११५	-	८३९	५१	१२५२	१०९८२

श. क्र.		२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
९. उमरेड	१९८७-८८	-	२१७	-	४२५१	४९	४९	४	-	३५	-	८४	४३३५	
	१९८८-८९	-	२४३	-	३३९३	४९	४९	६	-	३७	-	८६	३४७९	
	१९९२-९३	-	४१३	७	४०८२	६०२	६०३	३००	-	२३५०	३७५	३३२८	७४१०	
१०. नागपूर[ग्रा]	१९८७-८८	-	१५३१	६०	३५६५	३२	३२	२	-	५	१७	५४	३६१९	
	१९८८-८९	-	९७५	-	२२२२	-	-	१०	-	१०	२८	३८	२२६०	
	१९९२-९३	-	३६०	-	२५२१	१२३	१२३	-	-	-	-	१२३	२६४४	
११. हिंगणा	१९८७-८८	-	१२६५	३	२४२९	८६	८६	६६	-	६८	२२	१७६	२६०५	
	१९८८-८९	-	११८३	-	५९८५	१५८७	१५८४	३९	-	३७६	७९	२०३९	८०२४	
	१९९२-९३	-	३७७	-	२६३३	५०२	५३२	६७	-	९१६	२५२	१७००	४३३३	
१२. काटोल	१९८७-८८	-	४०४८	३	७०५७	१५	१५	१	-	१	२३	३९	७०९६	
	१९८८-८९	-	३४७६	-	७२००	१७	१७	२	-	२	१९	३८	७२३८	
	१९९२-९३	११	३८९१	६०३	८०२७	२०	२०	२	-	३४	३४	८८	८११५	
१३. नरखेड	१९८७-८८	-	५१२०	८	९४९७	१०३	१०३	८	२	१०	६	११९	९६१६	
	१९८८-८९	-	४१८०	-	८०७४	१०५	१०५	९	२	२५	७८	२०८	८२८२	
	१९९२-९३	२१	५०३२	४६	८९१९	११२	११२	३	४	६२	५७	२३१	९१५०	

= : : तक्ता क्रमांक ३.५ [पुढे चालू] : : =

- ४८ -

१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
१४. कळभेश्वर	१९८७-८८	-	३४८१	२३	५९१६	-	-	१७६	-	१७९	-	१७९	६०९५
	१९८८-८९	-	२२५२	-	६६७२	-	-	१०१७	-	१०१९	१५	१०३४	७७०६
	१९९२-९३	१	४२१७	७९	६१३९	६१८	६२४	७४८	-	१३८५	१९	२०२८	८१६७

टीप :- १९८७-८८ व १९८८-८९ चे आकडे पुर्ण सुधारित आढे. १९९२-९३ चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे असून ते जिल्हा ऋतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आली आढे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

२] जिल्हा ऋतु व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी
जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	सिंचन विहिरींची संख्या			वापरात असलेल्या विहिरीवर बसविलेले विद्युत पंप			वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या			सिंचन विहिरीखेरीज इतर विहिरींची संख्या					
		८७-८८	८८-८९	९२-९३	८७-८८	८८-८९	९२-९३	८७-८८	८८-८९	९२-९३	८७-८८	८८-८९	९२-९३			
१.	जिल्हा एकूण	३३२९३	३४०४५	५५०१९	२२३३५	२४३५७	५७१९८	९७३	९७०	१२४९	९३४८	७९२४	५५९८	७३६१	७१०८	५५५८
तालुका																
१.	नागपूर [शहर]	२७७	२९२	१४४९	६७	२८१	४०१	-	-	२	१८६	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	३७८८	३७९८	७८४०	३०२०	३७९३	५१६८	८४	-	-	१८०४	५१८	५१८	५१८	५१८	५१८
३.	पारशिवनी	८४६	८४६	८९६	८३०	८४८	१८४०	३८	५५	१०२	३१६	३१६	२२६	२२६	२२६	३१०
४.	रामटेक	८९५	८९५	१३४७	५४५	१६६	१३६६	-	८५	३५०	४०	४०	२६४	५१०	१०२	३९२
५.	मौदा	७५४	८२२	१४२३	१३०	१३०	२३४३	१०	१०	४००	१३७	३७	२७३	२६८	२६८	-
६.	कामठी	९८४	१०३०	१४६९	५४८	८०७	२७०९	-	-	११	४१	४१	८५	३७७	३७७	-
७.	कुही	७४८	७४८	१५३७	४३२	४४०	२६१७	२७५	२७५	-	३४७	५७२	१४०	५०१	५०१	४३५
८.	भिवान्नापूर	२७८	२१४	६०८	१३९	९८	१५६५	१४६	९५	-	८९	१५४	२६६	४८९	४८४	६२८
९.	उमरेड	८०३	८०३	२३१७	६३१	६३१	१९९५	२१०	२१०	३१०	३४८	-	५५८	७०१	७०१	५६२
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१३७३	१३७३	४३७३	८१५	८१५	४५४५	३०	३०	३०	३३८	-	२३९	१०	१०	१०

तक्ता क्रमांक ३. ६ [अ] [पुढे चालू]

- ५० -

१.	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
११.	हिंगणा	२०५०	२४६५	४०९१	१८८५	१००७	४२०४	५४	३६	१२	११२२	११३२	—	३६०	३३८	४००
१२.	काटोल	७६००	७६३१	१०१६७	३९८०	५५४४	९२५१	४९	४४	—	११७५	१४९२	६४३	३८०	६४३	६२२
१३.	नरखेड	७८४५	८३२०	९६७२	५५११	५६०१	११८७१	७७	१३०	२३	१९१३	२०६२	४८३	२३६३	२४८३	१०९६
१४.	कळमेश्वर	५०५२	४८०८	७८३०	३८०२	४१९६	७३२३	—	—	९	१४९२	१५६०	१९०३	६५८	४५७	५९५

टीप :- १९८७-८८ व १९८८-८९ चे आकडे पुर्ण सुधारित आहे. १९९२-९३ चे अस्थायी स्वरूपाचे असून ते जिल्हा ऋतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेले आहे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

२] जिल्हा ऋतु व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

कूप नलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप [वर्ष १९९३-९४ करीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	यशास्वी कूप नलिकांची संख्या	बसविलेल्या हात पंपाची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपाची संख्या	चालू असलेल्या हात पंपाची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपाची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
	जिल्हा बेरीज	८३२	८२४	८६	८२४	८६
	तालुका					
१.	नागपूर [शहर]	५९०	५९०	८६	५९०	८६
२.	सावनेर	१२	१२	-	१२	-
३.	भारशिवनी	२५	२५	-	२५	-
४.	रामटेक	३४	३४	-	३४	-
५.	मौदा	१०	१०	-	१०	-
६.	कामठी	१९	१९	-	१९	-
७.	कुही	३४	३४	-	३४	-
८.	भिवापूर	२०	२०	-	२०	-
९.	उमरेड	६	६	-	६	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२०	१८	-	१८	-
११.	हिंगणा	१६	१६	-	१६	-
१२.	काटोल	१३	११	-	११	-
१३.	नरखेड	१७	१४	-	१४	-
१४.	कळमेघवर	१६	१५	-	१५	-

- आधार :-
- १] वरीष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा नागपूर
 - २] उप अभियंता भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नागपूर.
 - ३] कार्यकारी अभियंता, पाणी पुरवठा विभाग, महानगर पालिका, नागपूर.

विहिरीखेरीज लघुगाटबंधा-यांची कामे [१९९३-९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	उपयोगात नसलेली कामे				उपयोगात असलेली कामे				वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र [हे.]				ऑलिटाखालील निव्वळ क्षेत्र [हेक्टर]			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	जिल्हा एकूण	-	१६	११	२७	५७४	६१	३८	६७३	१४९२३	२२९६४	४२८७	४२१७४	६८४४	७३७५	२७६४	१६९८३
	तालुका																
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	-	१	-	१	३२	५०	१	३८	६६७	२०८८	८१	२८३६	५५४	२७८	६६	८९८
३.	गारुशिवनी	-	-	-	-	३	५	-	८	५१	१६०९	-	१६६०	१६	३८९	-	४०५
४.	रामटेक	-	२	-	२	८२	६	४	९२	२३३३	१६२८	८८०	४८४१	२७०	४६४	८८०	१६१४
५.	मौदा	-	-	१	१	७	२	२	११	३१८	२००	५८०	१०९८	२६२	११६	४७७	८५५
६.	कामठी	-	-	-	-	९	-	-	९	२८८	-	-	२८८	२४९	-	-	२४९
७.	कुही	-	-	१०	१०	४५	२	२८	७५	१८८१	९३६	१६३७	४४५४	९६७	४९०	२९१	१७४८
८.	भिवानूर	-	३	-	३	४९	१०	-	५९	१९६५	४८७९	-	६८४४	६०८	२३७५	-	२९८३
९.	उमरेड	-	५	-	५	३५	१०	१	४६	१५४४	४४२१	५९८	६५६३	१३४	१२३२	५५२	१९१८
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	-	-	-	-	२३	३	२	२८	८१४	६३९	५११	१९६४	६७८	२६२	४९८	१४३८
११.	ढिंगणा	-	२	-	२	२२	८	-	३०	६९०	२८०४	-	३४९४	४९१	३७१	-	८६२
१२.	काटोल	-	२	-	२	१३५	५	-	१४०	२५५२	१९५८	-	४५३०	१६७४	९८८	-	२६६२
१३.	नरखेड	-	-	-	-	१०१	३	-	१०४	९६२	९४४	-	१९०६	५००	१९८	-	६९८
१४.	कळमेघवर	-	१	-	१	३१	२	-	३३	८३८	८५८	-	१६९६	४४१	२१२	-	६५३

आधार :- १] कार्यकारी अभियंता, लघु गाटबंधारे, नागपूर विभाग नागपूर. २] कार्यकारी अभियंता, नागपूर गाटबंधारे विभाग नागपूर.

३] कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन विभाग जिल्हा परिषद १ व २ नागपूर. ४] जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था नागपूर.

मध्यम व मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे [३०जून १९९४ चे]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	प्रकल्पाचे नांव	पेच प्रकल्प	[१] रामटेक तलाव	[२] वेणा प्रकल्प	[३] कान्होलीबारा प्रकल्प	[४] पांढराबोडी प्रकल्प	[५] मकरधोकडा प्रकल्प	[६] चंद्रभागा प्रकल्प	[७] उमरीवाला प्रकल्प
२.	प्रकल्पाचे स्थान	नवेगावखैरी ता. पारशिवणी	रामटेक ता. रामटेक	व्याहाड पेठ ता. नागपूर	कान्होलीबारा ता. दिगण	कळमणा ता. उमरेड	मकरधोकडा ता. मकरधोकडा ता. उमरेड	डोरली ता. काटोल	उमरी ता. सावनेर
३.	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष धरण	१९७५	१९९४	१९६८	१९७८	१९६७	१९७८	१९८५	१९७९
	उजवा कालवा	१९७८-७९	-	१९६७	उ. ना.	१९६५	१९९१	१९७३	१९७४
	डावा कालवा	१९८४-८५	-	-	-	-	-	-	-
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च [लाख रुपयात]	२९४.१९	२९.१२	९७.६६	२८८.६८	४२.४६	१६९.४५	११८.३७	४१.६६
४.	धरण								
	अ) मंजूर झालेली उंची [मी.मध्ये]	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०	१५.२४	१९.०१	२०.१३	२०.५१
	ब) पूर्ण झालेली उंची [मी.मध्ये]	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०	१५.२४	१९.०१	२०.१३	२०.५१

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
कालवा	उजवा	डावा	उजवा	उजवा	उजवा	डावा	डावा	उजवा	डावा	
५. अ] एकुण लांबी [कि.मी.]	४८.४६	३२.८५	४४.००	१०.००	२०.४६	१९.३०	३.२०	२५.३८	९.०	८.०
ब] पूर्ण झालेली लांबी [कि.मी.]	४८.४६	३२.८५	४४.००	१०.००	२०.४६	१९.३०	३.२०	२५.३८	९.०	८.०
६. कमाल क्षमता [दश लक्ष घन मी.]		२२२.०५	१०५.१३	२३.५६७	२३.२१३	१३.८६६	२१.३५६	८.८८६	५.७७	
७. ३०.६.९३ रोजीचा प्रत्यक्षातील [दशलक्ष घन मी.]		१७५.५९	२९.३४५	०.९५२	एल.एस.एस. खाली	२.३३८	१.६५५	०.८०८	०.९५७	
८. एकुण लाभ क्षेत्र [हेक्टर]		१८८१५०	३८८७८	२५००	८४२४	१३६१	५१८२	३९७४	२४६९	
९. लाभ क्षेत्राखाली लागवडी लायक क्षेत्र [हेक्टर मध्ये]		१२६९१३	३७९९७	२०००	६०२५	१०३०	३२५६	३१८१	१९०२	
१०. प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता-खाली येणारे क्षेत्र [हेक्टर]		१०१२००	४३०००	१२१४	३३६९	८६२	२६९५	२२८६	१२८३	
११. सध्या [९२-९३] ओलिताखाली असलेले क्षेत्र [हेक्टर]										
अ] बारमाही		६७४	---	---	---	---	---	---	---	
ब] हंगामी		६३९६५	---	५२	६५०	९५५	१६२७	१५७	४१३	

अ.क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प								
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	
१.	प्रकल्पाचे नांव	[८] केसरनाला प्रकल्प	[९] मोरधाम प्रकल्प	[१०] कोलारनदी प्रकल्प	[११] खेरानाला प्रकल्प	[१२] पेंढरीनाला प्रकल्प	[१३] जामनदी प्रकल्प	[१४] हिवरानाला प्रकल्प	[१५] सायकी मकरधोकडा प्रकल्प [संयुक्त]	
२.	प्रकल्पाचे स्थान	तेलकामठी ता. सावनेर	लिंगा ता. सावनेर	जनेवाणी ता. सावनेर	राजेगाव ता. सावनेर	पेंढरी ता. सावनेर	रिधोरा ता. काटोल	इंदापूर ता. उमरेड	सायकी ता. उमरेड	
३.	अ] काम पूर्ण होण्याचे वर्ष धरण	१९७३	१९७९	१९८३	१९८५	वन जमिनीमुळे काम बंद आहे	१९९५-९६	आर्थिक अनुदान मिळाले नाही.	१९९५-९६	
	उच्चा कालवा	१९७४	१९७९	उ. ना.	उ. ना.	—	—	वन जमीन आहे	काम सुरु आहे	
	डावा कालवा	—	—	—	—	—	—	त्यामुळे संपूर्ण माहिती निरंक	—	
	ब] अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	—	—	—	—	—	१९९८-९९	—	१९९५-९६	
	क] प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च [लाख रुपयात]	६६.०८	७४.०५	१४८१.४३	१०३४.६२	४५०.०	४१.७४.४१	—	१८८८.७९	
४.	धरण									
	अ] मंजूर झालेली उंची [मी. मध्ये]	१९.३२	१६.५४	३०.१५५	२१.५०	३०.८९	३३.९५	—	१४.२४५	
	ब] पूर्ण झालेली उंची [मी. मध्ये]	१९.३२	१६.५४	३०.१५५	२१.५०	—	धरणाचे माती काम पूर्ण	—	धरणाचे माती काम पूर्ण	

१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
५.	<u>कालवा</u>	उजवा	उजवा	डावा	डावा				
	अ] एकुण लांबी [कि.मी]	६.०७	५.९४	४.५९	२३.७०	२.३२	३९.००	—	२२.२०
	ब] पूर्ण झालेली लांबी [कि.मी]	६.०७	५.९४	४.५९	२३.७०	निरंक	१८.००	—	२१.००
६.	कमाल क्षमता [दशलक्ष घन मी]	४.३०	५.४४	३५.३८०	२६.१३४	७.६२	३४.२०७	—	१४.७४
७.	दि. ३०.६.९३ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा [दश लक्ष घन मी.]	०.५५	०.९१	१.३३९	६.२१२	निरंक	निरंक	—	निरंक
८.	एकुण लाभ क्षेत्र [हेक्टर]	१०५२	१७१३	१०२५५	४८३७	१८३६	९२९३	—	२३२३
९.	लाभ क्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र [हेक्टर मध्ये]	९३७	१४२३	८०८०	३०२८	१४५०	६७६०	—	२११२
१०.	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता-खाली येणारे क्षेत्र [हेक्टर]	८८०	९६०	५९४९	२६१०	१४५०	६७६०	—	२११२
११.	तध्या [९२-९३] ओलिता - खाली असलेले क्षेत्र [हेक्टर]								
	अ] बारमाही	—	—	—	—	—	—	—	—
	ब] हंगामी	२३१	२९५	१३७८	४०५	—	—	—	—

टीप :- १] रामटेक तलावाचे क्षेत्र हे पेच प्रकल्पाच्या ओलिताखालील क्षेत्रामध्ये अंतर्भूत आहे.

२] उ.ना. = उपलब्ध नाही.

आधार : १] कार्यकारी अभियंता, नागपूर मध्यम प्रकल्प विभाग, नागपूर

२] कार्यकारी अभियंता, नागपूर पाटबंधारे विभाग, नागपूर

३] प्रकल्प अधिकारी, भू व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प वैनगंगा नगर, नागपूर

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली विहित धारण आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र

वहितांच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - १९८५ - ८६

[क्षेत्रफळ = हेक्टरमध्ये]

अ.क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी [हेक्टर मध्ये]	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		एकूण धारण		पूर्ण वेळ ओलिताखाली	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	०.०२ पेक्षा कमी	१०३	१	०	०	१०३	१	४	०
२.	०.०२ - ०.४९	९२४६	२८७५	३४६	१०१	९५९२	२९७६	१९४५	६०९
३.	०.५० - ०.९९	२१८६०	१७०७२	६०९	७१६	२२४६९	१७७८८	२२६१	१५९५
४.	१.०० - १.९९	५५३७५	८५७१५	१७१६	२६४८	५७०९१	८८३६३	२३७१	३१७८
५.	२.०० - २.९९	३३७६४	८२१४४	१०७५	२६७२	३४८३९	८४८१७	८८०	१८७१
६.	३.०० - ३.९९	२००७४	६९८७२	५८८	२०३२	२०६६२	७१९०४	३२५	९५०
७.	४.०० - ४.९९	१४७८९	६६०७३	४१८	१८८६	१५२०७	६७९५९	२६८	१०६४
८.	५.०० - ५.९९	९७०९	५३१४२	३५४	१४१५	९९६३	५४५५७	९२	४०८
९.	६.०० - ७.४९	९६५७	६४७२५	३३४	२२७९	९९९१	६७००३	९०	५०४
१०.	७.५० - ९.९९	७४८६	६४५२८	२०८	१८४४	७६९४	६६३७२	७६	५६३
११.	१०.०० - १९.९९	५८४५	७६८५८	२०६	२८५९	६०५१	७९९१७	१६	१३९
१२.	२०.०० - २९.९९	४६१	१०६४३	१९	४८६	४८०	१११२९	०	०
१३.	३०.०० - ३९.९९	७०	२३६४	०	०	७०	२३६४	१	१४
१४.	४०.०० - ४९.९९	१८	७८९	२	८६	२०	८७५	०	०
१५.	५०.०० - व त्यापेक्षा जास्त	२५	१८८२	४	२४७	२९	२१२९	०	०
एकूण सर्व श्रेणी		१८८४८२	५९८६८३	६०७९	१९२७१	१९४५६१	६१७९५४	८३२९	१०८९५

अ.क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी [हेक्टर मध्ये]	पूर्ण वेळ जिरायत		अंशतः ओलिताखालील संपूर्ण मालकीचे		पूर्णपणे भाडे पध्दतीने		अंशतः मालकीने व भाडे पध्दतीने		एकूण				
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	एकूण क्षेत्र- फळ	ओलिता- खाली	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या		माल- कीचे	भाडे पट्टीचे		
१	३	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१.	०.०२ पेक्षाकमी	२७	०	०	०	०	३१	०	०	०	०	०	०	०
२.	०.०२ - ०.४९	७०००	१९४५	६४७	२२९	१३६	९५८९	२९७४	०	०	३	१	०	१
३.	०.५० - ०.९९	१७६८७	१३०१४	२८२१	२११२	१०९१	२२७०१	१७७४१	१५	१२	२३	८	१२	२०
४.	१.०० - १.९९	४५३३१	६४७२२	९३८९	१४०८६	६०२८	५६९५२	८८१२९	३२	५५	७६	८९	३९	१२८
५.	२.०० - २.९९	२७१५१	५९८६१	६८०७	१५७३३	५५६२	३४७६१	८४६२८	७	१९	६६	१२२	४०	१६२
६.	३.०० - ३.९९	१५१७६	४७०१३	५१६२	१६६७६	५१९८	२०६२०	७१७५५	१२	४५	२२	५८	१७	७५
७.	४.०० - ४.९९	१०७५३	४१९१३	४१८६	१७१६०	४८६३	१५१६१	६७७५१	१२	५२	२४	७२	३८	२१०
८.	५.०० - ५.९९	६८१६	३२५६८	३०५५	१५२०२	३९५४	९९१६	५४३००	०	०	४७	१६८	८८	२५६
९.	६.०० - ७.४९	६३४०	३६४२२	३५६	२१६२०	५४३८	९९२९	६६५८८	०	०	६१	२४२	१७३	४१५
१०.	७.५० - ९.९९	४८२८	३५२२०	२७९०	२१२६०	५१०९	७६४७	६५९६६	५	४९	४१	२४६	१४२	३५८
११.	१०.०० - १९.९९	३६१४	३८१९५	२४२०	२८१६३	५५५४	५९७२	७८५५६	९	१३७	७०	६८३	३४०	१०२३
१२.	२०.०० - २९.९९	२१८	३९६७	२६२	५१९२	११८२	४५८	१०६२२	०	०	२२	२९५	२०२	४९७
१३.	३०.०० - ३९.९९	३२	७३८	२६	६४५	१८४	५९	१९९१	०	०	०	०	०	०
१४.	४०.०० - ४९.९९	३	६७	५	१९३	२०	८	३५२	०	०	०	०	०	०
१५.	५०.०० व त्यापेक्षा जास्त	८	५२९	४	१६९	९	१२	७८१	०	०	०	०	०	०
एकूण सर्व श्रेणी		१४४९८४	३७६१७४	४११३५	१५८४४०	४४३३५	१९३८१६	६१२१४४	९२	३६९	४५५	१९५४	१०९१	३०४५

टीप :- वैयक्तिक धारण यांत संस्थांचे धारण अंतर्भूत आहे ते वेगळे उपलब्ध नाही.

आधार :- कृषि गणना - सांख्यिकी तक्ते १९८५-८६ कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे [अस्थायी स्वरूपाचे]

= :: तक्ता क्रमांक - ३.१० :: =

- ५९ -

तालुकावार कृषि विपयक अहजारे

जिल्हा - नागपूर.

ज. क्र.	जिल्हा/तालुका	नागरांची संख्या		गाड्यांची संख्या	ऊाचे चरक		ओलीतासाठी		ट्रॅक्टर्स	तेलघाणी	
		लाकडी	लोखंडी		शक्तीवर चालणारे	बैलाच्या मदतीने चालणारे	तेलावर चालणारे पंप	ओलीतासाठी दिवृत पंप		शक्तीवर	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जिल्हा एकूण	८५३५०	२४३४०	५४२२५	४२	६३	२९६०	३८७४२	७४९	८४	१९
	तालुका										
१.	नागपूर [शहर]	१९१	१२०	११३	-	-	१३	१०९	१२	-	-
२.	सावनेर	५००३	११०२	३७११	-	-	११६	२९९५	१९	१	-
३.	पारशिवणी	५६२८	६०१	१८८२	-	-	१३७	५४१	२२	-	-
४.	रामटेक	८१०९	११९०	३५६१	-	-	३५३	१०१७	७६	-	-
५.	मौदा	८४११	१८५९	४३८९	-	-	४६४	१३९३	३२१	१२	४
६.	कामठी	४१८१	५७०	३०१४	४	-	७५	१५९२	३४	<	-
७.	फुडी	१०३८४	४७६	५६६५	१	-	४९८	१४५१	१७	१	-
८.	भिवापूर	४७९१	९२१५	३३७०	-	४१	२८९	८६७	२१	६	१५
९.	उरडेड	६५०३	२१३०	४५१३	२७	२१	६३१	१०९२	२९	९	-
१०.	नामपूर [ग्रामीण]	२९४२	१०३३	३५१४	-	-	१६७	२२५५	४९	१	-
११.	हिंगणा	२६५४	१४८२	३३०३	-	१	९९	२३२९	२२	-	-
१२.	काटोल	१०३३७	२४२४	८७५२	३	-	-	६६९३	२६	-	-
१३.	नरखेड	४१३४	१३७१	४९५१	७	-	२६	११६५५	६१	७	-
१४.	कळमेश्वर	२०९२	७६७	३४८७	-	-	८२	४७५३	४०	३९	-

आधार :- पशुगणना, १९९२ ची [अस्थायी] आकडेवारी

दुष्काळ टंचाई, टंचाई सदृश्य परिस्थितीची माहिती [१९९३-९४ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	जिल्ह्याची											तालुके				
		रहण	नागपूर	सावनेर	पारशिवनी	रामटेक	मौदा	कामठी	कुही	भिवा-पूर	उम-रेड	नागपूर [ग्रामीण]	हिंगणा	का-टोल	नर-खेड	कळ-मेश्वर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
अ]	दुष्काळ व तीव्र टंचाई																
१	तालुक्याची रहण गावांची संख्या	१९५१	५४	१३७	१३०	१५७	१२४	७८	१८६	१३७	१२१	१६१	१५६	१८९	१५४	१०७	
२	ग्रस्त गावांची संख्या																
३	ग्रस्त कुटुंबांची संख्या																
४	मजगतीन महसूल मध्ये पूर्ण विलंबन दिलेल्या गावांची संख्या																
५	अंदाजित हानी [रु]																
६	अ] पीक न येणे [रु]																
	ब] पशुधन मालमत्ता इत्यादी ची हानी [रु]																
७	मदतीची हाती घेतलेली कामे																
८	कामावर घेतलेल्यांची संख्या																
९	केलेला खर्च [रु. हजारात]																
१०	प्रेत जमीन अधिनियमाखाली दिलेल्या गाईंची संख्या																

ब] अवर्षण सदृश्य परिस्थिती १ ते १०

= : : तक्ता क्रमांक ३.११ [पुढे चालू] : : =

- ६१ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
क]	पूर															
१	तालुक्यातील एकूण गावांची संख्या	१२५१	५४	१३७	१२०	१५७	१२४	७८	१८६	१३७	१२१	१६१	१५६	१८२	१५४	१०७
२	ग्रस्त गावांची संख्या															
३	ग्रस्त कुटुंबांची संख्या															
४	जमीन महसूलामध्ये पूर्ण विलंबन दिलेल्या गावांची संख्या															
५	अंदाजित हानी [रु]															
६	अ] पीफ न येणे [रु]															
	ब] पशुधन मालमत्ता इत्यादीची हानी [रु]							निरंक								
७	मदतीची हाती घेतलेली कामे															
८	कामावर नेतलेल्यांची संख्या															
९	केलेला खर्च [रु मध्ये]															
१०	शेतजमीन अधिनियमाखाली दिलेल्या गाईची संख्या															

आधार :- जिल्हाधिकारी, नागपूर [महसूल व टंचाईग्रस्त शाखा]

तक्ता क्रमांक - ३. १२ :-

टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती

[१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	मंडळ	मंडळातील गावाची संख्या	ग्रस्त गांवाची संख्या
१	१	२	३	४
	जिल्हा एकूण	४४	१९५१	निरंक
	तालुका			
१.	नागपूर [शहर]	१] नागपूर [शहर]	२९	"
		२] गारडी	२५	"
२.	सावनेर	१] सावनेर	४५	"
		२] खाजा	४७	"
		३] केळवद	४५	"
३.	गारशिवनी	१] गारशिवनी	२७	"
		२] नवेगांव	६२	"
		३] फन्धान	३१	"
४.	रामटेक	१] रामटेक	५९	"
		२] नगरधन	३३	"
		३] देवलागार	६५	"
५.	मौदा	१] मौदा	४१	"
		२] निमखेडा	३३	"
		३] खात	५०	"
६.	कामठी	१] कामठी	३९	"
		२] वडोदा	३९	"
७.	कुही	१] कुही	५०	"
		२] तितूर	३८	"
		३] माढळ	४३	"
		४] वेलतूर	५५	"

क्रमशः.....

==: तक्ता क्रमांक - ३. १२ := [मुटे चालु]

१	२	३	४	५
८.	भिवापूर	१] भिवापूर २] नांद ३] कारगाव	५४ ३८ ४५	निरंक -" -"
९.	उमरेड	१] उमरेड २] सिरसी ३] बेला ४] गाचगाव	४५ ४० ७५ ५१	-" -" -" -"
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१] नागपूर [ग्रामीण] २] बोरी ३] वाडी	४८ ६१ ५२	-" -" -"
११.	हिंगणा	१] हिंगणा २] कान्होलिबारा ३] गुमगाव	४२ ५२ ५५	-" -" -"
१२.	काटोल	१] काटोल २] येनवा ३] कोंढाळी ४] मेटपंजरा	४८ ४२ ५४ ४५	-" -" -" -"
१३.	नरखेड	१] नरखेड २] सावरगाव ३] जलालखेडा ४] पारडसिंगा	३१ ३० ५१ ४२	-" -" -" -"
१४.	कळमेश्वर	१] कळमेश्वर २] धात्रेवाडा ३] मोहमा	३८ ३३ ३६	-" -" -"

टीप :- राजस्व निरीक्षक मंडळ निहाय माहिती उपलब्ध नाही म्हणून तहसिल निहाय माहिती देण्यात आली आहे.

आधार :- जिल्हाधिकारी, नागपूर [महसूल व टॅयाईंगस्त शाखा]

तालुकावार पशुधन [१९९२ च्या पशुगणने प्रमाणे]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	विदेशी संकरीत गाई, बैल							अडीच वर्षांवरील गाई			विदेशी संकरीत अडीच वर्षांपर्यंतची वासरे
		अडीच वर्षांवरील बैल		अडीच वर्षांवरील गाई		अडीच वर्षांवरील गाई						
		केवळ पैदाशी करीता ठेवलेले वळू	पैदाशी व कामाकरीता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामाकरीता उपयोगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामासाठी उपयोगात आणलेले बैल	एकूण दुभत्या बैल [३+६]	एकदाही न व्यायलेल्या व आटलेल्या	इतर	एकूण गाई [८ ते १०]			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
जिल्हा एकूण		३११	३५२	४८८६	३१६	५८६५	११२९३	१०२८६	४७६	२२०५५	२२०५३	
तालुका												
१.	नागपूर [शहर]	४	२५	३८	६	७३	४५१	१९५	-	६४६	५३२	
२.	सावनेर	१२	१८	३८०	१५	४२५	१६००	१८५४	४१	३४९५	३००५	
३.	पारशिवनी	१८	१६	२९६	२३	३५३	६११	६४७	२३	१२८१	१३२२	
४.	रामटेक	१८	२५	३३५	१४	३९२	७३९	६२५	३६	१४००	१६३०	
५.	मौदा	२९	१८	३३०	४७	४२४	९४०	८४९	५९	१८४८	१७२९	
६.	कामठी	२०	२९	१३७	२८	२१४	५३१	३३१	२५	८८७	१०७४	
७.	दुही	१२	२४	२२३	२	२६१	४४४	३७६	७	८२७	९६६	
८.	भिवापूर	५	७	३५०	२८	३९०	२६५	२६१	२८	५५४	५८९	
९.	उमरेड	६३	७७	३९७	५१	५८८	३७५	४४९	२८	८५२	७६७	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१२	३३	२४०	७	२९२	७३७	६१६	२०	१३७३	१४५२	
११.	द्विगणी	४८	३३	४१३	६४	५५८	१०४०	८९१	१२३	२०५४	१९५९	
१२.	काटोल	४२	२७	१२४८	२	१३१९	२००६	१६४४	३०	३६८०	४०३२	
१३.	नरखड	१२	६	२३६	१५	२६९	७०७	५७०	२८	१३०३	१३३१	
१४.	कळमेश्वर	१६	१४	२६३	१४	३०७	८४९	९७८	२८	१८५५	१६६५	

= : : तक्ता क्रमांक - ४.१ [पुढे चालू] : : =

- ६५ -

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण विदेशी/	देशी गाई व बैल		इतर बैल	एकूण तीन वर्षावरील बैल	तीन वर्षावरील गाई		एकूण वर्ष व त्यातील देशी वासरे			
		सकरीत गाई व बैल	तीन वर्षावरील बैल	तीन वर्षावरील गाई			तीन वर्षावरील गाई					
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
जिल्हा एकूण		४२९७३	२१२०	३५७३	२०५०८८	५७००	२१६५५१	६१४३५	१३३२६४	४२८१	२००३८०	१६६८२६
तालुका												
१.	नागपूर [शहर]	१२५१	३६	१२	१२२८	६१	१४१४	४०४८	२८००	४१	६८८२	४६६४
२.	सावनेर	६२२५	८२	१००	१५६२५	३०१	१६११५	४०६१	११११६	२१६२	१७३४६	१३०८२
३.	पारशिवनी	२२५६	२०२	३११	१४३४५	३७८	१५२३६	३२६६	१०५४१	१२३	१४६२२	१२३५०
४.	रामटेक	३४२२	१२३	२२८	१६८२६	४४३	१७८३०	५७२२	१०१४५	११०	१५२८४	१५७८१
५.	मौदा	४००१	१६८	३६३	१८१८०	७११	१२४२२	३७३२	६१३४	११२	२२८५	१०६४०
६.	कामठी	२१७५	३०२	४५२	१०८३४	३८२	११२७०	३२६१	५३६२	४१०	२७४०	८६३६
७.	कुही	२०५४	२२	२८३	३२३३१	४२६	२३१३२	४६५७	२३४०	१८२	१४१७२	१३४२६
८.	भिवापूर	१५३३	२७२	६५४	१६३६५	१०२१	१८३८२	२३४२	२१६६	४१७	११२२५	११११४
९.	उमरेड	२२०७	३४७	६२५	१७४५८	८२२	१२२२२	४२१४	१११४६	२२२	१५५८२	१३३७२
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३११७	२०६	४६	१३५४२	१७८	१३२७२	५४७३	१०८७८	२२४	१६६४५	१२३३४
११.	हिंगणा	४५७१	१५०	७७	१२२१३	३१३	१२७५३	३६८०	२६८७	२४	१३४६१	१११२५
१२.	काटोल	२०३१	१०२	२२	१७२८१	३६	१८१३८	७३१७	१५४४२	७२	२२८४५	१५५६६
१३.	नरखेड	२२०३	६५	१०८	१६१४०	३२२	१६५४२	५०२२	१३३३८	५४५	१८२०५	१५७६५
१४.	कळमेश्वर	३८२७	५२	१३८	११८७३	३३२	१२४०२	३२२६	८८५५	१८७	१२१८८	८६०१

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण देशी	विदेशी/संकरित	म्हशी व रेडे				तीन वर्षावरील म्हशी				
		गाई व बैल [१८-२२-२३]	व देशी एकूण गाई व बैल [१३-२४]	केवळ पैदासी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व कामा साठी ठेवलेले	फक्त कामा साठी	इतर	एकूण रेडे [२६ ते २९]	पैदासी साठी दुभत्या आटलेल्या व न व्यायलेल्या	इतर	एकूण म्हशी तीन वर्षावरील [३१ ते ३३]	
१.	२.	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
	जिल्हा एकूण	५८३८२७	६३३८००	१६८५	२९४	४७०	३३९	२७७८	२८५५६	२६२०१	५७१	५५३२८
१.	नागपूर [शहर]	१२९६७	१४२१८	७४	५	१	६	८६	४७७९	१४७९	३५	६२९३
२.	सावनर	४६५४३	५३४६८	९५	१०	८४	१५	२०४	११०७	१४१२	१८	२५३७
३.	पारशिवनी	४२२८५	४५२४१	१३२	६१	५	१८	२१६	१४२९	१३७८	३३	२८४०
४.	रामटेक	४९५९५	५३०१७	१४५	१३	१९५	१६	३६९	१८३७	१९०९	७९	३८२५
५.	मौदा	४००४७	४४०४८	८०	२३	३०	६५	१८८	२५४२	२१६५	६८	४७७५
६.	कामठी	३०३४६	३२५२१	१६६	५६	६१	५२	३३५	२१६४	१०६९	४८	३२८१
७.	कुही	५०८१४	५२८६८	५९	१०	-	१६	८५	११८७	१५०३	१०	२७००
८.	भिवानूर	४१४२१	४२९५४	८९	२६	२१	३१	१६७	६४५	११६४	३९	१८४८
९.	उमरेड	४८१९०	५०३९७	१३९	२६	२१	३३	२१९	१४३४	२००४	३०	३४६८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	४२९५८	४६०७५	२३४	१९	३९	४	२९६	४२९२	३०४२	५७	७३९१
११.	हिंगणा	३७७०९	४२२८०	१७३	२५	१८	३८	२४४	१७५२	१८६७	४६	३६६५
१२.	काटोल	५६५४९	६५५८०	१५५	२	-	२	१५९	२५३९	३४६१	१३	६०१३
१३.	नरखेड	५१२१२	५४११५	७८	७	२	२५	११२	१८२४	२३५३	७७	४२५४
१४.	कळमेश्वर	३३१९१	३७०१८	६६	११	३	१८	९८	१०२५	१३९५	१८	२४३८

= : : तक्ता क्रमांक - ४.१ [पुढे चालू] : : =

- ६७ -

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	रेडके तीन वर्षाखालील [३०+३४+३५]	एकुण महशी व रेडे	एकुण गोजातीय [२५+३६]	मेंढया	बक-या	घोडे व शिंंगरे	इतर पशुधन	एकुण पशुधन ३७ ते ४१	एकुण कॉंबडया
१	२	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
जिल्हा एकुण		२९७३०	८७८३६	७२१६३६	१६९५०	३०७७२९	४६६	७७०	१०४७५५१	५९१०२९
तालुका										
१.	नागपूर [शहर]	२१६७	८५४६	२२७६४	२	१९२५४	६५	२३७	४२३२२	६९०४७
२.	सावनेर	१३६१	४१०२	५७५७०	१३९०	२७९८७	१३	१९६	८७१५६	३४१३१
३.	पारशिवनी	१३८५	४४४१	४९६८२	४२१	२३११५	२	२८	७३२४८	१९४९२
४.	रामटेक	२४४९	६६४३	५९६६०	१	२२५३२	१४	२७	८२२३४	४०२१७
५.	मौदा	३०५०	८०१३	५२०६१	७	२१६७९	१४	-	७३७६१	५९१५५
६.	कामठी	२१४६	५७६२	३८२८३	४०६	१९१६६	१	३	५७८५९	२१८९७
७.	कुही	१६२०	४४०५	५७२७३	१००१	३०९५३	१४९	-	८९३७६	५५१०८
८.	भिवापूर	१२२२	३२३७	४६१९१	१३३२	१७३५६	२३	-	६४९०२	२९७७६
९.	उमरेड	२२६४	५९५१	५६३४८	१९६३	२०३१०	१	५०	७८६७२	५४१९५
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३६२१	११३०८	५७३८३	१३	२१९८८	१०	३०	७९४३४	४९१७४
११.	हिंगणा	१५७७	५४८६	४७७६६	२९२१	२००००	४९	२६	७०७६२	३५४३३
१२.	काटोल	३१२८	९३००	७४८८०	१६३५	२४१५८	७०	१३९	१००८८२	४८२६३
१३.	नरखेड	२६७१	७०३७	६११५२	२५०१	२०३१६	४३	२३	८४०३५	२३९६०
१४.	कळमेश्वर	१०६९	३६०५	४०६२३	३३५७	१८९१५	१२	११	६२९१८	५१०८१

आधार :- पशुगणना १९९२ [अस्थायी]

जिल्ह्यातील पशुवैद्यकिय संस्थांची तालुकावार संख्या [१९९३-९४ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	पशुवैद्यकिय संस्थांचा प्रकार				पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाळा राज्य विभागीय	फिरती पशुरोग नियंत्रण पथके	फिरते पशु वैद्यकिय दवाखाने	दक्षता पथके	कृत्रिम रेतन प्रशिक्षण केंद्र	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्र		
		पशु वैद्यकिय दिव्य लघु	पशु वैद्यकिय दवाखाने राज्य स्तर	पशु वैद्यकिय प्रथोमचार केंद्र राज्य स्तर	पशु वैद्यकिय प्रथोमचार केंद्र राज्य स्तर								
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२		
	जिल्हा एकूण	१	१	३५	३६	-	१	१	२	१	-	६	१
	तालुका												
१.	नागपूर [शहर]	१	१	१	१	-	१	१	-	-	-	१	-
२.	सावनेर	-	-	२	२	-	-	-	-	१	-	-	-
३.	गारशिवनी	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	-	-	४	२	-	-	-	१	-	-	-	१
५.	मौदा	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	२	१	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवानूर	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	४	२	-	-	-	-	-	-	-	१
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	-	-	१	२	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-	१
१२.	काटोल	-	-	२	५	-	-	-	१	-	-	-	२
१३.	नरखेड	-	-	२	५	-	-	-	-	-	-	-	-
१४.	कळमेरुवर	-	-	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-

क्रमशाः...

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र [स्थानिक]	आधारभूत ग्राम केंद्र	कृत्रिम रेतन केंद्र जिल्हा परिषदा कडील	आधारभूत ग्राम केंद्राखालील	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्राखालील	पशु पैदास क्षेत्र	सावन कुंकुट विकास गट	मेष पैदास क्षेत्र	शेळी पैदास क्षेत्र
१	२	१५	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
जिल्हा एकूण	१	१	७१	१८	७२	१	१	-	-	
१.	नागपूर [शहर]	१	१	१	१	३	१	१	-	-
२.	सावनेर	-	-	६	१	८	-	-	-	-
३.	पारशिवनी	-	-	५	-	३	-	-	-	-
४.	रांमटेक	-	-	७	-	५	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	४	-	६	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	४	२	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	५	-	४	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	४	-	५	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	६	२	५	-	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	५	१०	३	-	-	-	-
११.	दिंगणा	-	-	५	-	६	-	-	-	-
१२.	काटोल	-	-	८	-	१२	-	-	-	-
१३.	नरखेड	-	-	८	-	७	-	-	-	-
१४.	कळमेपुवर	-	-	३	२	६	-	-	-	-

आधार :- १] जिल्हा पशुसंवर्धन उमसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - ४.३ ==:

रोगांच्या प्रकारानुसार मृग्या मृत्यूंची संख्या [वर्ष १९९३-९४ वर्गिकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

संसर्जन्य व वांडुगुब्जन्य रोग	लागणः	मृत्यू
१	२	३
एकूण मृग्यानाची मृत्यू संख्या	१७	९
१. गाधी म्हशी		
१] घटसर्प	९	५
२] लाल्या [खुरकतत्रे	-	-
३] क-या	८	४
४] कासा [माता]	-	-
५] स-या	-	-
६] इतर [नळकांडी] रेबीज	-	-
एकूण	१७	९
मेंढया व बक-या		
१] क-या	-	-
२] न्युमोनिया	-	-
३] नायलाग व लाल्या	-	-
४] इतर	-	-
एकूण	-	-
कोंबडया		
१] राणीखेत	-	-
२] देवी	-	-
३] बोळकांडी	-	-
४] इतर	-	-
एकूण	-	-

आधार :- १] जिल्हा मृगसंवर्धन उमसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा मृगसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

==: तपता कुमांक - ४.३ [अ] :=

विविध प्रशुवैयकिय संस्थाचे कार्य [वर्ष १९९३-९४ करीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका/ जिल्हा	उपचार केलेल्या जनाव- रांची संख्या	खर्चीकरण केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भ धारणा केलेल्या जनाव- रांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या संख्या	एकूण वासरे	स्तंभ ६ पैकी संक्रित वासरांची संख्या	लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	
१.	नागपूर [शहर]	५३१५	१००५	१७१५	३२६	३१७	२२२१९	
२.	सावनेर	४२४६३	३४७४	५५२०	१८१३	१७७०	१९२६०७	
३.	गारशिवनी	३२०१०	२३२६	२३९२	६९०	६४७	६९८७७	
४.	रामटेक	५४०३०	४४०६	३००८	८८४	८४१	१२१३६९	
५.	मौदा	३०२९०	२६७५	३४४८	१०६८	१०२४	७६१७८	
६.	कामठी	३३६७५	२०८२	२०५५	४७९	४३६	६७१३३	
७.	कुही	३२७४८	२३३९	१९८९	५४८	५०५	२४०३४०	
८.	धिवानूर	२७२१६	१९८५	२०५४	५२७	४८४	१४३०९२	
९.	उमरेड	३७४७५	२७६३	२१९९	५६३	५२०	१४६४६४	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३७००२	३०५३	३०७२	८१३	७७९	१४९६११	
११.	हिंगणा	३३४९५	२६७८	२७९३	९२१	८८७	१४९१६९	
१२.	काटोल	४४०३२	३२२२	३५२१	१२४६	१२०३	१५३०९४	
१३.	नरखेड	४२५८०	३२५६	४२२६	११५१	११०८	१४४८३६	
१४.	कळमेण्वर	४११०८	३७४४	३७५२	९९९	९५१	१६००९३	
जिल्हा एकूण		४९३४३९	३९००७	४१८१३	१२०२८	११४७३	१९०६०८१	

आधार :- १] जिल्हा प्रशु संवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा प्रशु-संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

जिल्हा वृत्तांत नवंबर १९७२

तक्ता क्रमांक - ४.४

मान्यता प्राप्त पशुवध गृहे आणि गृथेक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	पशु वध गृहांची संख्या	कत्तल केलेली जनावरे						
			गाई बैल	म्हशी रेडे	मेंढया	शेंक्या	डुकरे	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
जिल्हा एकूण		१७	२५०	२	६०४५	६२७४३	४०१	-	७६४४१
तालुका									
१.	नागपूर [शहर]	२	-	-	५६५५	५३५२०	-	-	५९१७५
२.	सावनेर	४	२५०	३	-	१५५८	-	-	१८१०
३.	गारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	१	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	१	-	-	-	-	-	-	३८८२
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	२	-	-	-	१६३८	-	-	१६३८
१०.	नागपूर [गाामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	कांटोल	२	-	-	३२०	२२११	१७४	-	३४७५
१३.	नरखेड	३	-	-	-	११२२	२२७	-	१३४९
१४.	कळेश्वर	२	-	-	-	२२७१	-	-	२२७१

आधार :- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा वरिष्ठ, नागपूर.

== : : तक्ता क्रमांक - ४.५ : : ==

जिल्ह्यांतील वनक्षेत्र [वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्र - चौ. कि. मी.]

अ. क्र.	विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
१	२	३	४	५	६
१.	एकूण	१४७८	८२३	५१७	२८१८
२.	महसूली	-	-	५१७	५१७
३.	वन	१४७८	८२३	-	२३०१

टीप :- १] वनविभागातील "राखीव" वनक्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महामंडळाकडे हस्तांतरीत केलेल्या वनक्षेत्रांचा अंतर्भाव करण्यांत आलेला आहे.

आधार :- मुख्य वन सांख्यिकी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

==: तपसा क्रमांक ४. ६ ::=

जिल्हयांतील मुख्य व गौण वन उत्पादने [वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	वन उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन [हजार घन.मी.]	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन [हजार घन.मी.]	संदर्भ वर्षातील [सागील] शिल्लकी उत्पादन घरून एकूण विक्रीचे मुल्य
१.	ईमारती लाकूड	९८	९८	६६७४
२.	जळाऊ लाकूड	१०५२ बीट्टी	१०५२ बीट्टी	९८३
३.	फाटे	२१८९१५ नग	२१८९१५ नग	८५६७
४.	चंदन	-	-	-

गौण उत्पादने [किंमत]

अ]	बांबू	६२९०४० नग	६२९०४० नग	२२४७
ब]	गवंत इत्यादी	१६५५ किचंटल	१६५५ किचंटल	२०५
क]	बिडी पाने	६६४७६ स्टॅ बॅग	६६४७६ स्टॅ बॅग	४६८६७
ड]	डिंक	३९ किचंटल	३९ किचंटल	१४३
इ]	बांबू बंडल्स	७२५० बंडल्स	७२५० बंडल्स	६७
<u>इतर</u>				
१.	आपटा पाने	-	-	-
२.	मोहाची फळे	-	-	-
३.	खांणी व खनीजे	-	-	१८
४.	हिरडा	-	-	-
५.	आंबा	-	-	-
६.	सिताफळ	१० मे. टन	१० मे. टन	३०
७.	संत्रा बिट	-	-	-
८.	आडजात बीट	-	-	-
९.	इतर चोला मेझीन	-	-	-
एकूण उत्पादने		-	-	४९५७७
एकूण किंमत		-	-	६५८०१

आधार :- १] उपवन संरक्षक, नागपूर वन विभाग, नागपूर.
२] विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वनविकास, महामंडळ, नागपूर.

जिल्हयांतील भूजल मत्स्यव्यवसाय [१९९३-९४ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र. जिल्हा/तालुका नदीची मत्स्य - मत्स्य भूजल पकडलेल्या मत्स्य
लांबी व्यवसाया-व्यवसा- मत्स्य माशांची व्यवसाय
[कि.मी.]साठीअनु- यासाठी उत्पादन उत्पाद- क्षेत्रासाठी
कुल क्षेत्र उद्योगात[मे. टन]नातील वापरलेले
तळी सरो- आपलेले मिळालेली मत्स्य बीज
वर द जला- एकूण क्षेत्र किंमत [लाखात]
शय याचे एकूण [हेक्टर] [रु. लाखात]
क्षेत्र [हेक्टर]

१	२	३	४	५	६	७	८
जिल्हा/एकूण	६९०	१०७६९	१०७६९	६६१९	९९३.८५	२५०.००	
१. नागपूर[शहर]	-	८६४	८६४	२९२	४३.८०	१४.००	
२. सावनेर	-	८१९	८१९	४९३	७३.९५	१४.००	
३. पारशिवनी	-	१८३२	१८३२	१००७	१५१.०५	१८.००	
४. रामटेक	-	१७९९	१७२९	१३२७	१९९.०५	४०.००	
५. मौदा	-	१३०	१३०	६९	१०.३५	५.००	
६. कामठी	-	१५६	१५६	१२३	१८.४५	६.००	
७. कुही	-	५५०	५५०	७०९	१०६.३५	१८.००	
८. भिवापूर	-	४९४	४९४	१६०	२४.००	८.००	
९. उमरुड	-	२५३९	२५३९	१५५०	२३२.५०	९०.५०	
१०. नामपूर[ग्रामीण]	-	१११	१११	१२५	१८.७५	७.५०	
११. हिंगणा	-	४९५	४९५	९०	१३.५०	१२.००	
१२. काटोल	-	४५०	४५०	३०२	४५.३०	७.००	
१३. नरखेड	-	२३७	२३७	२९५	४४.२५	५.००	
१४. कळमेश्वर	-	३६३	३६३	७७	११.५५	५.००	

टीप :- १] स्तंभ ३ मध्ये नदीची लांबी तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे जिल्हयांची माहिती दिली आहे.

आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर

: तक्रार क्र. ५-१ :

कारखान्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या

वर्ष १९९३

जिल्हा - नागपुर

अ. क्र. उद्योग गट व त्यांचा संकेतांक

१	२	संख्या			स्तंभ ५ मधील कामगार			काम केलेल्या	संख्या	
		नोंदणी झालेले कारखाने	बंद कारखाने	प्रत्येक माठविणारे चालू कारखाने	एकूण	मुख्य	स्त्रिया	श्रम दिनांची एकूण संख्या	प्रत्येक माठविणारे चालू कारखाने	स्तंभ १० मधील कारखान्यातील कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	००९ - कृषी उत्पादने	१	-	१	४०	२२	१८	१२०१६	-	-
२.	०३९ - शेती सेवा-विषयक - धान्याची मळणी करणे, साक करणे, पाणी देणे वगैरे, जमीन साक करणे, शेतीला बांध घालणे इत्यादी.	१	-	१	२३	७	१६	३२४३	-	-
३.	२०१ - दुग्ध निर्मित वदार्थ	८	-	५	७८६	७५१	३५	२६६५६३	३	३३
४.	२०२ - फळे व पालेभाज्या साठविणे .	७	-	६	३३२	२००	१३२	९४६८४	१	२०
५.	२०४ - धान्य गिरणी उत्पादने.	५८	११	३८	२६८	२५८	१०	६८८३७	९	३७
६.	२०५ - वेकरी उत्पादन.	१५	१	१३	३८९	३४१	४८	११८९३३	१	४४
७.	२०६ - साखर उत्पादन व शुध्दीकरण कारखाने	१	-	१	३०१	३०१	-	६४१२५	-	-
८.	२०८ - घरगुती वापराचे मीठ तयार करणे.	२	-	१	११	११	-	२५३६	१	१२
९.	२०९ - कोको चॉकलेट व साखरेच्या वदार्थाचे उत्पादन	३	-	३	३४५	३४५	-	१०५७०८	-	-
१०.	२१० - उदजन तेल, वनस्पती तूप तयार करणे इत्यादी.	१	-	१	८१	८१	-	२४५५९	-	-
११.	२११ - इतर खाद्य तेलाचे उत्पादने व चरदी [उदा. तिळाचे, भेगदाण्याचे मोहरीचे तेल]	२६	२	२२	५५३	५५२	१	१२०५९१	२	१७

कमशा:

= : : तक्ता क्रमांक-५.१ [मुठे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१२.	२१३ - चहावरील प्रक्रिया इन्स्टंट चहासह	१	-	१	५३३	५३३	-	१५९४३५	-	-
१३.	२१६ - बर्फ तयार करणे	७	-	७	५३	५३	-	१६६६७	-	-
१४.	२१७ - पशु रक्षांच्या खाद्य पदार्थाचे उत्पादन	३	-	३	५३	५३	-	१६०२६	-	-
१५.	२१९ - खाद्य पदार्थाचे उत्पादन जे इतरत्र दिलेले नाही.	७	-	७	१४३	७१	७२	४३६९३	-	-
१६.	२२० - स्मिरीट व मद्याकाचे शुध्दीकरण व प्रक्रीया.	६	१	५	१९१	१९१	-	५९०६१	-	-
१७.	२२१ - दारू कारखाने	३	-	३	२०१	१९९	२	५९५९४	-	-
१८.	२२२ - माल्ट दारूचे उत्पादन	१	-	१	८	८	८	२२०६	-	-
१९.	२२३ - देशी दारूचे उत्पादन	५	-	५	२५६	२३१	२५	७८८८३	-	-
२०.	२२४ - सोडा लेमन व तत्सम पेयाचे उत्पादन	७	१	४	२५४	२४८	६	७३०८७	२	२१
२१.	२२८ - खाण्याचा तंबाखू जर्दा, नस व तंबाखूची इतर उत्पादने	१	-	१	६८	६६	२	२०४०९	-	-
२२.	२३० - कापूस पिंजने व साफ करणे	१६	१	१२	६९१	३९०	३०१	६७४७४	३	२७५
२३.	२३१ - सुत कातणे [मिल व्यतिरिक्त]	२	-	-	-	-	-	-	२	२५०८
२४.	२३४ - यंत्र मागावर सुती कापडाचे उत्पादन	१	१	-	-	-	-	-	-	-
२५.	२३५ - मिलमध्ये सुती कापड तयार करणे व प्रक्रीया करणे.	१२	१	१०	६३६८	६१५३	२१५	२०३७६३३	१	१५
२६.	२३६ - सुती कापडावर रंगाई छमाई व प्रक्रीया करणे.	६	-	४	१२७	१२७	-	३३४९७	२	३८
२७.	२४५ - रेशमी कापडाचे उत्पादन	३	१	२	२१	१८	३	६१२५	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ५.१ [पुढे चालू] : : -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११		
२८.	२४७	-	कृत्रिम धाग्याचे विणकाम सफाई काम व प्रक्रिया	५	-	५	५८४	५४२	३५	२०७७३२	-	-
२९.	२६०	-	विणकाम [मिल्समध्ये]	१	-	१	३२	३८	१	११२१७	-	-
३०.	२६१	-	सर्व प्रकारचे धागे, सुतळी, दारे व जाळे तयार करणे	५	२	३	६६	५८	८	१२७८४	-	-
३१.	२६३	-	ब्लॅकिंग, शाल, सतरंजी दुसे या प्रकारच्या कापडाचे उत्पादन	२	१	-	-	-	-	-	१	४५
३२.	२६५	-	सर्व प्रकारचे तयार कंपडे तयार करणे	१	-	१	१८	१८	-	५०६५	-	-
३३.	२६२	-	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या कापडाचे उत्पादन	१	-	१	१६८	११८	५०	५१८०१	-	-
३४.	२७०	-	लाकड चिरणे व साक करणे [प्लाय-वुड तयार व्यतिरिक्त]	५८३	१८५	३५४	१४०४	१४०४	-	३८२८३३	४४	१५१
३५.	२७१	-	लाकडाच्या फळ्या प्लायवुड व त्यापासून वस्तू बनविणे	१	-	१	३४३	३४१	२	१०४१३३	-	-
३६.	२७३	-	वेतकाम करणे	३	-	३	१६७	१६५	२	४४२४४	-	-
३७.	१७४	-	लाकडाची औद्योगिक उत्पादने	४	१	३	३२	३२	-	११६१६	-	-
३८.	२७६	-	लाकडी फर्निचर/फळ्या तयार करणे	२	१	१	३२	३२	-	१२८७४	-	-
३९.	२७२	-	लाकड बांबू, केन व गवताची उत्पादने	१	१	-	-	-	-	-	-	-
४०.	२८०	-	क्लक, कागद आणि कागदी बोर्ड, वर्तमानपत्रांच्या कागदासह तयार करणे	१३	१	१२	४४०	४३१	९	१२८३१०	-	-

= : : तबला कृमांक ५.१ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
४१.	२८१ - कागदापासून व वेपर बोर्डापासून मिश्रव्या व डबबे तयार करणे.	१५	-	१५	११७	११७	-	५१३१०	-	-
४२.	२८२ - कागद व वेपर बोर्डाच्या वस्तु व पल्प पासूनची उत्पादने	६	-	२	६५	५१	१४	२११२०	४	३१
४३.	२८३ - विशेष उद्योगावरील कागद तयार करणे	२	-	२	५८	५८	-	१७८४८	-	-
४४.	२८४ - वृत्तपत्रे प्रकाशन व छपाई	५	-	५	३५१	२४८	११	१२२७५	-	-
४५.	२८५ - नियतकालीके, पुस्तके, जनरल ॲटलॉस, नकाशे. इत्यादीचे उत्पादन व छपाई	११	२	१६	१५००	१४३१	६१	४५०५०१	१	११
४६.	२८७ - खोदक म धातुवर खोदने, ब्लॉक तयार करणे इत्यादी	१	१	-	-	-	-	-	-	-
४७.	२८८ - पुस्तके बांधणी [इतराकरीता]	१	१	-	-	-	-	-	-	-
४८.	२८९ - मुद्रण व प्रकाशनासंबंधी इतर कामे जी इतरत्र दर्शविली नाहीत.	३०	१	२८	११८१	११५५	२६	३४३७३४	१	१
४९.	२९० - कातडीवर टॅनींग क्युरींग, मिनीशिग, एम्बॉसिंग व जॅमानींग करणे [चामडे कमविणे]	१	१	-	-	-	-	-	-	-
५०.	३०० - औद्योगिक ऑरग्यानिक व इन ऑरग्यानिक रसायने तयार करणे	१४	-	१३	१७०	१६५	५	४६४१८	१	४५
५१.	३०१ - रसायने खते, किटक नाशक औषधाचे उत्पादन	७	-	७	१६१	१५४	१५	५००५६	-	-
५२.	३०२ - प्राथमिक अवस्थेत प्लॅस्टीक व सिन्थेटिक रवराचे उत्पादन	३	-	३	८८	८७	१	२५५७६	-	-
५३.	३०३ - पेन्टस वॉरनिश व तत्संबंधी उत्पादने व रंग शाईचे उत्पादने	७	१	६	१२७	१०५	२२	३४८३४	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ५.१ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
५४.	३०४ -	झग व औषधी तयार करणे	२०	१	१८	१०६३	८५६	२०७	३११७८५	१	१५
५५.	३०५ -	अत्तरे, सुवासिक लोशन, हेअर ड्रेसिंग लोशन, टुथपेस्ट, शांपू व इतर सौंदर्य प्रसाधने	१३	१	१२	७०८	६०१	१०७	२७०३६९	-	-
५६.	३०८ -	स्मॉटके तयार करणे	१०	१	८	३०१	२८१	२०	८८०४४	१	१०
५७.	३०९ -	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	८	१	७	७१	७०	१	२०८९१	-	-
५८.	३१० -	टायर्स व टयूब कारखाने	११	१	९	२६४	२५७	७	७८७५०	१	६
५९.	३११ -	रबर प्लॉस्टीक ची वादत्राणे तयार करणे	१	-	१	२	२	-	५१९	-	-
६०.	३१२ -	रबराची उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत	११	१	९	५२०	५०५	१५	२८७२३९	१	१५
६१.	३१३ -	प्लॉस्टीकचे उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत	३४	१	२८	२०१३	१९६०	५३०	३५१७०५	५	५५
६२.	३१८ -	ओव्हन कोव्झाचे उत्पादन	१	-	१	२८	२८	-	८४७५	-	-
६३.	३१९ -	इतर कोव्झाची उत्पादने	६	-	५	७७	७४	३	२३१६३	१	३
६४.	३२० -	बांधकामासाठी चिकण माती व विटाचे उत्पादन	५४	११	३९	४२८१	२६८३	१५९८	८५६७९५	४	१६५
६५.	३२१ -	काच व काचेचे साहित्य तयार करणे	५	१	४	५०४	४५९	४५	१२७८७३	-	-
६६.	३२३ -	चिकण मातीची भांडी तयार करणे	३	-	३	८३	६२	२१	२५५९६	-	-
६७.	३२४ -	सिमेंट व चुना पॉस्टरचे उत्पादन	२	-	१	१३३	१०२	३१	३६८२६	१	१०

कुमभा. . . .

= : : तक्ता क्रमांक ५.१ [१७ वा] : : =

- ८४ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
६८.	३२६ -	दगडाला आकार देणे व बारीक करणे व दगडाच्या वस्तु तयार करणे	१०	३	६	१२८	११९	९	३६९४८	१	१०
६९.	३२७ -	ऑक्सेस्टास सिमेंट व इतर सिमेंटची उत्पादने	९	-	९	७८१	७६४	१७	२३३६८९	-	-
७०.	३२९ -	नॉन मेटॅलिक मिनरलची इतर उत्पादने	३८	५	३०	५३३	३९६	१३७	१६८३६४	३	३९
७१.	३३० -	प्राथमिक स्वरूपाच्या लोखंड व पोलादाचे उत्पादन	२४	४	१७	७०१	७०१	-	१८५१८३	३	५९१
७२.	३३१ -	लोखंड व पोलादाची ओतकामे	३५	१	२८	२२०७	२१९५	१२	८६४५४७	६	१६८
७३.	३३२ -	फेरोअलाईची उत्पादने	३	-	३	७८४	७७५	९	२६३२७६	-	-
७४.	३३३ -	तांब्याची उत्पादने	४	-	४	८४	८३	१	२५४४४	-	-
७५.	३३४ -	प्रांसची उत्पादने	१	-	-	-	-	-	-	१	१०
७६.	३३५ -	अॅल्युमिनिअमची उत्पादने	१६	१	१२	३५९	३५७	२	१०७७९७	३	२६
७७.	३३७ -	धातुचे कॉस्टींग करणे	२१	१	१८	२५७२	२५६८	४	७६९७७५	२	२२
७८.	३४० -	बांधकाम विषयक धातुचे उत्पादन	३९	६	३१	८४६	८३६	१०	२५४६५०	२	२०
७९.	३४१ -	ट्रेबीकेटेड धातुचे उत्पादन	३३	१	३०	१००६	९८९	१७	३०१०७१	२	३०
८०.	३४२ -	धातुपासून कर्निकर व इतर वस्तु तयार करणे	११	-	१०	१००	१००	-	३३३१४	१	८
८१.	३४३ -	खात अवजारे वजने व जनरल हांडविअर तयार करणे.	१७	-	१५	६७२	६६७	५	२०२१५५	२	२७
८२.	३४४ -	एनामलींग, जॅपरानिंग व धातुच्या वस्तुवर गॅलव्हनाईझिंग, प्रोटींग व पॉलीश करणे	२	-	२	१४	१३	१	४२५६	-	-

क्रमशः...

= : : तक्ता क्रमांक ५.१ [सुटे घालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८३.	३४५ - धातुला गिलावा करणे [मॉलीश, कलई] मेटल कोटींग ट्रीटमेंट	१	-	१	६	६	-	१२६१	-	-
८४.	३४६ - धातुची भांडी तयार करणे [कढई, सराता, व भांडी]	२	-	२	१७	१७	-	४१२१	-	-
८५.	३४९ - धातुची इतर उत्पादने [यंत्र व यांत्रिक अवजारा व्यतिरिक्त]	१	-	१	१८	१७	१	५०७२	-	-
८६.	३५० - शेतीची यंत्रसामुग्री व सुटे भाग तयार करणे	५	-	५	१६०	१५६	४	४८८६०	-	-
८७.	३५१ - बांधकाम व खापीतंबंधी यंत्रसामुग्रीचे उत्पादन	१	-	१	८२	८२	-	२४७८०	-	-
८८.	३५२ - वायलर बाळप तयार करणे/प्लॅन्ट तयार करणे	२	-	२	३४	३४	-	१०१९८	-	-
८९.	३५४ - खाद्य व दवाधाचे व कामडाची उत्पादन करणारी या व्यतिरिक्त यंत्रसामुग्रीचे उत्पादन	२	-	२	७५	७५	-	२२३११	-	-
९०.	३५६ - गैरवीज त्वसाधारण यंत्राची दुरुस्ती	२	-	१	५८	५५	३	१७६१३	१	८
९१.	३५७ - यांत्रिक अवजारे व सुटेभाग तयार करणे	९	-	९	२६६	२६४	२	८०९४४	-	-
९२.	३५९ - गैरविद्युत यंत्रसामुग्री सुटेभाग तयार करणे [गिलाई, यंत्र, कपडे धुण्याचे यंत्र]	१	-	१	९	-	९	६३२	-	-
९३.	३६० - विद्युत उपयोगाकरीता यंत्रसामुग्री व सुटे भाग तयार करणे	१८	-	१७	३३१	३३१	-	९९९५२	१	१०
९४.	३६१ - इन्सुलेटेड वायर व केवेल तयार करणे	५	-	५	४२७	४१६	११	१२७३६२	-	-

= :: : तक्ता क्रमांक ५.१ [पुढे चालू] :: =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
९५.	३६२ -	मुकी व ओली बॅटरी व सेल तयार करणे	४	-	३	३१	३१	-	९२०२	१	९
९६.	३६३ -	विद्युत लॅम्पसचे उत्पादन	४	-	३	५०	३७	१३	१५७५४	१	१०
९७.	३६४ -	विद्युत पंखे व घरगुती वापरसाठी विद्युत उपकरणे तयार करणे	१	-	१	१४	१४	-	४१०१	-	-
९८.	३६५ -	रेडिओ ब्रॉडकास्टिंग टेलिव्हिजन, ट्रान्स-मिशन रेडिओ रिमोटकंट्रोलची उपकरणे तयार करणे	३	१	२	१८५	१३७	४८	५५७७७	-	-
९९.	३६६ -	रेडिओ ग्रॅफी एक्सरे उपकरणे व विद्युत उपकरणे तयार करणे	४	-	४	१५१	१५१	-	४३८१२	-	-
१००.	३७१ -	लोकोमोटीव्ह वाहन व सुटेभाग तयार करणे	२	-	२	२९	२९	-	८५५८	-	-
१०१.	३७४ -	मोटर कार व इतर वाहनांचे साहज्युकीच्या तुलनेचे किमान १० व्यक्ती वाहून नेता येईल अशा वाहनांचे उत्पादन	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१०२.	३७९ -	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत.	१	-	१	११	११	-	३३८३	-	-
१०३.	३८० -	मेडिकल सर्जिकल व साईटिफिकल उपकरणे तयार करणे	३	-	२	१२	१२	-	३७९९	१	७
१०४.	३८२ -	मनगटी घड्याळे व भिंतीचे घड्याळे तयार करणे	१	-	१	१७	४	१३	५१४६	-	-
१०५.	३८९ -	इतर उत्पादने व जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	९	१	६	२५१	२०३	४८	७६६७६	२	१८
१०६.	३९७ -	लोकोमोटीव्ह व रेल्वे सामुग्रीची दुरुस्ती	२	-	२	६४९	६३४	१५	१९३४२९	-	-

क्रमशः...

= : : तब्ता कुमांक ५.१ [सुद पाणु] : :

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१०७.	३२८ -	जड मोटार वाहनांची दुरुस्ती	३०	-	२६	१७३६	१६२२	४४	५३२०६०	४	२११
१०८.	३२९ -	यंत्राची यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	१	-	-	-	-	-	-	१	६
१०९.	४०१ -	विद्युत शक्तीचे वितरण	१०	-	४	३०२५	२९८१	४४	११०२१२८	६	१६९
११०.	४१० -	गैस निर्माण करणे व वितरण	४	-	४	३०३	३०१	२	९२०२४	-	-
१११.	४२० -	गाणी पुरवठा [उदा. सॅकलन, शुध्दीकरण, आणि वितरण]	३	-	३	११९	११८	१	४२५७०	-	-
११२.	५०९ -	बांधकाम व निगा राखणे	१	-	१	११	११	-	३०८३	-	-
११३.	६१४ -	पेट्रोल व मोवाईल तेलाच्या उत्पादनाचा घाऊक व्यापार	३	-	२	३५	३३	२	११२७०	१	१२
११४.	६३८ -	लोखंडी भंगार, रददी वस्तुंचा घाऊक व्यापार	१	-	१	१०	१०	-	३०९१	-	-
११५.	६७५ -	इलेक्ट्रीकेचेसामान [घड्याळासहीत]	१	-	१	१७	१४	३	५२०९	-	-
११६.	६८२ -	मोटारीच्या जळणाचा किरकोळ व्यापार	८०	४	६८	३६३	३६२	१	१२९२२१	८	४४
११७.	९६१ -	कपडे धुलाई व रंगाई करण्याचे काम	१	-	-	-	-	-	-	१	१०
११८.	९७२ -	रेडिओ ट्रान्झिस्टर टिव्ही व्हीसीआर दुरुस्ती	१	-	१	३६	३६	-	११०५९	-	-
११९.	९७३ -	मोटार वाहने व मोटार सायकल दुरुस्ती करणे	६	-	५	२५	२५	-	८१२९	१	८
१२०.	९७४ -	मोटार सायकल स्कुटर दुरुस्ती	१	-	-	-	-	-	-	१	१०
१२१.	९७९ -	दुरुस्ती करण्याचा उद्योग [अवर्गीकृत]	१	-	१	३३	३२	१	१००८२	-	-
जिल्हा एकूण बेरीज			१६०७	२६७	११२०	४८६४८	४४९०४	३७४४	१४४२४७०४	१५०	५०७२

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्यानुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण
जिल्हा - नागपूर.

वर्ष - १९९३.

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग सगुह व त्याचे सकेतांक	१ कामगारा पर्यंत		१० ते १९ कामगार		२० ते ४९ कामगार		५० ते ९९ कामगार		१०० कामगार		५०० ते ९९९ कामगार		१००० ते ४९९९ कामगार		५००० व त्यापेक्षा जास्त कामगार		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१.	०० - कृषि उत्पादने	-	-	-	-	१	४०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४०
२.	०३ - शेती संबंधी सेवा	-	-	-	-	१	२३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२३
३.	२० - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	४५	१९७	१७	२१८	१०	३२८	२	१५६	८	१६७९	-	-	-	-	-	-	८२	२५७८
४.	२१ - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	२५	१५५	७	९५	६	१७९	३	२४७	१	२२४	१	५३३	-	-	-	-	०३	१४३३
५.	२२ - पेय व तंबाखुचे पदार्थ तयार करणे	२	१७	३	३४	९	३२४	६	४२४	१	२००	-	-	-	-	-	-	२१	९९९
६.	२३ - सुतीकापड तयार करणे	२	१७	४	५७	९	२६२	८	५५१	६	८४०	३	२२७०	२	६०२५	-	-	३४	१००२२
७.	२४ - लोकर, रेझिन व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	२	१२	१	१७	२	४९	-	-	२	५२७	-	-	-	-	-	-	७	६०५
८.	२६ - कापडाच्या वस्तु तयार करणे	१	८	२	३०	३	१३०	-	-	१	१६८	-	-	-	-	-	-	७	३३६
९.	२७ - लाकडाच्या वस्तु व फर्निचर इत्यादी	३९५	१५११	७	९४	१	३९	२	१५६	१	३४३	-	-	-	-	-	-	४०६	२१४३
१०.	२८ - कागद कागदांच्या वस्तु मुद्र प्रकाशन संबंधित उद्योग	१९	१४२	२८	३७४	२७	८६८	३	१९०	८	१४८६	१	६९९	-	-	-	-	८६	३७५९
११.	३०- मुलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ	२२	१०९	२३	३०८	२०	६००	८	६१३	४	११३७	-	-	-	-	-	-	७७	२७६७
१२.	३१- रबर प्लॅस्टीक व पेट्रोलियम कोळसा याचे पदार्थ व अनु-इंधनांची प्रक्रिया	२७	१६९	१५	२०७	१०	३३३	३	२०४	४	८८६	२	११८४	-	-	-	-	६१	२९८३

:: तक्ता क्रमांक ५.२ [पुढे चालू] ::

- ८६ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१३.	३२ - अधातू खनिज पदार्थ	१२	९४	३६	४६४	२०	६२२	१६	१११९	१६	३७५८	१	६००	-	-	-	-	१०१	६६५७
१४.	३३ - मुलभूत धातू व मिश्र	१३	८७	२६	३५१	२८	९५९	१५	११००९	१३	३५४९	२	१५६९	-	-	-	-	९७	७५२४
१५.	३४ - धातूच्या वस्तू व सुटे भाग यंत्र व सामुग्री सोडून	३६	३६१	४१	५२६	१२	३७३	२	१६५	८	१४३९	-	-	-	-	-	-	९९	२७६४
१६.	३५ - परीवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व सामुग्री	६	४१	७	९७	४	११०	३	२०६	२	२३८	-	-	-	-	-	-	२२	६९२
१७.	३६ - परीवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व सामुग्री	१०	६९	१५	१९८	६	२०३	४	२८७	३	४६१	-	-	-	-	-	-	३८	१२१८
१८.	३७ - परीवहन सामुग्री व सुटे भाग	१	३	१	११	१	२६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	४०
१९.	३८ - उत्पादन करणारे इतर उद्योग	७	४८	३	३८	१	३४	-	-	१	१८५	-	-	-	-	-	-	१२	३०५
२०.	३९ - भांडवली सामानाची दुरुस्ती	३	२१	५	६४	१४	४७४	५	३४६	५	१०८०	१	६१७	-	-	-	-	३३	२६०२
२१.	४० - विदुत निर्मिती ट्रान्स- मिटर व वितरण	१	९	३	४०	२	६७	-	-	२	२२३	१	८६५	१	१९९०	-	-	१०	३१९४
२२.	४१ - गॅस व बाह्यपांची निर्मिती व पाईपलाईनद्वारे वितरण	-	-	१	१७	-	-	२	१४७	१	१३९	-	-	-	-	-	-	४	३०३
२३.	४२ - पाणी पुरवठ्याचे कामे	-	-	१	१२	१	३२	१	७५	-	-	-	-	-	-	-	-	३	११९

क्रमशः.....

==: तक्ता क्रमांक ५.२ [पुढे चालू] ==:

- ८७ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
२४.	५० - बांधकाम	-	-	१	११	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	११
२५.	६१ - लाकूड, कागद, कातडी, चामडे, जळण, पेद्रो-लियम पदार्थ सुगंधी अत्तरे, काच वगैरेचा घाऊक व्यापार	१	१	१२	१	२६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	४७
२६.	६३ - इतर वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार	-	-	१	१०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१०
२७.	६७ - जळण आणि इतर जीवनोपयोगी वस्तुचा किरकोळ व्यापार	-	-	१	१७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१७
२८.	६८ - किरकोळ व्यापार [अवर्गीकृत]	७४	३८५	२	२२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७६	४०७
२९.	९६ - वैयक्तिक सेवा	-	-	१	१०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१०
३०.	९७ - दुरुस्ती सेवा	६	३३	१	१०	२	६९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	९	११२
जिल्हा एकूण बेरीज		७१०	३३९७	२५४	३३४४	१९१	६१७०	८३	५८९५	८७	१८५६२	१२	८३३७	३	८०१५	-	-	१३४०	५३७२०

टिप :- १] "अ" कारखान्यांची संख्या

२] "ब" कामगार

आधार :- मुख्य निरीक्षक कारखाने, मुंबई.

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्याचे वर्गीकरण

वर्ष १९९३

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	मुख्य उद्योग गट व त्याचे संकेतांक	दिवसांची संख्या अनुलेखित		६० दिवस किंवा याहूनकमी		६१ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस		१८१ ते २४० दिवस		२४१ ते ३०० दिवस		३०० हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.
१.	०० - कृषि उत्पन्न	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४०	-	-	-	-	१	४०
२.	०३ - शेतिसंबंधी सेवा	-	-	-	-	-	-	१	२३	-	-	-	-	-	-	१	२३
३.	२० - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	-	-	-	-	१	१	१०	५६	९	३९४	३०	१२९	२७	१८५२	६७	२४३२
४.	२१ - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	३	२३७	३	१६९	११	६१४	२४	३९६	४१	१४१६
५.	२२ - पेय व तंबाखूचे पदार्थ तयार करणे	-	-	-	-	-	-	१	३१	-	-	१२	६३५	६	३१२	१९	९७८
६.	२३ - सुती कापड तयार करणे	-	-	२	४०	८	५७८	२	७३	-	-	३	१२२	११	६३७३	२६	७१८६
७.	२४ - लोकर, रेशीम व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	३७	४	५६८	७	६०५
८.	२६ - कापडांच्या वस्तु तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	७६	३	२१५	६	२९१
९.	२७ - लाकडांच्या वस्तुचे फर्निचर इत्यादी	-	-	१	२	२	७	१५	५०	३२	१०९	२६५	१२१४	४७	६१०	३६२	१९९२
१०.	२८ - कागद, कागदांच्या वस्तु मुद्रण प्रकाशन व संबंधित उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२९	४०	२१९४	३९	१४७७	८०	३७००
११.	३० - मुलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ	-	-	-	-	२	९	१	४	३	५५	२३	६८५	४५	१९४४	७४	२६९७
१२.	३१ - रबर व प्लास्टीक पेट्रोलियम व कोळशाचे पदार्थ व अनुबंधनाची प्रक्रिया	-	-	१	५	-	-	-	-	५	५५८	११	११०	३६	२२३१	५३	२९०४

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१३.	३२ - अधातू खनिज पदार्थ	-	-	१	३३	३	२२१	९	९९८	१९	२८२२	२०	५८६	४०	१७८३	९२	६४४३
१४.	३३ - मूलभूत धातू व मिश्रधातू	-	-	-	-	-	-	३	१६०	२	३५७	२९	१६८५	४८	४५०५	८२	६७०७
१५.	३४ - धातूच्या वस्तू व सुटेभाग- यंत्रे व सामुग्री सोडून	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१४	३१	४९१	५९	२१५४	९२	२६७९
१६.	३५ - परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामुग्री	-	-	-	-	१	९	-	-	-	-	५	१०२	१५	५७३	२१	६८४
१७.	३६ - परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामुग्री [विद्युत यंत्रसामुग्री विद्युत उत्प्रेरण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०	२६३	२५	९२६	३५	११८९
१८.	३७ - परिवहन सामुग्री व सुटे भाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३	२	३७	३	४०
१९.	३८ - उत्पादन करणारे व इतर उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	५	८	२७५	९	२८०
२०.	३९ - भांडवली सामानांची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०	१११९	१८	१२६६	२८	२३८५
२१.	४० - विद्युत निर्माती ट्रान्स- मिशन व वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	३०२५	४	३०२५
२२.	४१ - गॅस बांधणीची निर्माती आणि पाइपलाइनव्दारे वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१३९	३	१६४	४	३०३
२३.	४२ - पाणीपुरवठ्याची कामे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	११९	३	११९
२४.	५० - बांधकामे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	११	-	-	१	११

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८		
२५.	६१	-	लाड्ड, कायद, कातडी- चायडे, जळण पेट्रोलजन्य पदार्थ सुगंधीत अत्तरे, काच दैगरेचा घाऊक व्यापार.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	३५	२	३५		
२६.	६३	-	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१०	१	१०		
२७.	६७	-	फिरकोळ जळण आणि इतर जिवनोपयोगी वस्तुंचा फिरकोळ व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१७	१	१७		
२८.	६८	-	फिरकोळ व्यापार अवर्गिकृत.	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४	६७	३५२	६८	३६३		
२९.	९७	-	दुरुस्ती सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७	९४	७	९४		
जिल्हा एकूण				-	-	५	८०	१७	८२५	४५	१६३२	७७	४५४७	५०१	१०२३४	५४५	३१३४०	११२०	४८६४८

टीप :- १] " अ " कारख्यांनांची संख्या

२] " ब " कामगार

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

उद्योगांच्या महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी

वार्षिक उद्योग पाहणी-१९९२-९३

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	खेळते भांडवल	सर्व कामगारांची संख्या	सर्व कर्मचारी वर्ग	कामगारा- चे वेतन	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टा	उत्पादनासुळे मुल्य वृद्धि
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१.	२०	- २१ खाद्य वस्तुचे उत्पादन	१३२५२०	१७२११६	१५२३	२१५५	३२७७८	६६८९७	१४७८८३७	१३२१२५८	७१३२२
२.	२२	पेय तंबाखुचे पदार्थ तयार करणे	४६३०७	३७२७२	७८३	९९९	७१०७	१२३२३	३०८२२३	२७३०९३	२७७७९
३.	२३	सुती कापड	३२३४३९	[-]२६७४७७	७३२७	८१२७	१७३४५३	२२०९१६	१०४६७०७	८०९४६७	२०२३८५
४.	२४	लोकूर, रेझीम व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	१४८०६३३	३३५८५०	३२५	५७७	५७५५	२१०५४	१८९८६२६	१३२३४१७	४०१४३७
५.	२६	कापडाच्या वस्तु	१३२२९	[-]८२८	३९	७५	३१२	९३१	५३३६	६११५	[-]११४६
६.	२७	लाकडाच्या वस्तु फर्निचर इत्यादी.	२७३८६	४७२८	३३२	४१७	५५७५	८५४२	९२१०६	७४९५७	१६२४५
७.	२८	कागद, कागदाच्या वस्तु मुद्रण प्रकाशन व संबंधित उद्योग	१०८६५०	६२५८	१२०१	२५४४	४७७४७	७६४६३	३२८२१५	२४५०७०	६३५१९
८.	३०	मुलभूत रसायने व रासाय- नीक पदार्थ	६६७९९	८८९०४	८२९	१२४२	१४२७१	३०१२६	५६३४९१	४५३०७४	१०२८०४
९.	३१	रबर, प्लॉस्टिक पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अनुद्धनाची प्रक्रिया.	२३८५४२	१२८५२३	१७६६	२१५९	४३३४४	६४०३६	१०१६७३१	८२११७३	१४८३८१

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१०.	३२	अधातु खनिज पदार्थ	२८९५७	६७५९१	२४०५	२७०१	१९८७६	२५१०३	२९४७९८	२१२८५७	७७२९५
११.	३३	मूलभूत धातु व मिश्र धातु	३६३४७६५	१३२२११४	४३६८	५८३८	१०३४९३	३०३६२२	७१०११४७	५५९९०९५	१२६८१०९
१२.	३४	धातुंच्या वस्तु व सुट्टे भाग यंत्र सामुग्री सोडून	७३९१९	८७६००	६४८	९१७	१७८३७	३३५१८	२२९९०९	१७४५०७	४९०८२
१३.	३५	परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व यंत्र सामुग्री	५५२८२	१८१५६	४५९	६३०	१७३४८	२८१३३	३५०४८७	३०७३८९	३८२३८
१४.	३६	परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व यंत्र सामुग्री [विद्युत यंत्र-सामुग्री]	१४९३६	१३११५	१२२	१६२	९४२	२३४३	६८०३७	५८४०२	८३१८
१५.	३७	परिवहन सामुग्री व सुट्टे भाग	२४०९१	११२३५३	९१९	१२१६	३५७५१	५१७४५	१२६८१९	८७३३९	३७०२७
१६.	३८	उत्पादन करणारे इतर उद्योग	१५०६२	७२२९	९६	१४१	२१५४	५३०३	८७८११	७३१७८	१३४६१
१७.	३९	इतर दुस्स्ती	४३९ [-]	१६७२	१४४	१८५	४१५५	५५४४	६७६४	१२८५	५४३५
१८.	४०	दुस्स्ती सेवा	२९९	१०५४	४६	६०	८६३	१२८१	३४५५	१०२४	२३६५
१९.		इतर	१४२६१८९	९५८८२५	१६०३०	२०६६०	२३७१३३	३७७४६६	७१३३६२७	६०२१८५५	९६४८९४
जिल्हा बेरीज			७७१९२१४	३०९१७८१	४०२७२	५०८७५	७७६८९४	१२३५३५३	२२१४११२६	१७९३५२५५	३४९६३९०

टिप :- उद्योग गट निहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्यांची [नमुना निवडीवर] माहिती "इतर" समोर देण्यात आली आहे.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमांक ५.५ : : =

रोजगार विनीमय केंद्रातील आकडेवारी

[१९९३ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	माहिती
१	२	३
१.	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	४२०९
२.	सेवा योजनांचा उपयोग करणारे मालक	७६६
३.	संदर्भ वर्षात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	३७६७८
४.	वर्ष अखेर पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	२२२२०९
५.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ] खाजगी क्षेत्र	२९
	ब] सार्वजनिक क्षेत्र	१४५४
६.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ] अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	१०१३
	ब] इतर	४७०
	क] एकूण	१४८३
७.	<u>राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय</u>	
१.	<u>व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१४६९
	ब] नोकरी दिलेले	१६३
२.	<u>प्रशासकिय, आस्त्रीय आणि व्यवस्थापकीय कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१३८३
	ब] नोकरी दिलेले	६१८
३.	<u>लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	११५२
	ब] नोकरी दिलेले	१०१
४.	<u>दिकी कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	-
	ब] नोकरी दिलेले	-

१	२	३
५.	<u>शेतकरी मत्स्यव्यवसाय शिकार व संबंधित कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	३७१
	ब] नोकरी दिलेले	३५
६.	<u>खाण कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	३८
	ब] नोकरी दिलेले	१२
७.	<u>वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	११५६
	ब] नोकरी दिलेले	९
८.	<u>ग्रॅण्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार [इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार]</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१२१
	ब] नोकरी दिलेले	७
९.	<u>सेवा, खेळ व तत्सम कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१७४४९
	ब] नोकरी दिलेले	८
१०.	<u>इतर ठिकाणी वर्गीकृत न केलेले कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१४४६४
	ब] नोकरी दिलेले	५३०
	एकूण अ] नोंदणी केलेले	३७६४८
	ब] नोकरी दिलेले	१४८३

आधार :- १] उप प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

= : : तज्ज्ञता क्रमांक ५.६ : : =

- २५ -

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम १९९३-९४ या वर्षाकरिता
जिल्हा नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	१९९३-९४
१	२	३	४
१.	<u>सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र :-</u>		
	१. वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिशः अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	२१२८
	२. सेवा योजन केंद्रामध्ये घेण्यांत आलेल्या गटाशी चर्चा	संख्या	२६७
	३. मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	२६९३
२.	<u>विश्व विद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन</u>		
[x]	१. वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिशः अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	१५४
[x]	२. सेवा योजन केंद्रामध्ये घेण्यांत आलेल्या गटाशी चर्चा	संख्या	११
[x]	३. मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	१०८

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर.

तद्वत्ता क्रमांक ५. ७

कर्मचारी गणना- १९९२

जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

बाब	शासकिय	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
१	२	३	४
वर्ग - १	१०९२	२०	१
वर्ग - २	१६१५	२३१	७
वर्ग - ३	२५६६२	८२०२	१०९६
वर्ग - ४	१०४६४	११३८	९७३
एकूण १ ते ४	३९१३३	९५९१	२०७७
इतर वर्ग "x" [५ ते ९ व ०]	५१३८	२३९६	४६५
एकूण १ ते ९ व ० ४४२७१		११९८७	२५४२

टिप :- १] माहिती अस्थायी आहे.

२] "x" इतर यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालीन मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

निरनिराळ्या उद्योगांतील रोजगार ३१ मार्च १९९४ ला संपणा-या वर्षाकरिता

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	साहित्य देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी वर्गाची संख्या				
				शासकीय	निमशासकीय	खाजगी	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	
१.	कृषी	०	३१	२७८३	३६८	-	३१५१	
२.	खाणकाम	१	१०	-	१३७८३	-	१३७८३	
३.	वस्तु निर्माण	२, ३	२८३	१०६४२	९६४२	२३७९२	४४०७६	
४.	दीज निर्मिती व गॅस पाणी व सांडपाणी सेवा	४	११	-	७४३९	-	७४३९	
५.	बांधकाम	५	५२	६३४०	३७१५	११०	१०१६५	
६.	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६	८९	-	७६२	२२६५	३०२७	
७.	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	७	२५	४१४३४	५३२०	४७	४६८०१	
८.	वित्त पुरवठा, विभा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८	२१३	-	८६०५	२४११	११०१६	
९.	सामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तीगत सेवा	९	७५६	४००२३	३७९९२	१७८३९	९५८५४	
एकूण				१४७०	१०१२२२	८७६२६	४६४६४	२३५३१२

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर.

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या
जिल्हा - नागपूर

यंत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे		विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण	
		गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१. महाराष्ट्र राज्य	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२	२१६	२३५६३१	११	१४४०४१	२२७	३७९६७२
विस्तृत मंडळ	३१ मार्च १९८१	१८८३	१३	१३०९	७९३०००	१३	१०८१०००	१३२२	१८७४०००
	३१ मार्च १९९१	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	१६	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९२	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९३	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९४	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
२. खाजगी कंपनी	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२			१	६४३६५९	१	६४३६५९
३. जिल्ह्यांची एकूण बेरीज	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२	२१६	२३५६३१	१२	७८७७००	२२८	१०२३३३१
	३१ मार्च १९८१	१८८३	१३	१३०९	७९३०००	१३	१०८१०००	१३२२	१८७४०००
	३१ मार्च १९९१	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९२	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९३	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९४	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९

टीप :- १] ३१ मार्च १९६१ नंतर खाजगी कंपनी नागपूर जिल्ह्यांत अस्तित्वात नाही.

२] ३१ मार्च १९८७ अखेरपर्यंत जिल्ह्यांतील गावांचे व शहरांचे संपूर्णपणे विद्युतीकरण करण्यांत आले. यात प्रकल्पगृस्त गावांचा समावेश नाही.

आधार :- १] अधिकक अभियंता, नागपूर [ग्रामीण] [प्र] विभाग, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर

२] मुख्य अभियंता, नागपूर शहर परिमंडळ, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर

विजेचा वापर [१९९३-९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[हजार कि. वॅट तासामध्ये]

अ. क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या वापराचा प्रकार							संबंधनाची संख्या [कनेक्शनची]
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी वीज.	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवाबत्ती	कृषी	इतर	एकुण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	थर्मल	२८२५७२	६१४०७	५८९५५४	१९०६६	५७७१०	४२४०४	१०५२७१३	५२७४८५
२.	हॉयड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकुण	२८२५७२	६१४०७	५८९५५४	१९०६६	५७७१०	४२४०४	१०५२७१३	५२७४८५

- आधार :- १] मुख्य अभियंता, नागपूर शहर परिमंडल, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, नागपूर
 २] कार्यकारी अभियंता, बांधकाम नि संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. १, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर
 ३] ----- " ----- विभाग क्र. २, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर
 ४] ----- " ----- विभाग म. रा. वि. मंडळ, काटोल.

जिल्हा - नागपूर

आर्थिक गणना १९९० कृषि व विगर कृषि उद्योग

अ.क्र.	बाब	कृषि उद्योग			विगर कृषि उद्योग			कृषि व विगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	उद्योगांची संख्या									
	अ] स्वकार्यरत उद्योग	५०२५	१०८७	६११२	२०९४३	५०५३३	७१४७६	२५९६८	५१६२०	७७५८८
	ब] आस्थापना	१०३१	३२९	१३५०	७०५१	२७८८८	३४९३९	८०७२	२८२१७	३६२८९
	क] एकूण	६०५६	१४१६	७४६२	२७९९४	७८४२१	१०६४१५	३४०४०	७९८३७	११३८७७
२.	भातजीच्या प्रकारानुसार एकूण उद्योग [संख्या]									
	अ] सवकारी	४०	६	४६	६२०	१०४१	१६६१	६६०	१०४७	१७०७
	ब] सार्वजनिक	१५	२२	३७	३४४३	३२३१	६६७४	३४५८	३२५३	६७११
	क] खाजगी	५९९१	१३८८	७३७९	२३९३१	७४१४९	९८०८०	२९९२२	७५५३७	१०५४५९
३.	मालकांच्या विविध सामाजिक श्रेणी [एकूण संस्था उद्देगवारी]									
	अ] अनुसूचित जाती	८.०३	५.७९	७.६१	१२.१०	८.२३	९.२५	११.३८	८.१९	९.१४
	ब] अनुसूचित जमाती	१५.७८	१०.४५	१४.७७	११.१०	१०.७६	१०.८५	११.९४	१०.७५	११.१०
४.	जानेविरहीत कार्यान्विता अंतर्गत उद्योगांची एकूण संस्था उद्देगवारी	३४.५१	४२.६५	३६.०६	१५.२३	१३.१४	१३.६९	१८.६६	१३.६६	१५.१५
५.	संस्थावर चालणाऱ्या उद्योगांची एकूण संस्था उद्देगवारी	५.१७	३.३८	४.८३	२३.१७	१८.१०	१९.४४	१९.९७	१७.८४	१८.४८

:: तद्वत्ता क्रमांक- ५.११ [पुढे घालू] ::

- १०१ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
६. सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या										
अ]	एकूण कामगार	२५४७	२२९३	१२५४०	८४६४२	३०८५५६	३२३१२८	२४१८९	३११५४९	४०५७३८
ब]	वेतनावर काम करणारे कामगार	१४१४	२६३	२३७७	५३०८३	२१४४२४	२६७५०७	५४४२७	२१५३८७	२६९८८४
क]	वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांची टक्केवारी	१४२१	३२.१७	१८.९५	६२.७३	६९.४९	६८.०३	५७.८५	६९.१३	६६.५१
ड]	कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	२	२	२	३	४	४	३	४	४

टीप :- १] कृषि उत्पादन व सळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग

२] ज्या उद्योगात कमीत कमी एक तरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग

३] पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग.

आधार :- अर्थ सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक ५.१२ :==

प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी
काम करणा-या कामगारांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	कृषि	६०४६	९५४७	१४१६	२९९३	७४६२	१२५४०
२.	खनिज उत्पादन व खाणकाम	२७२	४८८६	२२	१२६६	२९४	६१५२
३.	वस्तु निर्माण	८५०५	३९६४३	१६६९२	६७९५६	२५२०४	१०७५९९
४.	वीज गॅस आणि पाणी पुरवठा	९०	७९४	२०७	५१३०	२९७	५९२४
५.	बांधकाम	१८१	४५१	८८४	२८१९	१०६५	३२७०
६.	घाऊक व्यापार	१३२	५९८	१२००	५३७३	१३३२	५९७१
७.	किरकोळ व्यापार	७२६४	१०१६२	३१२४७	६६१६०	३८५११	७६३२९
८.	उपहार गृहे आणि हॉटेल	१३८१	२८५८	३४६१	१३०२५	४८४२	१५८८३
९.	वाहतूक	१८२	५७७	२३४०	१६०८४	२५२२	१६६६१
१०.	साठवण आणि गोदाम दिव्यक	१२२	४८८	१३५३	३६९४	१४७५	४१८२
११.	दळपटवण	१४०	३८०	१३३	४०६०	२७३	४४४०
१२.	वित्तीय विमा, स्थावर मालमत्तम आणि व्यवसायीक सेवा.	५५०	१२९३	२५५२	१६४९६	३१०२	१७७८९
१३.	सामुहिक सामजिक आणि व्यवसायीक सेवा.	९१६८	२१३०७	१८२२१	१०५४५८	२७३८९	१२६७६५
१४.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या]	७	१२०५	१०२	१०३५	१०९	२२४०
१५.	सर्व प्रमुख उद्योग गट	३४०४०	९४१८९	७९८३७	३११५४९	११३८७७	४०५७३८

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : तक्ता क्रमांक ५.१३ : : =

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	उद्योगाचे विवरण	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकुण
१	२	३	४	५	६
१.	पशुसंवर्धन	०२	८८७	२६९	११५६
२.	शेतीसंबंधी सेवा	०३	९८	४४	१४२
३.	शिकार व फासेपारध करणे	०४	-	-	-
४.	वनसंवर्धन	०५	३०	८	३८
५.	मासेमारी	०६	६	८	१४
६.	खाणीतून कोळशाचे उत्पादन करणे	१०	२२	४	२६
७.	खाणीतून कूड, पेट्रोलियम काढणे व नैसर्गिक गॅसचे उत्पादन	११	२	-	२
८.	खाणीतून कच्च्या लोखंडाव्यतिरिक्त मॅंगनीज ओअरचे उत्पादन	१३	२	८	१०
९.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले नॉनमेटॅलिक मिनरल्स	१५	१०६	६	११२
१०.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या खाणी संबंधीच्या सेवा	१९	-	१	१
११.	मांस, दुग्ध पदार्थ तयार करणे, फळे भाजीपाला सुकवून खाद्यपदार्थ बनविणे, मांसि खारविणे इत्यादी, मिठाची गिरणी, पाव, बिस्कीटे, केक वगैरे पदार्थ बनविणे, व साखरेचे पदार्थ तयार करणे, परगुती मीठ, कोको चॉकलेट, पेपरमिंटच्या गोळ्या तयार करणे.	२०	२७७	७७१	१०४८
१२.	वनस्पती तूप व तेलाचे व इतर खाद्य तेलाचे उत्पादन, जनावरांच्या चरबी पासून तेल, मासुयापासून तेल, चहा, कॉफी व इतर प्रक्रीया व इतरत्र वर्गीकृत न केलेले खाद्य पदार्थ	२१	५०	१७९	२२९
१३.	पेयाचे व तंबाखू पासून तयार होत असलेल्या पदार्थाचे उत्पादन.	२२	१०	३४	४४

= : : तपता क्रमांक ५.१३ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
१४.	सुती कामडाचे उत्पादन	२३	६६	७९८	८६४
१५.	लोकर, रेशीम, कृत्रीम कामडाचे उत्पादन	२४	-	११	११
१६.	जुद्धेचे उत्पादन व इतर वनस्पती धाग्याचे उत्पादन.	२५	-	१	१
१७.	कामडाची उत्पादने [तयार कामडा-सहीत]	२६	९	१२७	१३६
१८.	लाकड व लाकडापासून फर्निचर बनविणे	२७	१०१	६८३	७८४
१९.	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने, छपाई, प्रकाशने इत्यादी.	२८	४३	५०६	५४९
२०.	चामडे तयार करणे व चामड्याच्या वस्तु बनविणे.	२९	९	५८	६७
२१.	रसायने, व रसायनांच्या वस्तुचे उत्पादन [पेट्रोलियम व कोळसा वगळता]	३०	५५	१५६	२११
२२.	रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसापासून वस्तु तयार करणे	३१	४९	१२३	१७२
२३.	अधातू खनीज पदार्थाचे उत्पादन	३२	२२१	१४४	३६५
२४.	मुळ धातुचे उद्योग	३३	३६	४०	७६
२५.	धातुंच्या वस्तु व सुटे भाग तयार करणे [यांत्रिकी वस्तु वगळता]	३४	१५१	८८४	१०३५
२६.	विद्युत उपकरणा व्यतिरिक्त इतर यंत्राचे व यंत्राच्या सुट्या भागाचे उत्पादन.	३५	१०	९	१९
२७.	विद्युत उपकरणांची निर्मिती, विद्युत साधने व त्यांच्या सुट्या भागाची निर्मिती.	३६	३५	६८	१०३
२८.	वाहतुक साधनांची व त्यांच्या सुट्या भागाची निर्मिती.	३७	४	१६	२०
२९.	इतर उत्पादन उद्योग	३८	२७	२४६	२७३
३०.	भांडवली सामानांची दुरुस्ती	३९	८१	२०१	२८२
३१.	विद्युत निर्मिती, ट्रान्समिशन वितरण	४०	६६	१५५	२२१
३२.	गॅस व वाफेची निर्मिती व पाईपव्दारे वितरण.	४१	३	११	१४
३३.	पाणी पुरवठा	४२	२०	३७	५७

= : : तक्ता क्रमांक ५.१३ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
३४.	बांधकाम	५०	१२	१५७	१६९
३५.	बांधकामाशी निगडित इतर कामे	५१	५	४९	५४
३६.	शेती उत्पादन कच्चा माल/खाद्य पदार्थ, मादक पदार्थ/कपड्यांचा घाऊक व्यापार	६०	१४	१९१	२०५
३७.	लाकूड, कागद, कागदी, चोमडे, जळण, पेट्रोलियम, मुर्गधी अत्तरे काच वगैरेचा घाऊक व्यापार.	६१	४	१०१	१०५
३८.	वाहनांच्या घाऊक व्यापारासह इतर यंत्र सामुग्रीचा व अवजारांचा घाऊक व्यापार.	६२	२	७५	७७
३९.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार.	६३	२	११४	११६
४०.	दलाल व कमीशन एजंट	६४	६	२०२	२०६
४१.	खाद्य पदार्थ तेल, तंबाखू व मादक पदार्थांचा किरकोळ व्यापार.	६५	४०७	३७३२	३१३९
४२.	कामडांचा किरकोळ व्यापार	६६	६८	१२७७	१३४५
४३.	जळण व घरगुती भांडी व टिकाव वस्तू.	६७	४३	१६७९	१७२३
४४.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या वस्तूंचा व्यापार.	६८	२८९	३०९१	३३८७
४५.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	६९	३४३	१७३३	२०७६
४६.	जमीन मार्गे वाहतूक	७०	१०८	६२७	७३५
४७.	जलवाहतूक	७१	-	१	१
४८.	हवाई वाहतूक	७२	-	१०	१०
४९.	इतर वाहतूक	७३	१	४१	४२
५०.	माल साठविण्याच्या सोई, गोदामे, वेअर हौसिंग	७४	१०३	८७०	९७३
५१.	दळण वळण सेवा	७५	१३९	१२५	२६४
५२.	बँका व तत्सम आर्थिक सहाय्य देणा-या संस्था.	८०	१४५	३५५	५००
५३.	भविष्य निधी व विमा सेवा	८१	२	३२	३४
५४.	स्थावर मालमत्तेचे एजंट	८२	३	६३	६६
५५.	कायदे विषयक सेवा	८३	-	८९	८९

१	२	३	४	५	६
५६.	लॉटरीची घाऊक विक्री.	८४	-	८	८
५७.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले सामान भाड्याने देणे [वाहतुकीची साधने, वैयक्तिक व घरघुती सामान, सर्व प्रकारचे कपडे, पादत्राणे, फर्निचर, इलेक्ट्रीक सामान, भांडी, लाऊडस्विकर भाड्याने देणे]	८५	५३	४१७	४७०
५८.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले इतर व्यागारी सेवा.	८९	५	२७०	२७५
५९.	सामाजिक, सामुहिक व संरक्षण सेवा	९०	१०१५	१२३३	२२४८
६०.	साफसफाई विषयक सेवा	९१	-	७	७
६१.	शैक्षणिक वैधानिक आणि संशोधन क्षेत्रातील सेवा.	९२	१७७२	१५२५	३३०४
६२.	आरोग्य व वैद्यकीय सेवा	९३	४१६	१५८४	१९९०
६३.	सामाजिक सेवा	९४	२८४	७२३	१००७
६४.	मनोरंजनार्थ व सांस्कृतिक सेवा	९५	८१	३९९	४८०
६५.	वैयक्तिक [खाजगी] सेवा	९६	१६२	१८२१	१९९०
६६.	दुरुस्ती सेवा	९७	८५	९४४	१०२९
६७.	आंतरदेशीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक सेवा.	९८	-	१	१
६८.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या सेवा	९९	६	१२	१८
६९.	इतरत्र आढळून न आलेले उद्योग	१००	७	६३	७०
सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण			८०७२	२८२१७	३६२८९

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमांक ५.१४ : : =

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	उद्योगाचे विवरण	उद्योग गट सकितांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१.	पशुसंवर्धन	०२	२१२८	८७२	३००७
२.	शेतीसंबंधी सेवा	०३	२२४	३५३	५७७
३.	शिकार करणे व मासेमारध	०४	-	-	-
४.	वनसंवर्धन	०५	१३३	४२	१७५
५.	मासेमारी	०६	२०	५४	७४
६.	खाणीतून कोळ्याचे उत्पादन करणे	१०	२७१४	११०२	३८२३
७.	खाणीतून कूड पेट्रोलियम काढणे, व नैसर्गिक गॅसचे उत्पादन.	११	१०४	-	१०४
८.	खाणीतून कच्च्या लोखंडाव्यतिरिक्त मॅंगनीज ओअरचे उत्पादन.	१३	१३५	८८	२२३
९.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले नॉन मेटॅलिक मिनरल्स.	१५	१७२०	५२	१८७२
१०.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या खाणीसंबंधी सेवा.	१९	-	५	५
११.	मांस, दुग्ध पदार्थ तयार करणे, ऋडे, भाजीपाला सुकवून खाद्य पदार्थ बनविणे, मासे खार विणे, गिरणी, पाव बिस्कीटे, केक वगैरे पदार्थ बनविणे, साखर व साखरेचे पदार्थ तयार करणे, घरघुती मीठ, कोको, चॉकलेट, पेपरमिंटच्या गोळ्या तयार करणे.	२०	१४७१	३६२२	५०९३
१२.	वनस्पती तूप व तेलाचे व इतर खाद्य तेलाचे उत्पादन, जनावराच्या चरबी पासून तेल, मास्यापासून तेल, चहा कॉफीवर प्रक्रीया, व इतरत्र वर्गीकृत न केलेले खाद्य पदार्थ.	२१	३५५	१७३४	२०८९
१३.	पेयाचे व तंबाखूपासून तयार होत असलेल्या पदार्थाचे उत्पादन.	२२	१०६	१०८५	११९१

= : : तक्ता क्रमांक ५.१४ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
१४.	सुती कापडाचे उत्पादन	२३	२७१८	१२६२९	१५३४७
१५.	लोकर, रेशीम, कृत्रीम कापडाचे उत्पादन	२४	-	८२	८२
१६.	ज्युटचे उत्पादन व इतर वनस्पती धार्याचे उत्पादन [कापूस व्यतिरिक्त]	२५	-	२७	२७
१७.	कापडाची उत्पादने	२६	३२	६६८	७००
१८.	लाकूड व लाकडापासून फर्निचर बनविणे.	२७	८७३	३४२५	४२२८
१९.	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने, छापाई, प्रकाशने इत्यादी.	२८	१२५५	६०४९	७३०४
२०.	चामडे तयार करणे व चामड्याच्या वस्तू बनविणे.	२९	५५५	१८४	७३९
२१.	रसायने व रसायनांच्या वस्तूचे उत्पादन [पेट्रोलियम व कोळसा वगळता सर्व]	३०	१०१४	१५५२	२५६६
२२.	रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यापासून वस्तू तयार करणे	३१	१७२८	१३०४	२०३२
२३.	अधातू खनिज पदार्थाचे उत्पादन	३२	११५९४	१६६८	१३३६२
२४.	मुळ धातूचे उद्योग	३३	२१९६	९४९	३१४५
२५.	धातूच्या वस्तू व सुटे भाग तयार करणे. [यांत्रिक वस्तू वगळता]	३४	२२०६	७११५	९३२१
२६.	विद्युत उपकरणा व्यतिरिक्त इतर यंत्रांचे व यंत्रांच्या सुट्या भागाचे उत्पादन.	३५	४२५	१२४	५४९
२७.	विद्युत उपकरणांची निर्मिती विद्युत साधने व त्यांच्या सुट्या भागाची निर्मिती.	३६	९३५	८२१	१७५६
२८.	वाहतूक साधनांची व त्यांच्या सुट्या भागांची निर्मिती.	३७	१९९	६५३	८५२
२९.	इतर उत्पादक उद्योग	३८	२५५	८९६	११५१
३०.	भांडवली सामानाची दुरुस्ती	३९	५८५	२६८३	३२६८
३१.	विद्युत निर्मिती व ट्रान्समिशन व वितरण.	४०	७५१	४६१२	५३६३
३२.	गॅस व वाफेची निर्मिती आणि वाईप व्दारे वितरण.	४१	९	६२	७१

= : : तक्ता क्रमांक ५.१४ [मुद्रे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
३३.	शाणी पुरवठा	४२	३३	४५२	४८५
३४.	बांधकाम	५०	२२२	१४१५	१६३७
३५.	बांधकामाशी निगडीत इतर कामे	५१	३१	५७४	६०५
३६.	शेती उत्पादक कच्चा माल/ खाद्य पदार्थ मादक पदार्थ/कपड्यांचा घाऊक व्यापार.	६०	४१८	१६२९	२११७
३७.	लाकूड, कागद, कागदी, चामडे, जळण पेट्रोलजन्य, सुगंधी अत्तरे, काच वगैरेंचा घाऊक व्यापार.	६१	१७	५२४	५४१
३८.	वाहनांच्या घाऊक व्यापारासह इतर यंत्रसामुग्रीचा व औजारांचा घाऊक व्यापार.	६२	४	७१२	७१६
३९.	इतरत्र वर्गिकृत न केलेले घाऊक व्यापार	६३	१५	२१८	२३३
४०.	दलाल व कमीशन एजंट	६४	१८	७२२	८१०
४१.	खाद्यपदार्थ/तेल/तंत्राखू व मादक पदार्थांचा किरकोळ व्यापार	६५	११०८	१४८५८	१५२६६
४२.	कापडांचा किरकोळ व्यापार	६६	२०६	४७६२	४२६८
४३.	जळण व घरघुती भांडी व टिकावू वस्तु	६७	१५४	५४८५	५६३२
४४.	इतरत्र वर्गिकृत न केलेल्या वस्तुंचा किरकोळ व्यापार.	६८	६६२	१२३४२	१३००४
४५.	उपाहरगृहे व हॉटेल्स	६९	१४०२	१०४०७	११८१६
४६.	जमीन मार्गे वाहतूक	७०	४८३	१३०१७	१३५००
४७.	जल वाहतूक	७१	-	३	३
४८.	हवाई वाहतूक	७२	-	३२१	३२१
४९.	इतर वाहतूक	७३	२	८५३	८५५
५०.	माल साठविण्याच्या सोई/गोदाम वेअर हौसिंग	७४	४६६	३१०८	३५७४
५१.	दळण वळप सेवा	७५	३७२	४०५०	४४२९
५२.	बँका व तत्सम आर्थिक सहाय्य देणा-या संस्था	८०	७१६	१०४०७	१११२३
५३.	भविष्य निधी व विमा सेवा	८१	३	२६२	२६५

= : : तक्ता क्रमांक ५.१४ [मुद्रे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
५४.	स्थावर मालमत्तेये रजंट	८२	६	३६६	३७२
५५.	कायदे विषयक सेवा	८३	-	५६४	५६४
५६.	लॉटरीची घाऊक विक्री	८४	-	४३	४३
५७.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेले सामान. भाड्याने देणे [वाहतुकीची साधने, वैयक्तिक व घरघुती सामान, सर्व प्रकारचे कपडे, पादत्राणे, फर्निचर, इलेक्ट्रीक सामान, भांडी, लाऊडस्विकर इत्यादी भाड्याने देणे.	८५	११३	११४६	१२५९
५८.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेली इतर व्यापारी सेवा.	८९	५०	१३११	१३६१
५९.	सामाजिक सामुहिक व संरक्षण सेवा.	९०	४०२६	४४१०८	४८२०४
६०.	सांस्कृतिक विषयक सेवा	९१	-	१३५	१३५
६१.	शैक्षणिक, वैज्ञानिक आणि संशोधन क्षेत्रातील सेवा.	९२	७६८१	२२०३५	२९७१६
६२.	आरोग्य व वैद्यकीय सेवा	९३	१५१४	११२५६	१२७७०
६३.	सामाजिक सेवा	९४	७१७	२९१७	३६३४
६४.	मनोरंजनार्थ व सांस्कृतिक सेवा	९५	२८५	२८२०	३१०५
६५.	वैयक्तिक [खाजगी] सेवा	९६	४०६	५४६४	५८७०
६६.	दुरुस्ती सेवा	९७	२१२	३७२७	३९३९
६७.	आंतरदेशीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक सेवा	९८	-	११	११
६८.	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या सेवा	९९	३५	३९	६४
६९.	इतरत्र आढळून न आलेले उद्योग	१००	१२०५	९७४	२१७९
सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण			५९२४६	२३९१७०	२९८४१६

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक. ५. १५ ==:

खिगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट एकत्र]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१.	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	६२०	१०४१	१६६१
२.	वीजेवर. चालणा-या संस्थांची एकूण संख्येप्री टक्केवारी.	२१.७७	९.३१	१३.९६
३.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार			
अ]	एकूण संख्या	८९२५	१८९७०	२७८९५
ब]	प्रती आस्थापना कामगारांची संख्या	१४	१८	१७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमिक - ५.१६ : : =

प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम

करणा-या कामगारांची संख्या

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	कृषि	४०	१३१	६	८३	४६	२१४
२.	खनिज उत्पादन व खाणकाम	-	-	३	२६२	३	२६२
३.	वस्तु निर्माण	१३६	६३४०	७२	५८८५	२१५	१२२२५
४.	बीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	५	५७	१३	८७	१८	१४४
५.	बांधकाम	१	१	१०	२२	११	२३
६.	घाऊक व्यापार	८	२०	१३	७०६	२१	७२६
७.	किरकोळ व्यापार	८६	१८२	१५२	६४७	२४५	८२२
८.	उपहारगृहे आणि हॉटेल	२	४५	२५	३८०	२७	४२५
९.	वाहतूक	२	२१	५	१२५१	७	१२७२
१०.	साठवण आणि गोठान विषयक	२४	१३८	४१	२१६	६५	३५४
११.	दळणवळण	२	३	४	५२	६	६२
१२.	वित्तीय विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यवसायिक सेवा	६६	२८२	१७२	१२३८	२३८	२२३७
१३.	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	२८०	१४०७	५१७	६७४७	७९७	८१५४
१४.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या]	१	४२२	-	-	१	४२२
१५.	सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण	६६०	२०५६	१०४७	१२०५३	१७०७	२८१०९.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक ५.१७ [अ] ==:

आर्थिक गणना १९९०

उत्पादन व हस्तुती सेवा या उद्योग गटातील आस्थापनांची व नेहमी काम करणाऱ्या

व्यक्तीची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तीची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तीची संख्या	स्वकार्य- रत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तीची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	६७२८	९१३५	९८३४	१३७५०	१६५६२	२२८८५
२.	३	३२६	९७८	९५७	२८७१	१२८३	३८४९
३.	४	१४२	५६८	५२९	२११६	६७१	२६८४
४.	५	३८	१९०	१६६	८३०	२०४	१०२०
५.	६ - ९	३३	२३०	१४५	९८९	१७८	१२१९
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	४	४०	१३	१३०	१७	१७०
७.	सर्व आकारमान गट	७२७१	१११४१	११६४४	२०६८४	१८९१५	३१८२७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

=: तक्ता क्रमांक ५.१७ [ब] :=

- ११४ -

आर्थिक गणना - १९९०

उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगाची व त्या उद्योगात

नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	रोजगार आकारमान	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	४२३	७८२	१५३५	२६८७	१९५८	३४७६
२.	३	१०१	३०३	९८४	२९५२	१०८५	३२५५
३.	४	७७	३०८	७१९	२८७६	७९६	३१८४
४.	५	८७	४३५	४९३	२४६५	५८०	२९००
५.	६ - ९	१५७	११३६	७१८	५०१३	८७५	६१४९
६.	१० - १९	१६९	२२२७	३७६	४७८६	५४५	७०१३
७.	२० - ४९	११८	३४२०	१३३	३७९५	२५१	७२१५
८.	५० - १९९	७५	७४२८	७३	६८९२	१४८	१४३२०
९.	२०० - ३९९	११	२९११	१२	३३७५	२३	६२८६
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	१६	९५४५	१२	१२४२९	२८	२९९७४
११.	सर्व आकारमान गट	१२३४	२८५०२	५०५५	४७२७०	६२८९	७५७७२

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक ५.१८ [अ] ==:

घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी
काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट	ग्रामीण.		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	६४१६	७६२५	२२०१०	२६०४९	२८४२६	३३६७४
२.	३	९८	२९४	६९०	२०७०	७८८	२३६४
३.	४	२३	९२	१८८	७५२	२११	८४४
४.	५	९	४५	४९	२४५	५८	२९०
५.	६ ते ९	१४	९२	४६	३०५	६०	३९७
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	१	१०	२	२०	३	३०
सर्व आकारमान गट		६५६१	८१५८	२२९८५	२९४४१	२९५४६	३७५९९

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तहता क्रमांक ५.१८-[ब] ==:

घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी

काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	५६१	१०१६	४९१७	८९२६	५४७८	९९४२
२.	३	१५५	४६५	२०९०	६२७०	२२४५	६७३५
३.	४	३५	१४०	९७८	३९१२	१०१३	४०५२
४.	५	३२	१६०	४५७	२२८५	४८९	२४४५
५.	६ - ९	३८	२५५	६४७	४५०८	६८५	४७६३
६.	१० - १९	९	११२	३०२	२४५३	२११	२५६५
७.	२० - ४९	२	६९	५६	१४७२	५८	१५४१
८.	५० - १९९	३	३८५	११३	११४५९	११६	११८४४
	२०० - ३९९	-	-	१	२६५	१	२६५
	९. ४०० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	१	५४२	१	५४२
सर्व आकारमान गट		८३५	२६०२	९४६२	४२०९२	१०२९७	४४६९४

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

== :: तद्वता क्रमांक ५.१९ [अ] :: ==

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व

नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आकारमान गट संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तीची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१. - १ - २		५२२१	५८७८	९५०९	११२०९	१४७३०	१७०८७
२.	३	६७	२०१	३१०	९३०	३७७	११३१
३.	४	१०	४०	८६	३४४	९६	३८४
४.	५	१०	५०	४१	२०५	५१	२५५
५.	६ - ९	१८	१२२	२९	१९८	४७	३२०
६. १० व त्यापेक्षा जास्त		७	७०	७	७०	१४	१४०
सर्व आकारमान गट		५३३३	६३६१	९९८२	१२९५६	१५३१५	१९३१७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तद्वत्ता क्रमांक ५१२ [ब] ==:

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व

नेहमी कार्य करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	२५०५	३७३६	३७३२	६३१३	६२४४	१००४२
२.	३	३२६	९७८	१२२३	३६६२	१५४२	४६४७
३.	४	२०६	८२४	६४१	२५६४	८४७	३३८८
४.	५	१६४	८२०	३२५	११७५	५५२	२७२५
५.	६ - ९	३४८	२४६८	६७७	४८४४	१०२५	७३१२
६.	१० - १९	१८६	२३२२	६९२	२३४३	८७८	११७३५
७.	२० - ४९	८२	२२९१	५४०	१६२५६	६२२	१८५४७
८.	५० - १९९	१८	१४३७	२९०	२५९२४	३०८	२७३६१
९.	२०० - ३९९	-	-	२९	७२१७	२९	७२१७
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	१३	१३६२७	१३	१३६२७
सर्व आकारमान गट		३८३५	१४९४६	८३३९	२२५०२	१२०७४	१०७४४८

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमांक - ५.२० : : = [अ]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व
नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	ग्रामीण		नागरी		एकूण		
	रोजगार आकारमान गट [संख्या]	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	२४७६६	३०५४६	४७९११	५८६६३	७२६७७	८९२०२
२.	३	७८४	२३५२	२२३३	६६९९	३०१७	९०५१
३.	४	२५४	१०१६	९१३	३६५२	११६७	४६६८
४.	५	७३	३६५	२९५	१४७५	३६८	१८४०
५.	६ - ९	७६	५१४	२४५	१६६०	३२१	३१७४
६.	१० व त्यापेक्षा	१५	१५०	२३	२३०	३८	३८०
अ. क्र.	जास्त रोजगार	ग्रामीण	नागरी	एकूण			
	सर्व आकारमान गट [संख्या]	३५९६८	३४९४३	५१६२०	७२३७९	७७५८८	१०७३२३

आकार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्रमांक - ५. २० - [ब]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व

नेहमी काम करणा-या कर्म्या-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

जिल्हा कार्यालय, कृष्णगिरी, नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान	ग्रामीण	नागरी	एकूण				
	गट [संख्या]	आस्थापना- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था- पनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	
	१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१-२	४७३५	७८१३	१२२१४	२१२८०	१६२४९	२२०९३	
२.	३	९४३	३८२९	५२७८	१५८३४	६२२१	१८६६३	
३.	४	१६२	१८४८	३९५३	११८०८	३४१४	१३६५६	
४.	५	३७९	१८९५	१७४७	८७३५	२१२६	१०६२६	
५.	६-९	६७६	४८०५	२६६३	१८७३८	३३३९	२३५४३	
६.	१०-१९	४८९	६३०१	१६८८	२२०७९	२१७७	२८३८०	
७.	२०-४९	२३९	६९१४	९८८	२९२१४	१२२७	३६१२८	
८.	५०-१९९	११३	१०५८२	५९३	५४९४२	७०६	६५५२४	
९.	२००-३९९	१६	४३००	५३	१४५७२	६९	१८८७२	
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	२०	११९५९	४१	४९९६८	६१	५३९२७	
सर्व आकारमान गट		८०७२	५९२४६	२८२१७	२३९१७०	३६२८९	२९८४१६	

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमांक ६.१ : : =विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था [३१.३.१९९३ अखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या
१	२	३
१.	<u>सहकारी शेती पतसंस्था</u>	
	१.१ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
	१.२ प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था	५८३
	१.३ शेतकरी सेवा संस्था	-
	१.४ लॅम्पस सहकारी संस्था	१३
	१.५ मान्य बँका	-
	१.६ इतर [संस्थेचा प्रकार घावा]	-
२.	<u>बिगर शेती पतसंस्था</u>	
	२.१ <u>प्राथमिक सहकारी बँका</u>	
	अ] नागरी बँका	११
	ब] कर्मचारी पत संस्था	३९४
	२.२ <u>इतर बिगर शेती पतसंस्था</u>	
	अ] कर्मचारी पत संस्था	-
	ब] नागरी इतर पतसंस्था आणि इतर [भिंती, थ्रिफ्ट आणि पतसंस्था वगैरे]	१८१
	क] इतर [नावे घावे]	-
३.	<u>पणन संस्था</u>	
	३.१ <u>जिल्हा पणन संस्था</u>	
	अ] सर्वसाधारण उद्देश	२
	ब] विशेष उद्देश	-
	३.२ <u>प्राथमिक पणन संस्था</u>	
	अ] सर्व सामान्य [तालुका खरेदी विक्री संघ]	१३
	ब] विशेष	-
	३.३ इतर [नावे घावी]	५
	[कापूस पणन प्राथमिक फळे, भाजीपाला व इतर पणन पिके]	

१	२	३
४.	<u>उत्पादन संस्था</u>	
	४.१ साखर कारखाने	३
	४.२ इतर कृषी प्रक्रीया संस्था [भात/तेल/ जिनींग मिल वगैरे]	१४
	४.३ विणकर सहकारी संस्था [हातमाग व यंत्रमाग]	४८७
	४.४ सूतगिरण्या	९
	४.५ इतर औद्योगिक संस्था	३९५
	४.६ दूग्ध संस्था	२४९
	४.७ दूध संघ	१
	४.८ मत्स्य व्यवसाय संस्था/संघ	७९
	४.९ शेती संस्था [सामायिक/सामुदायिक]	४
	४.१० लिफ्ट इरिगेशन संस्था [सिंचन संख्या]	३२
	४.११ वन कामगार संस्था/संघ	३४
	४.१२ इतर	७१
५.	<u>सामाजिक संस्था</u>	
	५.१ ग्राहक भांडार	३४४
	५.२ गृहनिर्माण संस्था	११४४
	५.३ कामगार कंत्राटदार संस्था/संघ	१०५
	५.४ परिवहन संस्था [वाहतूक]	८
	५.५ इतर	६६
	एकूण सर्व प्रकारच्या संस्था	४२४८

आधार :- जिल्हा उमनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक - ६.२ : : =

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती

[३१.३.९३ ला संपना-या वषाकिरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये आणि सभासद संख्या हजारात]

अ. क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१.	संस्था	४२४८
२.	एकूण सभासद	९५४
३.	भरणा झालेले भाग भांडवल	१००१४५७
	वरिल पैकी सरकारी भाग भांडवल	१४९७२९
४.	स्वतःचा निधी	५४१६६०
५.	ठेवी	११७२५८५
६.	खेळते भांडवल	५५०३६२१
७.	निव्वळ दिलेली कर्जे	२१७५७०१
८.	खरेदीची किंमत	१३४२३६८
९.	विक्री किंमत	१८१७०७९
१०.	नामा असलेल्या	
	[अ] संस्था	२७३७
	[ब] रक्कम	३२९१२७
११.	संस्थांतील	
	[अ] संस्था	१२१२
	[ब] रक्कम	६२०६७

टीप :- १] ना नामा ना तोटा असलेल्या एकूण संस्था २९९ आहेत.

२] बाब क्रमांक ३ ची माहिती सुधारित आहे.

३] आधार :- १] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

३] ३] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रमाग व सहकारी बंत्रोद्योग,

नागपूर.

३] ३] जिल्हा दूरध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

३] ३] सहसंचालक, [साखर] नागपूर.

३] ३] सहायक संचालक

= ; : तक्ता क्रमांक ६.३ : : =

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गाप्रमाणे

वर्गवारी [३१.३.९४ रोजीची]

जिल्हा - नागपूर

अ. जिल्हा/तालुका	लेखा परिक्षा वर्ग				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परिक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था	
	अ	ब	क	ड				
१	२	३	४	५	६	७	८	९
जिल्ह्यातील एकूण संस्था	११९	३५७	१५४१	१४	४०	२२६३	४३३४	
तालुका								
१] नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	२५५८	
२] सावनेर	-	-	-	-	-	-	२५६	
३] पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	१०६	
४] रामटेक	-	-	-	-	-	-	११६	
५] मौदा	-	-	-	-	-	-	११८	
६] कापठी	-	-	-	-	-	-	१५६	
७] कुही	-	-	-	-	-	-	८२	
८] भिवापूर	-	-	-	-	-	-	६९	
९] उमरेड	-	-	-	-	-	-	१३७	
१०] नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	१७३	
११] हिंगणा	-	-	-	-	-	-	१२४	
१२] काटोल	-	-	-	-	-	-	१५५	
१३] नरखेड	-	-	-	-	-	-	१२४	
१४] कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	१६०	

टीप :- जिल्हा पत्रव्यवस्था एकत्रिकरण [वैयक्तिक लेखा परिक्षानुसार] होत असल्यामुळे तालुकानिहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग - १, सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक, सहकारी संस्था, [दुग्ध] नागपूर.

जिल्हयांतील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य

[वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	बँकाचा प्रकार	बँकाच्या शाखा	सभासद		भाग भाडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी खेबते भाडवल	अल्प मुदतीचे कर्जे			
			संस्था सभासद	वैयक्तिक सभासद				रोखमत	वटविलेली बिले	एकूण कर्जे	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
									[कॅश क्रेडीट]	[डिस्काउंट बिल]	[१०+११]
१.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक नागपूर	८६	२२४६	२२८	४११९७	९५८८३	९२३१८१	१२६४३०८	१८९१३९	-	१८९१३९
३.	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, मुंबई जिल्हा - शाखा नागपूर.	१४	४१	३२७०५	१९०५२	राज्य पातळीवर	४६८	राज्य पातळीवर	-	-	-

क्रमशः.....

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	स्तंभ १२ पैकी शेतीच्या कामासाठी दिलेले कर्जे	मध्यम मुदतीचे कर्जे	द्विर्घ मुदतीचे कर्जे	येणे कर्जे			थकलेली कर्जे		
					अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	द्विर्घ मुदतीचे	अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	द्विर्घ मुदतीचे
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, नागपूर.	१७०४२६	२३४८०२	२३८३१	३८२२१२	२३४८०२	२३८३१	१९६८५०	६२०८४	४८१२
३.	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड मुंबई. जिल्हा - शाखा, नागपूर	-	-	३४४१५	-	-	२०१३५७	-	-	२७४७३

टीप :- महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, मुंबई करीता माहिती जिल्हा स्तरावर उपलब्ध होऊ शकत नाही.

आधार :- १] जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, नागपूर.

२] महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, मुंबई.
जिल्हा शाखा, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.५ : : =

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य [वर्ष ३१.३.९३ रोजीचे]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद					स्तंभ ९ पकी सरकारी भाग - भांडवल	राखीव आणि इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकूण कर्ज
				एकूण	लहान खातेदार सभासद	मोठे खातेदार	इतर सभासद	भाग- भांडवल			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
जिल्हा एकूण		५८३	२१७८४६	१८८०९८	७४०१८	१००८००	१३२८०	४४५४०	११३३	६१५५	७९३६१
तालुका											
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	६६	१७३१६	१२१७४	९७३९	९०३७	३९८	२८०३	५१	५२९	३२५०
३.	पारशिवनी	४६	१६९८७	१५५१५	५९२३	९५९२	-	३२८१	३४	५०१	५७०५
४.	रामटेक	११	११४०२	४६२१	१२८८	३३३३	-	१२२८	३३	६६२	२०७८
५.	मौदा	५४	१५१८८	१४५२१	७२२८	७१७५	११८	६१२४	४०४	११५३	१२३३४
६.	कासठी	३५	१३४२०	८७००	११६५	७०२०	५१५	२३४६	१३	९१	१३८६९
७.	कुही	४६	२६५०३	१८२७१	८७५५	८५२०	९९६	३८३१	१८	३७७	६३६१
८.	भिवापूर	२९	१२२९७	११९७२	५२३३	६५९५	१४४	२६६५	२९३	३०८	३६९५
९.	उमरेड	३८	१५११३	१३१८८	३६४६	८०६३	१४७९	३७४४	१३	८७३	३८०८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	५९	१४५७९	१४४४४	४७६१	९५९१	९२	२९६२	१३	६२३	४५०१
११.	हिंगणा	५२	१६२८९	१४२३८	४४३३	९४४८	३५७	३८५१	१९	१६७	८२६५
१२.	काटोल	४१	२७४९८	२१४८७	५११०	९४९९	६८७८	३६५७	१०३	२५४	४६२५
१३.	नरखेड	५८	१५५२८	१६३७९	९५७१	६३०२	४०६	५००२	३०	३७४	५६७५
१४.	कळमेघवर	४८	१५७२६	१५६८८	७१६६	६६२५	१८९७	३०४६	१०९	२४३	५१९५

क्र. क्र.	जिल्हा/तालुका	खेडते भांडवल	एकूण दिलेली कर्जे [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		येथे कर्ज [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		एकूण कर्जाची थकबाकी [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		तीन वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
			कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सभासद	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा एकूण	४५५५५२	२२३५१	६९३३७	६३८९४	३१२७०९	४२२१९	१६०५२३	२४९६०	१०२४७८	१७२५९	५८०४५
तालुका												
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	१८१९१	१६४३	३१४५	४९६६	१५७३६	३४४४	१२५९१	१६३५	५९६१	१८०९	६६२१
३.	पारशिवनी	४०८२६	१२३१	५३३७	५११९	३२१८१	३८६३	१९२८३	२३९०	१२५५८	१४७३	६७२५
४.	रामटेक	३२७६७	१२६९	२०७८	३१६६	१७०८६	१३२२	५३९६	९१०	३७३७	४१२	१६५९
५.	मौदा	७०३१३	३०७४	१२७८६	६७२७	५३४१६	४०१९	२१३६९	२४६३	१३५१८	१५५६	७८५१
६.	कामठी	३७७७४	२७६१	४३१५	२४३२	१५८८३	१६६१	७१०४	९३१	४२५१	७३०	२८५३
७.	कुही	३९२२४	६६१	६४१८	५३६३	२९४०३	३८७३	१२६०४	२११२	८००४	१७६१	४६००
८.	श्रिवापूर	२६६७६	११५३	३६९५	३३२८	१५७१३	२६४९	९१४०	१६१७	५४६६	१०३२	३६७४
९.	उमरेड	२१३९२	८८२	४०५५	३२०५	१५२२१	२४७४	७६४९	१८००	५७३६	६७४	१९१३
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१८७०१	१४५९	४५०१	३६५४	१०११२	२०९५	५७८७	१४६४	३६८४	६३१	२१५३
११.	हिंगणा	२९३१४	२८८९	७६१८	६२३४	३१४४८	३९५४	१११२०	२१८४	७२६७	१७७०	३८५३
१२.	काटोल	३८३४०	६५०	४५१९	६१२५	२६३२०	३८८८	१३३८४	२३५२	९१४६	१५३६	४२३८
१३.	नरखेड	५६०९१	२८८३	५६७५	८४९९	४१९१७	५६७७	२४४७८	३५१३	१७२६१	२१६४	७२१७
१४.	कळमेजवर	२५९४३	१८७६	५१९५	४२७६	१८२७३	३३००	१०६१८	१५८९	५८८०	१७११	४७३८

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.६ : : =

- १२९ -

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य

[३१.३.९४ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थाची संख्या	एकुण खातेदारांची संख्या	एकुण लहान खातेदार सभासद	एकुण मोठे खातेदार सभासद	एकुण इतर सभासद	भाग भांडवल	स्तंभ पैकी सरकारी भाग	राखीव आणि इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकुण कर्ज	खेळते भांडवल	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा											
	तालुका											
१.	नागपूर, [शहर]											
२.	सावनेर											
३.	पारशिवनी											
४.	रामटेक											
५.	मौदा											
६.	कामठी											
७.	कुही											
८.	भिवापूर											
९.	उमरेड											
१०.	नागपूर [ग्रामीण]											
११.	हिंगणी											
१२.	काटोल											
१३.	नरखेड											
१४.	कळमेष्टर											

निरंक

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण दिलेली कर्जे			येणे कर्ज		एकूण कर्जाची थकबाकी		३ वर्षांपेक्षा कमी		तीन वर्षांपेक्षा अधिक	
		[अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]	[अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]	[अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]	[अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]	वर्षे कर्जाची थकबाकी	वर्षे कर्जाची थकबाकी	वर्षे कर्जाची थकबाकी	वर्षे कर्जाची थकबाकी	वर्षे कर्जाची थकबाकी	वर्षे कर्जाची थकबाकी	
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	
जिल्हा एकूण												
तालुका												
१.	नागपूर [शहर]											
२.	सा.नेर											
३.	पारशिवनी											
४.	रामटेक											
५.	मौदा											
६.	कामठी											
७.	कुही											
८.	भिव्हापूर											
९.	उमरेड											
१०.	नागपूर [ग्रामीण]											
११.	हिंगणा											
१२.	काटोल											
१३.	नरखेड											
१४.	कळमेश्वर											

निरंक

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.७ [पुढे चाल] : : =

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण दिलेली कर्जे [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		येणे कर्ज [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		एकूण कर्जाची थकबाकी [अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे]		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		तीन वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सभासद	रक्कम	थकबाकी दार	रक्कम	थकबाकी दाराची संख्या	रक्कम	थकबाकी दार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	जिल्हा एकूण	४१४	१८९४	२६२	५२००	५७७	१६४५	५७७	१६४५	-	-
	तालुका										
१.	नागपूर [शहर]										
२.	सावनेर										
३.	भार शिवनी										
४.	रामटेक	२४५	१४४९	५१७	३७१५	३८३	५६४	२८३	५६४	-	-
५.	मौदा										
६.	कामठी										
७.	कुही										
८.	भिवापूर										
९.	उमरेड										
१०.	नागपूर [ग्रामीण]										
११.	हिंणप										
१२.	काटोल	१६२	४४५	४४५	१४८५	२९४	१०८१	२९४	१०८१	-	-
१३.	नरखेड										
१४.	कळभेश्वर										

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थानी दिलेले कर्जे

[३१.३.२३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारत]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण	अन्नधान्ये										
			गहू	भात	ज्वारी [ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी]	वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	उस	ताग व मेस्ता	ईतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
	जिल्हा एकूण	५१२७५	२२६	२२५२	८२२७	-	१२१६	१३१४७	६६११	४३०	-	११३२६	
<u>तालुका</u>													
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
२.	सावनेर	३०६७	-	-	१५१०	-	-	१५५७	-	-	-	-	
३.	पारशिवनी	३४०८	११३	८२६	२५८	-	-	१३१८	१५६	३७	-	-	
४.	रामटेक	१४७६	-	१४७६	-	-	-	-	-	-	-	-	
५.	मौदा	७७६४	१७	५६२७	-	-	-	-	३३	१२९	-	१२५८	
६.	कामठी	३०७२	५	५०२	१३८	-	-	३९	१००	५०	-	२२३८	
७.	कुही	३२०६	-	१११	४	-	१७४६	-	२३०	२०९	-	२०६	
८.	भिवापूर	२६९९	-	१५१	२२	-	-	२४४	१६०९	-	-	६७३	
९.	उमरेड	३२९३	४७	११२	१७	-	-	१००२	१५४५	-	-	५७०	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३३३२	२९	२२३	१०३२	-	१७०	१४८२	३९६	-	-	-	
११.	हिंगण	७२३६	१०	-	२८२६	-	-	४३५३	२५	५	-	१७	
१२.	काटोल	३६१२	३०	-	४१०	-	-	६८६	६५०	-	-	१८३६	
१३.	नरखेड	५२३०	-	२२४	४१५	-	-	१०२८	१०४७	-	-	२५४६	
१४.	कळमनूर	४५८०	४५	-	१५२५	-	-	१४३८	१५०	-	-	१३५२	

आधार :- जिल्हा उपनिर्बंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे

[३१.३.९४ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रूपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	स्कूण	अन्नधान्ये										
			गहू	भात	ज्वारी वगैरें धान्ये [ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी]	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	उस	ताग आणि मेस्ट्रा	इतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
जिल्हा स्कूण		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
तालुका		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
१.	नागपूर [शहर]												
२.	सावनेर												
३.	पारशिवनी												
४.	रामटेक												
५.	मौदा												
६.	नामठी												
७.	कुही												
८.	भिवानूर												
९.	उमरेड												
१०.	नागपूर [ग्रामीण]												
११.	हिंगणी												
१२.	काटोल												
१३.	नरखेड												
१४.	कळमेश्वर												

निरंक

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.१० : : =

- १३५ -

जिल्हयांतील आदिवासी शेतकरी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे

[३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारान्त]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकुण	अन्न धान्ये									
			गहू	भात	ज्वारी [ज्वारी, बाजरी, मका इ.]	वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	उस	ताग व मेस्ता
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा	१०१२	१०	६१२	२०	-	-	६०	१००	-	-	१४०
<u>तालुका</u>												
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	पार शिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	६१२	-	६१२	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	४००	१०	-	२०	-	-	६०	१००	-	-	१४०
१३.	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१४.	कळमेणवर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.११ : : =

- १३६ -

जिल्ह्यातील विंगर कृषी पत संस्थेचे कार्य
[३१.३.१९९३ ला संपणा-या वर्षाकरिता]
 जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारत]

अ.क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	सभासद	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी [रुपये]	ठेवी [रुपये]	खेळते भांडवल	अग्रिम [रुपये]	वसूल झालिले [रुपये]	कर्ज येणे [रुपये]	थकीत [रुपये]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>प्राथमिक सहकारी बँक</u>											
१.	नागरी बँका	११	१०४००३	५६६१५	१०४३४८	१०५१२३३	१४३३२७९	३५१४६७	२०८७६०	८२७५७२	५४६१५५
२.	कर्मचारी पतमेढी आणि इतर	३९४	२३६९९२	२१५०९१	२९१८०	३८५८५	६१९८३२	३५३७५४	१८९३५७	३८५५९८	३८४८
३.	<u>इतर विंगर शेती</u>										
१.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	कर्मचारी पतमेढी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	इतर [नागरी पतमेढी]	१८१	६२५६९	४२०००७	१२८५	१४०२१	५५३६८०	५०२२९६	७१४६३	५०३३५३	१११२३

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तुक्ता क्रमांक ६.१२ : : =

- १३७ -

जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थेचे कार्य

[३१.३.१९९३ या संपणा-या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	खेळते भांडवल	खरेदीची किंमत				विक्रीची किंमत	
					कृषि उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तू	उपभोग्य वस्तू	स्वतःच्या मालकीचे	अडत्या म्हणून	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	जिल्हा एकूण	१९	१८९८७	३९०७२६	१३३६३७	५५१०३२	१११२६३	८०३८०५	२०७१०७	१०१०९१२
	जिल्हा स्तरीय	२	१५१२	३५३२६१	१२९९१३	४८९५२०	८१७५७	७३३३७७	१९३३२४	९२६७०१
	तालुका									
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	१	४४०	२९२०	१२८२	२४८	२३७१	५१४३	-	५१४३
३.	पारशिवनी	२	१२०५	५१८६	२४	९५९१	३६६४	२६९०	११७३०	१४४२०
४.	रामटेक	१	१७०९	२०१७	-	७९३७	६०२८	१४६८४	-	१४६८४
५.	मौदा	१	७४०	३८३७	-	७३८५	८६४	७६४४	-	७६४४
६.	कामठी	२	८०४	७८९	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	१	१५२८	२४७२	-	३६०३	६९६५	७१४८	-	७१४८
८.	भिवानूर	१	६४१	१२११	-	११८०	६५१	२२७३	-	२२७३
९.	उमरेड	२	२०४६	३९७३	२०४३	१६९१	८१४	३१००	२०५३	५१५३
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२	६६०	२६०९	-	३८८	-	-	-	-
११.	द्विगणी	१	८५९	२७२९	३४१	१२८६९	-	-	-	-
१२.	काटोल	१	३०४५	३६८१	-	५२१०	४९७४	१२४३७	-	१२४३७
१३.	नरखेड	१	१७०७	१८१०	-	१७९६	-	१८५४	-	१८५४
१४.	कळमेणवर	१	२०७१	२५३१	३४	९५४४	३१७५	१३४५५	-	१३४५५

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	कृषी उत्पन्नाची विक्री [अडते व मालक म्हणून]							शेतोला आवश्यक वस्तुची विक्री [अडते व मालक म्हणून]					उपभोग्य वस्तुची विक्री	
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कामूस	गळीताची धान्ये	डाळी	इतर	एकुण	शेत	बियाणे	कृषी अवजारे	इतर		एकुण
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
	जिल्हा एकूण	२०३६	७४६	७२७२३	८४२	८३२८८	२४२२७	६९८७	१९०८४९	४६३६८३	८७३०	२२३२२	२०५४६	५१५२८१	२०९४३१
	जिल्हा स्तरीय	-	-	७१०६७	-	८३२८८	२४२२७	६९८७	१८८३५१	४३५०४९	४७८०	१८६२६	७५०३	४६५९५८	१७७०४१
	तालुका														
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१९२१
२.	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	१४९५	३२३	५०	३०८	२१७६	२६३७
३.	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	२१५०	५१२	११११	८४७	४६२०	६६७८
४.	रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	६५०२	१५	८६	१०४	६७०७	९३७
६.	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	२७१०	-	१६०७	८४८	५१६५	७१४८
८.	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	१४६६	९	८४	६०	१६१९	६५४
९.	उमरेंड	-	-	-	-	-	-	-	-	१५६७	१०३	२२९	३७९	२२७८	२८७६
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	-	-	३२१३	१६१५	१०२	१८०७	६७३७	-
१२.	काटोल	-	-	-	-	-	-	-	-	४१६६	१०६७	१९६	२३८०	७८०९	३४७३
१३.	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	१६९५	५२	५५	५२	१८५४	-
१४.	कळमेसवर	-	-	१६५६	८४२	-	-	-	२४९८	३६७०	२५४	१७६	६२५८	१०३५८	६०६६

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ६.१३ : : =

जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य[वर्ष ३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग-भांडवल [रुपये]	राखीव आणि इतर निधी [रुपये]	खेळते भांडवल [रुपये]
१	२	३	४	५	६	७
१.	<u>उत्पादक संस्था</u>					
१.१	साखर कारखाने	३	१५०३३	२३४६४	८८४५२	५४६७०
१.२	इतर शेती प्रक्रिया संस्था	१४	६४१२	२८३२	८२९३	२०९७८
१.३	विणकर संस्था	४८७	४२०९३	१६७०६	६९७६	१५६७२५
१.४	सूत गिरण्या	९	६५८३	६७५०३	७४३७	२७१७३८
१.५	इतर औद्योगिक संस्था	३२५	२०६९३	८७७१	२५६१	३४७९६
१.६	दुग्ध व्यवसाय संस्था	२५०	११७६८	४०२	२९९७	९६३१
१.७	दुग्ध व्यवसाय संघटना	१	१२२	१२५८	४६२५	८९६३
१.८	मत्स्य व्यवसाय संस्था/संघ	७९	८०६०	१६६२	८५८	४६३३
१.९	शेती संस्था	४	७९१	४१	१३	८११
१.१०	उपसाजल सिंचन संस्था	३२	२७३९	७९५	४८	५४४३७
१.११	वन कामगार संस्था/संघ	३४	२३९३	२२२	३०४१	९०१०७
१.१२	इतर	७१	५३४१	४३९१	१७५	९६७७
२.	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
२.१	ग्राहक भांडर	३४४	८७२२५	६८७४	३४२५	९९३१७
२.२	गृह निर्माण संस्था	११४४	६१२३५	१७५४७	६७१७	११८०२०३
२.३	कामगार कंत्राटदार संस्था/संघ	१०५	५०१६	७३४	४०४	६०८०
२.४	परिवहन संस्था	८	३२४	९०	८	७२६
२.५	इतर	६६	५०३८	३५५६	२५५०	१०२३३

आधार :- १] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

२] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

३] जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

४] प्रादेशिक सहसंचालक, [साखर] नागपूर.

जिल्ह्यांतील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे महत्त्वाचे कार्य

[वर्ष ३१.३.९३ ला संपूर्ण-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	वाव	परिमाण	साध्य
१	२	३	४	५
१.	साखरकारखाने	अ] गाळलेल्या उसाचे वजन ब] गाळलेल्या उसाची किंमत क] उत्पादीत साखरेचे वजन ड] उत्पादीत साखरेची किंमत	हजार टन लाख रुपये हजार टन लाख रुपये	७२ २६१ ८ ७०२
२.	विणकर सहकारी संस्था [हातमाग व यंत्रमाग]	अ] चालू भाग ब] सुत खरेदी क] उत्पादन ड] विक्री	संख्या लाख रुपये ---" ---"	१०१८८ १५५७ ४११२ ४१५४
३.	सुतगिरण्या	अ] चात्यांची संख्या ब] उत्पादीत सुत	संख्या १०० हजार टन	५२० ४
४.	इतर औद्योगिक संस्था	अ] कच्चा माल खरेदी ब] उत्पादन क] विक्री	लाख रुपये ---" ---"	८२ ७८ ११८
५.	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ] खरेदीची किंमत ब] विक्रीची किंमत	---" ---"	३८३ ३८५
६.	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ] खरेदीची किंमत ब] विक्रीची किंमत	---" ---"	३६७ ३७९
७.	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ] पकडलेल्या माश्यांची किंमत ब] विक्रीची किंमत	---" ---"	५ १३
८.	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ] पकडलेल्या माश्यांची किंमत ब] विक्रीची किंमत	---" ---"	९ १०
९.	शेती संस्था	अ] कसलेले क्षेत्र ब] उत्पादन	१०० हेक्टर लाख रुपये	३ १
१०.	उपसा जल सिंचन संस्था	अ] झिलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	१८
११.	वन कामगार संस्था	अ] दिलेली कुपे ब] वन उत्पादनाची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	निरंक निरंक

==: तब्ता क्रमांक ६-१४ [मूढे चालू] ==

१	२	३	४	५
१२.	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ) खरेदीची किंमत	रुपये लाख	३१६
		व) विक्रीची किंमत	---"	३२२
१३.	ग्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ) खरेदीची किंमत	---"	११८४
		व) विक्रीची किंमत	---"	१३७२
१४.	गृह निर्माण संस्था	अ) बांधलेल्या घरांची संख्या किंवा गाळ्यांची संख्या		३१
१५.	कामगार कंत्राटदार संस्था	अ) वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या	उ. ना.
		व) हाती घेतलेल्या कामांची अंदाजीत किंमत	लाख रुपये	१४१
		क) दिलेली मंजूरी	---"	५३

आधार :- १] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

२] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

३] जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

४] प्रादेशिक सहसंचालक, साखर, नागपूर.

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजार पेठांची माहिती [३० जून १९९४ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[परिमाण - टनामध्ये मुल्य - हजार रुपये]

क्र. क्र.	जिल्हा/तालुका	बाजार पेठेचे नांव	बाजार पेठेचा प्रकार	उप बाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक									
					१ भात [धान]		२ तांदूळ		३ गहू		४ ज्वारी		५ कापूस	
१	२	३	४	५	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य
	जिल्हा एकूण			२४	२०	७२	४५४४५	३३२५५१	१६८४५	८५७१०	२३६९	७२३७	२०१२१	३१००००
१.	नागपूर	नागपूर	कृषि उत्पन्न बाजार समिती	१०	-	-	४४६०२	३२६७३१	१५६१३	७९७०६	२०५५	५२७२	९८६८	१०१८५३
२.	हिंगणा													
३.	कामठी													
४.	सावनेर	सावनेर	"	१	-	-	-	-	३१२	१३०८	६६	१४३६	३०५३	३१४७५
५.	पारशिवनी	पारशिवनी	"	१	-	-	१	५	१६	६८	-	-	९३४	१२५४२
६.	रामटेक	रामटेक	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	मौदा	मौदा	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	कुही	मांढळ	"	१	-	-	-	२	१६	६८	-	-	-	-
९.	भिवापूर	भिवापूर	"	२	-	-	-	-	२५	११३	२	५	-	-
१०.	उमरेड	उमरेड	"	३	६	१९	८४२	५८१२	६३२	३०८७	२६	७९	३६७७	३७६३१
११.	काटोल	काटोल	"	१	१४	५३	-	-	२२१	९०९	१६१	३२१	६३०	६३७८
१२.	नरखेड	नरखेड	"	२	-	-	-	-	-	-	११	२१	५८	६२४
१३.	कळमेघवर	कळमेघवर	"	३	-	-	९	१	१०	४५१	४८	१०३	१९०१	१९४९७

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	बाजार पेठेचे नांव	बाजार पेठेचा प्रकार	उप बाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक									
					६ तूर	७ सुग	८ उडीद	९ हरभरा	१० जवस					
१	२	३	४	५	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य
१	२	३	४	५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
	जिल्हा	स्कूण		२४	१२६५६	१२६९५०	३३८	२५३३	११५	९५२	५६८३	५९५२१	२०४५	२४०७४
१.	नागपूर	नागपूर	कृषि उत्पन्न											
२.	हिंगणा	बाजार	समिती	१०	७१०५	७२७८६	३२८	२४४२	८०	६९३	२९०२	३१९२६	१५८१	१८६६१
३.	कामठी					३३०८६९								
४.	सावनेर	सावनेर	" "	१	३४४१		१	४	३	८८७	८९६२	२३	२६०	
५.	पारशिवनी	पारशिवनी	" "	१	२८	२६८					२१	२०६	११	१२१
६.	रामटेक	रामटेक	" "											
७.	मौदा	मौदा	" "											
८.	कुडी	माढळ	" "	१	४७	४१२	१	८	२	२१	७७	२८४	८०	९०२
९.	भिवापूर	भिवापूर	" "	२	३९	३७५	१	१४	४	३५	३२	३०१	८४	९८५
१०.	उमरेड	उमरेड	" "	३	५४९	५१४२	४	३९	१५	९९	५३६	५४५७	२६३	३११२
११.	काटोल	काटोल	" "	१	१३४०	१३०७९	३	२२	१३	१०९	१२०५	१२१५९		
१२.	नरखेड	नरखेड	" "	२								३		
१३.	कळमेश्वर	कळमेश्वर	" "	३	१०७	१०१९		४	१	३	२३	२२३	३	३३

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	बाजार पेठेचे नांव	बाजार पेठेचा प्रकार	उप बाजार पेठेची संख्या	वार्षिक आवक												
					११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	
					भुईमुग	तीळ	सोयाबीन	सुकलेली मिरची	संत्रे	रकून							
					परि- माण	मुल्य	परि- माण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	
१	२	३	४	५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	
जिल्हा रकून					२४	२६४१	१८३२१	२३	३१४	९७९६०	७२३६६०	१९१५३	२९५३२१	६९६०५	२२१५४६	२९५०१९	२१०८४
१.	नागपूर	नागपूर	कृषि														
२.	हिंगणा		उत्पन्न	१०	४४०	४२३५	११	१७३	६९५३६	५१६	२५७	१७२२२	२७१६९५	८४२०	४६८२७	१७९७६३	१४८९२५४
३.	कामठी		बाजार समिती														
४.	सावनेर	सावनेर	- " -	१	६४१	६०६५	८	९९	२९४९	२१७०२	-	-	४०९	१६३१	११७९०	१०६९१३	
५.	पारशिवनी	पारशिवनी	- " -	१	-	-	-	-	२०	१६८	-	-	-	-	१०३१	१३३७८	
६.	रामटेक	रामटेक	- " -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
७.	मौदा	मौदा	- " -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८.	कुही	माढळ	- " -	१	-	-	-	-	३२४७	२२६१८	१०३४	१२७३६	-	-	४५०४	३७०५१	
९.	भिवानपूर	भिवानपूर	- " -	२	-	-	१	१४	३७६७	२९५४८	४९२	६८०२	७१	१५०	४५२४	३८३५१	
१०.	उमरेड	उमरेड	- " -	३	-	-	१	१८	१४१५९	१०३९३८	२२८	२७२५	-	-	२०९४६	१६७१९२	
११.	काटोल	काटोल	- " -	१	१३०९	५७२५	१	२	४१४४	२८५०८	-	-	८८००	१०५९२	१७८२७	७७८०४	
१२.	नरखेड	नरखेड	- " -	२	२५०	२२८८	१	२	१३८	९२१	-	-	३०१००	८५६५५	३०५५८	८९५१४	
१३.	कळमेश्वर	कळमेश्वर	- " -	३	१	८	६	६	-	-	१७७	१३६३	२१८०५	७६६९१	२४०७६	९९४०२	

टीप :- परिमाण १ टनापेक्षा कमी.

आधार :- नागपूर जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समिती.

==: त्र्यंता क्रमांक ६. १६ ==

जिल्हयांतील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे

- १४५ -

[३१ मार्च ला संपणा-या वर्षासाठी वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तांलुका	सावकारांची संख्या	व्यापारांना दिलेले कर्जे	व्यापार-या व्यतिरीक्त दिलेले कर्जे	एकूण
१	२	३	४	५	६
	जिल्हा एकूण	९	-	२३३०३५	२३३०३५
	तांलुका				
१.	नागपूर [शहर]	५२०	-	१९६४५४	१९६४५४
२.	सावनेर	२०	-	३२०४	३२०४
३.	भारशिवनी	११	-	९६२	९६२
४.	रामटेक	१८	-	१९७०	१९७०
५.	मौदा	६	-	१८९	१८९
६.	कामठी	२६	-	८५९१	८५९१
७.	कुही	२७	-	४०६०	४०६०
८.	भिवानूर	२२	-	२५२८	२५२८
९.	उमरेड	६४	-	१५२९	१५२९
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	८	-	४०६०	४०६०
११.	हिंगणी	६	-	९१७	९१७
१२.	काटोल	१५	-	७५८४	७५८४
१३.	नरखेड	३	-	८१०	८१०
१४.	कळमेघवर	३	-	१७७	१७७

टिप :- कमी आकडेवारी दिसणा-या तालुक्यामध्ये यावर्षी परवाना रद्द करण्यात आलेले आहेत.
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सावकारी संस्था, नागपूर.

सार्वजनिक संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती [१९९३ वर्ष]

जिल्हा - नागपूर

अ.	जिल्हा/तालुका	संस्था				डॉक्टर व वैद्य	परिचारीका	खाटांची संख्या [त्यापैकी]		उपचार केलेले आंतररुग्ण संख्या [भे]		उपचार केलेले बाह्य रुग्ण संख्या [संख्या शेकड्यात]				
		रुग्णालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे			स्कूप	स्त्रियांसाठी	मुलासाठी	पुरुष	स्त्रियांमुले	पुरुष	स्त्रियांमुले		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
जिल्हा स्कूप		३०	१४०	२५	४५	५७९	१५२१	५०६०	२१२७	५७३	१५६२	२५३१	३१८	१७९२२	१२८९२	१४२८१
तालुका																
१.	नागपूर [शहर]	११	६७	९	-	४०४	१३४८	४१८२	१७७२	५०३	१४६७	२३३२	२०८	१४०३९	८९२३	१०७१०
२.	सावनेर	२	३	२	५	१५	२४	८९	३०	१०	३०	८९	६४	५१२	५६१	५५६
३.	पारशिवनी	२	४	१	५	१४	१४	८४	४०	१०	१४	१८	१३	४१२	५०८	१४०
४.	रामटेक	४	३	२	४	१७	२१	११३	५१	२५	११	१६	३	३६२	३८८	४६५
५.	मौदा	-	५	-	३	१०	६	३४	१२	-	-	१	१	१०१	१२०	८५
६.	कामठी	३	४	३	२	१८	२५	८७	५३	१०	१४	२१	४	३७९	४९१	३६५
७.	कुही	२	१३	१	३	२०	२४	७९	२७	५	७	१३	८	३२६	३१९	४००
८.	भिवापूर	-	६	-	३	११	६	४१	१२	-	१	२	२	१२५	१२९	९०
९.	उमरेड	२	३	१	४	१२	९	७८	३६	१०	२	७	१	२०८	२३६	२७९
१०.	नागपूर [ग्र]	-	६	१	२	८	५	१३	८	-	१	१	-	७१	७९	६६
११.	हिंगणा	-	६	-	४	१४	११	४३	१६	-	१	३	२	६०८	२५७	१२७
१२.	काटोल	२	७	२	३	१४	८	५०	२२	-	५	६	५	३५३	३२३	२४२
१३.	नरखेड	२	९	२	४	१४	१४	११९	३६	-	८	२०	६	३०४	३८४	१८२
१४.	कळमेश्वर	-	४	१	३	८	६	४८	१२	-	१	२	१	१२२	१७४	१७४

आधार :- जिल्ह्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद संस्था.

नोंदणी केलेल्या जन्म व मृत्यूंची संख्या [१९९२ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/पंचायत समिती/तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	नोंदलेल्या जन्माची संख्या			नोंदणी केलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	नागपूर जिल्हा	एकूण	२८८१८	२५९६९	५४८२७	९६८८	६२०३	१५८९१	६१६	५८९	११२५
		ग्रामीण	९३०५	८२००	१७५०५	४०१६	२९९७	७०१३	२५३	२४१	४९४
		नागरी	१९५१३	१७७६९	३७३२२	५६७२	३२०६	८८७८	३६३	३४८	६३१

पंचायत समिती / तालुका

१.	नागपूर[शहर]	एकूण	१४६७४	१३३२९	२८००३	४६०१	२६६४	७२६५	३४५	२५४	५९९
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	१४६७४	१३३२९	२८००३	४६०१	२६६४	७२६५	३४५	२५४	५९९
२.	सावनेर	एकूण	१७३९	१५०१	३२४०	४७५	२४७	७२२	२०	१७	३७
		ग्रामीण	८३२	७०५	१५३७	३०१	१६७	४६८	१३	११	२४
		नागरी	९०७	७९६	१७०३	१७४	८०	२५४	७	६	१३
३.	पारशिवनी	एकूण	७३९	६३७	१३७६	२७३	१९७	४७०	१९	२५	४४
		ग्रामीण	६६२	५६८	१२३०	२६५	१९०	४५५	१९	२५	४४
		नागरी	७७	६९	१४६	८	७	१५	-	-	-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४.	रामटेक	स्कूण	१०७२	२२५	१९९७	४८७	३६४	८५१	३२	२५	५७
		ग्रामीण	७६०	६३८	१३९८	४०५	३०५	७१०	२६	२१	४७
		नागरी	३१२	२८७	५९९	८२	५९	१४१	६	४	१०
५.	मौदा	स्कूण	८६५	७६०	१६२५	३५२	२४६	५९८	२४	२७	५१
		ग्रामीण	८६५	७६०	१६२५	३५२	२४६	५९८	२४	२७	५१
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	स्कूण	१८९२	१६५१	३५४३	४८३	३०१	७८४	१५	१५	३०
		ग्रामीण	४०९	३१०	७१९	१६३	१४८	३११	१३	१४	२७
		नागरी	१४८३	१३४१	२८२४	३२०	१५३	४७३	२	१	३
७.	कुही	स्कूण	९६८	८५७	१८२५	४१६	३८२	७९८	२०	३०	५०
		ग्रामीण	९६८	८५७	१८२५	४१६	३८२	७९८	२०	३०	५०
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	स्कूण	६९४	६३०	१३२४	३०२	२७४	५७६	२५	२१	४६
		ग्रामीण	६९४	६३०	१३२४	३०२	२७४	५७६	२५	२१	४६
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	स्कूण	१२१०	११५२	२३६२	४६२	३११	७७३	२८	१८	४६
		ग्रामीण	५८१	५३३	१११४	२९५	२३५	५३०	२७	१६	४३
		नागरी	६२९	६१९	१२४८	१६७	७६	२४३	१	२	३

= : : तक्ता क्रमांक - ७.२ [पुढे चालू] : : =

- १४२ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	एकुण	६८५	६५५	१३४०	२४३	१७१	४१४	१०	९	१९
		ग्रामीण	६८५	६५५	१३४०	२४३	१७१	४१४	१०	९	१९
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	एकुण	९४८	८०३	१७५१	३११	२१०	५२१	२२	२१	४३
		ग्रामीण	९४८	८०३	१७५१	३११	२१०	५२१	२२	२१	४३
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	एकुण	१३२९	१२१३	२५४२	५०७	३१५	८२२	१६	१६	३२
		ग्रामीण	६६३	५९३	१२५६	३८६	२५१	६३७	१६	१५	३१
		नागरी	६६६	६२०	१२५६	१२१	६४	१८५	-	१	१
१३.	नरखेड	एकुण	११११	९९१	२१०२	४४०	२८६	७२६	१४	१६	३०
		ग्रामीण	६७८	५८४	१२६२	३२३	२२९	५५२	१२	१६	२८
		नागरी	४३३	४०७	८४०	११७	५७	१७४	२	-	२
१४.	फळमेश्वर	एकुण	९३२	८६५	१७९७	३३६	२३५	५७१	२६	१५	४१
		ग्रामीण	५६०	५६४	११३४	२५४	१८९	४४३	२६	१५	४१
		नागरी	३७२	३०१	६६३	८२	४६	१२८	-	-	-

आधार :- उपसंचालक, आरोग्य सेवा, राज्य आरोग्य माहिती व जीवनविषयक आकडेवारी, जेंद्र पुणे.

== : : तक्ता क्रमांक ७.३ : : ==

१३०

विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या [१९९२ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

वर्ष	दिवताप	पटकी	देवी	क्षय	न्युमोनिया	अमांश अतिसार व गॅस्ट्रो	-हृदय विकार	विषम ज्वर	कर्क रोग	श्वसन क्रिये- संबंधीचे रोग	आत्म- हत्या	अपघात	इतर कारणे	एकुण मृत्यू	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१६	
१९९२	-	-	-	४३३	३२६	१३५	९७४	७८	३२०	५०५	९१	१००	८९३	१२०३६	१५८९१

आधार :- उपसंचालक, आरोग्य माहिती व जीवनविषयक आकडेवारी केंद्र, पुणे.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४.	रामटेक	एकुण	३२७०	३२६३	३५३८	३२२४	३९५३	-	३११६	३०८६	३२८८
		ग्रामीण	२६८५	२६९६	२९१२	२६६१	३४१८	-	२५९७	२५८४	२८०९
		नागरी	५८५	५६७	६२६	५६३	५३५	-	५१९	५०२	४७९
५.	मौदा	एकुण	३४००	३४११	३५८३	३५००	२९७४	-	२६५१	२६६०	३६६७
		ग्रामीण	३४००	३४११	३५८३	३५००	२९७४	-	२६५१	२६६०	३६६७
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	एकुण	५०७०	५०५०	५८३७	४८७६	३८६१	-	४६५४	३७१६	४९३२
		ग्रामीण	२९४८	२९४७	२९५४	२७३५	२५१८	-	२२१५	२१२८	३०५५
		नागरी	२१२२	२१०३	२८८३	२१४१	१३४३	-	२४३९	१५८८	१८७७
७.	कुही	एकुण	३२३४	३४२१	२८३२	३१७०	२८०५	-	२७९३	३११५	४२०१
		ग्रामीण	३२३४	३४२१	२८३२	३१७०	२८०५	-	२७९३	३११५	४२०१
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिव्दापूर	एकुण	२१२५	२१२५	२४३७	२३४४	१६२२	-	१७७८	२०७४	२५२०
		ग्रामीण	२१२५	२१२५	२४३७	२३४४	१६२२	-	१७७८	२०७४	२५२०
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	एकुण	२९७१	३२८५	३२५८	३००४	३१३९	-	३२६९	३६१३	३१७०
		ग्रामीण	२५०३	२५००	२५३८	२४८२	३११६	-	१९७३	२१७१	२५८८
		नागरी	४६८	७८५	७२०	५२२	१०२३	-	१२९६	१४४२	५८२

= :: : तक्ता क्रमांक ७.४ [पुढे चालू] :: =

- १५३ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	स्कूण	२९९७	३१९०	३२१३	३०१५	१७९०	-	२३०३	१८४४	२९४९
		ग्रामीण	२९९७	३१९०	३२१३	३०१५	१७९०	-	२३०३	१८४४	२९४९
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	स्कूण	३०७३	३००२	३०७८	२८९६	२५०४	-	२५६७	२२३२	३००२
		ग्रामीण	३०७३	३००२	३०७८	२८९६	२५०४	-	२५६७	२२३२	३००२
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	स्कूण	३५३५	३५२७	३८५२	३३९०	२७९८	-	२९७०	२६६७	३०६०
		ग्रामीण	२९३७	२९२१	२९७८	२८९२	२५०९	-	२५००	२१६०	२६१८
		नागरी	५९८	६०६	८७४	४९८	२८९	-	४७०	५४०	४४२
१३.	नरखेड	स्कूण	३६९०	३५७८	३३५७	३३२३	३५३१	-	२८५५	२९७३	३८११
		ग्रामीण	२२७७	२१६५	१९००	१९४८	२०४१	-	१५१०	१४३७	२२६४
		नागरी	१४१३	१४१३	१४५७	१३७५	१४९०	-	१३४५	१४३६	१५४७
१४.	कळमेश्वर	स्कूण	२४४९	२३५२	२५१३	२३७५	२४३५	-	१६८९	२०५९	२४३७
		ग्रामीण	१९७७	१८८०	१९८५	१९३५	१८७५	-	११२४	१४८४	१९५०
		नागरी	४७२	४७२	५२८	४४०	५६०	-	५६५	५७५	४८७

आधार : १] जिल्हा स्वास्थ अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

२] स्वास्थ अधिकारी, महानगर पालिका, नागपूर.

जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या [३१ मार्च १९९४ रोजीची]
जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	३१ मार्च १९९४ रोजी असलेल्या केंद्राची संख्या	निर्बिजीकरण केलेल्यांची संख्या			लुप्त पध्दती आय. यु. सी. डी. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्री नसबंदी	एकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्हा एकूण	एकूण	७४	७९३	२२२९४	२३२८७	२२६६५	८०५८५
		ग्रामीण	४६	४०७	१०३४२	१०९४९	९८६७	५९५९८
		नागरी	२८	३८६	११९५२	१२३३८	१२७९८	२०९८७
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	२३	३५१	१०६४८	१०९९९	११६४७	२०९८७
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
		नागरी	२३	३५१	१०६४८	१०९९९	११६४७	२०९८७
२.	सावनेर	एकूण	६	१०	१४१२	१४२२	११९६	५७१२
		ग्रामीण	५	७	१०७८	१०८५	१०७६	५७१२
		नागरी	१	३	३३४	३३७	१२०	-
३.	पारशिवनी	एकूण	५	६४	८९१	९५५	८२८	५५२५
		ग्रामीण	५	६४	८९१	९५५	८२८	५५२५
		नागरी	-	-	-	-	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ७.५ [पुढे चालू] : : =

- १५५ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९
४.	रामटेक	एकुण	६	५७	२००	२५७	२१८	४२०५
		ग्रामीण	५	५३	७०८	७६१	७८३	४२०५
		नागरी	१	४	१२२	१२६	१३५	-
५.	मौदा	एकुण	३	१०	५६२	७७२	७६३	५८४६
		ग्रामीण	३	१०	५६२	७७२	७६३	५८४६
		नागरी	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	एकुण	३	८	१२०२	१२१०	१०२७	३६८३
		ग्रामीण	२	३	७६८	७७१	६४६	३६८३
		नागरी	१	५	४३४	४३९	४५१	-
७.	कुंही	एकुण	३	४२	८४६	८८८	८५४	४०८७
		ग्रामीण	३	४२	८४६	८८८	८५४	४०८७
		नागरी	-	-	-	-	-	-
८.	भिवानपूर	एकुण	३	३७	६०४	६४१	५५२	२८३८
		ग्रामीण	३	३७	६०४	६४१	५५२	२८३८
		नागरी	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	एकुण	५	७४	११४२	१२१६	८६२	२२६०
		ग्रामीण	४	६४	२५७	१०३१	६३८	२२६०
		नागरी	१	१०	१८५	१२५	२२४	-

१	२	३	४	५	६	७	८	९
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	एकुण	२	११	७४६	७५७	६३९	७६००
		ग्रामीण	२	११	७४६	७५७	६३९	७६००
		नागरी	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	एकुण	४	२३	८७८	९०१	५९०.	४९२८
		ग्रामीण	४	२३	८७८	९०१	५९०.	४९२८
		नागरी	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	एकुण	४	२९	८२८	८५७	१००२	३६२३
		ग्रामीण	३	१६	६६९	६८५	७८१	३६२३
		नागरी	१	१३	१५९	१७२	२२१	-
१३.	नरखेड	एकुण	४	५०	९१८	९६८	१०३१	४४१७
		ग्रामीण	२	४५	७४४	७८९	८२४	३९७९
		नागरी	२	५	१७४	१७९	२०७	१४३८
१४.	कळमेश्वर	एकुण	३	२७	७१७	७४४	६८६	३४७४
		ग्रामीण	१	२४	५८४	६०८	२८९	४९७
		नागरी	२	३	१३३	१३६	९७	२९७७

आधार :- १] जिल्हा स्वास्थ अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

२] स्वास्थ अधिकारी, महानगर पालिका, नागपूर.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकुण ग्रामीण नागरी	साक्षरांची संख्या [हजारात]		साक्षरतेची टक्केवारी			
			पुरुष	स्त्रिया	एकुण	पुरुष	स्त्रिया	एकुण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्हा एकुण	एकुण	११८०	८५६	२०३७	८१.७९	६४.७४	७३.६४
		ग्रामीण	३९१	२५३	६४५	७२.१५	५०.३९	६१.६८
		नागरी	७८९	६०३	१३९२	८७.६०	७३.५५	८०.९१
१.	नागपूर [शहर]	एकुण	६३८	४९६	११३४	८८.२४	७५.०४	८१.९४
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
		नागरी	६३८	४९६	११३४	८८.२४	७५.०४	८१.९४
२.	सावनेर	एकुण	६२	४०	१०३	७६.५४	५४.७९	६६.२३
		ग्रामीण	३६	२२	५९	७२.००	४८.८९	६२.१०
		नागरी	२६	१८	४४	८३.८७	६४.२९	७४.५८
३.	पारशिवनी	एकुण	३८	२४	६२	७०.३७	४८.९८	६०.७८
		ग्रामीण	२६	१६	४२	६८.४२	४५.७१	५७.५३
		नागरी	१२	८	२०	८०.००	५७.१४	६८.९६
४.	रामटेक	एकुण	४०	२४	६४	७२.७३	४७.०६	६०.९५
		ग्रामीण	२८	१६	४५	६८.२९	४२.११	५६.२५
		नागरी	११	८	१९	८४.६२	६१.५४	७३.०८
५.	मौदा	एकुण	३३	२१	५४	७३.३३	३८.८९	६०.६७
		ग्रामीण	३३	२१	५४	७३.३३	३८.८९	६०.६७
		नागरी	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	एकुण	६४	४५	१०९	८१.०१	६२.५०	७२.१९
		ग्रामीण	२२	१४	३६	७३.३३	४८.२८	६१.०२
		नागरी	४२	३१	७३	८५.७२	७०.४५	७८.२६
७.	कुही	एकुण	३२	२१	५३	६९.५६	४६.६७	५८.२४
		ग्रामीण	३२	२१	५३	६९.५६	४६.६७	५८.२४
		नागरी	-	-	-	-	-	-
८.	शिवापूर	एकुण	२३	१५	३८	७१.८८	४६.८८	५९.३८
		ग्रामीण	२३	१५	३८	७१.८८	४६.८८	५९.३८
		नागरी	-	-	-	-	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ८२१ [पढे चाल] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९
९.	उमरेड	एकुण ग्रामीण नागरी	४४ २७ १७	२९ १७ १२	७३ ४५ २८	७७.१९ ७१.०५ ८५.००	५४.७२ ४८.५७ ६६.६७	६६.३६ ६१.६४ ७३.६८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	एकुण ग्रामीण नागरी	४४ ३६ ८	३१ २५ ६	७५ ६१ १४	७४.५८ ७३.४७ ८०.००	५९.६२ ५६.८२ ७५.००	६७.५७ ६५.५९ ७७.७८
११.	हिंगणा	एकुण ग्रामीण नागरी	३९ ३२ ७	२४ २० ४	६३ ५२ ११	७६.४७ ७४.४२ ८७.५०	५५.८१ ५२.६३ ६६.६७	६७.०२ ६५.०० ७८.५७
१२.	काटोल	एकुण ग्रामीण नागरी	४७ ३६ ११	३२ २४ ८	७९ ६० १९	७७.०५ ७३.४७ ९१.६७	५७.१६ ५३.३३ ७२.७३	६७.५२ ६३.८३ ८२.६१
१३.	नरखेड	एकुण ग्रामीण नागरी	४३ ३३ १०	३० २३ ७	७३ ५६ १७	९१.४९ ७३.३३ ८३.३३	५७.६९ ५६.१० ६३.६४	६६.९७ ६५.१२ ७३.९१
१४.	कळमेष्टर	एकुण ग्रामीण नागरी	३४ २६ ७	२३ १८ ५	५७ ४४ १२	७९.०७ ७४.२९ ८७.५०	५८.९७ ५६.२५ ७१.४३	६९.५१ ६६.६७ ७५.००

टीप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ चे जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई] याचे

दिनांक २७.१२.९३ चे पत्रानुसार.]

तक्ता क्रमांक ८.३

शैक्षणिक संस्था, शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या [१९९१-९२ व १९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपुर

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थांचा प्रकार	वर्ष	संस्थांची संख्या	शिक्षक		विद्यार्थ्यांची	
				एकूण	प्रशिक्षित	संख्या एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	
अ]	पुर्व प्राथमिक शाळा	१९९१-९२	८८	१६२ [१६२]	१६२ [१६२]	६०३५	
		१९९२-९३	८८	१६२ [१६२]	१६२ [१६२]	६०३५	
ब]	प्राथमिक शाळा	१] एक शिक्षकी शाळा	१९९१-९२	४३४	४५३ [४१]	४५३ [४१]	११९३०
			१९९२-९३	४३४	४५३ [४१]	४५३ [४१]	११९३०
	२] कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	१९९१-९२	११८१	५७२६ [३६५५]	५६३० [३५०७]	२३९०१४	
		१९९२-९३	११८१	५७२६ [३६५५]	५६३० [३५०७]	२३९०१४	
	३] उच्च प्राथमिक शाळा	१९९१-९२	५५१	५१४३ [२९११]	४९०२ [२७०३]	१७७०२६	
		१९९२-९३	५५१	५१४३ [२९११]	४९०२ [२७०३]	१७७०२६	
एकूण १ ते ३		१९९१-९२	२१६६	११३९३ [६६०७]	१०९८५ [६२५१]	४२७९७०	
		१९९२-९३	२१६६	११३९३ [६६०७]	१०९८५ [६२५१]	४२७९७०	
क]	माध्यमिक शाळा	१९९१-९२	४३४	६७७३ [२७८३]	६३०९ [२६५१]	२०५६५०	
		१९९२-९३	४५५	६९४९ [२९१६]	६५२६ [२७७४]	२०९४१८	
ड]	उच्च माध्यमिक शाळा	१९९१-९२	११५	३९९५ [१४३१]	३९१३ [१४०६]	१३३५०७	
		१९९२-९३	१२९	४३२० [१५७३]	४२४८ [१५५१]	१४३४८०	
ई]	सामान्य शिक्षणाचे महा-विद्यालय [कलाशास्त्र वाणिज्य]	१९९१-९२	४६	१९२७ [७१६]	-	६४५६१	
		१९९२-९३	५१	१९९५ [७२६]	-	६२२२४	
एकूण		१९९१-९२	२८४९	२४२४९ [११६९९]	२१३६९ [१०४७०]	८३७७२३	
		१९९२-९३	२८८९	२४८१८ [११९८४]	२१९२१ [१०७३८]	८४९१३३	

टिप :- स्तंभ ४ व ५ मध्ये कसातील आकडे स्त्री शिक्षकांची संख्या दर्शवितात.

आधार : शिक्षण संचालनालय, मुणे.

= : : तक्ता क्रमांक ८.३ : : =

- १६० -

पुर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची इयत्ताप्रमाणे संख्या
आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी [दि. ३०-९-९३ व ३०-९-९२ रोजीची]
जिल्हा - नागपूर

अ.	शैक्षणिक अवस्था	वर्ष	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या									
			पुर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये		एकुण	
			एकुण	मुली	एकुण	मुली	एकुण	मुली	एकुण	मुली	एकुण	मुली
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१.	पुर्व प्राथमिक	१९९१-९२	६०३५	३०३२	५६८७	२४१३	५४०	१७७	-	-	१२२६२	५६२२
		१९९२-९३	६०३५	३०३२	५६८७	२४१३	५४३	१६८	-	-	१२२६५	५६१३
२.	इयत्ता १ ते ४	१९९१-९२	-	-	३५८२६०	१७४७९१	३८४६	१५४४	-	-	३६२१०६	१७६३३५
		१९९२-९३	-	-	३५८२६०	१७४७९१	४२३९	१८८८	-	-	३६२४९९	१७६६७९
३.	इयत्ता ५ ते ७	१९९१-९२	-	-	६४०२३	२९८९९	१४९१३१	७१५५६	-	-	२१३१५४	१०४४५५
		१९९२-९३	-	-	६४०२३	२९८९९	१५५२६२	७१५००	-	-	२१९२८५	१०१३८९
४.	इयत्ता ८ ते १०	१९९१-९२	-	-	-	-	१६३३४८	७४७५४	-	-	१६३३४८	७४७५४
		१९९२-९३	-	-	-	-	१६८०६३	७५६१६	-	-	१६८०६३	७५६१६
५.	इयत्ता ११ ते १२	१९९१-९२	-	-	-	-	२२२९२	८७७५	२८३०७	१२२९९	५०५९९	२१०७४
		१९९२-९३	-	-	-	-	२४७९७	१०५०२	२४६३८	९७१४	४९४३५	२०२१६
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	१९९१-९२	-	-	-	-	-	-	३६९५४	१५९६२	३६२५४	१५९६२
		१९९२-९३	-	-	-	-	-	-	३७५८६	१४८२५	३७५८६	१४८२५
	एकुण	१९९१-९२	६०३५	३०३२	४२७९७०	२०७१०३	३३९१५७	१५६८०६	६४५६१	२८२६१	८३७७२३	३९५२०२
		१९९२-९३	६०३५	३०३२	४२७९७०	२०७१०३	३५२९०४	१५९६७४	६२२२४	२४५३९	८४९१३३	३९४३४८

अ.	शैक्षणिक संस्था	वर्ष	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या							
			मागासवर्गीय जाती		मागासवर्गीय जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१.	पूर्व प्राथमिक	१९९१-९२	२५५२	११२०	१८८२	७२०	४३७८	२१८२	८८१९	४०२२
		१९९२-९३	२५५५	११२०	१८८७	७२४	४३७९	२१७२	८८२१	४०२३
२.	इयत्ता १ ते ४	१९९१-९२	८३४६८	४०९०२	७१७४६	३५१४६	१५६३०२	७३३५५	३११५१६	१४९४०३
		१९९२-९३	८३५३७	४०९९०	७१८०६	३५२०५	१५६५१७	७३५३५	३११८६०	१४९७३०
३.	इयत्ता ५ ते ७	१९९१-९२	४७२३७	२२२१६	३०६३०	१४०२२	८८७९६	४३६९४	१६६६६३	७९९३२
		१९९२-९३	४८५८६	२२३०३	३२३३३	१४७७७	९१८२९	४४५९४	१७२७४८	८१६७४
४.	इयत्ता ८ ते १०	१९९१-९२	३८२२७	१७०८२	१९३५६	८३१२	६६५२६	३०४१३	१२४१०९	५५८०७
		१९९२-९३	३८६२६	१७२७९	२०६९२	८९९१	७०११३	३२१४७	१२९४३१	५८४१७
५.	इयत्ता ११ ते १२	१९९१-९२	११७१२	४६५२	४४६३	१६३५	२०८६१	८९५२	३७०३६	१५२३९
		१९९२-९३	१८०००	७२०१	६५९६	२३६५	३०१५३	१३२७९	५४७४९	२२८४५
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	१९९१-९२	७६३२	३१२४	२११३	८०८	१३८०१	५७११	२३५४६	९६४३
		१९९२-९३	८४५८	३४६०	२३५१	८७२	१४२८७	६३५०	२५०९६	१०६८२
एकूण		१९९१-९२	१९०८३५	८९०९६	१३०१९०	६०६४३	३५०६६४	१६४३०७	६७१६८९	३१४०४६
		१९९२-९३	१९९७६२	९२३३५	१३५६६५	६२९३४	३६४२७८	१७२०८४	७०२७०५	३२७३७१

आधार :- शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था [१९९१-९२ व १९९२-९३ या वर्षांकरिता] जिल्हा :- नागपूर
[३०.९.९२ व ३०.९.९३]

अ. क्र.	संस्थाचे प्रकार	वर्ष	संस्थाची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या												एकूण शिक्षक	
				मागासवर्गीय जाती		मागासवर्गीय जमाती		इतर वर्गीय	मागास एकूण		मागास बिगर मागास		एकूण		एकूण	स्त्री शिक्षिका	
				एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
१]	शिक्षण विषयक मदती महाविद्यालय	१९९१-९२	११	२२२	७६	६०	२६	५३५	२२०	८१७	३२२	११५४	४०५	१९७१	७२७	१०२	४३
	१९९२-९३	१०	२३३	८८	६०	२५	५२७	२१९	८२०	३३२	९६०	३४६	१७४१	६२९	९३	४२	
२]	विधी मदती महाविद्यालय	१९९१-९२	१	२००	४७	४१	११	२००	६७	४४१	१२५	११६५	३०४	१६०६	४२९	१०	२
	१९९२-९३	१	२००	४७	४१	११	२००	६७	४४१	१२५	११६५	३०४	१६०६	४२९	१०	२	
३]	वैद्यकीय महाविद्यालय	१९९१-९२	२	२२९	९२	६४	१८	१८९	७१	४८२	१८१	१०३३	४५७	१५१५	६३८	३१२	११९
	१९९२-९३	२	२३६	७७	६४	१८	१७९	६९	४७९	१६४	१०७९	४९५	१५५८	६५९	३१२	११९	
४]	आयुर्वेदिक महाविद्यालय	१९९१-९२	१	४८	२४	४	१	६५	३५	११७	६०	१३७	७३	२५४	१३३	५०	१३
	१९९२-९३	२	६३	३६	१५	३	१११	५२	१८९	९१	३२४	१६४	५१३	३४४	१०२	२४	
५]	अभियांत्रिकी मदती महाविद्यालय	१९९१-९२	६	२७४	४	८८	८	२४७	२१	६०९	३३	३९०८	२८०	४५१७	३१३	३४०	४८
	१९९२-९३	६	२७४	४	८८	८	२४७	२१	६०९	३३	३९०८	२८०	४५१७	३१३	३४०	४८	
६]	इतर																
	अ) तंत्र निकेतन	१९९१-९२	१६	१८७	५९	१३१	३१	५२०	६९	८३८	१५९	३४६७	३६६	४३०५	५२५	२४०	५४
	१९९२-९३	१६	१८७	५९	१३१	३१	५२०	६९	८३८	१५९	३४६७	३६६	४३०५	५२५	२४०	५४	
ब) आय. टी. आय.	१९९१-९२	७	८५	३७	३१	६	२७९	३६	३२५	७९	६०	१३	४५५	९२	३५	२	
	१९९२-९३	४९	८३०	९७	२६२	१६	१५१७	१३५	२६०९	२४८	११८८	६४	३७९७	३१२	२७५	११	
क) डी. एड.	१९९१-९२	२०	२३०	१३३	७४	४३	५७७	२७५	८८१	४५१	७४८	३४२	१६२९	७९३	१४४	६९	
	१९९२-९३	२०	२२९	१३६	९१	५३	५४५	२४५	८६५	४३४	८२६	४०१	१६९१	८३५	१५३	७४	
ड) जी. सी. डी.	१९९१-९२	२	१०	६	४	२	१९	७	३३	१५	३४	६	६७	२१	९	-	
	१९९२-९३	२	८	४	-	-	१४	३	२२	७	६	४	२८	११	९	-	

टीप :- अनुक्रमांक ५, ६ अ व ब ची माहिती ८९-९० वर्षांकरिता असून ६ ब ची ९२-९३ वर्षांची माहिती ही ९२-९३ वर्षांकरिता आहे.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, नागपूर

= : : तक्ता क्रमांक ८.५ : : =

आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत

[१९९२-९३ वर्षाकरीता [प्रत्यक्ष]]

जिल्हा - नागपूर

लाभाऱ्यांची संख्या

वर्ष

माध्यमिक

कनिष्ठ

उच्चशिक्षण

अभियांत्रिकी

वैद्यकीय

इतर

इतर संस्था

एकूण

प्रत्यक्ष खर्च
[रुपये हजारात]

महाविद्यालये

महाविद्यालये

[११ वी १२ वी]

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०

१९९२-९३

१०५६००

१३८००

१५०००

५००

-

-

२४७००

१५९६००

४२७०

[प्रत्यक्ष]

आधार :- शिक्षण संयोजनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च [१९९२-९३ व १९९३-९४ या वर्षाकरीता]
जिल्हा - नागपूर

[रुपये हजारत]

यंत्रणा	वर्ष	योजनेतर				योजनांतर्गत				एकूण			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावर्ती	बांधकाम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावर्ती	बांधकाम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावर्ती	बांधकाम	एकूण
१		२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१] जिल्हा परिषद	१९९२-९३	३०६०३२	-	-	३०६०३२	१२६७५	-	१४७५	१४१५०	३१८७०७	-	१४७५	३२०१८२
	१९९३-९४	३५८००५	-	-	३५८००५	२१२१३	-	१८५०	२३०६३	३७९२१८	-	१८५०	३८१२६८
२] नगरपरिषद	१९९२-९३												
	१९९३-९४												
३] महानगरपालिका	१९९२-९३	-	१३१०००	-	१३१०००	-	३४	-	३४	-	१३१०३४	-	१३१०३४
	१९९३-९४	-	१३००००	-	१३००००	-	२३०	-	२३०	-	१३०२३०	-	१३०२३०
४] कटकमंडळे	१९९२-९३												
	१९९३-९४												
५] बांधकाम अनु- दाना व्यति- रिक्त इतर खर्च	१९९२-९३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९३-९४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण	१९९२-९३	३०६०३२	१३१०००	-	४३७०३२	१२६७५	३४	१४७५	१४१८४	३१८७०७	१३१०३४	१४७५	४५१२१६
	१९९३-९४	३५८००५	१३००००	-	४८८००५	२१२१३	२३०	१८५०	२३२९३	३७९२१८	१३०२३०	१८५०	५११२६८

टीप :- महानगरपालिका/नगरपरिषद/कटकमंडळे यांची आवर्ती व अनावर्ती खर्च अशी वेगवेगळी माहिती उपलब्ध न झाल्याने ही माहिती मध्यावर दिली आहे. तसेच जिल्हावर माहिती उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे नागपूर विभागाची एकत्रीत माहिती देण्यात आली आहे.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

==: तक्ता क्रमांक ८.७ ==

जिल्हयातील व्यवसाय मार्गदर्शन [कनिष्ठ महाविद्यालये] व तांत्रिक शाळा

[८ वी ते १२ वी] [१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	वर्ष	परिमाण	वर्ष १९९३-९४
१.	२	३	४
१.	शाळांची संख्या	संख्या	७६
२.	मटावरील संख्या		
	[अ] मुले	संख्या	७७४३
	[ब] मुली	संख्या	१३४६
	एकूण [अ+ब]	संख्या	९०८९
	एकूण खर्च [रुपयांत]	रुपये	२७३९४८८५

टीप :- १] शासकिय आणि अशासकिय संस्था अंतर्भूत आहेत.

२] + १ स्तरावर व किमान कौशल्यावर आधारीत व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा व्यावसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नागपूर.

== :: तक्ता क्रमांक - ८.८ :: ==

जिल्ह्यातील ग्रौट शिक्षण केंद्र [१९९३ - ९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	ग्रौट शिक्षण केंद्राची संख्या	प्रदावरील उमेदवारांची संख्या
१	२	३	४
	<u>जिल्हा एकूण</u>	<u>३००</u>	<u>९०००</u>
	<u>तालुका</u>		
१.	नागपूर [शहर]	-	-
२.	सावनेर	-	-
३.	पारशिवनी	२१०	६३००
४.	रामटेक	-	-
५.	मौदा	-	-
६.	कामठी	-	-
७.	कुही	-	-
८.	भिवापूर	१९०	२७००
९.	उमरेड	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-
११.	हिंगणा	-	-
१२.	काटोल	-	-
१३.	नरखेड	-	-
१४.	कळमेश्वर	-	-

टीप :- ३१ डिसेंबर ९३ पर्यंतच्या ८ महिन्याकरीता ३०० ग्रौट शिक्षण केंद्रांना मंजुरी होती. १९९४-९५ या वर्षात नागपूर जिल्हा १०० टक्के साक्षर करावयाचा प्रस्ताव असल्यामुळे शासनाने १९९४ मध्ये ग्रौट शिक्षण केंद्रे सुरु ठेवण्यासाठी मंजुरी दिलेली नाही.

आधार :- जिल्हा ग्रौट शिक्षणाधिकारी, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ८.९ : : =

शिक्षाकरिता प्रशिक्षण संस्था

वर्ष - १९९१-९२ व १९९२-९३

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	माहिती	
			१९९१-९२	१९९२-९३
१	२	३	४	५
१.	<u>शिक्षाकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या</u>			
	अ] पदवी स्तर	संख्या	११	१०
	ब] पदवीपूर्व स्तर	संख्या	२०	२०
	क] शाळा स्तर	संख्या	-	-
२.	<u>पदावरील संख्या</u>			
	अ] पदवी स्तर	संख्या	१९७१	१७४१
	ब] पदवीपूर्व स्तर	संख्या	१६२९	१६९१
	क] शाळा स्तर	संख्या	-	-
३.	<u>एकूण खर्च</u>			
	अ] पदवी स्तर	रुपये	उ. ना.	उ. ना.
	ब] पदवीपूर्व स्तर	रुपये	उ. ना.	उ. ना.
	क] शाळा स्तर	रुपये	उ. ना.	उ. ना.

उ. ना. - उपलब्ध नाही.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

==: तक्ता क्रमांक ९.१ [अ] ==:

रेल्वे मार्गाची लांबी [३१ मार्च १९९४ या वर्षा अखेर]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
१	२	३
१.	१] ब्रॉडगेज	१४६. ८८
	२] दुहेरी	१७५. ५४
	३] तिहेरी व अधिक.	-
२.	मिटर गेज	-
३.	नॅरो गेज	१३१. २३
एकूण रेल्वे मार्ग		४५३. ६५

आधार :- १] विभागीय व्यवस्थापक, मध्यरेल्वे, नागपूर.

२] विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण - पूर्व रेल्वे, नागपूर.

तक्ता क्रमांक - १.१ [ब] ::=

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [३१ मार्च १९९४ या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वेचे क्षेत्र विभाग
१	२	३	४	५
१.	नागपूर[शहर]	१] इतवारी २] कळमना ३] अजनी ४] नागपूर ५] भरतवाडा ६] भाडिवाडी	ब्रॉड गेज ब्रॉड गेज नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे मध्य रेल्वे दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
२.	सावनेर	१] पियंळा २] वाटणसावंगी ३] टाकळी [भंसाळी] ४]मालेगाव ५] सावनेर ६] केळवंद ७] खाया	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
३.	गारशिवनी	१] कन्हान २] डुंबरी खुर्द	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
४.	रामटेक	१] रामटेक २] मनसर	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
५.	मौदा	१] सालवा २] वाचेर ३] धारता ४] रेवराळ ५] खात	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
६.	कामठी	१] कामठी २] दिघोरी ३] कोराडी ४] खानरखेडा	ब्रॉड गेज नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
७.	कुही	१] तितूर २] माळणी ३] कुही ४] मोहदरा	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
८.	भिवानूर	१] भिवानूर [कारगांव] २]ठापा	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
९.	उमरेड	१] उमरेड २] ब्राम्हणी	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१] खामरी २] गुमगांव ३]बोरखेडी ४] कुटीबोरी ५] गोधनी	ब्रॉड गेज	मध्य-रेल्वे
११.	हिंगणा			
१२.	काटोल	१] काटोल २] मेटवाजरा ३] कळंबा ४] नोनखांब	ब्रॉड गेज	मध्य-रेल्वे
१३.	नुरखेड	१] नुरखेड २] तीजेरा	ब्रॉड गेज	मध्य-रेल्वे
१४.	कळमेश्वर	१] कळमेश्वर २] कोहळी	ब्रॉड गेज	मध्य-रेल्वे

टीप :- नागपूर व उमरेड ही दोन्ही स्थानके अनुक्रमे ब्रॉड गेज रेल्वे मार्गाने मध्य-रेल्वे व दक्षिण-पूर्व-रेल्वे क्षेत्र विभागाशी जोडलेली आहेत.

आधार :- भारतीय रेल्वे वेळापत्रक

प्रकार व पुढभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी [३१ मार्च १९९४ अखेर]

जिल्हा - नागपूर [लांबी किलोमीटर मध्ये]

अ.क्र.	वर्गीकरण	बिगर नगरपालिका रस्ते			नगरपालिका हद्दीतील रस्ते
		सार्वजनिक बांधकाम व घरबांधणी	जिल्हा परिषद	एकूण	
१	२	३	४	५	६
१] प्रकारानुसार					
१]	राष्ट्रीय महामार्ग	२३०	-	२३०	५५
२]	राज्य महामार्ग				
	अ] प्रमुख राज्य महामार्ग	१२९	-	१२९	११५
	ब] इतर राज्य महामार्ग	७१७	-	७१७	१३
३]	प्रमुख जिल्हा रस्ते	३४१	४३८	७७९	१४
४]	इतर जिल्हा रस्ते	३०१	८३२	११३३	१
५]	खेडयातील रस्ते [योजनांतर्गत]	४१८	१४७१	१८८९	-
६]	इतर [योजनेत्तर]	-	१३६२	१३६२	१२४३
	एकूण	२१३६	४१०३	६२३९	१४४१
२] पुढभागानुसार					
१]	सिमेंट कॉक्रीट	-	-	-	१६
२]	डांबरी	१११२	४८९	१६०१	९४६
३]	खडीचे/पक्का रस्ता	७२२	२२००	२९२२	२४३
४]	इतर माल वापरून केलेले	७०	१२४१	१३११	१२९
५]	इतर	२३२	१७३	४०५	१०७
	एकूण	२१३६	४१०३	६२३९	१४४१

आधार :- १] अधिका अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर २] महानगरपालिका नागपूर
३] कटक मंडळ, कामठी, ४] जिल्हयातील सर्व नगरपालिका.

= : ; तक्ता क्रमांक ९.३ : : =

वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या

[३१ मार्च १९९४ वर्षाअखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	बाबी	संख्या
१	२	३
१.	मोटार सायकली, स्कूटर्स/मोपेड इत्यादी	२३३३८५
२.	मोटारी/जीप्स/स्टेशन वॅगन	१८१९४
३.	टॅक्सी कॅबज	१३४९
४.	स्वयंचलित शिक्षा	७१८३
५.	स्टेट कॅरेजेस	
	१] डिझेलवर चालणा-या	७४७
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	-
	कान्त्रटी वाहने	
	१] डिझेलवर चालणा-या	८९
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	-
६.	मालमोटारी खाजगी वाहने	
	१] डिझेलवर चालणा-या	१५४९
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	१६३
	मालमोटार सार्वजनिक वाहने	
	१] डिझेलवर चालणा-या	९७९७
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	१७१०
७.	रुग्णवाहिका	१४५
८.	शाळेच्या बसेस	२७
९.	खाजगी सेवा देणारी वाहने [अनुमान]	१८७
१०.	जोड वाहने	२२०९
११.	टॅक्टेस	२२८७
१२.	इतर	३८१
	एकूण	२७९३०२

आधार :- प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, नागपूर

= :: तक्ता क्रमांक ९.४ :: =

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची [प्रवाशी] वाहतूक आकडेवारी [१९९३-९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	उपक्रमाचे नांव	वर्षा अखेरीस मार्गाची संख्या	मार्गाची एकूण लांबी [कि. मी.]	मार्गाची सरासरी लांबी [कि. मी.]	वर्षातील अस्तीत्वात असलेल्या बस गाड्यांची संख्या	रस्त्यावर धावणा-या बस गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	वाहतूकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न [रु. हजारात]	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न [पैशामध्ये]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर विभाग नागपूर.	५३५	२७५०२	५१.४१	५४७	४७१	२.०१	३४८७८८	४७५

टीप :- १५ जानेवारी १९९३ पासून दरवाढ झाल्यामुळे मार्गाची संख्या कमी करण्यात आली.

आधार :- विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर विभाग, नागपूर.

महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना १९९३-९४ या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना २०. १२. ९३ ते २७. १२. ९३]

जिल्हा - नागपुर

अ. क्र.	गणना स्थानाचे ठिकाण		गुंठ	रस्त्याची रुंदी	जलद गती वाहने					मंद गती वाहने			दर दिवशी सरासरी वाहनभार [मे. टनामध्ये] पॅमिजर कार यॅकॅन्ट.	
	लांबी [कि. मी.]	जवळपासचे शहर/खेडे			भाग्याचा प्रकार	कार जीपस व व्हॅन तीन चाकी	बस गाड्या	माल मोटारी [टॅक्स] ट्रॅक्टर ट्रेलर इ.	मोटार सायकली व स्कूटर्स	एकुण [६ ते ९]	जेनाचे-रावकडन ओटली जाणारी	साय-कली [रिक्षा]		इतर [११ ते १३]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५

राष्ट्रीय महामार्ग

१] नागपुर-अमरावती रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६

१.	२०/००	गोंडखेरी	डांबरी	७.००	१७२८	२८४५	२६४३३	२५८	३१२६४	११३	-	२०	१३३	३१३९८
२.	६०/००	खापरी	डांबरी	७.००	१७३०	२३४४	३२२८२	१३९	३६४९५	७४	-	१०७	१८१	३६६७७

२] नागपुर रायपुर रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६

३.	५४०/००	कापती	डांबरी	७.०८	१८६९	२०२४	३३०५९	४५०	३७३९३	९०	-	१	१०	३७४६२
----	--------	-------	--------	------	------	------	-------	-----	-------	----	---	---	----	-------

३] नागपुर जबलपुर रस्ता राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७

४.	६५२/००	मानेगांव टेक	डांबरी	७.००	२१७	७७	९८४	५७	१३३५	५५	-	५	१०	११६१७
५.	७१०/००	कन्हान चौकी	डांबरी	७.००	२२६७	३२७	३६७१	२३५३	८६८८	२३	-	११६	१३९	४०८९९

४] नागपुर हैद्राबाद रस्ता राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७

६.	१९/००	डोंगरगांव	डांबरी	७.००	२७०४	५३२	४१३४	२०१०	९३८०	८०	६५६	-	७३६	४७७३१
----	-------	-----------	--------	------	------	-----	------	------	------	----	-----	---	-----	-------

राज्य महामार्ग [वाहतूक गणना १७. ५. ९३ ते २४. ५. ९३]

१] नागपुर सावनेर रस्ता क्रमांक ९

७.	५/००	मानकापूर	डांबरी	७.०८	५७९२	४५४०	१६६०५	३५५०	२९४८७	२७७	५६८९	१५९	६१३५	२९९३३
----	------	----------	--------	------	------	------	-------	------	-------	-----	------	-----	------	-------

तुलना क्र. १० [पूटे घण्टे] १९६३

क्र.	सं.	विवरण	डांबरी	५.५०	३४३३	६०४	३१०८	१३५३५	३६६८०	२१	४१८८०	१२९०१	३२४६८
१०.	१०/२००	कोराडी	डांबरी	५.५०	३४३३	६०४	३१०८	१३५३५	३६६८०	२१	४१८८०	१२९०१	३२४६८
११.	१६/२००	दहगांव	डांबरी	५.५०	३४१५	३१०	२२२४	३७७४	१०४२०	१२	६९००	१२२१	३२१७०
१२.	२५/२००	घाटणगांव	डांबरी	५.५०	३६२५	२२१	२८५३	८६८७	१५४५६	२४३	४९५८	५२०१	३३०२५
१३.	३४/००	सावनेर	डांबरी	५.५०	१६२५	११८	१५६८	१४२८	४७३२	८०९	११२३	१०००२	२००४६
२] जलालखेडा-मोवाड रस्ता मार्ग क्र. २४५													
१३.	११/२००	मोवाड	डांबरी	३.७०	४६६	४७	३६२	२३५	१३१०	४६८	३५०५	३२७३	४६८१
३] कारंजा-भारसिंगी-जलालखेडा-मोवाड रस्ता मार्ग क्र. २४५													
१४.	३/००	जासगाव	डांबरी	३.७०	३२१	४७	१२४	२३५	८९७	३६७	१८१०	३१७७	३८२७
४] सावरगांव-नरखेड रस्ता क्र. १४६													
१४.	०/४००	सावरगांव	डांबरी	३.७०	२३५	३७	१४३	१५१	५६६	१९४	२४३८	२६३२	२४७४
५] नरखेड-मोवाड रस्ता क्र. २४६													
१५.	०/३००	नरखेड	डांबरी	३.७०	४०२	७०	२२४	३३०	१०२६	३६४	३३६७	३७३१	३६८८
६] धरंगीणा-काढाकी-काढोल-सावरगांव-चिचोली रस्ता क्र. २४७													
१६.	३५/२००	काढाकी	डांबरी	५.५०	१५३	४४८	३१८	६३	६८२	८८८	५९२	४३	१५२३
१७.	६२/६००	सावरगांव	डांबरी	५.५०	२३८	७२	८०३	७०	११८३	११२९	१४०६	२५३५	३२१४
७] नागपुर-काढोल-जलालखेडा-बहुड जिल्हा सिमिपर्यंत रस्ता क्र. २४८													
१८.	५४/२००	काढोल	डांबरी	३.७०	७३०	३८४	१९५४	४२१	३४७९	१८४५	३५१५	१५१	५५२१
१९.	४/३००	गिदिठखदान	डांबरी	७.००	८१७१	६२५८	२१३३४	५२९२	४१८५५	३४०१	८१९३	७४८	१२३४२
२०.	१२/२००	कळमेरु	डांबरी	३.७०	१०७५	२६५	१०१२	१६५४	४००६	५२	७४२५	२६	७५१०
२१.	५४/००	काढाकी	डांबरी	५.५०	८४६	६४५	५२३	३६४३	२३७८	१३२८	२३४१	३६६९	१३६८०

त.ता क्रमांक २.५ [पुढे चालू]

- १७६ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
३३.	४५/४०	केळवद	डांबरी	५.५०	२३०	१४३	११३७	२७२	३१८२	२३	११२६५	-	११२८७	१४२६० ११४१० पं.
३४.	११/६०७	ऐरणगांवा- जवळ	डांबरी	३.७०	५६	३	२१	४४	१२४	५२	६२६	-	७५५	३४८ २७१ पं.
<u>१३] पवनी-दिवरा सालई रस्ता क्र. २५१</u>														
३५.	०/००	पवनी काटा	डांबरी	३.७०	१३१	१३	११८४	५५	१३८३	४५०	१२८	-	५७८	३२६१ १२६१ पं.
<u>१४] कामठी-गुमथळा मार्ग क्र. २५१</u>														
३६.	१/००	कामठी	डांबरी	३.७०	१५०२	-	८३५४	४०८	१०२७१	२८८	२४३४५	-	२४६३३	१०६२१
<u>१५] रामटेक-खात-भंडारा रस्ता क्र. २५३</u>														
३७.	१/००	घाटी टोक	डांबरी	३.७०	७८०	८४	३३५४	४७५	५३३६	२१०६	३१४	-	२४२०	१५३६३ ७७५६ पं.
३८.	११/००	कोदामेंढी	डांबरी	३.७०	२०४	६३	३८८०	११५०	५२२७	४२००	३३२	-	५२३२	१४५५८ ११२३५ पं.
<u>१६] रामटेक-मौदा रस्ता क्र. २५३</u>														
३९.	२१/४००	तारसा जंक्शन	डांबरी	३.७०	३२३	६३	३१२२	१६७	३७४५	५३२	२२७	३	७६२	१०२२३ ४५०७ पं.
४०.	३०/००	मौदा	डांबरी	५.५०	६६८	१०२	३६३६	४०१	४८०७	६६४	५९४	-	१२५८	१३२९९ ६०६५ पं.
<u>१७] पाचगांव-कुही-माढळ-आंभोरा मार्ग क्र. २५४</u>														
४१.	०/००	पाचगांव कुही	डांबरी	३.७०	२२१	१८५	३२८१	१३२	२८१२	-	१०२	-	१०२	७१३१ २८२१ पं.
४२.	१२/३००	काटा कुही	डांबरी	३.७०	२८०	१२६	२७५	११८	१५६२	२२२४	२६३	-	२४८७	४३६७ ४०५६ पं.
४३.	०/००	कुही	डांबरी	३.७५	४१३	१५८	१६४६	१५२	२३७६	३३३५	१२२	-	३५२७	६६५२ ५८८३ पं.
४४.	१२/५००	माढळ	डांबरी	३.७५	२२३	१२०	७८३	१०५	१३०१	१४२८	२८८	-	१७८६	३२७३ ३०८७ पं.

तक्ता क्रमांक २. ५ [पुढे चालू]

१७७

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
४५.	१७/२००	मच्छेडी	खडीचा	३.७०	८४	१०३	४३२	४३	६६२	१४८५	१०१	-	१५८६	१९७२ २२५६ पं.
१८] नागपूर-अंबाडरी-हिंगणा मार्ग क्र. २५५														
४६.	७/४००	जयताळा	डांबरी	७.००	४२२५	३७८०	२७३२२	४५५६	३२२५३	८०	१४८८१	-	१४२६१	४७०३३ २७२२० पं.
१९] नागपूर-हिंगणा-हिंगणी रस्ता क्र. २५५														
४७.	१५/६००	मोहगांव	डांबरी	३.४०	१७५८	६४	३६५	१२५३	४१४०	४०३	४१८१५	-	४२२१८	७१५० २७२३० पं.
२०] उमरेड-गिरड रस्ता क्र. २५८														
४८.	०/००	उमरेड	डांबरी	३.७०	२७८	११७	३६४	६४	१३२२	१७३	१०१७१	-	१०३४४	५२७५ ८५१० पं.
२१] कुही-अमृतसर-मिस-सिल्ली-आपतूर मार्ग क्र. २६१														
४९.	०/२००	कुही नाका	डांबरी	३.७०	२४१	३३	७७४	८४	११३२	४८८०	४०४	-	५२८४	३४३० ६४१६ पं.
५०.	१०/००	आपतूर नाका	खडीचा	३.७०	२२६	३३	७६२	९१	१११२	३३०४	३२२	-	३६३३	३१३७ ४७४५ पं.
२२] आपतूर-गांवसुर-गांगापूर-मार्ग क्र. २६१														
५१.	०/००	आपतूर गावाजिवळ	खडीचा	३.७०	६४	-	६६	१३२	२६२	३१०	७७०५	-	८०१५	२३४ ६६६४ पं.
२३] कुही-भुगांव-बडोदा मार्ग क्र. २६१														
५२.	०/४००	कुही नाका	डांबरी	३.७०	३५७	३३	१४२५	१०२	१२१७	२२८४	३२७	-	३३११	५०२० ५२२८ पं.
५३.	५/००	अंबाडी नाका व खडीचा	डांबरी व खडीचा	३.७०	२७७	२७	२२६	११५	१३६५	१८१६	२६०	-	२०७६	२२६३ ३४९१ पं.
२३] मंगरुळ-अिसी मार्ग क्र. २६१														
५४.	०/००	मंगरुळ	डांबरी व खडीचा	३.७०	१०२	३८	१६५	२१२	५१७	३११	२७७२	-	२२८३	२२०८ ३८९१ पं.

तक्ता क्रमांक २.५ [पुढे चालू]

- १७८ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
					<u>२४] बुटीबोरी-उमरेड रस्ता क्र. २६२</u>									
५५.	२३/४००	मकरधोकडा	डांबरी	३.७०	५७२	२०	३७५	३१४	१२८१	४३३	५४६८	=	५९०१	४९३७ ८११५ मं.
					<u>२५] नांद-बेसुर रस्ता क्र. २६३</u>									
५६.	१०/२००	वांजरापार	खडीचा	३.७०	४	-	१४८	१८४	३३६	३३३	२४६६	-	२७९९	१८९२ ४५४४ मं.
					<u>२६] कामठी-आजणी-गुमथळा मार्ग क्र. २६९</u>									
५७.	१/००	कामठी	डांबरी व खडीचा	३.७०	१०९७	-	३१३४	५३८	४७६९	३०३२	१७४०	१५८	४९३०	११२७१ २६९९ मं.
					<u>२७] भिवापुर-जावळी-नांद मार्ग</u>									
५८.	०/२००	भिवापुर	खडीचा	३.७०	१९०	६	१२९	१८४	५०९	२४२	४०१५	-	४२५७	१६५४ ४६३१ मं.
					<u>प्रमुख जिल्हा मार्ग</u>									
					<u>१] जामगांव-धडीपवनी-अंबाडा रस्ता क्र. १</u>									
५९.	०/००	-	डांबरी	३.७०	१६३	२२	२१२	१८२	५७९	१८६	३९८	-	५८४	२६३१
					<u>२] काटोल-मुर्ती-धानेगांव रस्ता क्र. ४</u>									
६०.	०/००	-	डांबरी	३.७०	१८६	२७	१९४	१९१	५९८	९०९९	८२४	-	९९२३	२९८७
					<u>३] नारसिंगी-भारसिंगी-तिनखेडा-नरखेड रस्ता क्र. ५</u>									
६१.	०/२०	बेल बसस्टॉप	डांबरी व खडीचा	३.७०	१०३	१९	११९	१७१	४१२	६७५	३२४	-	९९९	१९५५
६२.	१८/७५	नरखेड -"-	-"-	३.७०	११८	१४	१२१	१४०	३९३	४५२	२९२	-	७४४	१८१८
					<u>४] नरखेड-घुबडमेट मार्ग क्र. ६</u>									
६३.	२०/००	घुबडमेट	-"-	५.५०	१९०	६०	६७६	१०२	१०२८	१३९६	७०८	-	२१०४	२५४३
					<u>५] सावरगांव-पिपळा मार्ग क्र. ७</u>									
६४.	०/२००	-	डांबरी	३.७०	१९६	१३	२२६	११२	५४६	८१२	४०८	-	१२२०	२८४३

तक्ता क्रमांक ९. ५ [पुटे घालू]

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
					<u>६] मोहपा-नांदागोमुख मार्ग क्र. ११</u>									
६५.	०/००	मोहपा	डांबरी	३. ७०	२९७	६	१७२	५१४	२९६	६७४	३०१२	-	३६८६	२५७८
					<u>७] मोहपा-उबाळी-कळमेश्वर रस्ता क्र. ११</u>									
६६.	२/८०	-	डांबरी व खडीचा	३. ७०	५६	१३	१४३	१७७	३८२	३३५	२२२	-	५६४	१७०४
					<u>८] कळमेश्वर-गोंडखेरी रस्ता क्र. १२</u>									
६७.	०/२००	-	डांबरी	३. ७०	५४२	५१	७७३	६२७	२०७०	६८	१२५२	२७	१३४६	९०३१
					<u>९] सावनेर-घाणेवाडा-कळमेश्वर रस्ता क्र. १२</u>									
६८.	१/००	कळमेश्वर नाका	-"	३. ७०	११४७	४५	१०२२	१०५४	३३३८	८४४	६२४२	-	७०२६	११२५४
					<u>१०] मोहपा-धाणेवाडा रस्ता क्र. १३</u>									
६९.	८/६०	-	डांबरी व खडीचा	३. ७०	४१	६	६१	७४	१८२	१५८	२५६	-	४१४	७२१
					<u>११] दहेगांव फाटा रस्ता क्र. १५</u>									
७०.	०/४१७	चेंनिज	डांबरी	३. ७०	१५३२	२२	१०५१८	६५६	१२७२८	९४	२२४७७	-	२२५७१	१२८२३
					<u>१२] कैळवद-जटामखोरा-खुर्मापार मार्ग क्र. १६</u>									
७१.	०/२००	कैळवद	-"	३. ७०	२०४	५	१५२	१२७	५५८	२८१	२१८१	-	२४६२	२४५७
					<u>१३] कामठी-कळमना मार्ग क्र. ३१</u>									
७२.	१/००	नविन पुलागत	-"	३. ७०	२७६२	-	१४८८६	२३३	१८५८८	३७२	४४३३	-	४८०५	१८२६१
					<u>१४] रामटेक-मुसेवाडी मार्ग क्र. २३</u>									
७३.	०/००	जकात नाका	-"	३. ७०	१६८	८१	१७३४	५३	२०३६	२९	३६२८	-	३७२७	२९३६
					<u>१५] कन्हान-तारसा मार्ग क्र. २३</u>									
७४.	१/००	कन्हान गांव	-"	३. ७०	२३५२	२३	१३२१२	५२५	१७०२३	३४४	३०९४१	-	३१२८५	१७४३८
					<u>१६] कुही-गडिगांव-नेवरी-साळवा-राजोला मार्ग क्र. २६</u>									
७५.	०/००	कुही	खडीचा	३. ७०	३८२	४५	२५५०	७४	३०५८	२७३	१२७२	-	१५५२	३३३२
७६.	२/८००	साळवा	-"	३. ७०	१२४	५४	६३७	५०	८६५	१४२	२०००	-	२१४२	१०१५

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>१७] माढळ-अहम-लोहारा-बिडबोथली रस्ता क्र. २६</u>														
७७.	०/२००	माढळ	खडीचा	३.७५	१०	६३	५०८	२२	६०३	११९	१५१५	-	१६३४	३२३
<u>१८] भिवापुर-गुल्लर-पचखेडी मार्ग क्र. २८</u>														
७८.	१६/०	गोठणांच	"-	३.७०	१४९	११३	११९०	४५	१४९७	१३६	२१९२	-	२३२८	१६४४
७९.	०/००	भिवापुर	"-	३.७०	११५	१०	७४	११५	३१४	१३२	२४८०	-	२६१२	१०२१
<u>१९] सोनेगांव-बेला-सिर्ती मार्ग क्र. २९</u>														
८०.	२६/१००	सिर्ती	"-	३.७०	११७	४	११८	२२९	५२८	३८९	३६६०	-	४०४९	२२४३
<u>२०] बाजारगांव-अडेगांव मार्ग क्र. ३३</u>														
८१.	०/२०	बाजारगांव	डांबरी व खडीचा	३.७०	७८	१२	५६	७३	२१९	३१	६०९	-	६४०	७४४
<u>२१] मेटपांजरा-सावरगांव मार्ग</u>														
८२.	०/००	-	खडीचा	३.७०	११६	१०	१४०	१०७	३७३	८४६	५१४	-	१३६०	२१०५
<u>२२] खापा-बडेगांव-नागलवाडी रस्ता</u>														
८३.	०-६००	-	डांबरी व खडीचा	३.७०	१७७	१६	२२४	११७	५३४	१९६	२२८	-	४२४	२४५२
<u>२३] दहेगांव-कामठी रोड</u>														
८४.	७/००	-	डांबरी	३.७०	५८८	४९	६९९	४३५	१७७१	९४	१४३३	-	१५२७	७६४४
<u>२४] कोंढाढी-मासोद-धोतीवाडा रोड</u>														
८५.	०/००	-	"-	३.७०	१२७	८	१२१	१०३	३५९	६३९	३९७	-	१०३६	२०९०
<u>२५] मुसेवाडी-दिवरा-करवाही रोड</u>														
८६.	-	मुसेवाडी	डांबरी व खडीचा	३.७०	३७	९	१२९	५६	२३१	४७	२४३	-	२९०	१२४५
<u>२६] उमरेड-तारणा रस्ता</u>														
८७.	०/२०	उमरेड फाटा	"-	३.७०	३०	६	९७	३४	१६७	५७८	२५७	५३८	१३६३	१४९३

तपसा क्रमांक १.५ [मुद्रे चालू]

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>२७] उदासा-बाम्हणी रोड</u>														
८८.	०/२००	उदासा	डांबरी व खडीचा	३.७०	२२	२	११२	५४	१२०	६२७	३४०	५७४	१५४१	१६३०
८९.	१०/००	बाम्हणी	"-	३.७०	२३	२	१०७	५८	१२०	६१९	३५४	६१५	१५८८	१६०९
<u>२८] कामठी-महालगांव-लिहीगांव रोड</u>														
९०.	१/०८	-	डांबरी व खडीचा	३.७०	१५७	-	१२६	११४	४६७	१६८	३२२	-	४९०	१९४३
<u>२९] तारसा रेल्वे स्टेशन ते अरोली रस्ता</u>														
९१.	-	निमखेडा	डांबरी	३.७०	५७८	१२	४२७	४७२	१५५९	३८८	१४६१	-	१८४९	५५४०
<u>३०] हिंगणा-कान्होलीबारा रस्ता</u>														
९२.	८/००	-	"-	३.७०	१६०	३१	१५३	२२२	५६६	२६९	४३८	४९	७५६	२३४०
<u>३१] देवळी-कान्होलीबारा-टाकळ्याट रस्ता</u>														
९३.	३०/३०	टाकळ्याट	डांबरी व खडीचा	३.७०	१३६	२४	९७	१३०	३८७	६१	३३७	५५	४५३	१६२३
<u>३२] खैरी-चारगांव-कोलीतमारा रस्ता</u>														
९४.	०/०८	-	"-	३.७०	८५	३५	७५	१०८	३०३	७५	२६२	-	३३७	१२०८
<u>३३] पारशिवनी-खापरखेडा रस्ता</u>														
९५.	०/००	पारशिवनी	"-	३.७०	९३	४	५९	१३४	२९०	२७०	३६५	५७४	१३०९	७६३
<u>ईतर जिल्हा मार्ग</u>														
<u>१] येणीकोणी-अंबाडा-चोरखैरी मार्ग</u>														
९६.	७/२००	येणीगांव	खडीचा	३.७०	१२३	४	११४	७३	३१४	१६१	१४३४	-	१५९५	१२८७
<u>२] गोरेवाडा ते भरतवाडा मार्ग</u>														
९७.	०/२००	गोरेवाडा	डांबरी व खडीचा	३.७०	४८	२	१००	१२१	२७१	६७	५९५	-	६६२	९९२
<u>३] उटी-मकरधोकडा रस्ता</u>														
९८.	७/८०	मकरधोकडा	"-	३.७०	४४	६	२१०	६१	३२१	५५६	३०४	५५६	१४१६	१९३७

तस्ता क्रमांक ९.५ [पुढे चालु]

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
					<u>४] चांपा-खापरी फाटा रस्ता</u>									
९९.	११/४०	चांपा	डांबरी व खडीचा	३.७०	१६	४	१०६	३६	१६२	५९९	२८१	५६६	१४४६	१५५९
					<u>५] मेंढला-आरंभी-खराळा रस्ता</u>									
१००.	०/००	-	-	३.७०	६०	१०	७२	५९	२०१	५४५	३२०	-	८६५	११९०.
					<u>६] मोढा-लावका-मेंढाळा-निमखेडा रस्ता</u>									
१०१.	-	लावका	-	३.७०	६३	४	१७२	२००	४३९	३०३	११२२	-	११२५	१८६४
					<u>७] बिडीपेठ-फुकेवरा रोड</u>									
१०२.	२/००	-	डांबरी	३.७०	५०४	५	५८४	४३८	१५३६	१४३४	८२६	-	२२६०	६७१४
					<u>८] वाडी-दहेगांव रस्ता</u>									
१०३.	१०/००	-	-	३.७०	३०२	४	४९९	२७६	१०८१	२३४	१३३१	-	१५६५	५७१३
					<u>९] कामठी-वारेगांव-नारी-बोयारा-गाटणसांवगी रस्ता</u>									
१०४.	१/००	-	डांबरी व खडीचा	३.७०	१६४	९	२४५	२११	६२९	६६	८६२	-	९२८	२४५८
					<u>१०] मनसर-माहोली रोड</u>									
१०५.	०-००	मनसर	-	३.७०	३०	४	६९	७६	१७९	२०	३५०	-	२३७०	७११
					<u>११] कन्हान-याचेर रोड</u>									
१०६.	०/००	निमखेडा	-	३.७०	१०४	४	१८३	३४८	६३९	३६६	६५९	-	१०२५	२१२६
					<u>१२] राष्ट्रीय मार्ग ६ ला मिळणारा वंडआ-जुनेवाणी-बेलदा रोड</u>									
१०७.	-	वंडआ	-	३.७०	२३	२	४४	४८	११७	४३	६४१	-	६८४	४३२
					<u>१३] हिंणणा-गुमगांव-डोंगरगांव रस्ता</u>									
१०८.	९/८०	वागधरा	डांबरी	३.७०	१४१	२८	१३९	२१८	५२६	५३	३८३	४२	४७८	२२५६
					<u>१४] सावनेर-खानगांव-खेरी-ढालगांव रस्ता</u>									
१०९.	०/४००	रेल्वे चौकी	डांबरी व खडीचा	३.७०	५९	६	४३	७८	१८६	१७४	१७७	-	३५१	६७२
					<u>१५] गोधडी-वलनी-बोंरगांव रस्ता</u>									
११०.	१३/६०	-	-	३.७०	३७	१०	३४	९९	१८०	१२०	१२२	-	२४२	५६७

तक्ता क्रमांक ९. ५ [पुढे चालू]

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
					<u>१६] कोदामेंढी-रेवराळा-धाणला-बोरगांव मार्ग</u>									
१११.	-	चिचोली	डांबरी खडीचा	३.७०	४६	१५	१२०	२३८	४८२	८७	६११	-	६२८	२०७१
					<u>१७] बोरडा-खेडी-अजनी मार्ग</u>									
११२.	०/००	-	"-	३.७०	११५	-	१७६	१४६	४३७	१२७	५४१	-	७३८	१७४२
					<u>१८] इतर गांव रस्ते</u>									
					<u>१] रामटेक-कासुरवाही रस्ता</u>									
११३.	-	रामटेक	खडीचा	३.००	३२	१३	६४	७२	१८८	१२९	४०२	-	५३१	१००४
					<u>२] एकडी-उमरी-भुगांव रस्ता</u>									
११४.	१/८०	-	"-	३.००	१५८	४	२१५	१६३	५४०	६८६	४४२	-	११२८	२६०२
					<u>३] साटक-अग्रोच रस्ता</u>									
११५.	-	साटक	"-	३.००	८९	५	८१	१०८	२८३	१७	२६१	-	२७८	९२३
					<u>४] बिना अग्रोच रोड</u>									
११६.	१/००	-	डांबरी	३.००	१२५	३	४५२	२७७	८६४	६६	५६८	-	६३४	४१५५
					<u>५] बूटीबोरी-रेल्वे स्टेशन रस्ता</u>									
११७.	१/००	राष्ट्रीय महामार्ग	"-	३.००	१४६	४	१५३	१८६	४८३	१६८	११२	-	२८०	१६२३

आधार - १] अधीक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपुर

२] सहाय्यक अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपुर

पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संघ. यांची आकडेवारी [वर्ष १९९३-९४ अखेर]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	पोस्टाची संख्या	तारघरांची संख्या	पत्र भेदयांची संख्या	पोस्टमनांची संख्या	नियमित आस्थापने वरील	नियमित आस्थापने-व्यतिरिक्त	दुरध्वनी संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	शासनाने वसटव केलेल्या दुरदर्शन संघांची संख्या
१	२	३	४	५ [अ]	५ [ब]	६	७	८	
१.	३३८	११५	१५३०	३७७	३४०	४४,४९९	१७०१	९०१	

टीप :- नियमित आस्थापनेवरील पुढील पोस्टमनांची पदोन्नती व बदल्या झाल्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत नियमित आस्थापनेवरील पोस्टमनांची संघ संख्या कमी झालेली आहे.

- आधार :-
- १] प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर शहर विभाग नागपूर.
 - २] प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर ग्रामिण मंडळ, नागपूर.
 - ३] मुख्य अधीक्षक, केंद्रिय तार घर नागपूर.
 - ४] महा प्रबंधक दुरसंचार विभाग नागपूर.
 - ५] विभागीय अभियंता, ग्रामिण ध्वनीक्षेत्र, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक - १०.१ : : =

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष १९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रु लाखात]

बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
१	२	३	४
अ] संख्या	७७०	१	१२
प्रप्ती			
१] सुरवातीची शिल्लक	१२५.०८	१३१.६७	११९२.२८
२] अनुदाने व वर्गणी	११७.२२	६३८४.०९	१७८८.१०
३] चालू वर्षातील उत्पन्न	३३४.९८	५३१३.३८	१०४५२.७८
एकूण प्रप्ती	५७७.२८	११८२९.१४	१३४३३.१६
ब] खर्च			
१] चालू वर्षातील खर्च	४१०.००	११५०८.७३	१२७०१.८२
२] अखेरची शिल्लक	१६७.२८	३२०.४१	७३१.३४
एकूण खर्च	५७७.२८	११८२९.१४	१३४३३.१६

टीप :- रकाना क्र ४ मध्ये महानगरपालिका व कटक मंडळ प्रत्येकी एक व १० नगर परिषदा यांचा समावेश आहे.
अधार :- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक १०.२ : : =

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४ या वर्षाकरीता]

[समये हजारात]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्राम- पंचायतीची संख्या	उत्पन्न									
			सुस्वातीची शिल्लक	सहाय्यक शासकीय इतर	अनुदाने	अंशदान	देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकुण ५ ते ११	एकुण ४ - १२
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१.	सावनेर	७५	१३५८	२५०	९३३	४०६	५४४	११९७	३८	१०९६	४४६४	५८२२
२.	पारशिवनी	५३	२६२५	६६६	-	-	-	३६६६	-	१५१२	५८४४	८४६९
३.	रामटेक	४५	२४९	४१२	३०९	५४	-	४१३	-	६३३	१८२१	२०७०
४.	मौदा	६३	११०८	३७१	१८३	१६	११७	८५१	-	१०१०	२५४८	३६५६
५.	कामठी	४८	३३१	३९	३४०	२६२	१७	९९३	-	५७०	२२२१	२५५२
६.	कुही	५८	६४०	३१५	४१९	१६	३५	५८६	-	१०६७	२४३८	३०७८
७.	भिवापूर	५६	४२०	१३५	७०	७६	५४	५४५	-	२३३३	३२१३	३६३३
८.	उमरेड	४८	६९७	१३३	४४४	९७	२२	४२९	-	५६४	१६८९	२३८६
९.	नागपूर [ग्रामीण]	६९	१२७१	२०७	१३६०	१२८४	६१	२४५५	-	२०८०	७४४७	८७१८
१०.	हिंणणा	५३	१२९४	१५७	१०७५	-	१५	१५९०	-	२४६१	५२९८	६५९२
११.	काटोल	८३	१२०२	२६२	१३५६	२१	३५	४८७	२	१२४८	३४११	४६१३
१२.	नरखेड	६८	७८३	२९७	१०७१	१४१	५९	३८७	-	८६८	२८३३	३६०६
१३.	कळमेश्वर	५१	५३०	१८४	७३४	१२४	१	३११	-	६४९	२००३	२५३३
जिल्हा बेरीज		७७०	१२५०८	३४३८	८२९४	२४९७	९६०	१३९१०	४०	१६०९१	४५२२०	५७७२८

तत्ता क्रमांक - १०.२ [पुढे चालू] : : =

- १८७ -

अ.क्र.	पंचायत समिती	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सामाजिक आणि नैतिक वृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधनाचे सर्वेक्षण	जमीन मसुलीची वसुली व देखभाल	इतर	सकुण खर्च	अखेरची शिल्लक
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१.	सावनेर	१०४४	१६८५	२४५	७६६	३३३	१४	२	३३	४१२२	१७००
२.	पारशिवनी	१२०४	१०३३	७६६	१३२७	८६८	-	१३५	१	५३३४	३१३५
३.	रामटेक	५४७	५२२	१४८	३७१	८४	१	-	-	१६७३	३९७
४.	मौदा	५३५	११६३	३७४	६८०	१	-	३२	२	२७८६	८७०
५.	कामठी	५१६	६३१	१५७	६२२	१२३	२	-	१८४	२२३५	३१७
६.	कुही	३७७	८३२	१५१	६५८	४१	-	१	-	२०६०	१०१८
७.	भिवापूर	४३२	५०४	८९	३९८	३	-	४	-	१४३०	२२०३
८.	उमरेड	५१४	६६५	३३४	६५२	-	-	-	-	२१६५	२२१
९.	नागपूर [ग्रामीण]	१५४९	३६९८	७८९	१११६	-	७	६	-	७१६५	१५५३
१०.	हिंगणा	८२८	१८८४	६७४	११२८	-	-	-	१२३	४६३७	१९५५
११.	काटोल	७९६	१३८४	२१६	६३८	७२	१४	७७	१५	३२१२	१४०१
१२.	नरखेड	६३४	६९६	२९३	५८९	३३	९१	५	१८	२३५९	१२४७
१३.	कळमेश्वर	४३८	७५४	८६	४४८	२७	२९	५	३५	१८२२	७११
जिल्हा बेरीज		९४१४	१५४५०	४३२२	९३९३	१५८५	१५८	२६७	४११	४१०००	१६७२८

आधार :- उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, [ग्रामपंचायत] जिल्हा परिषद, नागपूर.

::: तक्ता क्रमांक - १०.३ :::

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्चा १९९३-९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजार]

अ. क्र.	लेखा शिर्ष	प्रत्यक्ष १९९२-९३	सुधारीत १९९३-९४	अंदाज १९९४-९५
१	२	३	४	५
जमा				
१.	१] स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ] स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	१३२८०	१४६३०	१६६३९
	ब] शिक्षण	६०४८	९८०	९००
	क] कृषि	४६५	५७५	३००
	ड] इमारत व देवणवळण	६११२	१६८०	१५००
	ई] इतर	३८३४	२४२३	११३३०
	एकूण	२९७३९	२०२८८	३०६६९
	२] शासकिय अनुदाने			
	अ] सहेतुक अनुदान	३९२७०५	४४२८००	४२३३७०
	ब] आस्थापना अनुदान	८००८०	९९९५५	९६३११
	क] योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	१०२१५६	८१०४३	९९४८४
	ड] इतर	१४५४३	१९६११	-
	एकूण शासकिय अनुदाने	५८९४८४	६४३४०९	६१९०६५
	[-] परतावे	६१४०	५०००	५०००
		५८३३४४	६३८४०९	६१४०६५
	३] कर्जे			
	अ] कर्जे व अग्रिम [-]२०१९५		-	-
	ब] ठेवी व अग्रिम	१३६२१४	८६०५०	१०७३५०
	क] वित्त प्रेषण	३३९९३३	४२५०००	४५००००
	ड] इतर	-	-	-
	एकूण	४५५९५७	५११०५०	५५७३५०
	४] आरंभिकी शिल्लक	४७८२६	१३१६७	३३०४१
	एकंदर एकूण [जमा]	१११६८६१	११८२९१४	१२३४४८५

क्रमशा.....

==: तक्ता क्रमांक - १०.३ [मुदे चाल] ==:

१	२	३	४	५
२	खर्च			
	अ] सामान्य प्रशासन	७५८९२	-	८७२७५
	ब] शिक्षण	३३०१३२	३६३१५३	३४५१३३
	क] वैद्यकीय	२९३५	२४७३	२९९२
	ड] मनुसंवर्धन	६३८७	७०७१	५९७२
	इ] इमारती व दळणवळण	३३९१५	३९१४७	३३०८८
	फ] समाज कल्याण	१४०२४	१३४६२	१४०७२
	ग] सिंचन	५४४०६	४७३७७	४६२४०
	ह] कृषि	१३१९	-	-
	न] इतर	१०४८१४	१६८१४०	८४२९३
	एकूण [अ ते न]	६३३८२४	६३९८२३	६१९०६५
	कर्जे			
	अ] कर्जे व अग्रीम	-	-	-
	ब] ठेवी व अग्रीम	१३२९१३	८६०५०	१०७३५०
	क] वित्त प्रेषण	३३२९५७	४२५०००	४५००००
	ड] इतर	-	-	-
	एकूण	४७९८७०	५११०५०	५५७३५०
	अखेरची शिल्लक	१३१६७	३२०४१	५८०७०
	एकंदर एकूण	१११६८६१	११८२९१४	१२३४४८५
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]			

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा मरिषद, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक - १०.४ : : =

महानगरपालिका, नगर पालिकाचे उत्पन्न व खर्च [१९९३-९४ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये हजारात]

अ.क्र.	महानगरपालिका/ नगरपालिकेचे नांव	सुखातीची शिल्लक	अनुदाने व वर्गणी		नगरपालिकाचे दर व कर			नगरपालिकेच्या मालमत्तेपासून मिळालेले महसुल	इतर	एकूण [३+४+५ +६+१० +११]	
			शासकीय	इतर	जकात	घरे व जमीन यावरील कर	इतर कर				एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	सर्व नगरपरिषदांची जिल्हा बेरीज	११९२२८	१७५९७७	२८३३	४८७२९३	१९१५८४	११३१८२	७९२०५९	१८२१३	२३५००६	१३४३३१६
१.	महानगरपालिका, नागपूर	१०७१७८	१०४७००	-	४५८१३९	१८१२८५	१०९७७४	७४९१९८	११२३०	२१४०८६	११८६३९२
२.	नगरपालिका, सावनेर	२९२५	५८२२	-	२८१८	१४७३	२२	४३१३	४४७	४३६४	१७८७१
३.	" " , खापा	३६०	५३३६	-	५२१	२५७	८	७६६	१७९	३१७२	९८३३
४.	" " , रामटेक	९७७	५१२१	-	१८२२	५३५	१७८	२५३५	१९९६	१३२१	११९५०
५.	" " , कामठी	१४४७	१५९८९	९	८०२१	२६४९	१३३२	१२००२	५३९	१८५७	३१८४३
६.	" " , कामठी [छावणी]	२१८०	१५२०	२६१७	३०७	-	-	२०७	९५	७१०	७३२९
७.	" " , उमरेड	१३५७	८८९९	३५	४६७२	१४४९	७८६	६९०७	७२५	१४९२	१९४१५
८.	" " , काटोल	१२४३	१०४९०	१७२	६२३०	२१४५	१४७	८५२२	१३४१	१७८०	२३५४८
९.	" " , नरखेड	२४३	६४७९	-	२२३५	६८९	१३१	३०५५	८८९	४२०९	१४८७५
१०.	" " , मोदाड	१७५	३१११	-	३०७	१३	४	३२४	६४	३७४	३९८१
११.	" " , कळोश्वर	३४८	५४३५	-	१९३८	८९१	६५५	३४८४	४८४	५९४	१०३४५
१२.	" " , मोहपा	७९५	३०७५	-	३८३	१२८	१४५	७२६	२२४	१११४	५९३४

= : : तक्ता क्रमांक १०.४ [पुढे चालू] : : =

अ.क्र.	महानगरपालिकेचे/ नगरपालिकेचे नांव	सामान्य प्रशासन	करवसुलीचा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सौयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	ईतर	स्कुण	अखेरची शिल्लक
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
	सर्व नगरपरिषदांची जिल्हा बेरीज	१२४३१२	३६१७२	६८६६०	४४२३८४	१८९८९१	१३९३०५	२६९४५८	१२७०१८२	७३१३४
१.	महानगरपालिका, नागपूर	११४५९७	२५७१७	६२९०३	४०३४१७	१७८७१५	१०५९८८	२३५९९७	११२७३३६	५९०५६
२.	नगरपालिका, सावनेर	९३१	११८७	२०७	२५९३	९०८	३३४३	५११८	१४२८७	३५८४
३.	---- " ----, खापा	२६१	५९९	३८	१२१७	१३५२	११८१	३६६३	८३११	१५२२
४.	---- " ----, रामटेक	५१५	९५०	२१८	२०१८	२०३	२८४४	४५६१	११३१५	६३५
५.	---- " ----, कामठी	२६५१	८१४	३४६३	९०४८	२९५२	७४७२	२२९६	२८६९६	३१४७
६.	---- " ----, कामठी छावणी	४३०	११६	१८९	३२४२	१०८९	६०८	१००१	६६७५	६५४
७.	---- " ----, उमरेड	६११	१८२२	२९९	५१२३	७८३	३५३०	५०२२	१७१९०	२२२५
८.	---- " ----, काटोल	१८९५	१८२६	७९९	७६३७	११३४	६०६२	३४६४	२२८१७	७३१
९.	---- " ----, नरखेड	८५३	९४६	२६३	२४८९	१२१२	३३०७	६११०	१५१८०	[-] ३०५
१०.	---- " ----, मोवाड	६७८	३६७	५९	१०५९	८६	१५४६	१०५	३९००	८१
११.	---- " ----, कळमेश्वर	५७२	१४६८	१३७	३४८०	११३७	२३७९	५६३	९७३६	६०९
१२.	---- " ----, मोहपा	३१८	३६०	८५	१०६१	३१८	१०४५	१५५२	४७३९	११९५

आधार :- १] महानगरपालिका, नागपूर
२] नागपूर जिल्ह्यातील सर्व नगरपरिषद
३] कटक मंडळ, कामठी

= :: तक्ता क्रमांक ११.१ :: =

विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च १९९३-९४ वर्षाकरीता

जिल्हा-नागपूर

[रुपये - लाखात]

अ.क्र. विकास शीर्ष व उपशीर्ष जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च जिल्हा वार्षिक योजना स्टेट्युल अनुशीर्ष एकूण [बिगर आदिवासी, भादी-वासी व आदीवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी योजना मिळून

१ २ ३ ४ ५ ६

[एक] कृषि व संलग्न सेवा

१] पीक संवर्धन	७३.२६	-	-	७३.२६
२] फलोत्पादन	२७.०६	-	-	२७.०६
३] मृद व जलसंधारण	९३.३९	३७.७४	-	१३१.१३
४] पशुसंवर्धन	१३.३३	-	-	१३.३३
५] दुग्ध व्यवसाय विकास	२.१२	-	-	२.१२
६] मत्स्यव्यवसाय	७.६५	-	-	७.६५
७] वने	३०.०२	-	-	३०.०२
८] पणन, कोठारे व वखारी	-	-	-	-
९] सहकार	२१.१३	-	-	२१.१३

एकूण कृषि व संलग्न सेवा २६७.९६ ३७.७४ - ३०५.७०

[दोन] ग्रामीण विकास

१] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	७२.४१	-	-	७२.४१
२] अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-	-
३] जवाहर रोजगार योजना	१८६.३६	-	-	१८६.३६
४] रोजगार हमी योजना	२७७.११	-	-	२७७.११
५] जमीन सुधारणा	०.१०	-	-	०.१०
६] सामुहिक विकास	१५.३०	-	-	१५.३०

एकूण ग्रामीण विकास ५५१.२८ - - ५५१.२८

[तीन] पाटबंधारे व पुर नियंत्रण

१] लघु पाट बंधारे	८१७.०४	७६२.९७	-	१५८०.०१
२] जलप्रदाय क्षेत्रविकास कार्यक्रम	-	-	-	-
३] आयाकट विकास	१९.६९	-	-	१९.६९
४] पुर नियंत्रण कामे	-	-	-	-

एकूण पाटबंधारे व पुर नियंत्रण ८३६.७३ ७६२.९७ - १५९९.७०

= : : तक्ता क्रमांक ११:१ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६
[घार]	विद्युत विकास	१५३. ७९	-	-	१५३. ७९
[पाच]	उद्योग व खाणकाम				
	१] मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-
	२] ग्रामीण व लघु उद्योग	६८. ६७	-	-	६८. ६७
[सहा]	वाहतूक व दळणवळण				
	१] मोठी, व लहान बंदरे	-	-	-	-
	२] अंतर्देशीय जलवाहतूक	-	-	-	-
	३] रस्ते विकास	१३६. ८४	१५४०. ६४	६२. २६	१७३९. ७४
	एकूण वाहतूक व दळणवळण	१३६. ८४	१५४०. ६४	६२. २६	१७३९. ७४
[सात]	सामान्य आर्थिक सेवा				
	१] पर्यटन	-	-	-	-
[आठ]	सामाजिक आणि सामुहिक सेवा				
	१] सामान्य शिक्षण	१८८. ३७	-	-	१८८. ३७
	२] क्रीडा व युवक कल्याण	१. ९४	-	-	१. ९४
	३] कला व संस्कृती	०. १४	-	-	०. १४
	४] तांत्रिक शिक्षण	४८. १७	-	११. १२	५९. २९
	५] वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
	६] आरोग्य सेवा	५५. १७	-	४२. ८०	९७. ९७
	७] पाणी पुरवठा व स्वच्छता	१८. ०५	३२. ७१	-	२५०. ७६
	८] गृहनिर्माण	१४. ८९	-	-	१४. ८९
	९] नगर विकास	६१. ११	-	-	६१. ११
	१०] माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-
	११] मागासवर्गीयांचे कल्याण	१३६. ८८	-	-	१३६. ८८
	१२] कामगार व कामगार कल्याण	६१. २०	-	१. ३१	६२. ५१
	१३] समाजकल्याण	३५. १९	-	-	३५. १९
	१४] पोषण	-	-	-	-
	एकूण सामाजिक व सामुहिक सेवा	८२१. ११	३२. ७१	५५. २३	९०९. ०५
	जिल्हा एकूण	२८३६. ३८	२३७४. ०६	१२७. ४९	५३२७. ९३

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

: : तक्ता क्रमांक - ११.२ : : =

योजनेखालील महत्वाचे भौतिक साधे [१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	विकास शीर्ष/ उपशिर्ष	बाब	भौतिक साधे परिमाण	एकूण
१	२	३	४	५
१.	कृषि कार्यक्रम	१] प्रीक संवर्धन		
		१] तालुका बिजगुणन क्षेत्र		
		अ] कलवर्ट बांधणे	संख्या	१
		ब] विहीरी खोल करणे.	संख्या	३
		क] गोदाम	संख्या	१
		ड] अप्रोच रस्ता	संख्या	१
		२] <u>एकात्मिक भात विकास कार्यक्रम</u>		
		अ] बियाणे वाटप	क्विंटल	११८८
		ब] पीक संरक्षण	हेक्टर	६३३४
		३] <u>कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम</u>		
		अ] बियाणे मिनीकट वाटप	संख्या	६८३
		४] <u>महागासवर्गीय आणि नवबौध्दांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य योजना/विशेष घटक योजना</u>	लाभार्थी	२२८
		अ] विहीरी	संख्या	८२
		ब] बैलजोडी	संख्या	१०
		५] <u>विशेष अन्नधान्य उत्पादन</u>		
		अ] बिजोत्पादन	क्विंटल	१९८०
		६] <u>तेल बिया विकास कार्यक्रम</u>		
		अ] प्रमाणित बियाणे वाटप	- " -	२५७७
		७] <u>तुषार ठिबक सिंचन</u>		
		अ] तुषार संच	संख्या	१३४
		२] <u>फलोत्पादन</u>		
		१] <u>अल्पभूधारक व सिमांतक शेतक-यांना फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली अनुदान</u>		
		अ] लाभार्थी	संख्या	२००
		ब] क्षेत्र	हेक्टर	१६२
		२] <u>बागायती रोप मळ्याचे बळकटीकरण</u>		
		अ] कलम रोपे	संख्या	७.०४
			लाखात	
		३] <u>फलोत्पादन रोप संरक्षण</u>		
		अ] संत्री	क्षेत्र	७८७४
		ब] मिरची	क्षेत्र	३५७६

= : ; तक्ता क्रमांक ११.२-[पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
३] मृदसंधारण				
१] एकात्मिक पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम मृदसंधारणाकरीता फलोत्पादन				
अ]	नाला बंडींग		संख्या	१२९
व]	मजगी क्षेत्र		हेक्टर	१०४
४] पशुसंवर्धन				
१]	पशुदवाखाना व प्रथमोपचार केंद्र बांधणे		संख्या[नवीन]	१
			संख्या[चालू]	१
२]	पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत केंद्र/कृत्रिम रेतन केंद्राचा दर्जा वाढविणे		संख्या	१
३]	तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य			
अ]	लस पुरवठा		संख्या	५५२१०
४]	गुरांची प्रकथित पैदास करण्यासाठी केंद्र स्थापन करणे/व पुनरचना करणे, आधारभूत ग्राम केंद्राची/कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना करणे		संख्या	२
५]	मत्स्यबिज उत्पादन केंद्राची स्थापना			
अ]	मत्स्यबिज		लक्षबिज	४१.०५
२]	अवरुध्द पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन			
अ]	मत्स्योत्पादन		टन	६४४०
ब]	संचयन		लक्षबिज	९४.९२
३]	मत्स्य व्यवसायोपयोगी आवश्यक सासुंगीच्या खरेदीसाठी अर्थसहाय्य			
अ]	नायलॉन सूत		किलो	२०६
६] वने				
१] औद्योगिक व्यापारी उपयोगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना				
रोपवन - तृतीय वर्ष			हेक्टर	२९८
पंचम वर्ष			हेक्टर	४००
३] फिरकोळ जंगल उत्पादनाचा विकास				
रोपवन - द्वितीय वर्ष			हेक्टर	१४
तृतीय वर्ष			हेक्टर	३
४] आदीवासी अनु. जाती/जमाती/नवबौध्द यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खरेदीसाठी अर्थसहाय्य				
			समासद संख्या	३३०

= : : तक्ता क्रमांक ११.२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
		५] पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना लाभार्थी संख्या	९७३०	
२]	<u>ग्रामीण विकासा-</u>	१] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम लाभार्थी संख्या	४७२५	
	<u>साठी विशेष</u>			
	<u>कार्यक्रम</u>	२] जवाहर रोजगार योजना	अग्रणी संख्या ३९. ६५	
		३] रोजगार हमी योजना		
		अ] मजूर क्षमता	संख्या ११७४९	
		ब] मजूर उपस्थिती	संख्या ५६०९	
		४] महिला व बालकल्याण		
		अ] अंगणवाडी	संख्या १७१	
		५] ग्रामीण सफाई कार्यक्रम	संडास १६१८	
३]	<u>पाटबंधारे व पुर</u>	१] कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे	संख्या १८	
	<u>नियंत्रण</u>	[स्थानिक क्षेत्र]	४४	
				प्रगती पथावर
		२] अयशस्वी विहीरीना अनुदान	संख्या १५	
		३] लघु पाटबंधारे [राज्यक्षेत्र]		
		अ] नहराचे काम	संख्या २	
				प्रगती पथावर
		ब] धरणाचे काम	संख्या २	
		क] कोल्हापूर बंधारे	संख्या १३	
४]	<u>विद्युत विकास</u>	१] सामान्य विकास [ग्रामीण]		
		अ] घरगुती दिवे	संख्या ३६४२	
		ब] औद्योगिक	संख्या ६३	
		क] नवीन घरगुती दिवे व पखे	संख्या ३२३८	
		ड] शेती पंप	संख्या ३९	
		२] पध्दती विकास [ग्रामीण]		
		अ] ट्रान्सफार्मर केव्ही व उभारणी	किमी १. १५	
		ब] मोठी विद्युत वाहिनी	किमी ३. ८२५	
		३] पध्दती विकास [शहरी]		
		अ] कमी दाब वाहिन्या	किमी ३०	
		ब] ट्रान्सफार्मर क्षमतेत वाढ	संख्या १५	
५]	<u>ग्रामीण व लघु उद्योग</u>	१] सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज	संख्या १३९	
	<u>भांडवल</u>			
		२] छोट्या उद्योग धारकाकरीता	संख्या २०	
		कर्ज योजना		
		३] उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम	प्रशिक्षणार्थी संख्या ५३१	
		४] सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी	— " — १६४	
		प्रशिक्षण कार्यक्रम		
		५] औद्योगिक सह. संस्थाना भाग	संस्था/ संख्या २	
		भांडवल	संख्या	

= : : तक्ता क्रमांक ११.२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
		६] प्राथमिक हातमाग विणकर सहकारी संस्थाना काटकसर व अंशदान निधी	सदस्य/ संख्या	२२५७
६] वाहतूक व दळणवळण		जिल्हा रस्ते [किमान गरजा कार्यक्रम]		
		अ] पुल	संख्या	३
		ब] मो-या	संख्या	३
		क] रस्ते	किमी	३
७] सामाजिक व सामुहिक सेवा		१] सामान्य शिक्षण		
		अ] प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरु करणे	संख्या	१०६
		ब] प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेढया उघडणे	विद्यार्थी संख्या	५६०१६
		क] प्राथमिक शाळांच्या इमारती बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधीकरण अनुदान	वर्गखोली संख्या	६३
		ड] दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नियमित येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता	विद्यार्थी संख्या	१३२५१
		इ] माध्यमिक शाळातून पुस्तक पेढया उघडणे	— " —	८८९०
		ई] बारावी पर्यंतच्या मुलींना मोफत शिक्षण	— " —	२००९
		२] क्रिडा व युवक कल्याण		
		अ] सामाजिक सेवा शिबीर भरविणे	शिबीरे संख्या	३८
		३]. आरोग्य सेवा		
		१] राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम		
		अ] खत नक्षे	संख्या	४१४९८
		ब] डी टी टी	किलो	१३९७८
		क] प्राथ. आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र/ग्रामीण रुग्णालये बांधकामाचा अनुषंग		
		प्राथमिक आरोग्य केंद्र - बांधकाम उपकेंद्र	संख्या	१०
			संख्या	१८
		४] ग्रामीण पाणी पुरवठा		
		१] नळाने पाणी पुरवठा		
		अ] नळ योजना	संख्या	९
		२] नलीका विहीरी, खोदणे		
		अ] विहीरी	संख्या	११
		ब] गावे	संख्या	५

= : : तक्ता क्रमांक ११.२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
		५] भूसंपादन व भुविकास		
		अ] भूसंपादन	हेक्टर	१०
		ब] खेड्यातील गावठाण्याचा विस्तार	गावे	९
		व घरबांधणीसाठी जोगाची तरतूद	संख्या	
		६] नगर विकास		
		१] गलीच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम	लोकसंख्या	७७८०
		७] मागासवर्गीय कल्याण		
		अ] विमुक्त जाती भटक्या जमातीसाठी	विद्यार्थी	१४१२
		भारत सरकार शिष्यवृत्ती	संख्या	
		ब] मुलामुलीसाठी शास. वसतीगृह	वसतीगृह	१
		उघडणे	संख्या	
		क] मागासवर्गीय मुलामुलीसाठी	- " -	५
		वसतीगृह बांधणे		
		ड] व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या	- " -	१८८
		विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहातील		
		मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह		
		भत्ता देणे		
		इ] मागासवर्गीयांच्या सह. गृहनिर्माण	संस्था	३
		संस्थेस वित्तीय सहाय्य देणे	संख्या	
		ई] हरीजन वस्त्यांची सुधारणा	वस्ती	३
		प] गलीच्छ व्यवसायात असलेल्या मुलांना	विद्यार्थी	१४३
		शालांत परिक्षापुर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती	संख्या	
		फ] मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण व	- " -	२०६३९
		परिक्षा शुल्क देणे		
		ब] मागासवर्गीयांना मंगलोरी कौले,	लाभार्थी	१००
		जी.आय. शिस्त बदलण्यासाठी व्यक्तिगत		
		आर्थिक सहाय्य देणे		
		भ] आंतर जातीय विवाहास प्रोत्साहन	जोडपे	९१
		८] कामगार व कामगार कल्याण		
		अ] आय.टी.आय. साठी कर्मशाळा	संस्था	२
		प्राय. इमारत इ. बांधकाम	संख्या	
		ब] संजय गांधी स्वावलंबन योजना	लाभार्थी	५१६
		१०] समाजकल्याण		
		अ] स्त्रियांसाठी पुरस्कृत योजना आणि	लाभार्थी	२८८
		निराश्रीत स्त्रियांसाठी विविध	संख्या	
		व्यवसायातील प्रशिक्षण		
		ब] निराश्रीत मुलांसाठी संस्था बाह्य	संख्या	३
		सेवा सदनाला सहा. अनुदान		

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर

= : : तक्ता क्रमांक ११.३ : : =

रोजगार हमी योजना [१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये -हजारात]

अ.क्र.	जिल्हा	कामाचा प्रकार	नियोजित कामाची संख्या	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला एकूण खर्च	रोजगार निर्मिती मनुष्य दिवस
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	नागपूर	१] सिंचन	१७५४	३	१६०	२५६	-	८५५०६	५९२०	२३९३५७
		२] सार्वजनिक कामे	५७३	३८	३०	९२	-	७४५९४	३५९४७	९५३७०६
		३] कृषि	५०४	३१२	५७	१५४	-	२६६०४	१९६९	८६२५२
		४] वनीकरण	४१६	९२	५४	१	-	१६७४५	१०५६३	४५७१३६
		५] इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	३२४७	४४५	३०१	५०३	-	२०३४४९	५४३९९	१७३६४५१

टीप :- स्तंभ क्र. ८ पावसाळ्यात रस्त्याची कामे व इतर कामे तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतात. पावसाळा संपताच सर्व कामे परत सुरु करण्यात येतात. त्यामुळे कामाच्या प्रकारा प्रमाणे बंद केलेल्या कामांची संख्या उपलब्ध नाही.

२] कृषि कामे जलसिंचना अंतर्गत समाविष्ट असल्यामुळे मागील वर्षापेक्षा कृषि कामाची संख्या कमी आहे.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर [रोजगार हमी योजना शाखा]

= : : तक्ता क्रमांक ११.४ : : =

रोजगार हमी योजनेखालील घेतलेली कामे व त्यावरील रोजगार व खर्च

१९९३-९४ या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	महिना	खर्च [रूपये लाखात]		मनुष्य दिवस	रोजगार हमी योजनेखाली कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
१	२	३	४	५	६
१.	एप्रिल १९९३	११. ८३	११. ८३	३०९३२	२०४
२.	मे १९९३	५२. १९	६४. ०२	२३५६३९	५४३
३.	जून १९९३	८३. १९	१४७. ३३	२२५६७०	५२८
४.	जुलै १९९३	२०. ५५	१६७. ८८	८९१३४	७७३
५.	ऑगस्ट १९९३	२४. ३९	१९२. २७	११५८३१	४४३
६.	सप्टेंबर १९९३	५५. ५९	२४७. ८६	१५८८०६	४४३
७.	ऑक्टोबर १९९३	१८. १२	२६५. ९८	७०७३८	३१०
८.	नोव्हेंबर १९९३	३२. ६२	२९८. ६०	१२२४२०	४९३
९.	डिसेंबर १९९३	६२. ४६	३६१. ०६	१५७८७५	६३१
१०.	जानेवारी १९९४	२१. ७३	३८२. ७९	७७७ ८७	४०१
११.	फेब्रुवारी १९९४	३२. ५३	४१५. ३२	१४४३७४	५००
१२.	मार्च १९९४	१२८. ६७	५४३. ९९	३०७९४५	८८६

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर [रोजगार हमी योजना शाखा]

शिण्याच्या गाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना [१९९३-९४ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका/ जिल्हा	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या [११ च्या जनगणने नुसार]	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	बाराही महिने गुरेसे आणि उपलब्ध असलेल्या गावांची न्यांखालील संख्या		शिण्याच्या गाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना टंकरने गुरवठा होणा-या		बैलगाडीने गुरवठा होणा-या		इतर साधनांनी गुरवठा होणा-या				
				वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	गावांची संख्या	गावांतील टंकर ची संख्या	गावांची संख्या	बैल गावांची संख्या	त्यातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	गाडीची संख्या	गावा- गावा-साध- ना तील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
	तालुका													
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	१२६	१२६	१२६	१२६	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	मांर शिवनी	१०९	१०९	१०८	१०८	१	१	१	-	-	-	-	विहिरी खोल करणे बुडक्या खोदणे	-
४.	रामटेक	१३९	१३९	१३८	१३८	१	१	१	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	१२२	१२२	१२२	१२२	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	७३	७३	६३	६३	२	२	२	-	-	-	-	८ विहिरी खोल करून आणि गुरवठा करणे	-
७.	कुही	१५५	१५५	११७	११७	९	९	४	-	-	-	२९	२९ नविन हात मग बसविणे विहिरी खोल करणे बुडक्या खोदणे.	-

= : : तक्ता क्रमांक ११.५ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
८.	भिवापूर	१०८	१०८	१०४	१०४	४	४	१	-	-	-	-	-	विहीरी खोल करणे
९.	उमरेड	१३८	१३८	९३	९३	११	११	५	१	१	३	३३	३३	बुडक्या खोदणे
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	१५१	१५१	१२९	१२९	१	१	१	-	-	-	२१	२१	विहीरी खोल करणे खाजगी विहीरीचे अधिग्रहण, नवीन हातपंप
११.	हिंगणा	१२१	१२१	६९	६९	२	२	१	-	-	-	५०	५०	बुडक्या खोदणे, विहीरी अधिग्रहण करणे, नळ योजनेची विशेष दुरुस्ती, नवीन हातपंप
१२.	काटोल	१६८	१६८	१६१	७	७	९	-	-	-	-	-	-	विहीरी अधिग्रहण करणे, विहीरी खोल करणे

= तक्ता क्रमांक ११.५ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१३.	नरखेड	१३३	१३३	१२०	१२०	११	११	७	२	२	२	-	-	-
१४.	कळमेववर	९२	९२	३१	३१	२०	२०	८	-	-	-	४१	४१	विंधन विहीरी विहीरी खोल करणे, विहीरी अधिगृहण, बुड्याया खोदणे
जिल्हा एकूण		१६३५	१६३५	१३८१	१३८१	६९	६९	४०	३	३	-	१८२	१८२	

टीप :- एकूण वस्तीच्या गावांची संख्या १९९१ च्या जनगणनेनुसार दर्शविण्यात आली आहे.

आधार :- गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती [सर्व] नागपूर जिल्हा.

==: तथता क्रमांक ११.६ ==:

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र
[१९९३-९४ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्र - हेक्टर मध्ये]

अ. क्र.	तालुका	अधिक उत्पादन देणारी पिके	संकरित पिके	सुधारीत पिके
१	२	पिकाचे नांव क्षेत्र	पिकाचे नांव क्षेत्र	पिकाचे नांव क्षेत्र
३	४	५	६	७
१.	नागपूर [शहर]		निरंक	०
२.	सावनेर	गहू २६४० हरभरा २९७७ सुर्यमूल ५	ज्वारी १३८५० कापूस ७५६९	ज्वारी १५० भात १०० तूर ८८५८ मूंग ७८६ उडीद ४३६ इतर दाळी ५३५ भुईमूंग ३०९२ तीळ २८१ सोयाबीन १३४५० कापूस १००० गहू ६० हरभरा ४०० जवस २५० करडई १८ इतर गळीत धान्य } ३३
३.	गारशिवनी	भात २३५० गहू ३०६० हरभरा २८१० सुर्यमूल १९	ज्वारी ६००० कापूस २००० मूंग	ज्वारी २०० तूर ६५९० मूंग १२० उडीद ८० इतर डाळी २०० भुईमूंग २०० सोयाबीन ८२२२ कापूस ४०० गहू ८७६ हरभरा ३७७ तीळ २६० जवस ९७० करडई ५० इतर गळीत धान्य २०

==: तक्ता क्रमांक ११.६ मुढे चालू ==:

१	२	३	४	५	६	७	८
४.	रामटेक	भात	८९००	ज्वारी	११५०	ज्वारी	२००
		ज्वारी	३११	कापूस	१०	तूर	२३५०
		गहू	२५००		मूंग	१५५	
		हरभरा	१८३१			उडीद	६०
						इतर दाळी	३७०
						सोयाबीन	५५५०
						गहू	१६१०
						हरभरा	३११
						तीळ	३३३
						जवस	२२१८
						करडई	६०
						इतर गळीत	१२
						धान्य	
५.	मोदा	भात	११६१०	ज्वारी	२५	तूर	३७००
		गहू	४०८०			मूंग	१००
		हरभरा	३१४२			उडीद	१००
		सुर्यभूज	२			इतर दाळी	७५
						सोयाबीन	१०३८५
						गहू	३८०
						हरभरा	८४०
						तीळ	२८५
						जवस	३२६०
						करडई	१२
						इतर गळीत	८७
						धान्य	
६.	कामठी	भात	२६०	ज्वारी	८७०	ज्वारी	३५०
		ज्वारी	२००	कापूस	११०	तूर	१८२०
		गहू	४९१०			मूंग	१००
		हरभरा	१५५२			उडीद	१००
		सुर्यभूज	११			इतर दाळी	५०
						तीळ	१४७०
						सोयाबीन	२१५०
						कापूस	२०
						गहू	३५०
						हरभरा	५००
						जवस	५३००
						करडई	१४
						इतर गळीत	३७
						धान्य	

==: तक्ता क्रमांक - ११.६ फुटे चालू ==:

१	२	३	४	५	६	७	८
७. कुही	भात	६१५०	ज्वारी	१३००	तूर	४१००.	
	ज्वारी	२५०			मूग	२००	
	गहू	३०५५			उडीद	१००	
	हरभरा	२६११			इतर दाळी	३०२	
					तीळ	२२८	
					सोयाबीन	१६७००	
					ज्वारी	८७७०	
					गहू	६५०	
					हरभरा	१०५०	
					जवस	५७५०	
					इतर	} ५४०	
					गळीत धान्य		
	८. भिवानूर	भात	४२००	ज्वारी	१००	तूर	२२५०
ज्वारी		३००	काजूस	७००	मूग	५०	
गहू		२३३७			उडीद	१००	
हरभरा		११०२			इतर दाळी	१३०	
					सोयाबीन	१६१००	
					गहू	२७०	
					हरभरा	६५०	
					तीळ	३३५	
					जवस	५२५०	
					करडई	१७५	
					इतर गळीत	} २५	
					धान्य		
९. उमरेड		भात	२१५०	ज्वारी	४५००	ज्वारी	१३०
	ज्वारी	२५०	काजूस	२१२०	तूर	३७५०	
	गहू	३४८०			मूग	१५७	
	हरभरा	३४२२			उडीद	१४३	
	सुर्यकुल	१०			इतर दाळी	२८	
					तीळ	५६१	
					सोयाबीन	१६८१०	
					काजूस	१८६१	
					गहू	५५०	
					हरभरा	७००	
					जवस	३७५०	
					करडई	१७५	
					इतर गळीत	} ३०	
				धान्य			

==: तक्ता क्रमांक - ११.६ := [मुदे चालु]

१	२	३	४	५	६	७	८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	गहू	४९८२	ज्वारी	२९३३	ज्वारी	२७२
		हरभरा	२४४६	काजूस	३०२०	भात	६२
		सुर्यमूल	१२			तूर	५३००
						मूंग	२७०
						उडीद	१०५
						भुईमूंग	५६
						तीळ	५४२
						इतर दाळी	२२
						सोयाबीन	७२५०
						काजूस	१२३०
						गहू	४६०
						हरभरा	८३०
						जवस	३१८४
						करडई	४१
११.	हिंगगा	गहू	२३७०	ज्वारी	१५८६०	ज्वारी	३००
		हरभरा	२२१२	काजूस	९१००	भात	३०
						तूर	६७००
						मूंग	२८५
						उडीद	२२०
						इतर दाळी	१२५
						भुईमूंग	७८
						तीळ	१८
						सोयाबीन	१०५३०
						काजूस	७४५
						हरभरा	२६०
						जवस	५
						करडई	३२
						इतर गळीत	१०
				धान्य			
१२.	काटोल	गहू	३२००	ज्वारी	१४३५०	ज्वारी	१५६
		हरभरा	४१३२	काजूस	४१००	भात	१०५
		सुर्यमूल	२८५			तूर	६२५०
						मूंग	२५२
						उडीद	७७०
						इतर दाळी	५००
						भुईमूंग	६२४४
						तीळ	२५०
						सोयाबीन	१२५५०
						काजूस	११००

==: तक्ता क्रमांक - ११. ६ पुटे चालु ==:

१	२	३	४	५	६	७	८
१२.	काटोल					हरभरा	२२०
						जवस	१५
						करडई	७२
						इतर गळीत	} ८१
						धान्य	
१३.	नरखेड	गहू	२१७०	ज्वारी	११३५०	ज्वारी	१००
		हरभरा	४३९२	काजूस	५१००	भात	७५
		सुर्यकुल	१५४			तूर	५२५०
						मूग	७००
						उडीद	६००
						इतर दाळी	६००
						भुईमूग	५५००
						तीळ	१५१
						सोयाबीन	१६९८८
						काजूस	६००
						हरभरा	२६०
						जवस	३००
						करडई	६५
						इतर गळीत	} ४५
						धान्य	
१४.	कळमेघवर	गहू	३६८०	ज्वारी	१२०५०	ज्वारी	१४५
		हरभरा	२८९६	काजूस	३९५०	भात	३८
		सुर्यकुल	१५			तूर	५०००
						मूग	४२८
						उडीद	२३१
						इतर दाळी	४४१
						भुईमूग	२६३०
						तीळ	८०
						सोयाबीन	१११४०
						काजूस	४००
						गहू	११०
						हरभरा	२७०
						जवस	८१५
						करडई	१०
						इतर गळीत	} ४६
						धान्य	

आधार :- जिल्हा कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ११.७ : : =

जिल्ह्यांतील रासायनिक खतांचे वाटप [वर्ष १९९३-९४ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	तालुका	रासायनिक खतांचे वाटप [मि.टनात]			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	एकूण	
१	२	३	४	५	६
१.	नागपूर [शहर]	२४३५	३९३६	६३७१	
२.	सावनेर	२०६३	२४३५	४४९८	
३.	पारशिवनी	२३३१	४३३५	६६६६	
४.	रामटेक	२४२४	२३३१	४७५५	
५.	मौदा	३६३४	५९५९	९५९३	
६.	कामठी	२६४७	३३९०	६०३७	
७.	कुही	२०२१	३२८८	५३०९	
८.	भिवापूर	२३२८	४३७२	६७००	
९.	उमरेड	३९६४	५२३४	९१९८	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२४६७	३४२२	५८८९	
११.	हिंगणा	३३३२	४३३८	७६७०	
१२.	काटोल	३३४४	५४८६	८८३०	
१३.	नरखेड	२१९३	३९४१	६१३४	
१४.	कळमेश्वर	२७९१	४३४३	७१३४	
जिल्हा एकूण		३७८७४	५६८१०	९४६८४	

आधार :- जिल्हा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर

= : : तपता क्रमांक ११.८ : : =

- २१० -

जिल्ह्यातील साखर कारखाने [वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	तालुका	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/ खाजगी	गळीत क्षमता [मे. टन] [दर रोजची]	प्रत्यक्ष झालेले गाळप [मे. टन]	साखरेचे उत्पादन [मे. टन]
१	२	३	४	५	६	७
१.	मौदा	श्रीराम सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, नरेन्द्र नगर, [बाबदेव]	सहकारी	१२५०	४२१२५	४१८२०

टीप :- सन १९९३-९४ ला कारखान्याच्या कार्यक्षेत्रात गाळपाकरीता होणारे क्षेत्र कमी होते. दरवर्षी कारखान्याकडे मध्यप्रदेश कडून उस उपलब्ध होत होता. परंतु सन १९९३-९४ गाळप हंगामात सदरील उस उपलब्ध झाला नाही त्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत साखरेचे गाळप कमी आहे.

आधार :- प्रादेशिक सहसंचालक [साखर] नागपूर

दुग्ध संस्थांची संख्या [वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	तालुक्याचे नांव	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध		शीतगुहांची संख्या	शीतगुहांची क्षमता [००० लिटर मध्ये]
				एकूण दुग्ध [००० लिटर]	प्रतिदिन सरासरी [००० लिटर]		
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	३४	२४६७	१६६२	६	१	२०
३.	पारशिवनी	१०	४८७	५५९	२	-	-
४.	रामटेक	२३	१६७१	१३८६	५	१	२०
५.	मौदा	१४	१०५५	१०२९	३	-	-
६.	कामठी	७	३२३	१८३	१	-	-
७.	कुही	१४	७०३	१२०	X	-	-
८.	भिवापूर	१५	७६४	२४०	१	-	-
९.	उमरेड	१३	७०३	११०	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१३	४७२	१७४	१	१	१००
११.	हिंगणा	२१	१३२६	६१४	२	-	-
१२.	काटोल	३७	२१६७	१२१०	४	-	-
१३.	नरखेड	२२	१२२४	६३०	२	-	-
१४.	कळमेश्वर	२५	१३७३	१२८५	४	-	-
जिल्हा एकूण		२५८	१४७३५	९२०३	२९	३	१४०

टीप :- १९९३-९३ या वर्षात दुग्ध उत्पादक संघाच्या सहकारी संस्थांसह एकूण २४९ दुग्ध सहकारी संस्थांचे होत्या. परंतु पुरविण्यात आलेल्या माहितीत तसा उल्लेख केला नसल्यामुळे २४९ सहकारी संस्थेत दुग्ध संघाच्या ११८ संस्था पुन्हा सभाविष्ट करण्यात आल्यामुळे दुग्ध सहकारी संस्थांचा आकडा वाढलेला आहे. या वर्षी हो कमी करण्यात येऊन आकडेवारी दुरुस्त करण्यात आली आहे.

अधार :- जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, नागपूर

==: तक्ता क्रमांक ११.१० :=

अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [वर्ष - १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर.

जिल्ह्यांतील या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

१]	केंद्रीय पुरस्कृत	X	निरंक
२]	राज्य पुरस्कृत		
३]	एकूण		

अ. क्र.	विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद	झालेला खर्च [रु. लाखात]	खाचा टक्केवारी	भौतिक साध्याचा तपशिल बाब	परिमाण	लक्ष्य	साध्य	साध्यांची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नि र क

टीप :- नागपूर जिल्ह्यामध्ये अवर्षण प्रवण कार्यक्रम राबविण्यांत न आल्यामुळे माहिती "निरंक" दाखविण्यांत आलेली आहे.

आधार :- जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, नागपूर.

== : : तक्ता क्रमांक ११.११ : : ==
=====

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती,

त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष १९९३ - ९४]

जिल्हा - नागपूर

कार्यक्रमाखाली असणा-या	१] तालुक्यांची संख्या	=	१
	२] गावांची संख्या	=	९८
	३] एकूण लोकसंख्या	=	५३१५४
	[१९८१ जनगणने प्रमाणे]		
	४] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [१९८१]	=	२९१८९

[रुपये हजारात]

अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	१९९३-९४	१९९३-९४	टक्केवारी
		तरतूद	खर्च	
१	२	३	४	५
[एक]	कृषि व संलग्न सेवा			
	१] शीक संवर्धन	१०.७४	१२.९१	१२०.२०
	२] फलोत्पादन	४.५७	४.७५	१०३.९४
	३] मृदा व जलसंधारण	५९.७४	५९.७४	१००.००
	४] पशुसंवर्धन	१.७०	१.६९	९९.४१
	५] दुग्ध व्यवसाय विकास	१.१२	१.१२	१००.००
	६] मत्स्यव्यवसाय	१.०७	१.०७	१००.००
	७] वने	११.५२	११.५२	१००.००
	८] पणन, कोठारे व वखारी	-	-	-
	९] सहकार	-	-	-
	एकूण [एक]	९०.४६	९२.८०	१०२.५९
[दोन]	ग्रामीण विकास			
	१] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	१७.०६	२१.०४	१२३.३३
	२] अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-
	३] जवाहर रोजगार योजना	२६.८३	२६.८३	१००.००
	४] रोजगार हमी योजना	-	-	-
	५] जमीन सुधारणा	-	-	-
	६] सामुहिक विकास	०.३०	०.३०	१००.००
	एकूण [दोन]	४४.१९	४८.१७	१०९.०१
[तीन]	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण			
	१] लघु पाटबंधारे	१२४.४५	१२४.३१	९९.८९
	२] जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-
	३] आयाफट विकास	-	-	-
	४] पुर नियंत्रण कामे	-	-	-

= : : तक्ता क्रमांक ११.११ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
एकूण [तीन]		१२४.४५	१२४.३१	११.८१
[चार] विद्युत विकास		१७.००	२१.००	१२३.५३
[पाच] उद्योग व खाणकाम				
१] मोठे व मध्यम उद्योग		-	-	-
२] ग्रामीण व लघुउद्योग		०.५३	०.५३	१००.००
एकूण [पाच]		०.५३	०.५३	१००.००
[सहा] वाहतूक व दळणवळण				
१] मोठी व लहान बंदरे		-	-	-
२] अंतर्देशीय जलवाहतूक		-	-	-
३] रस्ते विकास		४१.८२	४१.८०	११.१५
एकूण [सहा]		४१.८२	४१.८०	११.१५
[सात] सामान्य आर्थिक सेवा				
१] पर्यटन		-	-	-
[आठ] सामाजिक आणि सामुहिक सेवा				
१] सामान्य शिक्षण		११.५०	११.४१	११.११
२] क्रीडा व युवक कल्याण		०.३६	०.३६	१००.००
३] कला व संस्कृती		-	-	-
४] तांत्रिक शिक्षण		-	-	-
५] वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये		-	-	-
६] आरोग्य सेवा		१२.०६	१०.५१	८७.८१
७] ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता		२१.५३	२१.६३	१००.४६
८] गृहनिर्माण		-	-	-
९] नगर विकास		-	-	-
१०] माहिती व प्रसिध्दी		-	-	-
११] मागासवर्गीयांचे कल्याण		१३.४१	१२.७१	१४.२२
१२] कामगार व कामगार कल्याण		-	-	-
१३] समाज कल्याण		-	-	-
१४] पोषण		-	-	-
एकूण[आठ]		५८.१४	५६.७८	१६.३३
एकूण [एक ते आठ]		३७७.३१	३८५.३१	१०२.१२
[नऊ] माडा योजनेखालील तरतूद		२३.७८	२३.७३	११.७१
[दहा] न्युक्लीस बजेट		१२.८१	१२.८१	१००.००

टीप :- यात वार्षिक उपयोजना [टीएसपी] अनुषंग अंतर्गत योजना, राज्यस्तरीय योजना [टीएसपी] अंतर्भूत आहे.

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक ११.१२ : : =
 = = = = = = = =

वीस कलमी कार्यक्रम [१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

कलम क्रमांक	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट साध्य	
१	२	३	४	५
१.	अ] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	४७९६	४७२५
	ब] जवाहर रोजगार योजना	लाख मनुष्य दिन	४०.५०	३९.६५
	क] लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	१५००	१५०८
५.	अ] अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	एकर	-	९२.६८
	ब] लाभधारक	संख्या अनु. जाती	-	५
		अनु. जमाती	-	३
		इतर	-	१५
७.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	खेडी संख्या	३६	३६
८.	मुलांची रोग-प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	१] डी.पी.टी.	मुले संख्या	९२१३०	८९५८४
	२] पोलिओ	— " —	९२१३०	८८२६९
	३] बी.सी.जी.	— " —	९२१३०	१०३३११
९.	अ] कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	२५१००	२३२९८
	ब] सममुल्य शस्त्रक्रिया			
	१] आयुडी	लाभार्थी संख्या	२३५८०	२२६६५
	२] सी.सी. युझर्स	— " —	६२९३०	६२६५०
	३] ओ.पी. वापरणारे	— " —	१९८५०	१८४१९
११.	अ] अनुसूचित जातींच्या कुटुंबाना अर्थसहाय्य लाभार्थी संख्या		४०४६	३८०३
	ब] अनुसूचित जमातींच्या कुटुंबाना अर्थसहाय्य	— " —	३८५६	६६१६
१४.	सर्व सामान्यांसाठी गृहनिर्माण			
	क] इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	२८२	४७०
	ड] आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी घर बांधणी	— " —	७५	१०३
	इ] कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	— " —	३२०	३९९

= : : तक्ता क्रमांक ११.१२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५
१५.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा वनीकरणासाठी नवीन धोरण	लोकसंख्या	७७६७	७७८०
	अ] झाडे लावणे	संख्या लाखात	१२.३१	२०.४२
१८.	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	२०	१९
१९.	ब] पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	१०६०	१२६७
	क] सुधारित चुली	चुली संख्या	६०००	६३२०
	ड] बायोगॅस संच बसविणे	संयंत्र संख्या	५००	५०७

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर

= : : तक्ता क्रमांक ११.१३ : : =

विशेष घटक योजना १९९३-९४ वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	मुख्य विकास शीर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद [रुपये लाखात]	झालेला खर्च [रुपये लाखात]	खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१.	कृषि व संलग्न सेवा	२४.३४	२६.८४	११०.२७
२.	ग्रामीण विकास	१३३.९५	१५३.९७	११४.९५
३.	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	१५७.७२	१६१.८७	१०२.६३
४.	विद्युत विकास	२६.१०	२६.१५	१००.१९
५.	उद्योग व खाणकाम	५.६०	५.९९	१०६.९६
६.	वाहतूक व दळणवळण	३४.७९	४८.९५	१४०.७०
७.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	१२६.५२	१२९.३८	१०२.२६
जिल्हा एकूण		५०९.०२	५५३.१५	१०८.६७

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, [वर्ग - १] नागपूर.

जिल्हयाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम संदर्भ वर्ष [१९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	विधानसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामाची संख्या		एकूण	मंजूर कामाची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च
			जुनी [अपूर्ण कामे]	संदर्भ वर्षातील नवीन कामे			
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	सावनेर	३४००	१७	६०	७७	३४००	विधानसभा मतदार
२.	कळमेडवर	३४००	३३	९९	१३२	३४००	संघनिहाय झालेल्या
३.	काटोल	३४००	१५	७७	९२	३४००	खर्चाची माहिती
४.	उमरेड	३४००	५१	१५१	२०२	३४००	उपलब्ध नाही.
५.	रामटेक	३४००	२१	२८	४९	३४००	
६.	कामठी	३४००	१६	४८	६४	३४००	
७.	पश्चिम - नागपूर	३४००	१४	३१	४५	३४००	
८.	पूर्व - नागपूर	३४००	१४	९२	१०६	३४००	
९.	मध्य - नागपूर	३४००	१८	५८	७६	३४००	
१०.	उत्तर - नागपूर	३४००	२६	३१	५७	३४००	
११.	दक्षिण - नागपूर	३४००	६	१३४	१४०	३४००	
एकूण बेरीज		३७४००	२३१	८०९	१०४०	३७४००	२३७०९

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर

निवडक शेतमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती ३०.६.१९९४ ला संपणा-या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर

[प्रति क्विंटल मूल्य रुपयामध्ये]

अ.क्र.	मालाचे वर्णन	प्रकार	महिने												वर्षाची सरासरी
			जुलै १९९३	ऑगस्ट १९९३	सप्टेंबर १९९३	ऑक्टोबर १९९३	नोव्हेंबर १९९३	डिसेंबर १९९३	जानेवारी १९९४	फरवरी १९९४	मार्च १९९४	एप्रिल १९९४	मे १९९४	जून १९९४	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१.	गहू	कल्याण	४००	४१२	४१४	४२६	४४८	४४९	४७२	४९६	४२४	४३६	४४५	४४५	४३९
२.	तांदूळ	लुघई	६३३	६१६	६४९	६२६	६१७	६२७	६०९	६१८	६४१	६६३	६५६	६७०	६३५
३.	ज्वारी	हायब्रीड	३१७	२९२	२७९	२९२	३०२	३१७	३२५	३२१	३००	३११	३१२	३३५	३०९
४.	उडीद	काळा	६९८	६७२	६३३	६५८	६४४	६७८	६८६	६७९	८००	८७९	९१८	८८८	७३६
५.	हरभरा	देशी	८८९	९७८	१०२८	१०५५	११६४	११३७	१०६१	१०५७	९२१	९६९	९९८	९८२	१०२०
६.	तूर	गावराणी	८८६	९०५	९२४	९६३	८९७	९६२	१०१०	९६३	९३६	९६३	९८५	१०१२	९५१
७.	मसूर	गावराणी	६७३	७२५	७०८	७०३	६८१	७१५	७६२	६६१	७४४	८७१	८००	८१४	७३८
८.	जवस	गावराणी	११६४	११६०	१२१७	११७५	११६४	१२१२	१२३४	१२४१	११४९	११९३	११८६	११९८	११९०
९.	तीळ	पांढरा	१२५६	१३०५	१३१६	११४४	१२८८	१३२०	१३८१	१३४७	१३३६	१३६२	१३७५	१३७०	१३१८
१०.	मिरची [सुकलेली]	भिवापूर	९८३	९८५	९२२	९०४	१११८	१२४५	१३३२	१४३६	१६२५	१५८२	१२०१	१५३९	१२३९
११.	शेंगदाणा [फल्ली]	अकोला	९२७	९१४	९६२	९९३	९०८	९४१	९६६	९४६	९७६	९८६	१०११	१००४	९६१
१२.	सरंडी	स्थानिक	६७८	७३२	८०६	८२२	७९२	८१२	७५६	८५०	८५०	८८०	८२४	८६५	८०६

= : : तक्ता क्रमांक १२.१ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१३.	मुंग	गावराणी	१००३	९६८	८९५	८९५	८६६	९१२	९२८	१०१४	१०९२	१०६६	१०४४	९९४	९७३
१४.	कुलथा	स्थानिक	७३७	७६४	७६०	६२५	५९७	७२९	७९१	८१२	८१८	९२०	८७०	९११	७७८
१५.	सोयाबीन	स्थानिक	८४२	८५८	८५०	७२४	६९४	७८४	८४७	८५३	८७०	९७२	९२५	९६३	८४८
१६.	संत्री	नागपुरी	-	-	८१०	७७९	९२७	१०७१	७०२	६५४	८०६	७६४	-	-	८१४
१७.	कापूस	सच-४	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०	१०५०
		१००७/सचवाय- २८६	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००

आधार :- १] नागपूर जिल्हयांतील कृषि उत्पन्न बाजार समिती [सर्व]

२] महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादन पणन महासंघ मर्यादित, नागपूर.

जिल्हा मुख्यालय ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या सरासरी किरकोळ किंमती

[१९९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[मूल्य - रुपयात]

अ. क्र.	मालाचे वर्णन	गुणवत्ता व परिमाण प्रकार या विषयी थोडक्यात विवरण	मासिक सरासरी किरकोळ किंमती													
			जाने-वारी	फरवरी	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टे-बर	ऑक्टो-बर	नोव्हे-बर	डिसे-बर	वर्षाची सरासरी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
धान्ये																
१.	तांदुळ उत्तम [सु. बा.]	चिनोर नं. १	किलो	११.२०	१०.८७	१०.००	१०.००	१०.००	१०.५०	११.००	११.२५	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	११.०७
२.	तांदुळ मध्यम [सु. बा.]	लुचई नं. १	"	८.१०	७.८७	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.०७
३.	तांदुळ हलका [सु. बा.]	लुचई नं. २	"	७.००	६.८७	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००
४.	गहू [स्व. घा. दु.] मध्यम		"	३.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५	४.२५
५.	गहू जाडा [सु. बा.] लोकवन		"	६.००	६.००	६.००	५.६०	५.५०	५.५७	५.८०	५.७५	५.६०	५.८०	५.८०	५.८०	५.७७
६.	गहू [आटा] स्थानिक		"	५.५०	५.५०	५.५०	५.००	५.००	५.००	५.३७	५.४०	५.४०	५.४२	५.४५	५.४५	५.३३
७.	ज्वारी -पांढरी [सु. बा.] देशी		"	६.००	६.२५	६.५०	६.५०	६.५०	६.२५	५.५०	५.३७	५.००	५.५०	५.५०	५.५०	५.२५
८.	ज्वारी -पिवळी [सु. बा.] संकरीत		"	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	४.८७	४.४०	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	४.५२
९.	बाजरी-जाडी गावराणी		"	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	४.७५	४.००	४.००	४.००	४.५०	४.५०	४.५०	४.६०

= : : तक्ता क्रमांक १२.२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७		
डाळी																		
१०.	हरभरा [अरुखा]	देशी	किलो	११.००	११.००	१०.५०	१०.००	१०.००	१०.००	१०.४०	१२.००	१३.००	१५.४०	१६.००	१६.००	१२.११		
११.	हरभरा	डाळ	गावराणी	"-	१३.००	१३.००	१२.५०	११.६०	११.२५	१२.२५	१३.२०	१५.००	१६.००	१७.६०	१९.७५	२०.००	१४.५९	
१२.	तूर	डाळ	[मध्यम]	"-	"-	१७.६०	१७.३७	१६.५०	१६.५०	१६.६२	१७.१२	१७.५०	१७.८७	१८.५०	१८.६०	१९.००	१८.९०	१७.६७
१३.	उडीद	डाळ	"-	"-	१३.००	१३.००	१३.००	१३.००	१३.००	१२.६२	१२.००	१२.५०	१२.५०	१२.३०	१३.५०	१३.६०	१२.८३	
१४.	सुम	डाळ	मोगरा	"-	१४.६०	१५.००	१५.००	१६.००	१६.७५	१७.००	१७.००	१७.००	१७.००	१७.२०	१६.००	१६.१०	१५.९७	
१५.	मसूर	डाळ	एम.पी.	"-	१२.००	१२.००	१२.००	११.६०	११.००	११.७५	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	११.८६	
साखर गुळ																		
१६.	साखर [खु.बा.]	सी	"-	१०.१०	१०.५५	११.२०	११.४२	१२.३५	११.८७	१२.२०	११.९२	११.९२	१२.०६	१२.४५	१३.५६	११.८०		
१७.	गुळ	कोल्हापूर	"-	१०.८०	१०.५०	११.००	११.६०	१४.००	१४.२५	१५.००	१५.२५	१६.००	१६.६०	१७.००	१४.४०	१३.८७		
तेल व खनिजे																		
१८.	मुईमुग तेल	स्थानिक	"-	३२.४०	३०.००	२९.५०	२९.००	२९.००	३२.१२	३३.५०	३७.७५	४१.००	४०.८०	३६.८७	३५.२०	३३.९३		
१९.	पामतेल		"-	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	"		
	[स्व. धा. दु.]																	
२०.	वनस्पती तूप	सुर्यमुखी	"-	४५.५०	४५.३७	४४.००	४२.००	३९.००	४०.८६	४१.७५	४५.३२	४४.९५	४८.५९	४६.४९	४५.५०	४४.११		
२१.	दूध	[शुध्द म्हशीचे	लिटर	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००		
	मास	माते																
२२.	मात बक-याचे	स्थानिक	किलो	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००		
२३.	माते	रोहू	"-	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००		
२४.	अंडी	कोंबडी	विदेशी	डझन	१४.४०	१२.७५	१३.००	१२.००	१२.००	१३.००	११.९०	११.५०	११.५०	१२.८०	१३.२५	१५.००	१२.७६	

= : : तक्ता क्रमांक १२.२ [पुढे चालू] : : =

- २२४ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
<u>कपडे</u>																	
३७.	साडी	४.५० मि. सुरत शनग	१००.००	१०२.००	१०८.००	१०८.४०	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	११०.३०
३८.	कोटींग	[फायबर मिटर स्टेन गोज]	८४.००	९०.००	९०.००	९१.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९५.००	९२.९२
३९.	ब्लाऊज	मि. ६५ से. मी. नग	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००
		[एम्प्रेस मिल]															
४०.	शर्टिंग	अफतलाल मिटर	३८.००	३८.००	३८.००	३८.४०	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	४०.००	३९.३७
<u>भांडी</u>																	
४१.	पितळी	थाली भंडारा किलो	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००
<u>वापरातील संकीर्ण वस्तु</u>																	
४२.	घुण्याचा	सावण ५०१ २ वड्या	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.२५	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.५०	१०.१४
४३.	अंगाचा	सावण [लक्ष] १ वडी	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०	५.६०
४४.	विड्याची	पाने कपुरी १०८ नग	६.००	६.००	६.००	६.००	७.००	८.००	८.००	८.००	६.५०	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.४६
४५.	सुपारी	भरडा किलो	९०.००	९२.५०	१००.००	१००.००	१००.००	१०२.५०	११०.००	११०.००	११०.००	११०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१०६.२५
४६.	तंबाखू	व-हाडी -"	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००
४७.	सिगरेट	पनामा १० नग	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०
४८.	बिडी	शिवाजी संख्या २५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५
४९.	केश तेल	टाटा हेअर १००	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०
		ऑईल मिली.															
५०.	मुद्रणासाठी	कागद बल्लारपूर दस्त	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००

आधार :- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, नागपूर

नागपूर केंद्रातील कामगारांचे माहक किंमतीचे निर्देशांक [वर्ष १९९३-९४]

जिल्हा - नागपूर

[मायाभूत वर्ष १९८२ = १००]

अ. क्र.	महिना	वर्ष	अन्न	पानसुवारी तंबाखु इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरे	कामड बिछाना आणि मादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण सरासरी		१९९२-९३	२५७	३४९	२५६	३०८	१९४	२४५	२५७
१.	एप्रिल	१९९३	२५१	३६२	२६१	३२३	२००	२६३	२५९
२.	मे	"	२५६	३६१	२६१	३२३	२००	२६४	२६२
३.	जून	"	२६३	३६१	२६१	३२३	२०६	२६४	२६६
४.	जुलै	"	२६५	३६०	२६९	३३८	२०९	२६५	२७०
५.	ऑगस्ट	"	२७१	३६५	२७१	३३८	२०९	२६६	२७३
६.	सप्टेंबर	"	२६९	३६५	२७१	३३८	२१०	२६७	२७२
७.	ऑक्टोबर	"	२७४	३७३	२७१	३३८	२१०	२७०	२७६
८.	नोव्हेंबर	"	२८२	३७५	२७२	३३८	२१०	२७०	२८०
९.	डिसेंबर	"	२७८	३७४	२७२	३३८	२१०	२७६	२८०
१०.	जानेवारी	१९९४	२७८	३७४	२७२	३४४	२११	२७७	२८०
११.	फेब्रुवारी	"	२७६	३७२	२७२	३४४	२११	२७८	२७९
१२.	मार्च	"	२७०	३६९	२७२	३४४	२१२	२८३	२८१
वार्षिक सरासरी		१९९३-९४	२७०	३६८	२६९	३३६	२०८	२७०	२७३

आधार :- कामगार आयुक्त याचे कार्यालय, कॉमर्स सेंटर, ताडदेव, मुंबई.

= : : तक्ता क्रमांक १३.१ : : =

जिल्हयातील पोलीस दलांची एकूण संख्या

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	वर्ष १९९३-९४
१	२	३

१. पोलीस दलांची संख्या

अ] पोलीस उपमहानिरीक्षक [वर्ग - १] अतिरिक्त पोलीस आयुक्त	१
ब] पोलीस आयुक्त / विशेष पोलीस महानिरीक्षक	१
क] पोलीस उप आयुक्त	५
ड] पोलीस सह आयुक्त	१२
इ] पोलीस अधिक्षक / समादेशक	४
ई] पोलीस सहाय्यक अधिक्षक / सहाय्यक समादेशक	२
प] पोलीस उप अधिक्षक	१४
फ] निरीक्षक	८२
भ] उप निरीक्षक	४०७
म] जमादार	३९९
य] हवालदार	१७४८
र] शिपाई	६४४८

एकूण पोलीस दलांची संख्या ९१२३

२. पोलीस ठाणे	४२
३. आऊट पोस्ट	९५
४. सब पोस्ट	४
५. लॉक अप्स	४२
६. पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट. गावे	३२
आदीची सोय असलेली गावे/शहरे शहरे	७

पोलीस दलांचा एकूण खर्च [रुपये लाखांत] ३५१८

- आधार :- १] पोलीस आयुक्त, नागपूर शहर, नागपूर
 २] पोलीस अधिक्षक, [नागपूर ग्रामीण], नागपूर
 ३] पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग, नागपूर
 ४] समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बलगत क्र. ४, नागपूर
 ५] समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बलगत क्र. १३, नागपूर

गुन्हयासंबंधी आकडेवारी १९९४ या वर्षाकरीता
जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	गुन्हयाचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या [४+६]	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोटति चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशी करण्यासाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली शिक्षा दिलेली व जामीन दिलेल्या सह निकालात काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	दखलपात्र गुन्हयात मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	दखल पात्र गुन्हयाबाबत कट करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	५१०	२१४	१५९२	२९६	१४६	१३७	५०	१५५५
४.	व्यक्ति विषयक गंभीर गुन्हे	४३३६	१०७९	१४०६७	३२५७	७०८	३१९	३२८	१५९६९
५.	व्यक्ति आणि मालमत्ता विषयक किंवा मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे.	१२६२	६३४	२५४९	६२८	४१	४३	९३	३०००
६.	व्यक्ति विषयक किरकोळ गुन्हे	१७१४	५१४	३६२७	१२००	६२२	३०१	४४४	३४६०
७.	मालमत्ता विषयक किरकोळ गुन्हे	३६३७	१९९४	७९६३	१६४३	४१५	३५५	३१४	८५२२
८.	वर न नोंदलेले इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे [स्कृण १ ते ८]	३१७३	१०२७	४६८४	२१४६	२८७	१७१	१६३६	४७३६
		१४६३२	५४६२	३४४८२	९१७०	२२१९	१३२६	२८६५	३७२४२

= : : तक्ता क्रमांक - १३.२ [पुढे चालू] : : =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
९	<u>वर नमुद न केलेले इतरं गुन्हे</u>								
	अ] विशेष किंवा स्थानिक कायधाखालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	१६७१६	१५८७	२५७६०	१५१२९	१२७४	७३५	७८९३	३०९८७
	ब] धी.सच.ओ.आर. १९७४ कायधाखालील गुन्हे.	१	-	३	१	-	-	-	४
	एकूण बेरीज	३१३४९	७०४९	६०२४५	२४३००	३४९३	२०६१	१०७५८	६२३३

आधार :- १] सहाय्यक पोलीस आयुक्त, गुन्हे शाखा - १, नागपूर.

२] पोलीस अधीक्षक, [नागपूर ग्रामीण], नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - १३.३ :: =

तुस्मांत दाखल केलेले गुन्हेगार १९९३-९४ वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	पुरुष	त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१.	रेल्वे अधिनियम	२८४४	४४	२८८८
२.	मुंबई पोलिस अधिनियम	७८८	१०२	८९०
३.	मुंबई दारूबंदी अधिनियम	५९६	२	५९८
४.	क्रिमिनल, प्रोसीजर कोड अधि- नियम	-	-	-
५.	घर-सोडी आणि चोररी	५३०	६	५३६
६.	खोटे दस्त ऐवज आणि मसवणूक	१	-	१
७.	खून	११८	३	१२१
८.	डाके व दरोडे	१०	-	१०
९.	हल्ला व दुखामत करणे	२०२	-	२०२
१०.	मूस लावून मळविणे व बलात्कार करणे	५८	१	५९
११.	लष्करी गुन्हे	-	-	-
१२.	इतर	६५१	२०	६७१
	एकूण	५७९८	१७८	५९७६

आधार :- अधिष्ठा, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - १३.४ ==:==

तुसांत दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रते नुसार वर्गीकरण

[१९९३-९४ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१.	<u>१८ वर्षाखालील</u>			
	१.१ अशिक्षित	-	-	-
	१.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	१.३ वाचता व लिहिता येणारे	-	-	-
२.	<u>१८ ते २१ वर्षे</u>			
	२.१ अशिक्षित	३५७	२	३५९
	२.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	२.३ वाचता व लिहिता येणारे	१३५४	४	१३५८
३.	<u>२२ ते ३० वर्षे</u>			
	३.१ अशिक्षित	१३८१	४	१३८५
	३.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	३.३ वाचता व लिहिता येणारे	१०९०	३५	११२५
४.	<u>४१ ते ४० वर्षे</u>			
	४.१ अशिक्षित	९४	५	९९
	४.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	४.३ वाचता व लिहिता येणारे	९७९	१९	९९८
५.	<u>४१ ते ६० वर्षे</u>			
	५.१ अशिक्षित	४०५	५५	४६०
	५.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	५.३ वाचता व लिहिता येणारे	३६२	२०	३८२
६.	<u>६१ वर्षावरील</u>			
	६.१ अशिक्षित	६५	२९	९४
	६.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	६.३ वाचता व लिहिता येणारे	११	५	१६
७.	<u>एकूण</u>			
	७.१ अशिक्षित	२००२	९५	२०९७
	७.२ अशिक्षित रुक्त वाचता येणारे	-	-	-
	७.३ वाचता व लिहिता येणारे	३७९६	८३	३८७९

आधार :- अधिष्ठाक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

= ४ : तक्ता क्रमांक १३.५ : : =

दिवानी व फौजदारी न्यायालयांत निकालांत काढलेली कामे [१९९३ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

दिवानी				फौजदारी			
मुख		अपील		मुख		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
१	२	३	४	५	६	७	८
५२०७	२२९६	३१९	३३३	८६८०८	२२८९	४१	४७४६

टीप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिलेला आहे अशा प्रकरणाचा यात समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधिकाऱ्या, नागपूर [न्यायमंदीर]

= : : तक्ता क्रमांक १४.१ : : =

बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका यांची संख्या त्यांच्या ठेवी व कर्जे [१९१३-१४ वर्षांखेरित]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका कार्यालये असलेली गावे व शहरे	बँकाची संख्या	कर्मचा-यांची संख्या	वर्गीकृत बँकाची संख्या	वर्गीकृत कार्यालये	वर्गीकृत ठेवी	वर्गीकृत बँकांच्या अगावू	सहकारी बँका [संख्या]	रकमा [लाख रु]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	जिल्हा एकुण	२२	६५८६	३३	२७०	१५१२२८	८०९५५	१२८	
१.	नागपूर [शहर]	१	५४४२	३३	१५७	उ. ना.	उ. ना.	३९	
२.	सावनेर	१०	१३१	५	११	उ. ना.	उ. ना.	८	
३.	गारशिवनी	६	८२	५	७	उ. ना.	उ. ना.	४	
४.	रामटेक	२	१००	४	१०	उ. ना.	उ. ना.	५	
५.	मौदा	७	६२	५	८	उ. ना.	उ. ना.	१०	
६.	कासठी	७	१५७	५	९	उ. ना.	उ. ना.	५	
७.	कुही	२	३७	४	९	उ. ना.	उ. ना.	५	
८.	भिवापूर	५	३३	४	५	उ. ना.	उ. ना.	५	
९.	उमरेड	२	११०	६	११	उ. ना.	उ. ना.	१०	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	६	६६	४	८	उ. ना.	उ. ना.	७	
११.	हिंणगा	८	१२६	७	११	उ. ना.	उ. ना.	८	
१२.	काटोल	८	१०४	४	९	उ. ना.	उ. ना.	७	
१३.	नरखेड	६	८४	४	१०	उ. ना.	उ. ना.	१०	
१४.	कळमेश्वर	५	५२	३	५	उ. ना.	उ. ना.	५	

टीप :- १] स्तंभ ७ व ८ ची माहिती तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त जिल्ह्याची माहिती दर्शविलेली आहे.

२] उ. ना. उपलब्ध नाही.

३] स्तंभ ९ ची माहिती सुधारित आहे.

आधार :- १] रकाना क्र. ७ व ८ करीता अग्रणी जिल्हा प्रबंधक, बँक ऑफ इंडिया, नागपूर

२] रकाना क्र. ३ ते ६ व ९ करीता जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक १४.२ : : =

संयुक्त भांडवली संस्था

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	रोजीची स्थिती	भाग भांडवल असलेल्या मर्यादित संस्था		हमीन्दारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणा-या संस्था		एकूण
		सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
१	२	३	४	५	६	७
१.	३१ मार्च १९९४	१५२	१३३२	१२	४	१५००

आधार :- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार नवी दिल्ली.

तक्ता क्रमांक - १४.३

उत्तरविलेख्या विमापत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम

[१९९३-९४ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संख्या
१	२	३	४
१.	शाखा	संख्या	१३
२.	उत्तरविलेली विमापत्रे	संख्या	७३, ८९८
३.	व्यग्त विमापत्रे	संख्या	५, १०, ९५१
४.	विम्याची रक्कम	हजारात	३००, ९३, ००

आधार :- मूबंधक [नियोजन] भारतीय जीवन विमा निगम, नागपूर मंडल कार्यालय, नागपूर.

चित्रगट गृहे व व्हीडीओ केन्द्रे या त्रिषयी आकडेवारी [१९९३-९४ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	कायम स्वरूपाची चित्रगट गृहे		किरती चित्रगट गृहे		सरकारमान्य व्हीडीओ केंद्राची संख्या	वसूल केलेला करमणूक कर [रुपये]
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता		
१	२	३	४	५	६	७	८
	जिल्हा एकूण	३३	२५७२३	१०	३४००	१०६	४९३७३३८
	तालुका						
१.	नागपूर [शहर]	२६	२१४४१	-	-	-	४४६२५४४
२.	सावनेर	-	-	२	६४५	१६	३५८०९३
३.	गारगावनी	-	-	३	९५०	६	८३६३४
४.	राजमटेक	१	४४०	-	-	१३	२२८८३
५.	मीदा	-	-	-	-	९	८३१४८
६.	कामठी	३	१७७९	-	-	१०	१५१८७७१
७.	कुही	-	-	-	-	५	६७४८४
८.	भिवापूर	-	-	१	३५०	-	१०२०४४
९.	उमरेड	२	१२६३	-	-	७	१२६२७३७
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	१	४०५	४	८०३५३
११.	हिंगणा	-	-	१	४००	११	२४६५९६
१२.	काटोल	१	५००	-	-	७	४१६०६१
१३.	नरखेड	-	-	१	२२०	१३	१४३७६९
१४.	कळमेगवर	-	-	१	४००	५	१५६६६१

टीप :- १९९३-९४ या वर्षात करमुक्त चित्रगटांची संख्या जास्त असल्याने करमणूक कर कमी वसूल केलेला आहे.

आधार :- जिल्हा मॅजिस्ट्रेट, जिल्हाधिकारी कार्यालय [करमणूक शाखा] नागपूर.

= : : तक्ता क्रमांक १५.२ : : =

जिल्हयातील गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या

		जिल्हा - नागपूर		[रुपये लाखात]		
अ.क्र.	योजना	१९९३-९४	१९९२-९३ मधील	१९९३-९४ मधील		
		अखेरीस एकूण	गुंतवणूक	गुंतवणूक		
		खातेदारांची	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त
		संख्या				
१	२	३	४	५	६	७
१.	टपाल कार्यालय बचत खाते	-	२९३५.४१	[-]११२.५९	३४८०.०६	१८२.४५
२.	संचित मुदत ठेव	-	४८.१४	[-]११९.२३	३१.३८	८४.७८
३.	पुनरावर्ती ठेव	३८८४३५	२११३.२५	६७२.७४	२६१३.९८	९०२.६४
४.	समय बद्ध ठेव [१, २, ३ व ५ वर्षीय]	-	३६२.०९	१२४.८०	२८८.९९	[-]१७१.१०
५.	सार्वजनिक भविष्य निवाह निधी [टपाल खाते]	-	५९.६०	५६.५१	९७.९३	६४.१६
६.	सार्वजनिक भविष्य निवाह निधी [स्टेट बँक]	३००४७	२३४४.९८	१९५०.३४	३४०५.५३	१७६९.६४
७.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे २ ते ७ मालिका	-	-	[-]२२६६.३०	-	[-]२३७०.७०
	अ] आठवी मालिका	-	१२८३.९९	१२८१.२८	१५५१.०८	१५३४.३७
८.	इंदिरा विकास पत्रे	-	५२५.७९	२३१.९०	७०५.०१	[-]२९९.४४
९.	किसान विकास पत्रे	-	१९७७.६०	१७७७.३५	३२९१.६३	२८१२.९३
१०.	मासिक प्राप्त योजना	-	६७७.९९	५६७.९६	१३५४.२५	१००७.७२
११.	राष्ट्रीय बचत योजना १९८७	-	१७.०३	[-]२६१.७६	-	[-]६३१.७०
	राष्ट्रीय बचत योजना १९९२ ७७२	-	४१.३७	४१.३७	३५.०९	२५.०९
१२.	सामाजिक सुरक्षा पत्रे	-	-	-	-	-
१३.	इतर सर्व योजना	-	-	७.७२	-	[-]२४.३०
एकूण योजना		४१९२५४	१२३८७.२४	३९३६.६५	१५८५४.९३	४७२६.४८

जिल्हयातील अल्प बचतीचे लक्ष रु ४७००.०० लाख १९९२-९३ या वर्षाकरीता.

जिल्हयातील अल्प बचतीचे लक्ष रु ४४००.०० लाख १९९३-९४ या वर्षाकरीता.

टीप :- x आकडे सुधारित आहे.

आधार :- सहाय्यक संचालक, अल्पबचत योजना, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार गोळा केलेला जमीन महसुल [१९९३-९४ या वर्षाकरिता]
जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	चालू वर्षाच्या जमीन : महसुलीची एकत्रित मागणी [पूर्वीच्या वर्षाची जमीन रकम सोडून]	एकत्रित जमीन : महसुलाची थक- बाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन : महसुलाची एकूण मागणी	सुट :	निलंबित : वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	खातेदारांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जिल्हा एकूण	१५६९	५०२	२०७१	-	-	२०७१	१५५५	२९१७७६
	तालुका								
१.	नागपूर [शहर]	४२	१०१	१४३	-	-	१४३	४९	२५२६१
२.	सावनेर	१५६	-	१५६	-	-	१५६	१२९	२३५८३
३.	पारशिवनी	११५	-	११५	-	-	११५	११५	१६११५
४.	रामटेक	६०	४	६४	-	-	६४	६८	१७१९६
५.	मौदा	१००	-	१००	-	-	१००	६७	२३२१८
६.	कामठी	१२६	२५	१५१	-	-	१५१	१३३	१४४११
७.	कुही	१४८	१२६	२७४	-	-	२७४	१४२	२५६२५
८.	भिवापूर	८१	२६	१०७	-	-	१०७	८०	१६९२२
९.	उमरेड	१११	२३	१३४	-	-	१३४	१११	१९६८०
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१०८	४	११२	-	-	११२	११२	१९७२३
११.	दिंगणी	१३४	२७	१६१	-	-	१६१	१२३	१७१५४
१२.	काटोल	१०६	-	१०६	-	-	१०६	१०६	२३८१६
१३.	नरखेड	१५२	-	१५२	-	-	१५२	१५२	२४७७४
१४.	कळमेश्वर	१३०	१६६	२९६	-	-	२९६	१३०	२४३९८

= : : तक्ता क्रमांक १५.४ : : =

छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे आणि नियतकालीके [३१ मार्च १९९४ या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सूचना- लेया- ची सख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे व नियतकालिके																				
			दैनिक					साप्ताहिके					पाक्षिके				मासिके						
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इ-म- त-क-रा- र-र्ण-ठी	हिंदी	इ- ग- जी	इ- त- र- र्ण	स- क- र्ण			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	
	जिल्हा एकूण	६९५	१९	१२	५	१	३७	६२	१३	१	५	८१	६	१	१	१	९	२५	६	५	-	३६	
	तालुका																						
१.	नागपूर [शहर]	६२८	१८	१२	५	१	३६	५८	१३	१	५	७७	६	१	१	१	९	२५	६	५	-	३६	
२.	सावनेर	६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	पारशिवनी	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	४	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	३	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	१४	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	९	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	फाटोल	७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३.	नरखेड	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१४.	कळमेश्वर	९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- १] जिल्हा माहिती अधिकारी, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १५.५ ==:

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरवलेले तांदुळ, गहू व साखर [१९९३-९४ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[आकडे "००" टनामध्ये]

वर्ष	तांदुळ			गहू			साखर			नियमित/ रास्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]
	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [२+३]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [५+६]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [८+९]	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
३१ मार्च १९९४	५३	५४	१०७	१३०	७१	२०१	८७	७१	१५८	१३३६

टीप :- १९९२-९३ वर्षांच्या तुलनेत १९९३-९४ वर्षी शासनातर्फे स्वस्त धान्य दुकानांना तांदुळ, गहू व साखरेचा पुरवठा कमी करण्यात आला.

आधार :- १] जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

२] अन्न धान्य वितरण अधिकारी [नागपूर शहर विभाग] नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - १५. ६ ==:

मागणी व वसूल केलेले धान्य [१९९३-९४ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

वर्ष	मागणी	लेव्ही वसूल केलेले						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी
		सर्व धान्यांची एकूण मागणी	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९
३१ मार्च १९९४	३५०० मे. टन	२८६१ मे. टन	-	-	-	-	२८६१ मे. टन	८१.७

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

१९९२ मधील लोकसभा निवडणूक व १९९० मधील विधान सभा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी
जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	मतदार संघाचे नांव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या		एकूण मतदानाची टक्केवारी	
			पुरुष	स्त्रिया		
१	२	३	४	५	६	
१. लोकसभा - जून १९९२						
	२२ रामटेक	२१४२५२	२६७९११	१७०४३९	४३८३५०	४७. ९४
	२३ नागपूर	१२३९४५०	३४५५३५	२५६६६५	६०२२००	४८. ५८
	एकूण लोकसभा	२१५३७०२	६१३४४६	४२७१०४	१०४०५५०	४८. ३१
२. विधानसभा - फरवरी १९९०						
१]	उमरेड	१५५८८२	५६५२२	४५६९१	१०२२१३	६५. ९१
२]	कामठी	१७०१३७	५९४६१	४७०३२	१०६४९३	६२. ५९
३]	नागपूर - उत्तर [अ. जा.]	२०३५५६	५१६२१	३९४१२	९१०३३	४४. ७२
४]	नागपूर - पूर्व	२६५९९८	७७३९९	५६८७०	१३४२६९	५०. ४७
५]	नागपूर - दक्षिण	१७५३२९	५४१०५	४२६३५	९६७३०	५५. १७
६]	नागपूर - मध्य	१३४९९७	३८१२८	३३२६१	७१३८९	५२. ८८
७]	नागपूर - पश्चिम	२८०६९२	७९२२१	६३३६८	१४१५८९	५०. ४४
८]	कळमेडीवर	१५८४८१	५९४८०	४६३२०	१०५८००	६६. ७६
९]	काटोल	१३३३२०	५१३८१	३९७५६	९११३७	६८. ३६
१०]	सावनेर	१५४६०५	५८६३४	४४५२१	१०३१५५	६६. ७२
११]	रामटेक	१७१५३७	६२७३६	४८२२९	११०९६५	६४. ६९
विधानसभा एकूण		२००३७३४	६४८६८८	५०६०८५	११५४७७३	५७. ६३

अ.क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्षवार मते मिळालेल्यांची संख्या							अपक्ष	
		अखील भारतीय मानव सेवा दल	दुलीत पंथर	दूरदर्शी पार्टी	विदर्भ प्रजा पार्टी	गोंडवाना पार्टी	ऑल इंडिया दलीत मुस्लीम मायनारीटी सुरक्षा महासंघ	अखील भारतीय हिंदू महासभा	उमेदवारांची संख्या	मिळालेली मते
१	२	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
१.	<u>लोकसभा - जून १९९२</u>									
	२२. रामटेक	४८५६	२३६	१८२१	११०१	१६५१	१०००	-	१२	७७२९
	२३. नागपूर	-	७७०	२११	११३०	-	-	२२२	३६	२५१८२
	<u>एकूण लोकसभा</u>	<u>४८५६</u>	<u>१००६</u>	<u>२०३२</u>	<u>२२३१</u>	<u>१६५१</u>	<u>१०००</u>	<u>२२२</u>	<u>४८</u>	<u>३२९११</u>
२.	<u>विधानसभा-फरवरी १९९०</u>									
	१] उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	१२	५२४१०
	२] कामठी	-	-	-	-	-	-	-	१२	४६०७८
	३] नागपूर-उत्तर[अ.जा.]	-	-	-	-	-	-	-	२४	६१७२३
	४] नागपूर-पूर्व	-	-	-	-	-	-	-	२२	११३४७
	५] नागपूर-दक्षिण	-	-	-	-	-	-	-	२६	२५४७८
	६] नागपूर-मध्य	-	-	-	-	-	-	-	१८	८२५७
	७] नागपूर-पश्चिम	-	-	-	-	-	-	-	३०	२३५३७
	८] कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	१८	२७२३८
	९] काटोल	-	-	-	-	-	-	-	१७	८९२९
	१०] सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	२१	२७८४३
	११] रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	१८	३१७८५
	<u>विधानसभा एकूण</u>								<u>२१८</u>	<u>३३५३२५</u>

आधार :- जिल्हा निवडणूक अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर

अधिकारी व प्रवाशी याचेशी घडलेल्या प्रवाशी बंगल्यांची तालुकावार यादी

[३१.३.१९९४ या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	प्रवाशी बंगल्याचे नांव व पत्ता
१	२	३
	जिल्हा एकूण	३९
	तालुका	
१.	नागपूर [शहर]	१] रविभवन नागपूर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] २] सकीट हाऊस [नागभवन] नागपूर [सां.बा. विभाग] ३] सत्कार विश्राम गृह, नागपूर [— " —] ४] जुने आमदार निवास, नागपूर [— " —] ५] सेवीन आमदार निवास, नागपूर [— " —] ६] रेस्ट हाऊस, सेमिनरी हिल्स, नागपूर [वन विभाग] ७] रेस्ट हाऊस, अंबाझरी, नागपूर [महानगरपालिका नागपूर] ८] डाक बंगला, गोरेवाडा, नागपूर [म.वा.लिका, नागपूर]
२.	सावनेर	९] विश्राम गृह, सावनेर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] १०] निरीक्षण बंगला, खापा [वन विभाग] ११] डाक बंगला, पिपळा [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]
३.	पारशिवनी	१२] विश्राम गृह, पारशिवनी [जिल्हा परिषद नागपूर] १३] पेंच विश्राम गृह, नवेगांव-खेरी [नागपूर वाटबंधारे प्रकल्प] १४] पर्यटक निवास खिडकी-रामटेक [म.रा.पर्यटन महामंडळ]
४.	रामटेक	१५] विश्रामगृह, चोरबाहली [राष्ट्रीय महामार्ग, उपविभाग, ४२] १६] विश्रामगृह, देवलापार [राष्ट्रीय महामार्ग, उपविभाग, ४९] १७] निरीक्षण बंगला, खिंडसी-रामटेक [पाटबंधारे विभाग] १८] डाक बंगला, सालेघाट [वन विभाग] १९] निरीक्षण बंगला, तोतलाडोह [वन विभाग] २०] विश्राम गृह, तोतलाडोह [पाटबंधारे विभाग] २१] निरीक्षण बंगला, सिल्लोरी [वन विभाग] २२] विश्राम गृह, रानी-डोह [वन विभाग] २३] विश्राम गृह, मागरकसा [वन विभाग] २४] डाक बंगला मनसर [राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग ४९]
५.	मौदा	२५] विश्राम गृह, माथनी-मौदा [राष्ट्रीय महामार्ग, उप-विभाग क्रमांक ५५, भंडारा]
६.	कामठी	२६] रेस्ट हाऊस, कामठी [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]
७.	कुडी	२७] विश्राम गृह, कुडी [जिल्हा परिषद] २८] विश्राम गृह, अंभोरा [जिल्हा परिषद]

= : : तक्ता क्रमांक १५.८ [पुढे चालू] : : =

१	२	३
८.	भिवापूर	३९] विश्राम गृह, भिवापूर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] ३०] विश्राम गृह, वोटेश्वरी [वन विभाग] ३१] विश्राम गृह, नवेगाव [वन विभाग]
९.	उमरेड	३२] विश्राम गृह, उमरेड [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	निरंक
११.	हिंगणा	३३] रेस्ट हाऊस, हिंगणा [जिल्हा परिषद, नागपूर]
१२.	काटोल	३४] विश्राम गृह, काटोल [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] ३५] विश्रामगृह, कोंढाळी [राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग ५४]
१३.	नरखेड	३६] विश्राम गृह, चमेली [वन विभाग] ३७] विश्राम गृह, भोरगड [वन विभाग] ३८] विश्राम गृह, नरखेड [जिल्हा परिषद, नागपूर]
१४.	कळमेश्वर	३९] विश्राम गृह, कळमेश्वर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]

- आधार :-
- १] सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागपूर.
 - २] महानगर पालिका, नागपूर.
 - ३] जिल्हा परिषद, नागपूर.
 - ४] पाटबंधारे विभाग, नागपूर.
 - ५] महाराष्ट्र राज्य पर्यटन महामंडळ, नागपूर.
 - ६] वन विभाग, नागपूर.
 - ७] राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग-१३, ३९, ५४ नागपूर.
 - ८] राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग क्रमांक ५५, भंडारा.

जिल्हा - नागपूर

निवडक निर्देशांकाचा कल

अ. क्र.	नाव	परिमाण	१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एक] क्षेत्राळ आणि लोकसंख्या १९६१, ७१, ८१, ९१									
१.	क्षेत्राळ	चौ. कि. मी.	९९३०	९९२८	९९३८	९९३१	९९३१	९९३१	९९३१
२.	लोकसंख्या	हजारात	१५१२	१९४२	२५८९	३२८७	३२८७	३२९७	३४६३
३.	लोकसंख्येची घनता -	दर चौ. कि. मी.	१५२	१९६	२६१	३३१	३३१	३३१	३३१
४.	शेतक-यांचे शेतमजुरीसह एकूण काम करणा-या लोकसंख्येची शेतकडा प्रमाण	शेतकडा प्रमाण	५३.७३	५०.०९	४७.०५	४०.१४	४०.१४	४०.१४	४०.१४
दोन] शेती आणि ओलित									
१.	जंगला खालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	१८४	१८३	१८३	१६१	५२	१४०	उ. ना.
२.	शेती योग्य क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३२	६२३	६१३	६५९	७८३	६८५	उ. ना.
३.	प्रत्येक शेती काम करणा-या व्यक्तीमागे शेती योग्य क्षेत्र	हेक्टर	१.४	१.८	१.६	१.३३	१.३३	१.३८	उ. ना.
४.	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३८	५५७	५६०	६५९	७८३	६८५	उ. ना.
५.	लागवडी खालील निव्वळ क्षेत्र								
अ]	अन्नधान्याखालील	हजार हेक्टर	५३१	५४३	३६२	३३४	३५०	२४१	उ. ना.
ब]	उसाखालील	हजार हेक्टर	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	१	१	१	उ. ना.
क]	भईमगाखालील	- " -	५	१४	१३	१७	१७	१७	उ. ना.
ड]	कापसाखालील	- " -	७०	९३	८०	६४	६३	५३	उ. ना.
६.	प्रत्येक शेतीत काम करणा-या व्यक्तीमागे कसलेले निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	०.७६	१.६०	१.२०	१.०४	१.१५	१.०७	उ. ना.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
दोन] ७.	कसलेल्या, निव्वळ क्षेत्राशी एकामेधा अधिक वेळा लागवड केलेल्या क्षेत्राचे शेकडा प्रमाण	शेकडा प्रमाण	१. ६०	२. ५३	११. ०८	९. २९	५. ९५	८. २८	उ. ना.
८.	ओलिताखालील एकूण क्षेत्र	हजार हेक्टर	२७	३९	५८	१७१	२१४	१४७	उ. ना.
९.	लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी ओलिताखालील एकूण क्षेत्राशी प्रमाण	शेकडा प्रमाण	५. २०	७. ३०	१०. ३०	३०. ४२	३५. ४९	२१. ४५	उ. ना.
१०.	निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	२७	३७	४३	४९	७३	७७. १९	उ. ना.
११.	कालव्याने केलेले ओलित क्षेत्र	— " —	६	१०	१९	२३	३३	४९	उ. ना.
१२.	विहीरीने केलेले ओलित क्षेत्र	— " —	१४	१९	२५	२६	३९	६५	उ. ना.
१३.	इतर साधनाने केलेले ओलित क्षेत्र	— " —	८	९	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	—	उ. ना.
१४.	मुख्य भिकाखालील ओलित क्षेत्र								
अ]	अन्नधान्ये	हजार हेक्टर	१५	१५	४०	१०१	११६	८२	उ. ना.
व]	उस	— " —	—	—	२०१	—	१	१	उ. ना.
क]	भूईमूंग	— " —	—	—	—	३	२	२	उ. ना.
ड]	फळे व भाजीपाला	— " —	—	१	१४	१७	२५	३१	उ. ना.
इ]	कापूस	— " —	—	२	१	२४	२०	३	उ. ना.
तीन]	मृदु सुधारण कामे								
अ]	बांध वंदिस्त केलेली जमीन	— " —	—	२२	७	—	—	—	—
व]	मजगी केलेली जमीन	— " —	—	—	—	—	—	—	—
क]	जमीन सुधारणा खालील क्षेत्र	— " —	—	—	—	—	—	—	—

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
चार]	<u>शेतीची अक्जारे</u>		[१९६१]	[१९७२]	[१९८२]	[१९८७]		[१९९२]	[१९९३]
								अस्थायी	अस्थायी
	१] नांगर [अ] लाकडी	हजारात	७०	६१	७२	९०	-	७५	७५
	[ब] लोखंडी	हजारात	२	४	५	१२	-	२४	२४
	२] तेलावर चालणारे शेतीचे पंप	"-	१	२	३	३	-	१	१
	३] वीजेवर चालणारे शेतीचे पंप	"-	२	८	१८	२५	-	५७	५७
	४] अ] शक्तीवर चालणारे उसाचे चरक	"-	-	-	-	-	-	-	-
	ब] बैलांच्या मदतीने चालणारे उसाचे चरक	"-	-	-	-	-	-	-	-
पांच]	<u>पशुधन</u>								
	१] एकूण पशुधन	"-	८१३	८७१	१०७०	११३१	x	१०४८	१०४८
	२] मुत्येक बैलजोडीमागे निव्वळ त्रिकाशालील क्षेत्र [तीन वर्षांवरील वैल]	हेक्टर	५.०४	५.१०	उ. ना.	उ. ना.	x	४.९५	४.९५
	३] कोंबड्या	हजारात	२२०	२३७	३७७	४३२	x	५९१	५९१
सहा]	<u>मत्स्य व्यवसाय</u>								
	१] गोड्या पाण्यातील मत्स्य उत्पादन	मे. टन.	उ. ना.	उ. ना.	९२६	४६१७	५१४०	३१४०	६६१९
सात]	<u>कारखाने व कामगार</u>		[१९६१]	[१९७१]	[१९८०]	[१९९०]	[१९९१]	[१९९२]	[१९९३]
	१] चालू कारखाने	संख्या	२८४	४२६	४५९	१२७९	१३१६	१३१४	१३४०
	२] कामगारांची कामावरील उपस्थिती	हजारात	३२	३५	३६	४९	४९	५२	५४
	३] दरलाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यातील कामगार.	संख्या	२५८६	१६४९	१८३६	१९०६	१५४५	१५७१	१६३४

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
आठ] वीज									
१]	वीजेचे उत्पादन	मी. कि. वॅ तास	उ. ना.	५४४	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
२]	वीजेचा वापर	द. ल. -"-	२२	२७७	६०५	७८९	८२५	९३७	१०५३
३]	वीजेचा पुरवठा झालेली शहरे	संख्या	९	१२	१३	२३	२३	२३	२३
४]	वीजेचा पुरवठा झालेली खेडी	संख्या	७८	६५५	१३०९	१८७८	१८७८	१८७८	१८७८
नऊ] सहकार									
१]	सहकारी संस्था								
	अ] कृषि पतसंस्था	संख्या	८२९	६४३	६११	५९७	५९७	५९७	उ. ना.
	ब] विंगर शेती पतसंस्था	संख्या	५२१	११३	२०४	५४१	५६७	५८६	उ. ना.
	क] विंगर कृषि विंगर पतसंस्था	संख्या	उ. ना.	११७५	१३००	२८८४	२९७७	३०६५	उ. ना.
२]	सभासदांची संख्या								
	अ] कृषि पतसंस्था	संख्या हजारात	उ. ना.	८९	१२९	१९३	२२८	२२९	उ. ना.
	ब] विंगर कृषि पत संस्था	संख्या हजारात	उ. ना.	१३	३०	३४८	३८८	४०४	उ. ना.
	क] विंगर कृषि विंगर पतसंस्था	--- " ---	उ. ना.	१११	३५२	२९०	२८०	३००	उ. ना.
३]	खेळते भांडवल								
	अ] कृषि पत संस्था	रुमये हजारात	उ. ना.	११२९६१	१२४५२७	११४८३७४	१३६०५५९	१५५६५३५	उ. ना.
	ब] विंगर कृषि पत संस्था	--- " ---	उ. ना.	३१०३९	३६३७९	१५५७४००	२१७६२२०	२६०६७९१	उ. ना.
	क] विंगर कृषि पत संस्था	रुमये हजारात	उ. ना.	१३०२२७	४४१४७०	१२७६५६४	१७६३६०४	२४०४४४१	उ. ना.
४]	दिलेली कर्जे								
	अ] कृषि पत संस्था	--- " ---	उ. ना.	१०७१८५	३५६३८	४६६८१५	५७८८००	५२०११६	उ. ना.
	ब] विंगर कृषि पत संस्था	--- " ---	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	८४८१९७	१४०२५९४	१३०७५१७	उ. ना.
	क] विंगर कृषि विंगर पतसंस्था	--- " ---	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	४८१८७६	४४८५५८	उ. ना.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
दहा] शिक्षण										
१.	प्राथमिक	अ] संस्था	संख्या	६५२	१७१८	१७२६	उ. ना.	२१६६	२३६२	२३२५
		ब] विद्यार्थी	हजारात	७३	२१६	३२८	उ. ना.	४३८	४९२	४८५
		क] शिक्षक	हजारात	२	७	८	उ. ना.	११	१३	१३
२.	दुय्यम	अ] संस्था	संख्या	८३	२८९	३०३	उ. ना.	५६०	६०४	६२१
		ब] विद्यार्थी	हजारात	४३	१२८	२०५	उ. ना.	३४३	३६९	३७७
		क] शिक्षक	हजारात	२	७	७	उ. ना.	११	१२	१२
३.	उच्च शिक्षण	अ] संस्था	संख्या	उ. ना.	२२	२४	उ. ना.	८३	९१	१००
		ब] विद्यार्थी	हजारात	उ. ना.	२१	३१	उ. ना.	४९	२४०	६१
		क] शिक्षक	हजारात	उ. ना.	२	३	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
४.	साक्षरतेचे प्रमाण	अ] मुख्य	शेकडा प्रमाण	४८.१	५६.१	५६.१	१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे	८१.७९	८१.७९	८१.७९
		ब] स्त्रिया	— " —	३१.३	३३.५	३३.५	६४.७४	६४.७४	६४.७४	६४.७४
		क] एकुण	— " —	३५.१	४५.२	४५.२	७३.६४	७३.६४	७३.६४	७३.६४
अकरा] सार्वजनिक आरोग्य										
१.	दवाखाने	संख्या	६७	१२५	१४०	१३५	१३५	१३८	१४०	
२.	रुग्णालये	संख्या	१०	२०	२३	२६	२९	२९	३०	
३.	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	उ. ना.	१३	१३	४८	४८	४८	४८	
४.	खाटांची संख्या	संख्या	१५६७	१८४६	४२७५	४९३८	५०६२	५०५९	५०६०	
५.	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटांची संख्या	संख्या	१०३	९५	२२०	१९१	१५४	१५४	१४६	
६.	उपचार केलेले रुग्ण									
	अ] बाह्य रुग्ण	हजारात	१२३०	२९३९	४५०३	७६८२	८४०१	५५३१	४५१०	
	ब] आंतर रुग्ण	हजारात	३०	६९	५३३	४३६	३५७	४४९	४४९	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
७.	जन्म दर [नमुना गढणीनुसार]	दर हजार	२८	उ. ना.	२०.८	२५.७२	२०.००	२८.००	उ. ना.
८.	मृत्यू दर	— " —	२४	उ. ना.	६.७	६.४५	१०.००	७.००	उ. ना.
वारा] वाहतुक आणि दळणवळण									
१.	रस्त्यांची लांबी [नगरपरिषदेचे वगळून]	कि. मी.	७४५	११५२	३६८३	५७२२	५२४३	६०८०	६२३२
२.	शंभर चौ. कि. मी. क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	८	१२	३७	५८	६०	६१	६३
३.	दरलाख लोकसंख्येमागे असणारी रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४२	६०	१४२	२२४	१८१	१८५	१२०
४.	रेल्वे मार्गाची लांबी	कि. मी.	३२२	३४३	३५०	३८३	४५४	४५४	४५४
५.	डाक घरे	संख्या	१५६	२६६	३३२	३२३	३३५	३३५	३३८
६.	तार घरे	संख्या	३३	४७	७१	८४	२७	१०४	११५
तेरा] स्थानिक स्वराज्य संस्था									
१.	पंचायत समिती	संख्या	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
२.	ग्राम पंचायत	संख्या	१२६	६५२	६२२	७६५	७६५	७६२	७७०
३.	नगर परिषदा [महानगरपालिका धरून]	संख्या	१०	११	११	११	११	११	११
४.	कटक मंडळ	संख्या	१	१	१	१	१	१	१
चौदा] इतर									
१.	अधिकोषांची संख्या	संख्या	[१२६१]	[१२७१]	[१२८१]	[१२९०-२१]	[१२९१-२२]	[१२९२-२३]	[१२९३-२४]
	[सहकारी बँका धरून]		३०	८०	१४८	३६२	३६२	३६५	३२६

टीप :- x ह्या चिन्हाने दर्शविलेली माहिती परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहे असे समजावे.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.